

PREDANÝCH VIAC AKO 7 MILIONOV V TISIAČKOV

CHATRČ

V KTOREJ SA TRAGÉDIA
KONFRONTUJE S VEČNOSŤOU

WM. PAUL YOUNG

„Táto kniha má potenciál urobiť pre našu generáciu to, čo urobila
Bunyanova *Cesta pútnika* pre jeho generáciu. Je to rovnako dobré!“

Eugene Peterson

CHATRČ

Román

WILLIAMA P. YOUNGA

*V spolupráci s Waynom Jacobsenom a Bradom
Cummingsom*

TATRAN

Z anglického originálu THE SHACK, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Windblown Media, Los Angeles 2007 preložila Jana Kantorová-Báliková. Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2009 ako 4921. publikácia a 72. zväzok edície LUK – Knižnica svetových bestsellerov. Vydanie I.

Pôvodný návrh väzby upravil AldoDesign, Bratislava. Zodpovedný redaktor Stanislav Fides Jazyková redaktorka Eva Mládeková Technická redaktorka Eva Zdražilová Sadzba S+S typografik Vytlačili Tešínské papírny, s.r.o., Český Tešín.

Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná v nijakej forme, uložená v sprístupňujúcom systéme ani šírená v akejkol'vek forme alebo akýmikol'vek prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, alebo inak, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Text piesne v 1. kapitole: Larry Norman, „One Way” © 1995 Solid Rock Productions, Inc. Všetky práva vyhradené. Text uverejnený so súhlasom.

Text piesne v 10. kapitole: David Wilcox, „New World” © 1994 Irving Music, Inc. a Midnight Ocean Bonfire Music. Všetky práva poskytuje Irving Music, Inc. Použité so súhlasom. Všetky práva vyhradené.

www.slovtatran.sk :: knihy pre **hodnotnejší** život

**„This edition published by arrangement with
Windblown Media, Inc. AU rights reserved.”**

Copyright © 2007 by William P. Young
Translation © Jana Kantorová-Báliková 2009
© Vydavateľstvo TATRAN 2009
ISBN 978-80-222-0562-7

OBSAH

Predhovor

1. Splývanie ciest
2. Zmrákanie
3. Bod zvratu
4. Veľký smútok
5. Háďaj, kto príde na večeru
6. Kúsok JI
7. Boh na móle
8. Raňajky šampiónov
9. Veľmi dávno, vo veľmi vzdialenej záhrade

10. Pohyb po hladine
11. Prichádza sudca
12. V bruchu šeliem
13. Stretnutie srdc
14. Slovesá a iné slobody
15. Slávnosť priateľov
16. Smutné ráno
17. Rozhodnutie srdca
18. Odchádzajúce vlny

Slová na záver

Poďakovanie

Čo vravia o „Chatrči“ iní

Tento príbeh som napísal pre svoje deti:

Chada – Tajomného dobráka
Nicholasa – Nežného prieskumníka
Andrewa – Oddané srdce
Amy – Radostnú znalkyňu
Alexandru (Lexi) – Žiarivú silu
Matthewa – Elegantný zázrak

Po prvé ho venujem svojej milovanej Kim s vďakou za to, že mi zachránila život, a po druhé:

„... nám, čo sa potkýname, veriac, že vládne Láska. Tak postojme, nech žiari.“

PREDHOVOR

Kto by nezapochyboval, ak človek tvrdí, že strávil celý víkend s Bohom, ešte k tomu v chatrči? A nebola to hocijaká chatrč.

Macka poznám vyše dvadsať rokov. Stretli sme sa v dome suseda, ktorému sme pomáhali baliť žochy sena do zásoby pre jeho dve kravy. Odvtedy sa, ako dnes vravia decká, spolu potlkame, popijame kávu –alebo, pokiaľ ide o mňa, mimoriadne korenistý čaj so sójou. Rozhovory v nás vzbudzujú hlboký pôžitok, často sa smejeme a občas sa objaví aj nejaká tá slza. Úprimne povedané, čím sme starší, tým viac sa spolu túlame... ak viete, čo mám na mysli.

Jeho celé meno znie Mackenzie Allen Phillips, no väčšina ľudí ho volá Alien. Je to rodinná tradícia: všetci muži majú rovnaké prvé meno, no bežne ich rozoznávajú podľa prostredných mien, čo umožňuje vyhnúť sa pompéznemu I., II., III., alebo junior či senior. Slúži to aj na odhalenie telefónnych predajcov, najmä tých, ktorí volajú, akoby boli ich najlepší priatelia. Takže on, jeho starý otec, otec a teraz jeho najstarší syn sa volajú Mackenzie, no ľudia sa o nich zmieňujú ich prostredným menom. Len jeho manželka Nan a blízki priatelia ho nazývajú Mack (hoci som počul aj zopár úplne neznámych ľudí kričať: „Hej, Mack, kde si sa učil šoférovať?“)

Mack sa narodil niekde na stredo západe ako farmársky chlapec z írsko-americkej rodiny s mozoľnatými rukami a prísnymi pravidlami. Hoci bol jeho otec navonok pobožný člen cirkevnej rady, potajomky popíjal, najmä keď dážd' neprichádzal, alebo prišiel priskoro, a po väčšinu času

medzitým. Mack o ňom hovorí len veľmi málo, no keď ho spomenie, z jeho tváre sa vytratia emócie ako pri odlive, oči mu stmenejú a sú bez života. Podľa niekoľkých príhod, ktoré mi Mack porozprával, viem, že jeho otec nepatril k pohotovému alkoholikom, ktorí rýchlo zaspia. Bol to zlý darebák, čo bil manželku a potom prosil Boha o odpustenie.

Všetko vyvrcholilo, keď trinásťročný Mackenzie v časoch oživenia záujmu mládeže o náboženstvo obnažil svoju dušu pred vedúcim cirkevným predstaviteľom. V tejto pôsobivej chvíli sa Mack so slzami v očiach priznal, že neurobil nič, aby pomohol mame, keď pri viacerých príležitostiach videl, ako ju jeho opitý otec zbil do bezvedomia. Mack nemyslel na to, že jeho spovedník spolupracuje v cirkvi s jeho otcom, a keď prišiel domov, ocko ho čakal na prednej verande a jeho mama a sestry zjavne neboli doma. Neskôr sa dozvedel, že ich poslal k tete May, aby mal voľnú ruku a mohol dať rebelantskému synovi príučku o tom, že svojho otca treba ctíť. Takmer dva dni ho priviazaného o veľký dub za domom šľahal remeňom a veršami z Biblie vždy vtedy, keď sa prebudil z opileckého omámenia a položil fľašu.

O dva týždne neskôr, keď bol Mack konečne znova schopný položiť jednu nohu pred druhú, jednoducho vstal a odišiel z domu. No skôr ako odišiel, dal do každej fľaše chl'astu, ktorú našiel na farme, jed proti škodcom. Odniesol do prístrešku pri dome malú plechovú škatuľku, do ktorej dal všetky svoje svetské poklady: rodinnú fotografiu, na ktorej všetci škúlili, pretože pozerali do slnka (otec stál bokom), zberateľskú bejzbalovú kartu s fotkou Lukea Eastera z roku 1950, fľaštičku s asi uncou Ma Griffe (jediného parfumu, ktorý jeho mama používala), cievku s niťou a dvoma ihlami, malý strieborný odliatok stíhačky U. S. Air Force F-86 a svoje celoživotné úspory – 15 dolárov a 13 centov. Potom sa vkradol späť do domu, a zatiaľ čo otec s chrápaním vyspával ďalšiu opicu, vsunul pod mamin vankúš odkaz: „Dúfam, že

jedného dňa mi odpustíš.” Prisahal, že sa nikdy neobzrie späť, a dodržal to – dlhý čas.

Trináť rokov je primálo na to, aby človek dospel, no Mack nemal na výber a rýchlo sa prispôbil. O rokoch, čo nasledovali, veľa nehovorí. Väčšinu času strávil v cudzine a pretĺkal sa, ako sa dalo. Pracoval a posielal peniaze starým rodičom, ktorí ich odovzdávali jeho mame. Myslím, že v jednej z tých vzdialených krajín sa dokonca v nejakom hroznom konflikte chopil zbrane; odkedy ho poznám, pociťuje temnú nenávisť voči vojne. Nech už sa stalo čokoľvek, keď mal čosi vyše dvadsať, skončil v seminári v Austrálii. Keď dokončil štúdium teológie a filozofie, vrátil sa do Štátov, zmieril sa s mamou a sestrami a presťahoval sa do Oregonu, kde spoznal Nannette A. Samuelsonovú a oženil sa s ňou.

V uvravenom svete je Mack mysliteľ a pracant. Nehovorí veľa, ak sa ho priamo nespýtate, no väčšina ľudí sa už naučila, že to neradno robiť. Keď prehovorí, človek uvažuje, či Mack nie je mimozemšťanom, ktorý vníma krajinu ľudských myšlienok a skúseností inak ako ktokoľvek iný.

Ide o to, že zvyčajne navodzuje nepríjemný pocit vo svete, kde by väčšina ľudí radšej počula to, na čo sú zvyknutí, a väčšinou sú to bezvýznamné malichernosti. Tí, čo ho poznajú lepšie, ho vo všeobecnosti majú radi, keďže si svoje myšlienky necháva väčšinou sám pre seba. A keď prehovorí, nejde o to, že by ho prestali mať radi – skôr ide o to, že už nie sú takí spokojní sami so sebou.

Mack mi raz povedal, že v mladosti bol výrečnejší, no pripustil, že väčšina rečí pramenila z mechanizmu prežitia a chcel tak zakryť svoje rany; často sa to však končievalo tak, že chrlil svoju bolesť na každého okolo seba. Hovorí, že poukazoval na chyby iných a ponižoval ich, zatiaľ čo si udržoval falošný pocit vlastnej moci a prevahy. Neveľmi príjemná povahová črta.

Keď píšem tieto riadky, uvažujem o Mackovi, ako ho odjakživa poznám – celkom obyčajnom človeku, ktorý je

mimoriadnym len pre tých, čo ho naozaj poznajú. Čochvíľa bude mať päťdesiatšesť a je to nenápadný chlapík s miernou nadváhou, plešivejúci nižší beloch, a takýto opis sa hodí na veľa mužov z našej oblasti. Pravdepodobne by ste si ho nevšimli v dave, ani by ste sa necítili neprijemne, ak by driemal vedľa vás na sedadle v autobuse, ktorým raz za týždeň cestuje do mesta na obchodné stretnutia. Väčšinu práce robí zo svojej malej kancelárie doma na Wildcat Road. Predáva nejakú dôvtipnú techniku, a nebudem predstierať, že tomu rozumiem: zariadenia, ktoré akosi umožňujú, aby všetko išlo rýchlejšie, akoby život už aj tak nebežal dosť rýchlo.

Človek si neuvedomí, aký je Mack múdry, ak náhodou nepočúva nejaký jeho dialóg s expertom. Bol som tam, keď odrazu jazyk, ktorým sa hovorilo, sotva pripomínal angličtinu. Márne som sa usiloval zachytiť pojmy, čo plynuli ako rútiaca sa rieka drahokamov. Vie inteligentne hovoriť takmer o všetkom, a hoci cítite jeho vyhranené názory, má v sebe taktnosť, ktorá vám umožňuje ponechať si tie svoje.

Jeho obľúbenými témami sú Boh, Stvorenie a prečo ľudia veria v to, v čo veria. Oči sa mu rozžiarila, kútiky úst sa zdvihnú do úsmevu a odrazu sa uňho ako u malého dieťaťa vytráca únava, celý omladne a akoby presahoval samého seba. No zároveň Mack nie je veľmi pobožný. Akoby mal k náboženstvu vzťah, v ktorom sa spája láska s nenávisťou, a rovnako je to asi aj s Bohom, ktorého podozrieva, že je hlbavý, vzdialený a nezúčastnený. Cez praskliny jeho uzavretosti občas preniknú drobné ostne sarkazmu ako bodavé šípy nasiaknuté jedom zo studne hlboko vnútri. Hoci sa občas obaja ocitneme v tom istom miestnom kostole s lavicami a kazateľnicou (radi ho nazývame 55. nezávislou synodou svätého Jána Krstiteľa), je zjavné, že sa tam necíti príveľmi dobre.

Mack prežil v manželstve s Nan už viac ako tridsaťtri zväčša šťastných rokov. Vrávi, že mu zachránila život a zaplatila za to vysokú cenu. Z akéhosi nepochopiteľného

dôvodu sa zdá, že ho teraz ľúbi viac ako kedykoľvek predtým, i keď mám pocit, že jej v prvých rokoch manželstva kruto ublížil. Predpokladám, že keďže väčšina našej bolesti pramení zo vzťahov, pramení z nich aj naše uzdravovanie. Viem aj, že odpustenie zvyčajne len ťažko chápu tí, čo naň pozerajú zvonka.

V každom prípade Mack manželstvom získal. Nan je malta, ktorá drží kachličky ich rodiny pohromade. Zatiaľ čo Mack zápasí vo svete s mnohými odtieňmi sivej, jej farbami sú väčšinou čierna a biela. Zdravý rozum je u Nan taký prirodzený, že ona sama si ani neuvedomuje, aký je to dar. Starostlivosť o rodinu jej zabránila uskutočniť sen stať sa lekárkou, no ako zdravotná sestra vyniká a získava uznanie v oblasti, ktorú si zvolila – v starostlivosti o onkologických pacientov v terminálnom štádiu ochorenia. Zatiaľ čo Mackov vzťah k Bohu je široký, Nanin je hlboký.

Tvoria zvláštny pár a sú rodičmi piatich nezvyčajne pekných detí. Mack rád vraví, že všetky zdedili jeho dobrý vzhlád, „... pretože Nan jej dobrý vzhlád ešte vždy zostal”. Dvaja z troch chlapcov už s nimi nebývajú: čerstvo ženatý Jon pracuje ako predajca pre miestnu obchodnú spoločnosť a Tyler, ktorý nedávno absolvoval vyššiu odbornú školu, teraz študuje na univerzite. Josh a jedno z dvoch dievčat, Katherine (Kate), sú ešte vždy doma a navštevujú tunajšiu strednú školu. Potom je tu najmladší prírastok, Melissa – alebo Missy, ako sme ju radi volali. Ona... nuž, na týchto stránkach spoznáte niektorých z nich lepšie.

Posledných niekoľko rokov bolo, ako by som to povedal, pozoruhodne príznačných. Mack sa zmenil; je teraz ešte odlišnejší a zvláštnnejší ako predtým. Po celý čas, čo ho poznám, má veľmi jemnú a láskavú dušu, no od svojho pobytu v nemocnici pred tromi rokmi je... nuž, ešte milší. Stal sa jedným z tých vzácných ľudí, čo sú vo svojej koži dokonale v pohode. Aj ja sa pri ňom cítim v pohode ako pri nikom inom. Keď sa každý z nás poberie svojou cestou, mám pocit, že som práve zažil ten najlepší rozhovor v živote,

i keď zvyčajne väčšinou hovorím ja. A Mackova úcta k Bohu sa už nerozvíja len do šírky, lebo zašiel veľmi hlboko. No toto ponáranie ho niečo stálo.

Súčasnosť je úplne iná ako obdobie asi pred siedmimi rokmi, keď do jeho života vstúpil *Veľký smútok* a on takmer úplne prestal rozprávať. V tom čase sme sa na takmer dva roky, akoby sme sa na tom bez reči dohodli, prestali spoločne potulovať. Macka som videl len príležitostne v miestnych potravinách alebo ešte zriedkavejšie v kostole, a hoci sme sa zvyčajne zdvorilo objali, nič významnejšie sme si nepovedali. Bolo preňho dokonca ťažké pozrieť mi do očí; azda nechcel začať rozhovor, ktorý by strhol chrastu z jeho raneného srdca.

Všetko sa však zmenilo po škaredej nehode s... Ale to už znova predbieham. Dostaneme sa k tomu v pravý čas. Teraz poviem len, že tieto posledné roky zjavne vrátili Mackovi jeho život a nadvihli bremeno *Veľkého smútku*. To, čo sa stalo pred troma rokmi, úplne zmenilo melódiu jeho života a je to pieseň, ktorú vám netrpezlivo túžim zahrať.

Hoci Mack ústne dobre komunikuje, nie je si istý pri písomnom vyjadrovaní – a vie, že ja sa týmto veciam venujem vášnivo rád. A tak ma požiadal, aby som napísal tento príbeh – jeho príbeh, „pre decká a Nan“. Chcel, aby toto rozprávanie pomohlo vyjadriť nielen hĺbku jeho lásky, ale aby aj im umožnilo pochopiť, čo sa odohráva v jeho vnútornom svete. Poznáte to miesto: kde ste len vy – a azda Boh, ak v neho veríte. Samozrejme, Boh tam môže byť, dokonca aj keď v neho *neveríte*. Je už raz taký. Nie nadarmo ho nazývajú Veľký Strojca.

Nad tým, čo sa teraz chystáte čítať, sme s Mackom trávili dlhé mesiace, kým sme to sformulovali do slov. Vyznieva to trochu, nuž... nie trochu, *veľmi* fantasticky. Nemienim posudzovať, či niektoré časti skutočne sú, alebo nie sú pravdivé. Stačí povedať, že ak niektoré veci nie sú vedecky dokázateľné, môžu byť aj tak pravdivé. Úprimne vám poviem, že to, že som súčasťou tohto príbehu, ma hlboko

vnútorne ovplyvnilo v tom, čo som nikdy predtým nepocítil a ani som netušil, že to existuje. Priznávam, že zúfalo chcem, aby všetko, čo mi Mack povedal, bola pravda. Väčšinu dní som práve tam s ním, no inokedy – keď sa viditeľný svet hmoty a počítačov javí ako *skutočný* svet – strácam kontakt a mám pochybnosti.

A ešte čosi: Mack by chcel, aby ste vedeli, že ak si prečítate tento príbeh a nebude sa vám páčiť, odkazuje: „Prepáčte... no nebolo to určené vám.” No možno napokon bolo. To, čo budete čítať, sú v rámci Mackových možností čo najpresnejšie rozpomienky na to, čo sa stalo. Je to *jeho*, nie môj príbeh, takže keď sa v ňom párkrát vyskytnem, budem o sebe hovoriť v tretej osobe – z Mackovho hľadiska.

Pamäť môže byť niekedy, najmä pri nehode, zradným spoločníkom, a neprekvapilo by ma, ak by sa na týchto stránkach napriek nášmu spoločnému úsiliu o presnosť vyskytli nejaké faktické chyby a pomýlené spomienky. Nie sú zámerné. Zaručujem vám, že rozhovory a udalosti sú zaznamenané tak pravdivo, ako sa na ne Mack vie rozpamätať, takže mu, prosím, doprajte trochu voľnosti. Ako uvidíte, sú to veci, o ktorých sa nehovorí ľahko.

WILLIE

♦ 1 ♦ SPLÝVANIE CIEST

Dve cesty delili sa v strede môjho života, a poslúchol som mudrcove slová, nech vydám sa tou menej prešliapanou, a v tom je rozdiel, každú noc, deň znova.

Larry Norman (*s ospravedlnením Róbertovi Frostovi*)

V marci sa po nenormálne suchej zime rozpútali prudké dažde. Potom prišiel studený front z Kanady a držal ho tu zvírený vietor hrmiaci roklinou z východného Oregonu. Hoci jar bola už určite za rohom, boh zimy sa nechcel bez zápasu vzdať svojho ťažko získaného územia. Na kaskádach sa držala nová snehová pokrývka a dážď pri dotyku so studenou pôdou okolo domu mrzol, čo by mohol byť pre Macka dostatočný dôvod, aby sa s knihou stúlil do blízkosti kozuba a zahalil sa do tepla, vychádzajúceho z praskotajúceho ohníka.

Namiesto toho však väčšiu časť predpoludnia strávil pracovnými telefonátmi pre svoju v meste sídliacu firmu. Pohodlne usadený v domácej kancelárii v pyžamových nohaviciach a tričku uskutočňoval obchodné telefonáty prevažne na východné pobrežie. Robil si časté prestávky, počúval zvonenie krištáľového dažďa o oblok a pozoroval pomalé, no pravidelné vrstvenie ľadu na všetkom vonku. Cítil sa neúprosne uväznený ľadom vo svojom príbytku – čo ho v podstate tešilo.

Na búrkach, ktoré narušia zabehanú rutinu, je niečo radostné. Sneh alebo mrznúci ľad nás oslobodí od

očakávaní, požiadaviek a tyranie schôdzok a rozvrhov. A na rozdiel od choroby je to skôr spoločná ako individuálna skúsenosť. Človek takmer počuje jednotný výdych stúpajúci z neďalekého mesta a priľahlého vidieka, kde zasiahla príroda a priniesla úľavu unaveným ľuďom, ktorí tvrdo dreli v jej dosahu. Všetkých, ktorých týmto spôsobom zasiahla, zjednotí spoločná výhovorka a srdce odrazu a nečakane pocíti mierne opojenie. Nebude potrebné ospravedlňovať sa, že sme sa nedostavili tam či onam. Každý pochopí a osvojí si toto jednotné odôvodnenie a náhla úľava od tlaku povinností rozveselí srdce.

Samozrejme, je pravdou aj to, že búrky narúšajú obchod, a zatiaľ čo si niektoré spoločnosti zarobia čosi navyše, iné prídu o peniaze – čo znamená, že sú aj takí, ktorým nerobí radosť, keď musia na čas zavrieť. Za stratu produkcie, či za to, že sa ľudia nedostali do ich kancelárie, však nemôžu nikoho obviňovať. I keď to zvyčajne trvá len jeden či dva dni, každý akosi nadobudne pocit, že je pánom vlastného sveta, a to len preto, že kvapôčky vody pri dopade na zem zamrzajú.

Aj bežné aktivity sa stávajú mimoriadnymi. Rutinné rozhodnutia sa menia na dobrodružstvá a často ich prežívame s pocitom zvýšenej jasnosti. Neskoro popoludní sa Mack zababušil, vyšiel z dvier a namáhavo kráčal asi sto metrov po dlhej príjazdovej ceste k poštovej schránke. Ľad magicky zmenil tento jednoduchý každodenný úkon na zápas so živlami: zdvihnutie päste na odpor proti brutalite prírody a vyzývavý výsmech do jej tváre. Na tom, že si to nik nevšimne a každému by to bolo fuk, nezáležalo – samotná myšlienka spôsobila, že sa v duchu usmial.

Broky ľadového dažďa sa mu lepili na tvár a ruky, keď opatrne kráčal hore a dolu po mierne zvlnenej ceste; pozeral a predpokladal ako opitý námorník, ktorý opatrne smeruje k najbližšej putike. Keď čelíme sile ľadovej búrky, nejdeme jednoducho chrabro vpred, aby sme prejavili nespútané sebavedomie. Búrka do nás búši. Mack sa dvakrát dostal na

kolená, kým napokon objal poštovú schránku ako dávno strateného priateľa.

Zastal, aby sa pokochal krásou sveta zahaleného do krištáľu. Všetko odrážalo svetlo a prispievalo k zvýšenej žiarivosti neskorého popoludnia. Stromy v susedovom sade mali priehlľadné plášte, každý z nich bol jedinečný, no pritom vytvárali jednotný dojem. Bol to nádherný svet a na krátku chvíľu jeho žiarivá krása takmer zdvihla z Mackových pliec *Veľký smútok*.

Trvalo takmer minútu, kým obil ľad, ktorý už zapečatil dvierka poštovej schránky. Odmenou za jeho námahu bola jediná obálka, na ktorej bolo strojom napísané len jeho prvé krstné meno. Nijaká známka, pečiatka ani spätná adresa. Zvedavo roztrhol koniec obálky, čo s prstami stuhnutými od chladu nebolo ľahké. Obrátil sa chrbtom k dych vyrážajúcemu vetru a napokon z nej vytiahol jediný malý obdĺžnik neposkladaného papiera. Na strojom napísanom odkaze jednoducho stálo:

Mackenzie,

trvá to už dlho. Chýbaš mi.

Ak sa chceš stretnúť, budem na budúci víkend v chatrči.

Tato

Mack stúpol, zaplavila ho vlna nevoľnosti, ktorá sa vzápätí zmenila na hnev. Zámerne uvažoval o chatrči čo najmenej, a ak si ju pripomenul, jeho myšlienky neboli láskavé ani dobré. Ak to bol niečí zlý žart, dotýčný to naozaj prehnal. A podpis „Tato” tomu všetkému len pridával na desivosti.

„Idiot,” zašomral, mysliac na poštára Tonyho, prehnane priateľského Taliana s veľkým srdcom, no nedostatkom taktu. Prečo by vôbec doručoval takúto trápnu obálku?

Dokonca na nej ani nie je známka. Mack nahnevane strčil obálku a odkaz do vrecka kabáta a pustil sa na spiatočnú kĺzavú púť smerom k domu. Dobiedzavé nárazy vetra, ktoré ho predtým spomaľovali, teraz skrátili čas balansovania na malom ľadovci, čo mu hrubol pod nohami.

Ďakujem za záujem, zvládal to, až kým neprišiel na miesto na príjazdovej ceste, ktoré sa zvažovalo mierne nadol a doľava. Bez akéhokoľvek úsilia či zámeru zrýchľoval, kĺzal sa na topánkach, ktorých podrážky mali asi toľko ťažnej sily ako kačka pristávajúca na zmrznutom rybníku. Mack divo mával rukami v nádeji, že mu to akosi umožní nadobudnúť rovnováhu, no zistil, že mieri priamo k jedinému mohutnejšiemu stromu pri príjazdovej ceste – tomu, ktorého spodné konáre osekával len pred niekoľkými mesiacmi. Strom teraz dychtivo čakal, aby ho objal, polonahý a zjavne túžiaci po troche pomsty. V zlomku myšlienky si zvolil zbabelý spôsob a pokúsil sa spustiť do sedu tak, že dovoľí nohám, aby spod neho vykĺzli – čo aj tak chceli urobiť. Lepšie mať doudieraný zadok, ako vyťahovať z tváre triesky.

No nával adrenalínu spôsobil, že Mack konal prehnane a v spomalenom pohybe pozoroval, ako sa jeho nohy pred ním dvíhajú, akoby ich ťahala nahor nejaká pasca v džungli. Tvrdo dopadol, najprv zadnou časťou hlavy, a skízol sa na hromádku pri koreňoch ligotavého stromu, ktorý akoby nad ním stál s pochmúrnym pohľadom vyjadrujúcim znechutenie a nemalé sklamanie.

Svet na chvíľu sčernel, alebo sa to aspoň zdalo. Ležal tam omámený a škúliac pozeral do oblohy, pretože vrstvička ľadu rýchlo chladila jeho rozpálenú tvár. Na letmý okamih vyzeralo všetko zvláštne vlúdne a pokojné, akoby z neho prudký dopad vyrazil všetku zlobu. „Takže kto je tu idiot?“ zamrmľal si a dúfal, že ho nik nevidí.

Pod kabát a sveter Mackovi rýchlo prenikal chlad, a on vedel, že ľadový dážď, ktorý sa pod ním roztápa i mrzne zároveň, čoskoro môže spôsobiť veľký problém. So

stonaním, cítiac sa oveľa starší, sa prevrátil na ruky a kolená. Vtedy uvidel jasnú červenú stopu, ktorá sa tiahla od bodu nárazu až ku konečnej destinácii. Uvedomil si, že je zranený, a zacítil tupé pulzovanie, čo vystupovalo nahor po zadnej časti hlavy. Inštinktívne siahol po zdroji bubnovania a vzápätí odtiahol zakrvavenú ruku.

Do dlaní a kolien sa mu vrývali ľad a ostré kamienky. Mack spolu liezol a spolu sa kízal, kým sa napokon nedostal na spodnú úroveň príjazdovej cesty. S nemalým úsilím sa mu napokon podarilo vstať a pomaly kráčať k domu. Cítil sa pokorený silou ľadu a zemskej príťažlivosti.

Keď bol Mack konečne dnu, začal sa metodicky, ako najlepšie vedel, zbavovať vrstiev oblečenia, pričom jeho sčasti zmrznuté prsty prejavovali asi tolku obratnosť, akoby boli veľkými palicami na konci ramien. Rozhodol sa nechať premočený a zakrvavený neporiadok tam, kde ho zo seba zhodil, pri vstupných dverách, a ubolený vkročil do kúpeľne, aby preskúmal svoje rany. Nebolo pochyb o tom, že zľadovatená cesta nad ním zvíťazila. Hlboká tržná rana vzadu na hlave krvácala a do pokožky mal ešte vždy zarytých niekoľko kamienkov. Jeho obavy sa naplnili, výrazná hrča sa vynárala ako chrbát veľryby brázdiacej divé vlny jeho rednúcich vlasov.

Pre Macka bolo ťažké dať si do poriadku ranu. Pozeral na zadnú časť hlavy s pomocou malého zrkadielka, ktoré držal v ruke, a v kúpeľňovom zrkadle odrážalo jej obrátený obraz. Neskôr to znechutene vzdal, pretože nevedel hýbať rukami správnym smerom a nebol si istý, ktoré z dvoch zrkadiel klame. Opatrne ohmatával krvavú ranu a podarilo sa mu z nej vytiahnuť najväčšie kamienky a nečistotu, no napokon to bolelo priveľmi na to, aby v tom pokračoval. Z lekárničky vybral nejakú masť a naniesol si ju na ranu, ako najlepšie vedel, potom si obväzom, ktorý našiel v zásuvke kúpeľne, priviazal k postihnutému miestu zinku. Pozrel na seba v zrkadle a pomyslel si, že vyzerá ako nejaký drsný námorník z *Bielej veľryby*. Zasmial sa a vzápätí ním trhlo.

Na skutočnú zdravotnícku starostlivosť bude musieť počkať, kým sa nevráti Nan; je to jedna z mnohých výhod manželstva so zdravotnou sestrou. V každom prípade vedel, že o čo horšie bude vyzeráť, tým väčší súcit vzbudí. V ťažkých situáciách človek väčšinou nájde nejakú kompenzáciu, ak hľadá dôkladne. Zobral z police dve tabletky na utíšenie pulzujúcej bolesti, prehltol ich a odkrýval k predným dverám.

Mack ani na okamih nezabudol na odkaz. Prehraboval sa v kope mokrého a zakrvaveného oblečenia a napokon ho našiel vo vrecku kabáta, pozrel naň a zamieril do svojej pracovne. Vyhľadal telefónne číslo pošty a zavolať tam. Ako očakával, zdvihla Annie, matrónska šéfka pošty a znalkyňa všetkých tajomstiev. „Dobrý deň, nie je tam náhodou Tony?”

„To ste vy, Mack? Spoznala som vás po hlase.” Samozrejme. „Je mi ľúto, ale Tony sa ešte nevrátil. Hovorila som s ním cez vysielačku, je len v polovici Wildcat Road, k vám sa ešte nedostal. Mám mu povedať, nech vám zavola, alebo mu chcete len nechať odkaz?”

„Ach, zdravím. To ste vy, Annie?” Nemohol odolať, hoci jej stredozápadný prízvuk ho nenechal na pochybách.

„Prepáčte, bol som na chvíľu zaneprázdnený. Nepočul som ani slovo z toho, čo ste vraveli.”

Zasmiala sa. „Ale, Mack, viem, že ste počuli každé slovo. Nevtipkujte. Nie som včerajšia. Čo mu mám povedať, ak sa vráti živý?”

„V skutočnosti ste zodpovedali moju otázku.”

Na druhom konci bolo chvíľu ticho. „Nespomínam si, že by ste sa ma boli niečo opýtali. Čo je s vami, Mack? Ešte vždy fajčíte priveľa trávy, alebo to robíte len v nedeľu ráno, aby ste zvládli bohoslužbu?” Nato sa rozosmiala, akoby ju zaskočil vlastný zmysel pre humor.

„Annie, vy viete, že trávu nefajčím – v živote som to nerobil a ani po tom netúžim.” Annie to, samozrejme, vedela, no Mack nechcel riskovať to, akým spôsobom bude

na ich rozhovor spomínať o deň či dva. Nebolo by to po prvý raz, čo jej zmysel pre humor vytvoril dobrú historku, ktorá sa čoskoro stala „faktom”. Vedel si predstaviť, ako do svojho ruženca pridáva jeho meno. „Je to v poriadku, Tonyho zastihnem niekedy inokedy, o nič nejde.”

„Dobre, len zostaňte dnu, kde je to bezpečné. Viete, starý chlap ako vy môže za tie roky stratiť zmysel pre rovnováhu. Nechcela by som vidieť, ako sa pokíznate a udriete si svoju pýchu. Podľa toho, ako sa situácia vyvíja, sa k vám Tony možno ani nedostane. Zvládame sneh, krupobitie i nočnú tmu, no tento mrznúci dážď dáva zabrať.”

„Vďaka, Annie. Pokúsim sa zapamätať si vašu radu. Porozprávame sa inokedy. Teraz zbohom.” V hlave mu to pulzovalo ako nikdy predtým; kladivká udierajúce v rytme jeho srdca. „To je čudné,” pomyslel si, „kto by sa opovážil dať niečo také do *našej* poštovej schránky?” Lieky proti bolesti ešte naplno nezabrali, no pôsobili dostatočne na to, aby otupili ustarostenosť, ktorú začínal cítiť. Odrazu bol veľmi unavený. Položil si hlavu na stôl a mal pocit, že práve zaspal, keď ho prudko zobudil telefón. „Hm... prosím?”

„Ahoj, drahý. Máš hlas, akoby si sa práve zobudil.” Bola to Nan a jej tón bol nezvyčajne bodrý, i keď v ňom cítil smútok, ktorý driemal pod povrchom každého rozhovoru. Toto počasie mala rada, ako zvyčajne aj on. Zažal lampu na stole a pozrel na hodiny. Prekvapilo ho, že bol zo dve hodiny mimo.

„Hm, prepáč. Myslím, že som si trochu zdriemol.”

„Nuž, pôsobíš trochu grogy. Je všetko v poriadku?”

„Hej.” I keď už vonku bola takmer tma, Mack videl, že búrka ešte neustala. Dokonca pribudli ďalšie centimetre ľadu a konáre stromov ovísali. Vedel, že niektoré sa napokon pod tou ťarchou zlomia, najmä ak sa rozpúta vietor. „Keď som vybral poštu, trochu som sa pobil s príjazdovou cestou, no inak je všetko v poriadku. Kde si?”

„Ešte vždy som u Arlene a asi tu s deťmi strávime noc. Kate vždy prospeje, keď pobudne s rodinou... akoby to

trochu obnovilo rovnováhu.” Arlene bola Nanina sestra, ktorá bývala na druhej strane rieky vo Washingtone. „Aj tak je naozaj klzko. Dúfam, že to ráno poľaví. Ľutujem, že som sa nedostala domov, kým sa to nezhoršilo, no čo už.” Odmlčala sa. „Aké je to doma?”

„Nuž, je to absolútne úchvatné a je oveľa bezpečnejšie pozeráť na to, ako v tom chodiť, to mi ver. Rozhodne nechcem, aby si sa v tom chaose pokúšala dostať sem. Nič sa nehýbe. Ani nemyslím, že sa Tonymu podarilo priniesť nám poštu.”

„Myslela som, že si poštu už dostal?” povedala spýtavo.

„Nie, fakticky som poštu nedostal. Myslel som, že Tony tu už bol, a išiel som po ňu. Ale,” zaváhal pozerajúc na odkaz ležiaci na stole, „nijaká pošta tam ešte nebola. Zatelefonoval som Annie a tá povedala, že Tony pravdepodobne nebude schopný vyjsť do kopca. Nemienim ísť znova von a zisťovať, či vyšiel.”

„No povedz,” rýchlo zmenil tému, „ako sa má Kate?”

Nastala odmlka, potom dlhý vzdych. Keď Nan prehovorila, hlas mala pritlmený do šepotu a on si bol istý, že si na druhom konci linky zakrýva ústa. „Mack, kiež by som vedela. Je to, akoby sa človek prihovárал skale, a nezáleží na tom, ako sa usilujem, nič nedosiahnem. Keď sme s rodinou, zdá sa, že na chvíľu vyšla z ulity, no potom sa znova stratí. Jednoducho neviem, čo robiť. Stále sa modlím a modlím, aby nám Tato pomohol nájsť cestu k nej, ale...” znova sa odmlčala, „zdá sa, akoby nepočúval.”

A bolo to tu. Tato bolo Nanino obľúbené meno pre Boha a vyjadrovalo jej radosť z dôverného priateľstva s ním.

„Zlato, som si istý, že Boh vie, čo robí. Všetko sa vyrieši.” Tieto slová mu nepriniesli útechu, no dúfal, že pomôžu zmierniť ustarostenosť, ktorú cítil z jej hlasu.

„Viem,” vzdychla. „Len dúfam, že sa poponáhľa.”

„Aj ja,” bolo jediné, čo na to bol Mack schopný povedať. „Zostaňte s deťmi v bezpečí tam, kde ste. Pozdravuj odo mňa

Arlene a Jimmyho a poďakuj im za mňa. Dúfam, že ťa zajtra uvidím.”

„Dobre, miláčik. Mala by som ísť pomôcť ostatným. Všetci hľadajú sviečky pre prípad, že by sa prerušila dodávka elektriny. Asi by si mal urobiť to isté. Nejaké sú na prízemí nad drezom a v mrazničke je zvyšok chlebového cesta, ktoré by si si mohol rozmraziť a upiecť. Určite si v poriadku?”

„Áno. Väčšmi než čokoľvek iné je zranená moja hrdosť.” „Nič si z toho nerob, a dúfam, že sa ráno uvidíme.” „Dobre, zlato. Držte sa v bezpečí, a keby si čokoľvek potrebovala, zavolaj mi. Ahoj.”

Vo chvíli, keď položil slúchadlo, si uvedomil, že to, čo povedal, bolo hlúpe. To môže vypotiť len muž. Akoby mohol pomôcť, keby čokoľvek potrebovali.

Mack sedel a civel na odkaz. Úsilie zladit' vírivú kakofóniu rušivých emócií a temných obrazov, ktoré mu zatienili myseľ, bolo máťuce a bolestné – milión myšlienok pohybujúcich sa rýchlosťou milión kilometrov za hodinu. Napokon to vzdal, zložil odkaz, dal ho do malej plechovej škatuľky, ktorú mal na stole, a zhasol svetlo.

Podarilo sa mu nájsť niečo, čo zohrial v mikrovlnke, potom vzal deky a vankúše a zamieril do obývačky. Rýchly pohľad na hodinky mu prezradil, že šou Billa Moyera sa už začala; bol to jeho obľúbený program, ktorý pozeral v rámci možností pravidelne. Moyer patrila k tým nemnohým ľuďom, s ktorými by sa bol Mack rád spoznal; bol to brilantný a výrečný muž, schopný s rovnakou jasnosťou vyjadriť intenzívny súcit i pravdu. Jeden z jeho príspevkov v ten večer sa týkal petrolejového magnáta Boona Pickensa, ktorý teraz začal vrtmi hľadať vodu.

Mack takmer bezmyšlienkovito a bez toho, aby odtrhol pohľad od obrazovky, siahol na koniec stola, zobral rámik s fotografiou dievčatka a privinul si ho k hrudi. Druhou rukou si pritiahol deky pod bradu a lepšie sa uvelebil na pohovke.

Čoskoro zaplnili priestor zvuky tichého chrápania, zatiaľ čo médiá obrátili pozornosť na stredoškolača v Zimbabwe, ktorého zbili za to, že vyjadril protivládny názor. Mack však už opustil izbu, aby zápasil so svojimi snami; azda to tentoraz nebudú nočné mory, len vízie, azda o ľade, stromoch a zemskej prítlačlivosti.

♦ 2 ♦

ZMRÁKANIE

Nič nás nerobí takými osamelými ako naše tajomstvá.

Paul Tournier

Niekedy v noci začal vo Willamette Valley nečakane viať teplý a suchý vietor, ktorý oslobodzoval krajinu spod ľadového zovretia búrky, okrem toho, čo ležalo ukryté v najhlbšom tieni. O dvadsaťštyri hodín bolo teplo ako na začiatku leta. Mack spal až do neskorého predpoludnia hlbokým bezsenným spánkom, z akého mávame pocit, že trval len chvíľu.

Keď napokon vstal z pohovky, bol trochu sklamaný, že sa ľadové výtvory tak skoro vyparili, no ani nie o hodinu ho potešil príchod Nan a detí. Najprv zaznelo očakávané prísne pokarhanie, že neodpratal svoj krvavý neporiadok do pracovne, no potom primerane achkala a ochkala, keď skúmala ranu na jeho hlave. Táto pozornosť Macka nesmierne potešila. Nan mu ranu čoskoro vyčistila, zalepila a nakfmla ho.

O odkaze sa nezmienil, hoci mu neschádzal z mysle. Ešte vždy nevedel, čo si má o tom myslieť, a nechcel do toho zainteresovať Nan, ak by malo vyjsť najavo, že išlo o nejaký krutý žart.

Malé rozptýlenia, ku ktorým patrila aj snehová búrka, boli vítaným, i keď krátkym vytrhnutím z desivej prítomnosti jeho stáleho spoločníka, ktorého nazýval *Veľký*

smútok. Čoskoro po lete, keď zmizla Missy, sa *Veľký smútok* omotal Mackovi okolo pliec ako neviditeľná, no takmer hmatateľne ťažká prikrývka. Ťarcha jeho prítomnosti mu zahmlievala oči a spôsobovala, že chodil zhrbený. Dokonca aj úsilie striasť ho bolo vyčerpávajúce, akoby jeho ramená boli zaodeté temnými záhybmi zúfalstva, a on sa akosi stal jeho súčasťou. Jedol, pracoval, ľúbil, sníval a hral sa v tomto ťaživom rúchu s pocitom, že má na sebe olovený župan – denne sa plahočil temnou sklúčenosťou, ktorá zo všetkého vysala farbu.

Niekedy cítil, ako mu *Veľký smútok* pomaly zviera hruď a srdce ako drviaci pytón a vytláča mu z očí tekutinu. Mal pocit, že mu už nezostáva nijaká rezerva. Inokedy sa mu snívало, že mu nohy uviazli v tuhnúcom bahne, a nakrátko zahliadol Missy, ako beží lesnou cestičkou pred ním, jej kvietkami ozdobené červené letné šaty sa mihali medzi stromami. Vôbec si neuvedomovala tmavý tieň, ktorý sa zakrádal za ňou. Hoci sa zúfalo usiloval varovať ju výkrikom, nezmohol sa na nijaký zvuk, a vždy bolo prineskoro na to, aby ju zachránil. Vtedy si na posteli prudko sadal, zo zmučeného tela mu kvapkal pot, zatiaľ čo sa cez neho ako nejaký surrealistický príliv valili vlny nevoľnosti, viny a ľútosti.

Príbeh Missinho zmiznutia nanešťastie nebol ako iné, o ktorých sa tak často hovorí. Všetko sa stalo začiatkom septembra počas Sviatku práce, poslednej oslavy leta predtým, než sa začne škola a nastúpi jesenná rutina. Mack sa odvážne rozhodol, že vezme tri najmladšie deti na záverečný výlet do tábora pri jazere Wallowa v severovýchodnom Oregone. Nan sa už zapísala na kontinuálne vzdelávanie v Seattli, jeden zo starších synov sa vrátil na univerzitu a druhý robil poradcu v letnom tábore. Mack si však veril, že má v sebe správnu kombináciu schopností zvládnuť život v prírode i materských zručností. Napokon, Nan ho mnohému naučila.

Všetkých sa zmocnil pocit dobrodružstva a tábornícka horúčka. Mack by bol najradšej pristavil k domu dodávku a naložil do nej všetko, čo potrebovali na predĺžený víkend. V jednej chvíli uprostred všetkého zmätku Mack dospel k záveru, že si potrebuje oddýchnuť. Odohnal z kresla svojho otca rodinného kocúra Judáša a usadil sa doň. Práve chcel zapnúť rádio, keď pribehla Missy. V ruke držala svoju malú škatuľku z plexiskla.

„Môžem do kempingu vziať svoju zbierku hmyzu?“ spýtala sa.

„Chceš brať so sebou chrobáky?“ zašomral Mack, ktorý jej nevenoval priveľkú pozornosť.

„Ocko, to nie sú chrobáky, je to hmyz. Pozri, mám ho tu veľa.“

Mack váhavo obrátil pozornosť na dcéru. Keď uvidela, že sa sústredil na ňu, začala vysvetľovať, čo má vo svojej klenotnici.

„Pozri, tu sú dva lúčne koníky. A pozri na ten list, tam je moja húsenica a niekde... Tu je! Vidiš moju lienku? A niekde tu mám aj muchu a nejaké mravce.“

Kým predvádzala svoju zbierku, Mack sa jej, ako najlepšie vedel, usiloval dať najavo svoju pozornosť a prikyvoval.

„Takže,“ spýtala sa Missy na záver, „ich môžem zobrať?“

„Isteže môžeš, zlato. Azda by sme ich, keď budeme na mieste, mohli vypustiť do divočiny.“

„Nie, to nemôže!“ ozval sa hlas z kuchyne. „Missy, musíš nechať svoju zbierku doma, zlato. Ver mi, tu je to pre tvoj hmyz bezpečnejšie.“ Nan vystrčila hlavu spoza rohu a láskyplne sa zamračila na Macka, ktorý pokrčil plecami.

„Usiloval som sa, zlato,“ pošepol dcérke.

„Iha,“ odvrkla Missy. Vedela však, že bitku prehrala. Zdvihla škatuľku a odišla.

Vo štvrtok večer už bola dodávka preplnená a upevnili za ňu stanový prívies. Vyskúšali svetlá a brzdy. V piatok zavčas

ráno, po tom, čo Nan predniesla deckám poslednú prednášku o bezpečnosti, poslušnosti a o tom, že si treba ráno umývať zuby, nedotýkať sa mačiek a ešte o mnohých iných veciach, vyrazili; Nan na sever po medzištátnej diaľnici 205 do Washingtonu a Mack s tromi deckami na východ po medzištátnej diaľnici 84. Mali v pláne vrátiť sa v nasledujúci utorok večer, tesne pred prvým školským dňom.

Už sám kaňon Columbia River Gorge stál za tú cestu; bol naň nádherný výhľad zo stolových hôr vytesaných riekou a ospalo držiacich stráž v horúčave neskorého leta. V septembri a v októbri väčšinou v Oregone býva najlepšie počasie: indiánske leto sa začína približne v čase Sviatku práce a pretrváva až do Halloweenu. Potom sa počasie rýchlo zmení na studené, vlhké a nepríjemné. Ten rok nebol výnimkou. Dopravná situácia a počasie nádherne spolupracovali a posádka si takmer neuvedomovala plynúci čas a kilometre.

Štvorica zastavila pri vodopádoch Multnomah Falls. Missy kúpili maľovanky a farbičky a Kate a Joshovi dva lacné jednorazové vodotesné fotoaparáty. Potom sa rozhodli prejsť pešo krátku trasu k mostu s výhľadom na vodopády. Kedysi tam bola cestička, čo viedla okolo hlavného jazierka do plytkej jaskyne za hrmiacou vodou, no nanešťastie ju správcovia parku zablokovali pre eróziu. Missy sa tam páčilo a prosila otca, aby jej porozprával legendu o peknej indiánskej panne, dcére náčelníka kmeňa Multnomahov. Musela chvíľu drankat', no napokon sa Mack podvolil a znova porozprával príbeh, zatiaľ čo všetci pozerali do hmly, obklopujúcej vodopád.

Príbeh hovoril o dievčine, jedinom dieťati, čo zostalo starnúcemu otcovi. Náčelník ju veľmi miloval a starostlivo jej vybral manžela, mladého náčelníka bojovníkov z kmeňa Klatsopov, o ktorom vedel, že ho dcéra ľúbi. Oba kmene sa zišli, aby strávili dni na svadobnej hostine, no skôr ako sa mohla začať, medzi mužmi sa začala šíriť hrozná choroba a mnohých zabila.

Rada starších a náčelníci sa zišli, aby sa poradili, ako zabrániť šíreniu choroby, ktorá rýchlo decimovala bojovníkov. Najstarší šaman hovoril o tom, ako jeho otec na sklonku života predpovedal hroznú chorobu, ktorá pozabíja ich mužov a ktorú možno zastaviť len tak, že čistá a nevinná dcéra náčelníka dobrovoľne obetuje život na záchranu svojho ľudu. Aby naplnila proroctvo, musí dobrovoľne vyliezť na útes nad Veľkou riekou a skoncovať so životom skokom na skaly pod útesom.

Pred radu predviedli tucet mladých žien, dcéry rôznych náčelníkov. Po veľkej debate rada starších rozhodla, že nemôžu žiadať takú veľkú obeť, najmä keď si nie sú istí, či je legenda pravdivá.

Choroba sa však medzi mužmi neúprosne šírila a napokon ochorel aj mladý bojový náčelník, nádejný manžel. Dievčina, ktorá ho ľúbila, vedela, že treba niečo urobiť, a po tom, ako mu znížila horúčku a pobozkala ho na čelo, ticho sa vytratila.

Trvalo celú noc a nasledujúci deň, kým sa dostala na v legende spomínané miesto, vysoký útes s výhľadom na Veľkú riekou a krajinu za ňou. Po tom, čo sa pomodlila a odovzdala sa Veľkému Duchu, naplnila proroctvo a bez váhania ukončila život skokom na skaly pod sebou.

V nasledujúce ráno sa tí, čo boli chorí, zobudili zdraví a silní. Nastala veľká radosť a oslavy, až kým mladý bojovník nezistil, že chýba jeho milovaná nevesta. Medzi ľuďmi sa rýchlo rozchýrilo, čo sa stalo, a mnohí sa vybrali na miesto, o ktorom predpokladali, že ju tam nájdu. Keď sa mlčky zhromaždili okolo jej dolámaného tela na úpätí útesu, jej žiaľom zachvátený otec výkrikom požiadal Veľkého Ducha, aby sa na jej obeť vždy pamätalo. V tej chvíli z miesta, odkiaľ skočila, začala padať voda a vytvorila sa jemná hmla, ktorá im klesla k nohám a pomaly vytvárala pekné jazero.

Missy mala toto rozprávanie zvyčajne takmer rovnako rada ako Mack. Obsahovalo všetky prvky ozajstného vykúpenia, podobne ako Ježišov príbeh, ktorý dobre

poznala. Sústredilo sa na otca, ktorý ľúbil svoje jediné dieťa, a obeť, čo predpovedal prorok. Pre lásku dieťa dobrovoľne obetovalo život, aby zachránilo svojho snúbenca a ich kmene pred istou smrťou.

No pri tejto príležitosti Missy po doznení príbehu mlčala. Obrátila sa a hneď zamierila k dodávke, akoby chcela povedať: „Dobre, tu som skončila. Pokračujme v ceste.”

Rýchlo zastali pri Hood River, aby sa najedli a vykonali telesné potreby, a vzápätí sa vrátili na cestu. Hneď popoludní sa dostali do La Grande. Tam odbočili z diaľnice číslo 84 a prešli na diaľnicu Wallowa Lake Highway, po ktorej prešli posledných stopätnásť kilometrov do mesta Joseph. Jazero a kemping, do ktorého smerovali, boli len niekoľko kilometrov za Josephom. Keď našli svoje miesto, všetci sa dali do práce a o chvíľu bolo všetko hotové – azda nie tak, ako by to chcela Nan, no funkčné.

Prvé jedlo bolo phillipsovskou rodinnou tradíciou: rezeň z bravčovej slabiny, marinovaný tajnou omáčkou strýka Joa. Ako dezert mali koláčiky, ktoré Nan upiekla v predchádzajúci večer, a vanilkovú zmrzlinu, ktorú si zabalili do chladiacej tašky.

Keď v ten večer Mack sedel medzi troma smejúcimi sa deťmi a pozoroval jedno z najväčších prírodných divadiel, srdce mu naplnila nečakaná radosť. Pozeral na západ slnka brilantných farieb a zopár mrakov, ktoré čakali na to, aby sa stali hlavnými aktérmi tohto jedinečného predstavenia. Pomyslel si, že vo všetkom, na čom záleží, je bohatým človekom.

Keď upratali po večeri, nastala noc. Jelene – pravidelní denní a niekedy veľmi nepríjemní návštevníci – odišli niekam, kde spávajú jelene. Vystriedali ich tvory spôsobujúce problémy v noci: medvedíky čistotné, veveričky a burunduky, ktoré prichádzali v tlupách a hľadali akékoľvek nádoby, čo zostali pootvorené. Phillipsovskí táborníci to poznali už z minulosti. Prvá noc, ktorú v živote strávili v tomto tábore, ich stála dva tucty ryžových

chlebičkov, škatuľku čokolády a všetky koláčky s arašidovým maslom.

Kým nebolo prineskoro, štvorica sa vydala na krátku cestu preč od táborových ohňov a svetiel, na tiché tmavé miesto, kde si mohli ľahnúť a pozorovať Mliečnu cestu, úžasnú a intenzívne žiariacu mimo dosahu mestského osvetlenia. Mack by mohol ležať a pozerieť na ten rozľahlý priestor celé hodiny. Cítil sa neuveriteľne malý, no v pohode vo svojej koži. Zo všetkých miest, kde cítil Božiu prítomnosť, bola tu, uprostred prírody a pod hviezdami najzjavnejšia. Takmer počul ich chválospev na Stvoriteľa, a svojím váhavým srdcom sa k nemu pridala, ako najlepšie vedel.

Potom sa vrátili do tábora, a po návšteve toaliet a umývárni Mack postupne uložil všetky tri deti do bezpečia spacích vakov. Krátko sa pomodlil s Joshom, potom prešiel ku Kate a Missy, no keď prišiel rad na Missy, chcela sa namiesto modlitby radšej rozprávať.

„Ocko, ako to, že musela zomrieť?“ Mackovi chvíľu trvalo, kým prišiel na to, o kom Missy hovorí. Náhle si uvedomil, že na dievčinu z kmeňa Multnomahov zrejme myslela od ich zastávky pri vodopádoch.

„Zlato, *nemusela* zomrieť. *Rozhodla* sa zomrieť, aby zachránila iných. Boli veľmi chorí a ona chcela, aby sa uzdravili.“

Zavládlo ticho a Mack vedel, že v temnote vzniká ďalšia otázka. „Naozaj sa to stalo?“ spýtala sa Kate, ktorú rozhovor zjavne zaujal. „Čo či sa stalo?“

„Ozaj to indiánske dievča zomrelo? Je ten príbeh pravdivý?“

Mack chvíľu uvažoval, kým prehovoril. „Neviem, Kate. Je to legenda, a legendy sú niekedy príhodami, z ktorých sa máme poučiť.“

„Takže sa to naozaj nestalo?“ spýtala sa Missy.

„Možno áno. Niekedy sa legendy zakladajú na reálnych príbehoch, veciach, čo sa skutočne stali.“

Znova ticho, potom: „Takže Ježišova smrť je legendou?“ Mack takmer počul kolieska krútiace sa v Katinej mysli.

„Nie, zlato, to je skutočný príbeh; a vieš čo? Myslím, že príbeh o indiánskej dievčine je tiež pravdivý.“

Mack čakal, kým si jeho dcéry usporiadajú myšlienky. Teraz položila otázku Missy. „Je Veľký Duch iné meno Boha – toho, čo bol Ježišovým ockom?“

Mack sa v tme usmial. Nanine večerné modlitby mali zjavne účinok. „Myslím, že áno. Je to vhodné meno pre Boha, pretože Boh je Duch a je Veľký.“

„Tak ako môže byť taký *zlý*?“

Ach, to je otázka, ktorá visela vo vzduchu. „Čo máš na mysli, Missy?“

„Veľký Duch prinútil indiánsku dievčinu skočiť z útesu a aj Ježiša zomrieť na kríži. To mi pripadá veľmi zlé.“

Mack bol zarazený. Netušil, čo má odpovedať. Šesťapolročná Missy kládla otázky, s ktorými múdri ľudia zápasili po stáročia.

„Zlato, Ježiš si nemyslel, že je jeho ocko zlý. Myslel si, že je plný lásky a veľmi ho ľúbí. Jeho ocko ho *neprinútil* zomrieť. Ježiš sa rozhodol zomrieť, pretože on a jeho ocko ľúbia vás, mňa a všetkých na svete. Zachránil nás pred našou chorobou, presne ako to indiánske dievča.“

Zavládlo dlhé ticho a Mack už uvažoval, či jeho dcéry zaspali. Práve keď sa chcel skloniť a pobožkať ich na dobrú noc, prerušil ticho slabý, zjavne rozochvený hlások.

„Ocko?“

„Čo, moja?“

„Budem musieť niekedy skočiť z útesu?“

Mackovi išlo puknúť srdce, keď pochopil, o čo skutočne v tomto rozhovore ide. Zobral dcérku do náručia a privinul ju k sebe. Hlasom o čosi chrapľavejším ako zvyčajne jemne odvetil: „Nie, moja. Nikdy nebudem od teba chcieť, aby si skočila z útesu, tým si buď istá.“

„A čo, ak ma Boh požiada, aby som skočila z útesu?“

„Nie, Missy. Nikdy ťa o nič také nepožiada.“

Ešte väčšmi sa k nemu pritúlila. „Dobre! Podrž ma chvíľu. Dobrú noc, ocko. Lúbim ťa.” A zmlkla, zaspala hlbokým zdravým spánkom, v ktorom sú len dobré a príjemné sny.

O niekoľko minút ju Mack jemne vložil späť do spacieho vaku.

„Všetko v poriadku, Kate?” zašepkal, keď ju bozkával na dobrú noc.

„Áno,” odpovedala šeptom. „Ocko?”

„Čo, moja?”

„Kladie dobré otázky, však?”

„Pravdaže. Je to mimoriadne dievčatko. Obe ste mimoriadne, ibaže ty už nie si taká malá. A teraz si pospi, máme pred sebou veľký deň. Sladké sny, miláčik.”

„Aj tebe, ocko. Mám ťa veľmi rada!”

„Aj ja teba, z celého srdca. Dobrú noc.”

Mack cestou von zavrel stanový prívies, vysmrkal sa a zotrel si slzy, ktoré mu ešte vždy zostali na tvári. Tichou modlitbou vyjadril vďaku Bohu a potom si išiel urobiť kávu.

♦ 3 ♦

BOD ZVRATU

Duša sa v prítomnosti detí uzdravuje.

Fiodor Dostojevskij

Štátny park Wallowa Lake v Oregone a prilahlú oblasť výstizne nazývajú malým americkým Švajčiarskom. Drsné rozoklané hory sa dvíhajú do výšky takmer tritisíc metrov, a uprostred nich sú ukryté nespočetné údolia plné pramienkov, turistické trasy a horské lúky zaplavené množstvom divých kvetov. Wallowa Lake je vstupnou bránou do oblasti Eagle Cap Widerness a národnej rekreačnej oblasti Hells Canyon, kde je najhlbšia roklina v Severnej Amerike. Po stáročia ju vytvárala rieka Snake. Niekde dosahuje hĺbku až niekoľko kilometrov a z jednej strany na druhú má miestami šírku šesťnásť kilometrov.

Sedemdesiatpäť percent rekreačnej oblasti je bez ciest, s viac ako tisícpäťsto kilometrami turistických trás. Kedysi bola domovom kmeňa Nez Perce a pozostatky jeho prítomnosti sú roztrúsené v tejto divočine, rovnako ako stopy po bielych osadníkoch, ktorí tadiaľ putovali na západ. Najbližšie mesto Joseph dostalo meno podľa kmeňového náčelníka, ktorého indiánske meno znamenalo Hrom valiaci sa dolu horou. Prítomnosť štrkáčov, najmä v blízkosti Snake River, čiže Hadej rieky, je dostatočným dôvodom, aby si človek počínal opatrne, najmä ak sa rozhodne odbočiť z vyznačenej trasy.

Samotné jazero Wallowa Lake má dĺžku osem kilometrov a šírku jeden a pol kilometra. Hovorí sa, že ho asi

pred deviatimi miliónmi rokov vytvorili ľadovce. Teraz sa nachádza asi jeden a pol kilometra od mesta Joseph v nadmorskej výške tisíctristoštyridsaťjeden metrov. Voda, ktorej chlad po väčšinu roka vyráža dych, má koncom leta aspoň pri brehu príjemnú teplotu na uvoľnené plávanie. Sacagawea so zasneženým a zalesneným vrcholom pozerá z výšky takmer 3 000 metrov na tento klenot.

Mack a deti sa nasledujúce tri dni zabávali a oddychovali. Missy, ktorá bola zjavne spokojná s otcovými odpoveďami, už nespomenula indiánske dievča, ani keď sa v jeden deň počas výletu dostali k strmým útesom. Niekoľko hodín veslovali okolo brehov jazera, potom sa usilovali vyhrať cenu na miniatúrnom golfovom ihrisku a dokonca si zajazdili na koňoch. Po predpoludňajšom výlete na historický Wade Ranch, ktorý je asi na polceste medzi Josephom a Enterprisom, strávili popoludnie návštevou obchodíkov v samotnom meste Joseph.

Keď sa vrátili k jazeru, Josh a Kate sa pretekali na motokárach. Josh vyhral, no neskôr sa mala čím chváliť aj Kate, pretože ulovila tri pomerne veľké jazerné pstruhy. Missy tiež jedného chytila háčikom, pričom ako návnadu použila červa, no Joshovi ani Mackovi sa nepodarilo uloviť nič.

Niekedy počas víkendu sa do phillipsovského sveta magicky votkali ďalšie dve rodiny. Ako to často býva, najprv sa spriatelili deti a potom aj dospelí. Josh sa usiloval zbližiť predovšetkým s Ducettovcami, ktorých najstaršie dieťa, Amber, bola milá mladá dáma približne v jeho veku. Kate sa vyžívala v podpichovaní staršieho brata v tejto záležitosti, za čo ju on naháňal s palicou. Amber mala sestru Emmy, ktorá bola len o rok mladšia ako Kate, a obe trávili spolu veľa času. Vicki a Emil Ducettovci pricestovali z Colorada, kde Emil pracoval ako agent pobočky amerického ministerstva vnútra pre rybolov a ochranu prírody, a Vicki sa starala o domácnosť, do ktorej patrili aj syn J. J., nečakaný prírastok, čo mal teraz už takmer rok.

Ducettovci zoznámili Macka a jeho deti s kanadskými manželmi, s ktorými sa oni spoznali prv, Jessom a Sarah Madisonovcami. Tí mali príjemné a uvoľnené spôsoby a Mack si ich hneď oblúbil. Obaja pracovali ako nezávislí poradcovia; Jesse v oblasti ľudských zdrojov a Sarah v oblasti zvládania zmien. Missy sa rýchlo zbližila so Sarah a obe spolu pomáhali Vicki starať sa o J. J.

V pondelok bolo nádherne a všetci sa tešili, že sa lanovkou vyvezú na vrchol hory Mount Howard – do výšky 2 484 metrov nad hladinou mora. Keď lanovku roku 1970 skonštruovali, mala najstrmší vertikálny zdvih v Severnej Amerike, s dĺžkou kábla takmer šesť a pol kilometra. Cesta na vrchol trvá asi pätnásť minút a lanovka sa pohybuje od metra až po tridsaťšesť metrov nad zemou.

Jesse a Sarah trvali na tom, aby si nikto nezbalil jedlo, pretože mali v úmysle všetkých pozvať na obed do grilu na vrchole kopca. Dohodli sa tak, že sa najedia hneď po príchode a zvyšok dňa stravia návštevou piatich vyhlídkových miest. Vyzbrojení fotoaparátmi, slnečnými okuliarmi, fľašami s vodou a opaľovacím krémom sa vydali na cestu asi o desiatej predpoludním. A ako to bolo v pláne, v grile sa dosýta nabažili hamburgerov, hranolčekov a koktailov. Zmena nadmorskej výšky zrejme povzbudila ich apetít – dokonca aj Missy zvládla celý hamburger a väčšinu príloh.

Poobede išli na všetky blízke vyhlídkové miesta. Najdlhšia trasa viedla z vyhlídky Valley Overlook k Snake River Country a Seven Devils Lookout (asi tisícdevsto metrov). Z Wallova Valley Overlook dovideli až do miest Joseph, Enterprise, Lostine a dokonca aj do Wallowy. Z vyhlídky Royal Purple Overlook a Summit Overlook vychutnávali krištáľovo čistý výhľad do štátov Washington a Idaho. Niektorí z nich mali pocit, že vidia až do Montany.

Neskoro popoludní boli všetci unavení a šťastní. Missy, ktorú Jesse k posledným dvom vyhlídkam niesol na pleciach, teraz zaspala v otcovom náručí, zatiaľ čo lanovka

poskakovala cestou z vrcholu hore-dolu. Štyria mladí ľudia spolu so Sarah mali tváre prilepené k okienkam a ochkali a achkali nad krásnymi výjavmi. Ducettovci sedeli držiac sa za ruky a ticho sa zhovárali, zatiaľ čo J. J. spal v otcovom náručí.

„Toto je jedna z tých vzácných chvíľ,“ uvažoval Mack, „ktoré človeka prekvapia a takmer mu vyrazia dych. Keby tu mohla byť Nan, bolo by to naozaj dokonalé.“ Posunul Missy do pre ňu pohodlnejšej polohy, keďže už spala naozaj hlboko, odhrnul jej vlasy z tváre a pozrel na ňu. Špina a pot z výletu len zvláštne zdôraznili jej nevinnosť a krásu. „Prečo musia vyrásť?“ uvažoval a pobožkal ju na čelo.

V ten večer dali všetky tri rodiny dohromady potraviny na poslednú spoločnú večeru. Na úvod jedli taco s množstvom čerstvej zeleniny a omáčky. A Sarah sa akosi podarilo vyčariť čokoládový dezert s vrstvami šľahačky, peny, orieškových sušienok a iných dobrôt, po ktorých sa všetci cítili rozmaznaní a spokojní.

Keď odložili zvyšky večere do chladničiek, umyli a odpratali riad, dospeli si uchlipkávali kávu pri táboráku a Emil sa s nimi delil o dobrodružstvá, pri ktorých zabránil pašovaniu ohrozených zvierat. Vysvetľoval im, ako chytajú pytlakov a iných nelegálnych lovcov. Bol dobrý rozprávač a jeho povolanie predstavovalo zdroj zaujímavých príbehov. To všetko bolo fascinujúce a Mack si uvedomil, že vo svete je veľa vecí, o ktorých vo svojej naivite netušil.

Emil a Vicki zamierili spať ako prví spolu s ospalým bábätkom. Jesse a Sarah sa ponúkli, že neskôr odprevadia ducettovské dievčatá na miesto, kde táborili. Tri phillipsovské a dve ducettovské decká hneď zmizli v bezpečí stanového privesu, aby si porozprávali príbehy a tajomstvá.

Ako to často býva, keď táborák horí dlho, konverzácia prešla od hu mornej k osobnejšej. Sarah sa dychtivo túžila dozvedieť niečo o zvyšku Mackovej rodiny, najmä o Nan. „Tak aká je, Mackenzie?“

Macka potešila príležitosť popýšiť sa svojou ženou. „No, je krásna, a to nehovorím len tak, je krásna zvnútra i navonok.” Placho na nich pozrel a uvidel, že sa naňho obaja usmievajú. Naozaj mu chýbala a bol rád, že nočné tiene ukrývajú jeho rozpaky. „Volá sa Nannette, no takmer všetci ju volajú Nan. V medicínskych kruhoch, najmä na severozápade, má dobrú povesť. Je zdravotná sestra a pracuje s onkologickými pacientmi – pacientmi s rakovinou – v konečnom štádiu ochorenia. Je to ťažká práca, no má ju naozaj rada. Napísala aj niekoľko publikácií a prednášala na viacerých konferenciách.”

„Naozaj?” pobádala ho Sarah. „O čom prednáša?”

„Pomáha ľuďom uvažovať o ich vzťahu k Bohu zoči-voči smrti,” odvetil Mack.

„Rád by som o tom počul viac,” zaujímal sa Jesse, ktorý prehraboval tlejúci oheň palicou, aby vzbĺkol s obnovenou silou.

Mack zaváhal. Hoci sa v prítomnosti týchto dvoch ľudí cítil neobyčajne uvoľnene, v skutočnosti ich nepoznal a rozhovor prenikol hlbšie, ako mu bolo príjemné. Rýchlo hľadal krátku odpoveď na to, o čo sa Jesse zaujímal.

„Nan je v tom oveľa lepšia ako ja. Podľa mňa uvažuje o Bohu inak ako väčšina ľudí. Jej vzťah k nemu je taký blízky, že ho dokonca volá Tato. No neviem, či vám to niečo hovorí.”

„Pravdaže áno,” zvolala Sarah a Jesse prikývol. „Je to rodinná záležitosť? Všetci nazývate Boha Tato?”

„Nie,” so smiechom odvetil Mack. „Decká to pochytili, no ja to vnímam inak. Jednoducho mi to pripadá priveľmi familiárne. Nan však má skvelého otca, tak si myslím, že je to pre ňu ľahšie.”

Mackovi to vyklázlo a vnútorne sa zachvel. Dúfal, že si to nik nevšimol, no Jesse pozeral priamo naňho. „Váš otec nebol až taký skvelý, však?” spýtal sa ticho.

„Hm.” Mack sa odmlčal. „Myslím, že môžete povedať, že nebol až taký skvelý. Zomrel, keď som bol ešte dieťa,

prirodzenou smrťou.” Mack sa zasmial, no ten zvuk bol prázdny. Pozrel na tých dvoch. „Upil sa na smrť.”

„To je nám ľúto,” povedala za oboch Sarah a Mack cítil, že to myslí úprimne.

„Nuž,” znova sa nútene zasmial, „život je niekedy ťažký, no za mnoho vecí môžem byť osudu vďačný.”

Nasledovalo trápne ticho a Mack uvažoval, ako to, že tí dvaja tak ľahko prelomili jeho obranné mechanizmy. O pár sekúnd ho zachránil krdeľ detí, ktoré sa vyrojili zo stanového prívěsu a vbehli medzi nich. Kate potešilo, že ona a Emmy pristihli Josha a Amber, ako sa potme držia za ruky, a teraz chcela, aby o tom vedel celý svet. Josh však už bol v tej chvíli taký zaľúbený, že to ochotne strpel. Nech by sa akokoľvek usiloval, nezotrel by si z tváre ten hlúpy úškrn.

Obaja Madisonovci objali Macka a jeho deti na dobrú noc, a Sarah si ho privinula mimoriadne nežne. Potom, ruka v ruke s Amber a Emmy, zamierili potme k miestu, kde táborili Ducettovci. Mack ich pozoroval, až kým už nepočul ich nočný šepot a svetlo bateriek sa stratilo z dohľadu. Pousmial sa a obrátil sa k vlastnému potomstvu, aby ho usmernil k spacím vakom.

Spoločne sa pomodlili, nasledovali bozky na dobrú noc a Katin chichot pri tlmenom rozhovore so starším bratom, ktorý chvíľami tak drsne šepkal, že to každý počul. „Prestaň, Kate. Čuš! Myslím to vážne, ty sopl’aňa!” Napokon zavládlo ticho.

Mack pobalil, čo sa vo svetle baterky dalo, a čoskoro sa rozhodol, že zvyšok sprace až za denného svetla. Aj tak mali v úmysle odísť až okolo obeda. Pripravil si poslednú nočnú šálku kávy, sadol si a usrkával z nej pri ohni, ktorý sa zmenil na blikotajúcu masu žeravých červených uhlíkov. Človek sa v takej chvíli ľahko môže cítiť stratený. Vravel si, že je sám, no predsa nie osamelý. Nie je to náhodou verš z piesne Brucea Cockburna „Zvestovanie Slávy”? Nebol si istý, no

vravel si, že ak si na to spomenie, pozrie sa, keď prídu domov.

Sedel tam zhypnotizovaný ohňom a obalený jeho príjemným teplom a modlil sa. Väčšinou to boli modlitby vd'akyvzdania. Dostalo sa mu toho tak veľa. Pravdepodobne by sa to dalo správne nazvať požehnaním. Bol spokojný, vyrovnaný a plný mieru. Mack ešte vtedy netušil, že v priebehu dvadsiatich štyroch hodín sa jeho modlitby drasticky zmenia.

Nasledujúce ráno, hoci bolo slnečné a teplé, sa nezačalo až tak dobre. Mack si privstal, aby prekvapil deti skvelými raňajkami, no popálil si dva prsty, keď sa usiloval uvoľniť lievance, ktoré sa mu vyšmykli a prichytili sa o mriežku. V dôsledku páľčivej bolesti prevrhol piecku aj s mriežkou a lievancové cesto sa z misky vylialo na piesčitú zem. Deti, ktoré zobudil rachot a tiché nadávky, vystrčili hlavy zo stanového privesu, aby zistili príčinu rozruchu. Len čo pochopili situáciu, začali sa chichotať. Mack však povedal: „Hej, to nie je smiešne!”, a ony zaliezli do bezpečia stanu. V úkryte sa ešte vždy chichotali, pozorujúc ho cez sieťové okienka.

Takže na raňajky boli namiesto hostiny, ktorú Mack plánoval, studené cereálie s riedeným sirupom – pretože zvyšok mlieka pošiel do lievancového cesta. Mack strávil nasledujúcu hodinu organizačným úsilím, pričom mal dva prsty v pohári s ľadovou vodou, ktorú musel často chladieť kúskami ľadu, čo Josh opakom lyžice štiepal z ľadového bloku. Muselo sa to rozchýriť, pretože sa objavila Sarah Madisonová s lekárničkou, a o niekoľko minút po tom, ako mu na prsty naniesla bielu tekutinu, pocit pálenia poľavil.

Josh a Kate sa po tom, čo splnili nariadené povinnosti, prišli spýtať, či sa môžu naposledy povoziť v ducettovskom kanoe. Sľúbili, že si navlečú záchranné vesty. Po úvodnom

povinnom nie a požadovanej miere drankania zo strany detí, najmä Kate, to Mack napokon vzdal. Ešte raz im pripomenul pravidlá bezpečného správania v kanoe. Nerobil si priveľké starosti. Ich táborisko bolo od jazera čo by kameňom dohodil, a sľúbili, že sa budú držať pri brehu. Mack si povedal, že kým bude baliť veci, môže na nich dohliadnuť.

Missy pri stole so zaujatím vyfarbovala maľovanky, čo kúpili pri vodopádoch. „Je neuveriteľne zlatá,” pomyslel si Mack, pozrúc sa jej smerom, keď upratoval spúšť, čo narobil predtým. Na sebe mala jedínú čistú vec, čo jej zostala, červené opaľovacie šatočky s vyšitými divými kvetmi, ktoré kúpili počas výletu do mesta Joseph v prvý deň.

O pätnásť minút neskôr Mack zdvihol zrak, keď začul od jazera známy hlas: „Ocko!” Bola to Kate, a ona i jej brat veslovali na vode ako profesionáli. Obaja mali poslušne navlečené záchranné vesty a on im zamával.

Je zvláštne, ako môže zdanlivo bezvýznamná akcia alebo udalosť zmeniť celé životy. Kate, ktorá zdvihla veslo, aby zamávala na odpoveď, stratila rovnováhu a nachýlila kanoe. Jej tvár nadobudla stĺpnutý vystrašený výraz, keď sa takmer potichu a akoby spomaleným pohybom prevracalo. Josh sa zúfalo usiloval držať rovnováhu, no bolo prineskoro a on sa so šplechnutím stratil z dohľadu. Mack už mieril k okraju jazera, nemal v úmysle vojsť do vody, len chcel byť nablízku, keď sa vynoria. Kate sa vynorila ako prvá, vyplňovala vodu a kričala, no po Joshovi nebolo ani stopy. Potom sa odrazu zvířila voda, Mack uvidel kopajúce nohy a hneď vedel, že sa deje niečo veľmi zlé.

Prekvapilo ho, ako rýchlo sa vrátili všetky inštinkty z puberty, keď bol členom pobrežnej hliadky. Za niekoľko sekúnd zhodil topánky a košeľu a vrhol sa do vody. Ani nezaregistroval šok z chladu, rýchlo plával pätnásť metrov k prevrhnutému kanoe, ignorujúc vydesené dcérine vzlyky. Bola v bezpečí. Musel sa zamerať na Josha.

Zhlboka sa nadýchol a ponoril. Voda bola napriek tomu, že sa penila, ešte vždy pomerne číra, viditeľnosť bola asi

jeden a pol metra. Rýchlo našiel Josha a zistil, v čom je problém. Jeden z pásov jeho záchranej vesty sa zachytil do popruhov kanoe. Nech sa usiloval, ako chcel, ani on ho nevedel uvoľniť, tak sa pokúsil dať Joshovi signál, aby sa vtlačil hlbšie do kanoe, kde bol ešte vzduch na dýchanie. Chudák chlapec však spanikáril, napínal pás, ktorý ho držal pod okrajom kanoe a pod vodou.

Mack sa vynoril, zakričal na Kate, aby plávala k brehu, nadýchol sa, ako sa len dalo, a po druhý raz sa ponoril pod vodu. Pri treťom ponorení si Mack uvedomil, ako čas beží, preto si povedal, že buď môže pokračovať v úsilí vyslobodiť Josha z vesty, alebo obrátiť kanoe. Keďže Josh bol vystrašený a nedalo sa k nemu priblížiť, Mack zvolil druhú možnosť. Nevedel iste, či mu pomohol Boh s anjelmi, alebo Boh a adrenalín, no na druhý pokus sa mu kanoe podarilo obrátiť.

Záchranná vesta konečne mohla slúžiť účelu, na ktorý bola navrhnutá, a držala chlapcovu tvár nad vodou. Mack sa vynoril za Joshom, ktorý bol ochabnutý a v bezvedomí, a z rany na hlave na mieste, kde doň narazilo kanoe, keď ho Mack obracal, mu tiekla krv. Hneď začal dávať synovi umelé dýchanie z úst do úst, ako najlepšie vedel, zatiaľ čo ostatní prišli na pomoc a ťahali kanoe so zachytenou vestou na plytčinu.

Mack si nevšímal ruch okolo seba, hlasy vykrikujúce inštrukcie a otázky, a sústredil sa na jedinú úlohu, zatiaľ čo mu v hrudi narastal pocit paniky. No len čo sa jeho nohy dotkli pevnej pôdy, Josh sa rozkašľal a vyvrátil vodu a raňajky. Všetci zhromaždení začali jasat', no Mack to nevnímal. Zaplavený úľavou a adrenalínom zo synovho tesného úniku pred smrťou sa rozplakal, no potom odrazu vzlykala aj Kate, objímajúc ho rukami okolo krku, a všetci sa smiali, plakali a objímali sa.

Akosi sa všetci dostali na breh. Medzi tými, ktorí pribehli, keď počuli paniku a krik, boli aj Jesse Madison a Emil Ducette. Cez výkriky radosti a úľavy Mack počul

Emilov hlas. Akoby sa modlil s ružencom, opakovane šepkal: „Je mi to tak ľúto... Je mi to tak ľúto... Je mi to tak ľúto.” Bolo to jeho kanoe. Mohli to byť jeho deti. Mack pristúpil k mladšiemu mužovi, objal ho a dôrazne mu povedal do ucha: „Prestaňte! Nebola to vaša vina a všetci sú v poriadku.” Emil sa rozvzlykal, emócie sa oslobodili zo zovretia viny a strachu. Hroziacu krízu sa podarilo odvrátiť. Aspoň tak si to myslel Mack.

♦ 4 ♦

VELKÝ SMÚTOK

Smútok je múr medzi dvomi záhradami.

Kahlil Gibran

Mack stál na brehu predklonený a ešte vždy sa usiloval polapiť dych. Trvalo niekoľko minút, kým vôbec pomyslel na Missy. Spomenul si, že vyfarbovala maľovanky pri stole a zamieril popri brehu k miestu, kde táborili, no po nej ani stopy. Zrýchlil krok, náhlil sa k stanovému ťahaču a čo najpokojnejšie volal jej meno. Nijaká odpoveď. Nebola tam. I keď mu zovrelo srdce, hovoril si, že ju v tom zmätku azda niekto vzal k sebe, možno Sarah Madisonová, alebo Vicki Ducettová či niektoré zo starších detí.

Nechcel pôsobiť prehnane úzkostné alebo panikársky. Našiel svojich dvoch nových priateľov a vecne ich informoval, že nemôže nájsť Missy. Poprosil ich, aby sa na ňu spýtali svojich rodinných príslušníkov. Obaja rýchlo zamierili na miesta, kde táborili. Jesse sa vrátil prvý a oznámil, že Sarah Missy v ten deň vôbec nevidela. On a Mack potom spolu zamierili k Ducettovcom, no skôr ako tam došli, videli, ako k nim kráča Emil a v tvári sa mu jasne zračí úzkosť.

„Dnes Missy nikto nevidel, a nevieme ani, kde je Amber. Azda sú spolu?“ V Emilovej otázke bol náznak strachu.

„Som si istý, že je to tak,” povedal Mack, ktorý sa usiloval ubezpečiť seba i Emila. „Kde by podľa vás mohli byť?”

„Mohli by sme prezrieť záchody a sprchy,” navrhol Jesse.

„Dobrá nápad,” povedal Mack. „Ja pozriem do tých pri nás, čo používajú moje deti. Vy s Emilom by ste sa mohli pozrieť pri vás.”

Prikývli a Mack miernym poklusom zamieril k najbližším toaletám. Po prvý raz si uvedomil, že je bosý a bez košele. „Musí byť na mňa pekný pohľad,” pomyslel si, a asi by sa bol zasmial, keby sa v myšlienkach tak nesústredil na Missy.

Prišiel k záchodom a spýtal sa dievčiny v puberte, ktorá sa vynorila zo ženskej časti, či vnútri nevidela dievčatko v červených šatách, alebo azda dve dievčatá. Povedala mu, že si nikoho takého nevšimla, no pozrie sa znova. O necelú minútu bola späť a krútila hlavou.

„Aj tak ďakujem,” povedal Mack a prešiel k zadnej časti budovy, kde sa nachádzali sprchy. Keď prišiel za roh, začal hlasno volať Missy. Počul tiecť vodu, no nikto neodpovedal. Uvažoval, či Missy nemôže byť v niektorej zo sprchovacích kabínok, a začal klopať na každú z nich, kým nedostal odpoveď. Podarilo sa mu len vystrašiť chuderu staršiu dámu, keď sa pri jeho klopaní náhodou otvorili dvere kabínky. Skríkla a Mack sa ospravedlnil, rýchlo zavrel dvere a náhlil sa ďalej.

Šesť kabínok a Missy nikde. Prezrel mužské záchody a sprchy a usiloval sa nemyslieť na to, prečo by mal vôbec hľadať tam. Nikde nebola. Bežal späť k Emilovej rodine a zmohol sa len na modlitbu: „Ach, bože, pomôž mi ju nájsť... Ach, bože, prosím, pomôž mi ju nájsť.”

Keď ho uvidela Vicki, bežala mu oproti. Usilovala sa neplakať, no keď sa objali, neubránila sa slzám. Mack si odrazu zúfalo želal, aby tam bola Nan. Tá by vedela, čo robiť, ako si správne počínať. Cítil sa stratený.

„Sarah je s Joshom a Kate vo vašom táborisku, takže si o nich nerobte starosti,” povedala mu Vicki medzi vzlykmi.

„Ach, bože,” pomyslel si Mack, ktorý úplne zabudol na ďalšie dve deti. „Čo som to za otca?” Hoci sa mu uľavilo, že sú so Sarah, ešte vrúcnejšie si želal, aby tam bola Nan.

Práve vtedy vtrhli do tábora Emil a Jesse. Emil pôsobil dojmom, že sa mu uľavilo, no Jesse bol napätý.

„Našli sme ju,” zvolal Emil a tvár mu zažiarila, potom zvažnel, lebo si uvedomil, čo tým naznačil. „Teda, našli sme Amber. Práve sa vrátila spod sprchy na tom druhom mieste, kde ešte tiekla teplá voda. Vravela, že o tom povedala mame, no Vicki ju asi nepočula...” Odmlčal sa.

„No nenašli sme Missy,” rýchlo dodal Jesse a odpovedal tak na najdôležitejšiu otázku. „Ani Amber ju dnes nevidela.”

Emil sa chopil iniciatívy. „Mack, musíme sa hneď spojiť so správcami tábora, aby všetkých upovedomili, že treba hľadať Missy. Možno ju ten rozruch vystrašil a v zmätku zabľúdila, alebo sa nás usilovala nájsť a vybrala sa nesprávnym smerom. Máte jej fotku? Možno je v kancelárii kopírka, mohli by sme ju rozmnožiť a ušetriť čas.”

„Hej, mám jej snímku v peňaženke.” Siahol do zadného vrečka, no keď tam nič nenašiel, na okamih sa ho zmocnila panika. Mysľou mu prebleslo, že peňaženka je na dne jazera, no potom si spomenul, že je od včerajšieho výletu lanovkou ešte vždy v jeho dodávke.

Všetci traja zamierili tam. Jesse bežal vopred, aby Sarah povedal, že Amber je v bezpečí, no ešte vždy nevedia, kde je Missy. Keď prišli na miesto, Mack objal Josha a Kate. Usiloval sa ich povzbudiť, ako najlepšie vedel, a kvôli nim sa tváril čo najpokojšie. Mokrú oblečenie vymenil za tričko a džínsy, a na čisté suché ponožky si obul bežecké topánky. Sarah povedala, že ona a Vicki vezmú jeho staršie deti k sebe, a pošepla mu, že sa zaňho a Missy modlí. Mack ju rýchlo objal a poďakoval sa, a po tom, čo pobožkal deti, sa spolu s oboma ďalšími mužmi rozbehol ku kancelárii.

Do malého sídla správy tábora, pozostávajúceho z dvoch miestností, sa už dostal chýr o Joshovej záchrane a všetci sa tešili. To sa však rýchlo zmenilo, keď im tí traja povedali o Missinom zmiznutí. Našťastie bola v kancelárii kopírka a Mack urobil pol tučta zväčšených kópií Missiných fotografií, ktoré rozdal prítomným.

V kempingu Wallowa Lake je 215 miest na táborenie rozdelených do piatich častí a troch skupinových oblastí. Jeremy Bellamy, mladý asistent správcu, sa ponúkol, že im pomôže prezrieť stany, tak rozdelili kemping na štyri oblasti a všetci sa dali do hľadania vyzbrojení mapou, Missinou fotkou a vysielaczkami. Ďalší asistent s vysielaczkou išiel na miesto, kde táboril Mack s deťmi, aby zistil, či sa tam Missy neukázala.

Bola to pomalá metodická práca, pre Macka až priveľmi pomalá, no vedel, že je to najlogickejší spôsob, ako ju nájsť, ak... ak je ešte vždy v kempingu. Chodil pomedzi stany a prívesy, modlil sa a sľuboval. V hĺbke srdca vedel, že Bohu sľubuje hlúpe a iracionálne veci, no nemohol si pomôcť. Zúfalo túžil nájsť Missy a bol si istý, že Boh určite vie, kde je.

Mnohí z táboriacich buď neboli na svojom mieste, alebo dokončovali balenie pred cestou domov. Nikto, koho sa spýtal, nevidel Missy ani nikoho jej podobného. Pátracie skupiny boli prepojené cez kanceláriu správcu, aby vedeli, či niekto z nich neuspel. Nič. Až do druhej popoludní.

Mack dokončoval obhliadku svojej sekcie, keď sa cez vysielacšku dozvedel, že Jeremy, ktorý si vzal na starosť oblasť najbližšie ku vstupnému priestoru, predpokladá, že niečo zistil. Emil ich inštruoval, nech každý z nich urobí na mape značku, aby bolo jasné, z ktorého miesta kto odišiel, a uviedol im presnú polohu lokality, odkiaľ volal Jeremy. Mack tam dorazil ako posledný a vkročil doprostred intenzívnej konverzácie medzi Emilom, Jeremym a tretím mladým mužom, ktorého Mack nepoznal.

Emil rýchlo oboznámil Macka so situáciou, predstavil mu Virgila Thomasa, mestského chlapca z Kalifornie, ktorý v tej oblasti celé leto táboril s kamarátmi. Virgil a jeho priatelia boli hore dlho do noci, takže ostatní dospávali. On ako jediný videl starú dodávku zelenej farby, akú mávajú vojenské vozidlá, ktorá vyšla cez bránu kempingu a mierila pó ceste vedúcej do Josephu. „O koľkej to bolo?” spýtal sa Mack.

„Ako som mu povedal,” Virgil ukázal prstom na Jeremyho, „bolo to pred obedom. No nie som si istý, kedy presne. Včera som trochu prebral, a odkedy sme sem prišli, naozaj nevenujeme veľkú pozornosť hodinám.”

Mack strčil mládencovi pod nos Missin obrázok a ostro sa spýtal: „Myslíte, že ste videli ju?”

„Keď mi ten druhý chlapík ukázal túto fotku, najprv mi to nič nevravelo,” odvetil Virgil, znova pozerajúc na obrázok. „No potom, keď povedal, že mala žiarivo červené šaty, som sa rozpomáľal, že dievčatko v zelenej dodávke malo červené šaty a buď sa smialo, alebo plakalo, to som naozaj nerozoznal. A potom to vyzeralo, akoby ju ten chlap udräl alebo stlačil nadol, no myslel som, že sa s ňou iba hrá.”

Mack stúpól. Tá informácia bola ohurujúca, no nanešťastie ako jediná z vecí, čo počuli, dávala nejaký zmysel. Vysvetľovala, prečo po Missy nenašli ani stopu. Bytostne túžil, aby to nebola pravda. Zvrtol sa a rozbehol ku kancelárii, no zastavil ho Emilov hlas.

„Počkajte, Mack! Už sme sa spojili so správcom a skontovali sme sa so šerifom v Josephe. Už sem niekoho poslali a vyhlasujú pátranie po dodávke.”

Len čo dohovoril, do kempingu vošli dve policajné autá. Prvé zamierilo rovno ku kancelárii a druhé prešlo do sekcie, kde všetci stáli. Mack zamával dôstojníkovi, ktorý vystupoval z auta, a náhlil sa k nemu. Mladý muž, ktorý mohol mať necelých tridsať rokov, sa predstavil ako dôstojník Dalton a začal si zapisovať ich výpovede.

V nasledujúcich hodinách sa začalo intenzívne pátranie. Policajnú správu s Missinou fotografiou poslali na západ až do Portlandu, na východ do Boise v štáte Idaho a na sever do Spokaneu v štáte Washington. Policajní dôstojníci v Josephe zastavovali autá na diaľnici Imnaha Highway, ktorá vedie z Josephu hlbšie do národnej rekreačnej oblasti Hells Canyon. Ak únosca zobral Missy do Imnaha – čo bol len jeden z mnohých smerov, kam mohol ísť – policajti predpokladali, že by mohli dostať relevantné informácie od tých, čo prichádzali z toho smeru. Ich zdroje boli obmedzené, preto sa skontovali aj s miestnou políciou hliadkujúcou v rekreačnej oblasti.

Miesto, kde táborili Phillipsovcí, vyznačili ako dejisko zločinu a vypočúvali všetkých v jeho blízkosti. Virgil ponúkol v rámci možnosti čo najpodrobnejší opis dodávky a jej posádky, a získané poznatky oznámili všetkým policajným staniciam.

Upovedomili aj dislokované stanice FBI v Portlande, Seattli a Denveri. Zavolali Nan a bola už na ceste, viezla ju jej najlepšia kamarátka Maryanne. Priviedli aj stopovacie psy, no Missina stopa sa končila na neďalekom parkovisku, čo len zvyšovalo pravdepodobnosť, že Virgilovo svedectvo je presné.

Po tom, čo ich miesto v tábore prezreli kriminalisti, dôstojník Dalton požiadal Macka, aby sa tam vrátil a starostlivo skontroloval, či je všetko na mieste, alebo je niečo inak, ako si pamätá. Hoci už bol Mack vyčerpaný z prežitých emócií, zúfalo sa usiloval urobiť čokoľvek, čo by pomohlo. Snažil sa sústrediť a rozpomátať sa na všetko, čo bolo ráno. Opatrne, aby neprerušil nič spomienok, spätne zvažoval svoje kroky. Dal by všetko na svete za to, aby mal príležitosť začať deň odznova. Aj ak by si znova popálil prsty a vylial lievancové cesto. Keby len mal príležitosť zmeniť ďalší sled udalostí.

Znova sa zameral na to, o čo ho požiadali, nič však nevyzeralo inak, ako si to pamätal. Nič sa nezmenilo. Prišiel

k stolu, pri ktorom ráno sedela Missy. Maľovanky boli otvorené na stránke, ktorú vyfarbovala. Bol na nej spolovice dokončený obrázok indiánskej dievčiny, ktorá sa spomínala v legende o vodopádoch. Boli tam aj voskové farbičky, no Missina najobľúbenejšia farba, červená, chýbala. Začal sa rozhliadať po zemi, uvažoval, kam mohla spadnúť.

„Ak hľadáte červenú farbičku, našli sme ju tamto pri strome,” povedal Dalton a ukázal na parkovisko.

„Pravdepodobne ju pustila, keď zápasila s...” Odmlčal sa.

„Ako viete, že zápasila?” naliehavo sa spýtal Mack.

Dôstojník sa zarazil, potom váhavo prehovoril. „Našli sme jednu jej topánku. Tu neďaleko v kroví, kam ju pravdepodobne odkopol. Vtedy ste tu neboli, tak sme o identifikáciu požiadali vášho syna.”

Predstava dcéry bojujúcej s nejakým zvráteným netvorom bola ako úder päst'ou do žalúdka. Mack takmer podľahol náhlej čiernave, ktorá ho chcela pohltiť. Oprel sa o stôl, aby neodpadol, alebo sa nepovracal. A vtedy si všimol ihlicu s lienkou, čo trčala z maľovaniek. Rýchlo sa prebral, akoby mu niekto pod nosom otvoril vonné soli.

„Čie je to?” spýtal sa Daltona a ukázal na ihlicu.

„Čo?”

„Táto ihlica s lienkou. Kto *to* sem dal?”

„Predpokladali sme, že je Missina. Hovoríte, že tá ihlica tu dnes ráno nebola?”

„To viem určite,” dôrazne povedal Mack. „Nič také nemá. Som si úplne istý, že to tu dnes ráno nebolo!”

Dôstojník Dalton už hovoril do vyslielačky, o niekoľko minút sa vrátili kriminalisti a zobrali ihlicu.

Dalton vzal Macka nabok a vysvetľoval: „Ak to, čo hovoríte, je pravda, musíme predpokladať, že to tu zámerne nechal Missin únosca.” Odmlčal sa a potom dodal: „Pán Phillips, toto môže byť dobrá, alebo zlá správa.”

„Nerozumiem,” odvetil Mack.

Dôstojník znova zaváhal, uvažoval, či má Mackovi povedať, čo si myslí. Hľadal vhodné slová: „Nuž, dobrá

správa je, že z ihlice môžeme získať nejaké dôkazy. Je to zatiaľ jediná vec, čo ho spája s týmto miestom.”

„A zlá správa?” Mack zadržal dych.

„No, zlá správa – netvrdím, že je to tak v tomto prípade... ale chlapi, čo nechajú niečo také, to zvyčajne nechávajú zámerne, a väčšinou to znamená, že to urobili už predtým.”

„Čo to hovoríte?” vybuchol Mack. „Že ten chlap je nejaký sériový vrah? Je to znamenie, ktoré po sebe necháva, aby sa identifikoval, akoby si vyznačoval územie, alebo čo?”

Mack bol nahnevaný a z výrazu Daltonovej tváre bolo zjavné, že svoje slová oľutoval. No skôr ako Mack mohol vybuchnúť, Daltonovi sa cez vysielaciu ozval úrad FBI v Portlande v štáte Oregon. Mack odmietol odísť a počul hlas ženy, ktorá sa predstavila ako zvláštna agentka. Požiadala Daltona, aby podrobne opísal ihlicu. Mack nasledoval Daltona na miesto, kde si vytvorili provizórne pracovisko kriminalisti. Ihlica bola v uzatvárateľnom igelitovom vrecúšku. Mack stál tesne za skupinou a načúval, ako sa ju Dalton usiluje čo najpresnejšie opísať.

„Je to ihlica s lienkou, ktorá bola zapichnutá do niekoľkých stránok maľovanky, povedal by som, že niečo podobné ako ozdoby, čo ženy nosia v chlopniach saka.”

„Prosím, opíšte farby a počet bodiek na lienke,” usmerňoval ho hlas cez vysielaciu.

„Takže,” povedal Dalton a oči mu takmer vyliezali z jamiek. „Hlavička je čierna, je to... hm... hlavička lienky. A telo je červené, s čiernymi okrajmi a deliacou čiarou. Keď pozeráte zhora nadol, na ľavej strane sú dve čierne bodky... a na konci hlavička. Dáva to zmysel?”

„Dokonalý. Prosím, pokračujte,” trpezlivo povedal hlas.

„A na pravej strane lienky sú tri bodky, čiže dovedna päť.”

Nastala odmlka. „Ste si istý, že je tam päť bodiek?”

„Áno, madam, je tam päť bodiek.” Zdvihol hlavu a uvidel Macka, ktorý prešiel na druhú stranu, aby lepšie videl.

Nadviazal s ním zrakový kontakt a pokrčil plecami, akoby chcel naznačiť: „Komu už len záleží na tom, koľko je tam bodiek.“

„Dobre, teraz, dôstojník Dabney...“

„Dalton, madam. Tommy Dalton.“ Znova pozrel na Macka a zagúľal očami.

„Prepáčte, dôstojník Dalton. Obráťte, prosím, lienku a povedzte mi, čo je dolu, čiže na spodnej strane lienky.“

Dalton ju obrátil a pozorne sa prizrel. „Na spodnej strane je niečo vyryté, zvláštna agentka... hm, nezachytil som presne vaše meno.“

„Wikowská, píše sa to presne, ako sa to hovorí. Sú tam nejaké písmená alebo čísla?“

„Nuž, pozriem sa. Hej, myslím, že máte pravdu. Vyzerá to ako výrobné číslo. Hm... C... K... 1 – 4 – 6, áno, Charlie, Kilo, 1, 4, 6. Je to ťažké rozoznať cez to vrecúško.“

Na druhom konci zavládlo ticho. Mack pošepol Daltonovi: „Spýtajte sa jej, prečo, alebo čo to znamená.“ Dalton zaváhal, potom sa podvolil. Na druhom konci stále vládlo ticho.

„Wikowská? Ste tam?“

„Áno, som tu.“ Odrazu jej hlas znel unavene a duto. „Dalton, ste niekde osamote, aby sme sa mohli porozprávať?“

Mack prehnane prikývol a Dalton pochopil. „Vydržte sekundu.“ Položil lienku s ihlicou a vyšiel von z kriminalistických priestorov, pričom dovolil, aby ho Mack nasledoval. Dalton si uvedomoval, že už aj tak poriadne porušil protokol.

„Áno, už som. Tak mi povedzte, o čo ide s tou lienkou.“

„Toho chlapa sa usilujeme chytiť už takmer štyri roky, sledujeme ho už viac ako cez deväť štátov, sústavne sa pohybuje smerom na západ. Má prezývku Lienkový vrah, no detail s lienkou sme neprezradili tlači ani nikomu inému, tak si to, prosím, nechajte pre seba. Sme presvedčení, že dosiaľ zneužil a zabil najmenej štyri deti, všetko dievčatá vo veku

do desať rokov. Zakaždým pridá na lienku ďalšiu bodku, takže toto by malo byť číslo päť. Rovnakú ihlicu necháva vždy niekde na mieste únosu, všetky s tým istým výrobným číslom, akoby bol niekde kúpil celú škatuľu, no nemali sme šťastie vystopovať, odkiaľ pôvodne pochádzajú. Nenašli sme ani jediné z tiel tých štyroch dievčatiek, a hoci kriminalisti nedospeli k *ničomu*, máme dôvod predpokladať, že ani jedno z nich neprežilo. Každý zločin sa odohral v kempingu alebo v jeho blízkosti, pričom neďaleko vždy bol štátny park alebo rezervácia. Zdá sa, že páchatel sa dobre vyzná v lesoch a horách. V každom prípade nám nenechal vôbec nič – okrem ihlíc.”

„A čo auto? Máme dobrý opis zelenej dodávky, ktorou odišiel.”

„To nebude také jednoduché. Ak je to náš človek, ukradol ju pred jedným či dvoma dňami, premaľoval, a auto vzápätí nadobro zmizne.”

Keď Mack počúval Daltonov rozhovor so zvláštnou agentkou Wikowskou, cítil, ako ho opúšťa posledný zvyšok nádeje. Klesol na zem a zakryl si tvár rukami. Bol niekedy nejaký človek taký unavený ako on v tej chvíli? Po prvý raz od Missinho zmiznutia si pripustil úvahy o hrozivých možnostiach, a keď začal, nebol schopný prestať; predstavy dobra a zla sa zmiešali dovedna a ticho, no hrozivo mu plynuli pred očami. I keď sa usiloval zbaviť tých obrazov, nemohol. Niektoré boli hrozivo prízračnými zábleskami mučenia a bolesti; netvorov a démonov z najhlbšej temnoty s prstami z ostnatého drôtu a dotykmi ostrými ako britva. Videl Missy, ako kričí, volá ocka, no nikto neodpovedá. A pomedzi tie hrôzy prebleskovali iné spomienky; batola s hrnčekom *Missy si pi*, ako ho nazvali; dvojročné dievčatko, ktoré sa prejedlo čokoládových koláčov; a potom nedávny výjav, keď bezpečne spala v otcovom náručí. Neúprosne obrazy. Čo by povedal na jej pohrebe? A čo môže povedať Nan? Ako sa to mohlo stať? Bože, ako sa to mohlo stať?

O niekoľko hodín neskôr Mack a jeho dve deti odišli autom do hotela v Josephe, ktorý sa stal základňou čoraz rozsiahlejšieho pátrania. Majitelia im láskavo ponúkli izbu zadarmo, a keď do nej preniesol zopár vecí, začala ho zmáhať únava. Vďačne prijal ponuku dôstojníka Daltona, ktorý vzal deti do miestnej jedálne. Teraz sedel na okraji postele a v neúprosnom zovretí rastúceho zúfalstva sa pohoj dával dopredu a dozadu. Z jadra jeho bytosti sa drali na povrch srdcervúce vzlyky a stony. A tak ho našla Nan. Dvaja zlomení milenci sa objímali a plakali, Mack vylieval zo seba svoj smútok a Nan sa usilovala, aby sa úplne nezosypal.

V tú noc Mack spal útržkovito, naďalej doňho dorážali obrazy ako neúprosné vlny na skalnatom pobreží. Napokon to vzdal, tesne predtým, ako sa začali zjavovať náznaky vychádzajúceho slnka. Takmer si ich ani nevšimol. V priebehu jedného dňa vyčerpal celoročnú dávku emócií a teraz sa cítil ochromený a unášaný v odrazu nezmyselnom svete, o ktorom mal pocit, že navždy zostane sivý.

Po značných Naniných protestoch sa dohodli, že bude najlepšie, ak ona s Joshom a Kate odídu domov. Mack sa rozhodol zostať a pomáhať, ako bude môcť. A byť pre každý prípad nablízku. Jednoducho nemohol odísť, ak by bola ešte vždy tam a potrebovala ho. Rýchlo sa rozchýrilo, čo sa stalo, prišli priatelia, pomohli mu pobaľiť veci v kempingu a odviezli všetko naspäť do Portlandu. Zatelefonoval mu jeho šéf, ponúkol všemožnú pomoc a povedal Mackovi, aby tam zostal tak dlho, ako bude potrebné. Každý, s kým sa poznali, sa modlil.

Predpoludním sa začali objavovať reportéri a fotografi. Mack sa nechcel postaviť pred nich ani pred ich fotoaparáty, no napokon ho presvedčili, aby na parkovisku odpovedal na ich otázky. Vedel, že to môže značne pomôcť pri pátraní po Missy.

Pomlčal o tom, že dôstojník Dalton porušil protokol, a ten mu to oplatil poskytovaním čerstvých informácií. Jesse a Sarah sa ponúkli, že urobia čokoľvek, čo bude v ich silách, a boli stále dostupní pre rodinu a priateľov, čo prišli pomôcť. Zbavili Nan a Macka veľkého bremena komunikácie s verejnosťou. Zdalo sa, že sú všade, a pritom zručne votkávali do búrlivých emócií vlákna pokoja.

Rodičia Emila Ducetta prišli autom až z Denveru, aby bezpečne dopravili Vicki a deti domov. Emil sa s požehnaním svojich nadriadených rozhodol zostať a pomáhať Službe národných parkov, ako najlepšie vedel. Staral sa o to, aby Mack dostával informácie aj z týchto zdrojov. Nan, ktorá sa rýchlo zbližila so Sarah a Vicki, sa rozptyľovala tým, že pomáhala s opaterou malého J. J. a pripravovala vlastné deti na spiatočnú cestu do Portlandu. A keď sa zosypala, čo sa stávalo často, Vicki a Sarah boli vždy nablízku, plakali a modlili sa s ňou.

Keď začalo byť jasné, že Madisonovci už nemôžu veľmi pomôcť, zbalili svoje veci v kempingu, a než zamierili na sever, prišli sa so slzami v očiach rozlúčiť. Keď Jesse zovrel Macka v dlhom objatí, zašepkal, že sa uvidia znova a on sa bude za nich všetkých modliť. Sarah, ktorej sa po tvári kotúľali slzy, jednoducho pobožkala Macka na čelo a privinula k sebe Nan, ktorá znova začala vzlykať a stonať. Sarah chlácholivo povedala čosi, čo Mack celkom dobre nepočul, no jeho manželku to tak upokojilo, že bola schopná rozlúčiť sa so Sarah. Mack ani nemal silu pozrieť sa za odchádzajúcou dvojicou.

Keď sa pripravovali na odchod Ducettovci, Mack si našiel chvíľu, aby sa poďakoval Amber a Emmy, že upokojovali jeho deti a venovali sa im, keď on nemohol. Josh sa rozlúčil plačúc; už nebol chrabrý, aspoň nie v ten deň. Kate, naopak, bola ako skala, starala sa o to, aby každý mal poštové a mailové adresy všetkých ostatných. Vickiným svetom udalosti otriasli, a napokon ju museli takmer odtrhnúť od Nan, pretože ju zmáhal vlastný žal. Nan ju

túlila k sebe, hladkala po vlasoch a šepkala jej do ucha modlitby, až kým ju neupokojila do takej miery, že mohla odísť do čakajúceho auta.

Napoludnie už boli všetky rodiny na ceste. Maryanne odviezla Nan a deti domov, kde už čakala rodina, aby sa o nich postarala a utešila ich. Mack a Emil sa pripojili k dôstojníkovi Daltonovi, ktorý už teraz bol jednoducho Tommy, a zamierili v Tommyho hliadkovacom aute do Josephu. Tam si kúpili sendviče, ktorých sa takmer nedotkli, a potom sa odviezli na policajnú stanicu. Tommy Dalton bol sám otcom dvoch dcér, staršia mala iba päť rokov, takže bolo zjavné, že ho tento prípad zasiahol na citlivom mieste. Usiloval sa byť k svojim novým priateľom, najmä Mackovi, čo najláskavejší a najohľaduplnejší.

Teraz nastalo to najťažšie, čakanie. Mack mal pocit, akoby sa pomaly pohyboval v oku hurikánu, aktivity, ktorá sa odohrávala všade okolo neho. Zovšadiaľ prichádzali správy. Dokonca aj Emil bol v spojení s profesionálmi a známymi, od ktorých sa mohol niečo dozvedieť.

Neskôr popoludní prišli ľudia z FBI, ktorí mali provizórne zriadené pracoviská v troch mestách. Od začiatku bolo jasné, že na ich čele je zvláštna agentka Wikovská, malá štíhla zanietená žena, ktorá bola ustavične v pohybe a hneď si získala Mackove sympatie. Verejne mu opätovala priazeň a od tej chvíle už nikto nespochybňoval jeho prítomnosť ani pri najdôvernejších rozhovoroch a pracovných stretnutiach.

Po tom, čo si FBI zriadila veliteľské stredisko v hoteli, pozvali Macka na formálny rozhovor. Trvali na tom, že je to za týchto okolností rutinný postup. Agentka Wikovská vstala spoza stola, za ktorým pracovala, a natiahla ruku. Keď sa načiahol a podal jej svoju, zovrela ju do oboch dlaní a pochmúrne sa usmiala.

„Pán Phillips, ospravedlňujem sa, že som vám dosiaľ nemohla venovať viac času. Boli sme veľmi zaneprázdnení nadväzovaním komunikácie so všetkými bezpečnostnými

orgánmi a agentúrami, ktoré sa usilujú dostať Missy v poriadku späť. Je mi veľmi ľúto, že sme sa stretli za takýchto okolností.”

Mack jej dôveroval. „Mack,” povedal.

„Prosím?”

„Mack. Prosím, volajte ma Mack.”

„Dobre, Mack. Potom ma, prosím, volajte Sam. Je to skratka mena Samantha, no bola som vždy ako chlapčisko a bola som decká, ktoré sa ma opovážili osloviť Samantha.”

Mack sa neubránil úsmevu, trochu sa v kresle uvoľnil a pozoroval, ako rýchlo prezerá viacero fasciklov plných papierov. „Mack, ste schopný odpovedať na niekoľko otázok?” spýtala sa bez toho, že by zdvihla hlavu.

„Pousilujem sa,” odvetil, vďačný za to, že môže čokoľvek urobiť.

„Dobre! Nebudem vás znova nútiť hovoriť o podrobnostiach. Mám hlásenia o všetkom, čo ste povedali ostatným, no chcem s vami prebrať zopár dôležitých vecí.” Zdvihla hlavu a nadviazala zrakový kontakt.

„Urobím čokoľvek, aby som pomohol,” odvetil Mack. „Momentálne sa cítim veľmi neužitočný.”

„Mack, chápem, ako sa cítite, no vaša prítomnosť tu je veľmi dôležitá. A verte mi, nie je tu jediný človek, ktorému by nezáležalo na vašej Missy. Urobíme všetko, čo je v našich silách, aby sme ju v poriadku dostali naspäť.”

„Ďakujem,” bolo jediné, na čo sa Mack zmohol. Pozeral do zeme. Jeho emócie mali tak blízko k povrchu, akoby aj tá najmenšia láskavosť mohla urobiť diery v jeho rezervovanosti.

„Dobre, tak... Mimo záznamu som sa dobre porozprávala s vaším priateľom dôstojníkom Tommym a informoval ma o všetkom, o čom ste sa vy dvaja zhovárali, takže nemajte pocit, že ho musíte chrániť. Z môjho hľadiska je v poriadku.” Mack zdvihol hlavu, prikývol a znova sa na ňu usmial. „Takže,” pokračovala, „nevšímli ste si, že by sa

okolo vašej rodiny bol v uplynulých dňoch pohyboval niekto čudný?”

Mack bol prekvapený a vzpriamal sa v kresle. „Myslíte, že sa zameral na nás?”

„Nie, zdá sa, že si obeť vyberá náhodne, hoci všetky boli približne vo veku vašej dcéry a mali podobnú farbu vlasov. Predpokladáme, že si ich všimne jeden či dva dni vopred a obďaleč čaká na najbližšiu vhodnú chvíľu. Nevideli ste nikoho nezvyčajného pri jazere? Nieкого, kto by pôsobil nemiestne? Azda v blízkosti sprchárni?” Macka vydesila myšlienka, že jeho deti sledovali; boli terčmi. Usiloval sa uvažovať mimo rámca vlastnej predstavivosti, no na nič neprišiel. „Je mi ľúto, nič, na čo by som sa vedel rozpamätať...”

„Nezastavili ste sa niekde cestou do kempingu, ani ste si nevšimli nič zvláštne, keď ste boli v tejto oblasti na výlete alebo na prehliadke mesta?”

„Cestou sem sme sa zastavili pri vodopádoch Multnomah Falls a počas uplynulých troch dní sme sa pohybovali po celej oblasti, no nespomínam si, že by som videl nieкого, kto by pôsobil nezvyčajne. Kto by si bol pomyslel...?”

„Presne, Mack, tak sa nebičujte. Azda vám niečo zide na um neskôr. Bez ohľadu na to, aké bezvýznamné a irelevantné vám to môže pripadať, dajte nám vedieť.” Odmlčala sa a pozrela na ďalší papier na stole. „A čo zelená vojenská dodávka? Nevšimli ste si na okolí niečo podobné, kým ste tu boli?”

Mack napínal pamäť. „Naozaj si nespomínam, že by som videl niečo podobné.”

Zvláštna agentka Wikovská kládla Mackovi otázky ešte ďalších pätnásť minút, no nevydolovala z jeho pamäti nič, čo by im pomohlo. Napokon zavrela zápisník, vstala a natiahla ruku. „Mack, naozaj je mi to s Missy veľmi ľúto. Ak niečo vyjde najavo, osobne vám to dám hneď v tej chvíli vedieť.”

O piatej popoludní napokon prišla prvá sľubná správa od hliadky, ktorá kontrolovala autá na ceste do Imnahy. A ako agentka Wikowská sľúbila, hneď vyhládala Macka a oznámila mu podrobnosti. Dva manželské páry cestou stretli dodávku vojensky zelenej farby, na ktorú sedel opis hľadaného vozidla. Prezerali nejaké staré sídla kmeňa Nez Perce v blízkosti národného lesného pásma 4260 v jednej z najodľahlejších oblastí národnej rezervácie, a cestou odtiaľ sa ocitli oproti tomuto vozidlu, na juh od rázcestia, kde sa rozdeľujú cesty NF 4260 a NF 250. Pretože tento úsek cesty je fakticky len úzkou uličkou, museli vycúvať na bezpečné miesto, aby dodávka mohla prejsť. Všimli si, že dodávka mala vzadu viacero kanistier s benzínom, ako aj množstvo kempingového výstroja. Zvláštne bolo, že muž sa nakláňal k sedadlu spolujazdca, akoby hľadal niečo na dlážke, stiahol si do tváre klobúk a v horúcom počasí mal na sebe mohutný plášť, akoby sa ich bál. Iba sa na ňom zasmiali ako na čudákovi.

Len čo vyšetrovacej skupine oznámili túto správu, napätie vzrástlo. Tommy prišiel Mackovi oznámiť, že nanešťastie všetko, čo sa zatiaľ dozvedeli, sa zhoduje s postupom Lienkového vraha – zamieri do odľahlých oblastí, z ktorých môže neskôr prípadne odísť pešo. Bolo zrejmé, že vedel, kam smeruje, pretože miesto, kde ho videli, bolo poriadne odľahlé. Nanešťastie preňho bol na tom odľahlom mieste aj niekto iný.

Keďže sa rýchlo stmievalo, začala sa intenzívna diskusia o tom, či je účinné pustiť sa do prenasledovania ihneď, alebo vyčkať do úsvitu. Bez ohľadu na názor situácia všetkých hlboko zasiahla. Niečo v podstate väčšiny ľudských bytostí sa nevie zmieriť s bolesťou spôsobenou nevinným, najmä deťom. Dokonca aj zločinci, čo si odpykávajú trest v najprísnejších nápravných zariadeniach, sa často najprv vyzúria na tých, čo spôsobili utrpenie deťom. Aj vo svete

relatívnej morálky sa ubližovanie deťom považuje sa absolútne zlo. Bodka!

Mack stál v zadnej časti miestnosti a netrpezlivo počúval reči, ktoré mu pripadali ako plytvanie časom. Ak by to bolo nutné, bol takmer pripravený uniesť Tommyho a pustiť sa za tým chlapom sám. Mal pocit, že rozhoduje každá sekunda.

Hoci sa postup Mackovi iste zdal pomalý, jednotlivé zložky a osoby sa rýchlo a jednoznačne dohodli, že začnú s prenasledovaním hneď, ako budú schopní urobiť určité opatrenia. Hoci nebolo veľa spôsobov, ako sa z oblasti dostať – na každú cestu okamžite postavili hliadky, aby tomu zabránili –, bola tu veľmi reálna možnosť, že človek, čo sa vyzná v lesoch, pešo nebadane prejde na východ do divočiny v oblasti štátu Idaho, alebo na sever do štátu Washington. Zatiaľ čo sa kompetentní skontaktovali s oficiálnymi predstaviteľmi miest Lewiston v štáte Idaho a Clarkston v štáte Washington a poinformovali ich o situácii, Mack rýchlo zavolať Nan, čo je nové, a potom odišiel s Tommym.

Teraz mu už zostala len jedna modlitba: „Drahý Bože, prosím, prosím, prosím, postaraj sa mi o Missy. Ja jednoducho práve teraz nemôžem.“ Po tvári mu prúdili slzy a stekali na košeľu.

O pol ôsmej večer zamieril konvoj – vozidlá SUV patriace FBI, dodávky so psami v klietkach a niekoľko terénnych automobilov – na diaľnicu Imnaha Highway. Neodbočili na východ na Wallowa Mountain Road, po ktorej by sa priamo dostali do národnej rezervácie, ale pokračovali po diaľnici smerom na sever. Napokon prešli na Lower Imnaha Road a potom po Dug Bar Road do rezervácie.

Mack bol rád, že sa vezie s niekým, kto tú oblasť pozná. Niekedy to vyzeralo, že Dug Bar Road vedie simultánne všetkými smermi. Pôsobilo to dojmom, že tomu, čo tieto cesty pomenúval, sa minuli nápady, alebo bol jednoducho

unavený či opitý a začal všetko pomenúvať Dug Bar, aby už konečne mohol ísť domov.

Úzke cesty, ktoré strmo stúpali a klesali, boli v nočnej temnote ešte zradnejšie. Postup sa zmenil na pomalé lezenie. Napokon prišli k bodu, kde svedkovia naposledy videli zelenú dodávku, a o jeden a pol kilometra ďalej bolo rázcestie, odkiaľ NF 4260 pokračovala ďalej na sever a severovýchod a NF 250 smerovala na juhovýchod. Tu sa podľa plánu konvoj rozdelil na dve časti, malá skupina so zvláštnou agentkou Wikowskou išla po NF 4260 na sever, zatiaľ čo zvyšok, vrátane Macka, Emila a Tommyho, zamieril po NF 250 na juhovýchod. O pár ťažkých kilometrov ďalej sa táto väčšia skupina znova rozdelila; Tommy a dodávka so psom pokračovali ďalej po dvestopäťdesiatke až tam, kde sa podľa map cesta končila, a zvyšok išiel cez park východnejšou trasou po NF 4240 až do oblasti Temperance Creek.

V tom bode sa všetko pátracie úsilie ešte spomalilo. Teraz už išli stopári pešo a pomocou mocných svetlometov hľadali znaky nedávnych aktivít na cestách – čokoľvek, čo mohlo naznačovať, že oblasť, ktorú skúmajú, nie je len slepá ulička.

Takmer po dvoch hodinách pohybu slimačím tempom na koniec dvestopäťdesiatky sa Daltonovi ozvala Wikowská. Jej tím na niečo narazil. Asi šesťdesiat kilometrov od rázcestia, kde sa rozdelili, z NF 4260 odbočovala stará nepomenovaná cesta a viedla asi tri kilometre priamo na sever. Bola sotva viditeľná a plná hlbokých výmoľov. Bud' ju minuli, alebo úplne ignorovali, no jeden zo stopárov uvidel vo svetle reflektora ani nie pätnásť metrov od hlavnej cesty puklicu. Zo zvedavosti ju zdvihol, a pod cestným prachom uvidel striekance zelenej farby. Puklica pravdepodobne odpadla, keď auto zápasilo s jedným z mnohých výmoľov.

Tommyho skupina sa na ceste hneď obrátila a zamierili tým smerom. Mack si nechcel pripustiť nádej, že azda

akýmsi zázrakom by Missy mohla byť ešte nažive, najmä keď všetko, čo vedel, svedčilo o opaku. O dvadsať minút neskôr sa Wikowská znova ozvala; tentoraz im povedala, že našli dodávku. Zhora z vrtuľníka by ju nemohli zahliadnuť, bola starostlivo ukrytá v kríkoch pod ohnutými konármi stromov.

Skupine, v ktorej bol Mack, trvalo takmer tri hodiny, kým sa dostala k prvému tímu, a vtedy už bolo po všetkom. Psy vyriešili zvyšok, rozbehli sa po klesajúcej zvieracej cestičke, ktorá viedla takmer dva kilometre do malého skrytého údolia. Tam našli schátranú malú chatrč sotva osemsto metrov od okraja jazera, ktoré naplňal kaskádovitý potôčik. Pred sto rokmi alebo ešte dávnejšie to zrejme bol prítok osadníka. Boli tam dve primerane veľké miestnosti; dosť na to, aby tam mohla bývať menšia rodina. Odtedy chatrč najpravdepodobnejšie slúžila ako občasný prítok poľovníkov či pytlakov.

Keď prišiel Mack a jeho priatelia, obloha už nadobúdala sivasté sfarbenie pred úsvitom. Základný tábor postavili v dostatočnej vzdialenosti od schátranej chatrče, aby sa neporušilo miesto zločinu. Len čo Wikowskej skupina našla miesto, vyslali rôznymi smermi psy so stopármi, aby sa pokúsili lokalizovať pach. Príležitostný štekot naznačoval, že niečo našli, no vzápätí to znova stratili. Teraz sa všetci vracali, aby sa preskupili a naplánovali dennú stratégiu.

Keď tam prišiel Mack, zvláštna agentka Samantha Wikowská sedela pri kartónovom stolíku, pred sebou mala mapy a pila vodu z veľkej fľaše. Venovala mu pochmúrny úsmev, ktorý neopätával, a ďalšiu fľašu, ktorú prijal. Jej oči boli smutné a nežné, no slová vecné.

„Nuž, Mack.“ Zaváhala. „Mohli by ste si rozložiť stoličku?“

Mack si nechcel sadnúť. Potreboval niečo robiť, aby si upokojil žalúdok. Cítil niečo nedobré, tak zostal stáť a čakal na jej ďalšie slová.

„Mack, niečo sme našli, no nie je to dobrá správa.“

Nervózne hľadal správne slová. „Našli ste Missy?” Bola to otázka, na ktorú nechcel počuť odpoveď, no zúfalo to potreboval vedieť.

„Nie, nenašli sme ju.” Sam sa odmlčala a dvíhala sa zo stoličky. „No potrebujem, aby ste išli so mnou a identifikovali niečo, čo sme našli v tej starej chatrči. Musím vedieť, či to bolo...” zarazila sa, no už bolo neskoro. „Teda, či to je jej.”

Pozeral do zeme. Znova sa cítil, akoby mal milión rokov, a takmer si želal, aby sa nejakým spôsobom mohol zmeniť na veľkú necitlivú skalú.

„Ach, Mack, je mi to tak ľúto,” ospravedlnila sa Sam a vstala. „Pozrite, ak chcete, môžeme to urobiť neskôr. Len som myslela...”

Nemohol na ňu pozrieť a dokonca bolo preňho ťažké nájsť slová, ktoré by mohol vysloviť bez toho, aby sa zosypal. Cítil, že hrádza sa čoskoro opäť prelomí. „Urobme to teraz,” zamumlal ticho. „Chcem vedieť všetko, čo sa dá.”

Wikovská musela dať signál ostatným, pretože, hoci Mack nič nepočul, odrazu cítil, že ho Emil a Tommy chytili za ramená a nasledovali zvláštnu agentku po krátkej ceste k chatrči. Traja dospelí muži s ramenami zomknutými v zvláštnej súdržnosti kráčali spolu, každý z nich k vlastnej najhoršej nočnej more.

Člen kriminalistického tímu otvoril dvere chatrče a vpustil ich dnu. Svetlo, ktorého zdrojom bol generátor, detailne osvetľovalo hlavnú miestnosť. Police na stenách, starý stôl, zopár stoličiek a stará pohovka.

Mack hneď uvidel, čo prišiel identifikovať, obrátil sa, zviesol sa do náručia svojich dvoch priateľov a začal nekontrolovateľne vzlykať. Na dlážke pri kozube ležali Missine potrhané a krvou nasiaknuté červené šaty.

Pre Macka sa nasledujúce dni a týždne stali emócie ochromujúcou mätežou rozhovorov s vyšetrovateľmi a zástupcami tlače, po ktorých nasledoval symbolický Missin pohreb s malou prázdnu truhlou uprostred a nekonečným morom tvárí. Všetci, čo im podávali ruky, boli smutní a nevedeli, čo majú povedať. Niekedy počas nasledujúcich týždňov sa začal Mackov pomalý a bolestný návrat do každodenného života.

Zdalo sa, že Lienkovému vrahovi pripísali ďalšiu obeť, Melissu Anne Phillipsovú. Ako to bolo aj v ostatných štyroch prípadoch, Missino telo sa nepodarilo nájsť, i keď po objavení chatrče pátracie tímy celé dni prečesávali lesy na okolí. Ako vo všetkých ostatných prípadoch, vrah nezanechal odlatky prstov ani DNA. Nikde nenechal nijaké bežné dôkazy, okrem ihlice s lienkou. Bolo to, akoby ten človek bol duch.

V istom bode sa Mack aspoň v prítomnosti rodiny pokúsil vymaniť z vlastnej bolesti a žiaľu. Stratili sestru a dcéru, no bolo by zlé, keby stratili aj otca a manžela. Hoci všetkých, ktorých sa to týkalo, tragédia poznačila, zdalo sa, že Kate zasiahla najhoršie. Stiahla sa do ulity ako korytnačka, čo chráni svoje citlivé bruško pred akýmkoľvek potenciálnym nebezpečenstvom. Pôsobila dojmom, že vystrkuje hlavu, len keď sa cíti úplne v bezpečí, čo bolo čoraz zriedkavejšie. Mack a Nan si o ňu robili veľké starosti, no vyzeralo to tak, že nenachádzajú správne slová, aby prenikli cez pevnosť, ktorú vybudovala okolo svojho srdca. Pokusy o konverzáciu sa menili na jednostranné monológy, zvuky sa odrážali od jej kamenného výrazu. Bolo to, akoby v jej vnútri niečo zomrelo, a teraz ju to postupne infikovalo, čo sa príležitostne prejavilo trpkými slovami, alebo mlčaním bez náznaku akejkolvek emócie.

Joshovi sa vodilo oveľa lepšie, sčasti vďaka vzťahu na diaľku, ktorý udržoval s Amber. Email i telefón mu umožňoval dať priebeh bolesti a ona mu poskytla čas a priestor, aby mohol žiaľiť. Pripravoval sa aj na stredoškolskú

maturitu spojenú so všetkými rozptýleniami, ktoré sa vyskytujú v poslednom ročníku.

Zostúpil *Velký smútok* a rôznym spôsobom zahalil každého, čo bol v živote nejako spojený s Missy. Mack a Nan čelili úderu zo straty pomerne úspešne a istým spôsobom ich to zbližilo. Nan hneď na začiatku a potom opakovane dávala najavo, že nijako neobviňuje Macka za to, čo sa stalo. Pochopiteľne, Mackovi trvalo dlhšie, kým sám sebe aspoň trochu odpustil.

Bolo také ľahké dať sa vtiahnuť do hry „keby len“, pri ktorej človek rýchlo vkĺzne do zúfalstva. *Keby len* nebol vzal deti na ten výlet; *keby len* povedal nie, keď sa pýtali, či sa môžu povoziť v kanoe; *keby len* boli odišli o deň skôr, *keby len, keby len, keby len*. A všetko to nevedlo k ničomu. Skutočnosť, že nemohol pochovať Missino telo, len zvyšovala pocit otcovského zlyhania. Každý deň ho prenasledovala predstava, že je ešte vždy tam niekde v lese. Teraz, po tri a pol roku, Missy oficiálne uznali za obeť vraždy. Mack vedel, že život už nikdy nebude normálny, hoci vlastne nikdy úplne normálny nie je. Bez Missy bude veľmi prázdny.

Tragédia tiež zväčšila trhlinu v Mackovom vzťahu s Bohom, on však ignoroval tento rastúci pocit separácie. Namiesto toho sa usiloval udržať si stoickú, necitlivú vieru, a hoci v nej nachádzal určitú útechu a pokoj, nezastavila nočné mory, počas ktorých mal nohy uviaznuté v bahne, z hrdla sa mu nevydral ani hlások a nemohol zachrániť svoju drahú Missy. Zlé sny už boli menej časté a pomaly sa vracal smiech a chvíle radosti, no mal preto pocit viny.

Takže keď Mack dostal odkaz od Tatu, aby sa stretli v chatrči, nebola to maličkosť. Píše Boh niekedy odkazy? A prečo *chatrč* – zhmotnenie jeho najhlbšej bolesti? Boh iste má aj lepšie miesta, kde by sa mohli stretnúť. Zišla mu dokonca na um temná myšlienka, že vrah ho môže pokúšať, alebo ho chce odlákať, aby zvyšok rodiny zostal bez

ochrany. Možno to všetko je len krutý žart. No prečo to potom bolo podpísané Tato?

Nech sa Mack akokoľvek usiloval, nevedel uniknúť pred zúfalou možnosťou, že lístok je napokon ozaj od Boha, i keď bola predstava Boha odovzdávajúceho písomné odkazy v rozpore s jeho náboženskou výchovou. Učili ich, že Boh úplne prestal s akoukoľvek hmotnou komunikáciou so súčasníkmi a dáva prednosť tomu, aby len naslúchali a dali sa viesť Svätým písmom, samozrejme, správne interpretovaným. Boží hlas sa obmedzil na knihu, a dokonca túto knihu musia vysvetľovať a dešifrovať správne vyškolení ľudia. Zdá sa, že priama komunikácia s Bohom je niečo výlučne určené dávny a necivilizovaným ľuďom, zatiaľ čo prístup civilizovaných súčasníkov k Bohu sprostredkujú a kontrolujú tí, čo majú na to patričné vzdelanie. Nikto nechce Boha v balíčku, len v knihe. Najmä v drahej, viazanej v koži a so zlátenou oriezkou. Či zvrátenou oriezkou?

Čím viac o tom Mack uvažoval, tým bol zmätenejší a podráždenejší. Kto poslal ten prekliaty odkaz? Či už to bol Boh, vrah, alebo nemiestny vtipkár, čo to znamená? Nech na to pozeral z ktorejkoľvek strany, mal pocit, že sa s ním niekto zahráva. A v každom prípade, načo je dobré nasledovať Boha? Stačí sa pozrieť, kam to priviedlo *jeho*.

No napriek hnevu a depresii Mack vedel, že potrebuje niektoré odpovede. Uvedomil si, že ustrnul a nedeľné modlitby a chválospevy mu nepomáhajú a možno ani nikdy nepomáhali. Kostolná spiritualita zjavne nemení nič na životoch ľudí, ktorých pozná, azda s výnimkou Nan. No to je zvláštny prípad. Boh ju azda naozaj ľúbi. Nezatrpkla ako on. Jemu je nanič z Boha a Božej viery, nanič zo všetkých tých malých náboženských sociálnych ustanovizní, ktoré zjavne nie sú schopné nič dosiahnuť či podnietiť akúkoľvek ozajstnú zmenu. Áno, Mack chcel viac, a bolo mu súdené získať oveľa viac, ako žiadal.

• 5 •

HÁDAJ, KTO PRÍDE NA VEČERU

Rutinne diskvalifikujeme svedectvá, ktoré by sa museli obhajovať pred naším zľahčovaním. Inými slovami, sme takí presvedčení o oprávnenosti nášho úsudku, že znehodnocujeme dôkazy, ktoré nás v ňom nepodporujú. Takýmto spôsobom nedospejeme k ničomu, čo by si zaslúžilo pomenovanie pravda.

Marilynne Robinsonová, *Adamova smrť*

Sú časy, keď sa človek rozhodne veriť niečomu, čo by normálne považoval za úplne iracionálne. Neznamená to, že je to *skutočne* iracionálne, ale určite to nie je racionálne.

Azda je v tom supraracionalita: príčina mimo rámca normálnej definície faktu alebo logiky postavenej na údajoch; niečo, čo dáva zmysel, len ak sme schopní vidieť širší obraz reality. Azda tam zapadá viera.

Mack si nebol istý mnohými vecami, no v istom čase v dňoch, ktoré nasledovali po jeho potýčke so zľadovatenou príjazdovou cestou, dospel srdcom i myslou k presvedčeniu, že sú tri prijateľné vysvetlenia odkazu. Buď je od Boha, nech to znie akokoľvek absurdne, alebo je to krutý žart, či ešte niečo zákernejšie od Missinho vraha. Bez ohľadu na to odkaz ovládol jeho myšlienky v každej bdelej minúte, i jeho nočné sny.

Potajomky si začal robiť plány na cestu do chatrče v nasledujúci víkend. Najprv o tom nepovedal nikomu, ani Nan. Nemal rozumné zdôvodnenie, ktorým by sa mohol obhajovať pri akejkol'vek výmene názorov, čo by po

takomto odhalení nasledovala, a bál sa, že by ho mohli zamknúť a zahodiť kľúč. Okrem toho rozumnou úvahou dospel k názoru, že takáto konverzácia by privodila len ďalšiu bolesť a nijaké riešenie. „Nechávam si to pre seba kvôli Nan,“ povedal si. A ak by priznal existenciu odkazu, znamenalo by to aj pripustiť, že mal pred ňou tajomstvá. Tajomstvá, s ktorými sa jeho vlastná myseľ ešte vždy vyrovnávala. Niekedy môže úprimnosť spôsobiť neuveriteľný chaos.

Mack, presvedčený o správnosti svojej nadchádzajúcej cesty, začal vymýšľať spôsob, ako dostať rodinu na víkend z domu bez toho, aby vzbudil podozrenie. Existovala nepatrná možnosť, že sa ho vrah usiluje vylákať z mesta, aby rodina zostala nechránená, čo bolo neprijateľné. No bol v rozpakoch. Nan bola príliš citlivá na to, aby vyložil karty, a keby to aj urobil, viedlo by to k otázkam, na ktoré nebol pripravený odpovedať.

Našťastie pre Macka riešenie ponúkla sama Nan. Pohrávala sa s myšlienkou, že navštívi svoju sestru a rodinu na San Juan Islands oproti washingtonskému pobrežiu. Jej švagor bol detský psychológ a Nan predpokladala, že by azda pomohol jeho prienik do Katinho stále sa zhoršujúceho asociálneho správania, najmä keď k nej ona ani Mack nevedeli nájsť správny prístup. Keď spomenula možnosť výletu, Mack odpovedal takmer dychtivo.

„Jasné, že pôjdete,“ bola jeho reakcia na jej slová. Nebola to odpoveď, ktorú očakávala, a tak sa naňho spýtavo pozrela. „Teda,“ zahabkal, „myslím, že je to skvelý nápad. Samozrejme, budete mi všetci chýbať, no hádam tých pár dní osamote zvládnem, veď aj tak mám veľa roboty.“ Pokrčila plecami, azda vďačná, že môžu bez problémov odísť.

„Jednoducho podľa mňa najmä Kate prospeje zmena prostredia,“ dodala a on súhlasne prikývol.

Rýchly telefonát Naninej sestre a cesta bola istá. V dome čoskoro vypukla búrlivá aktivita. Josh a Kate boli nadšení;

toto o týždeň predlži ich jarné prázdniny. Radi navštevovali bratancov a sesternice, takže túto myšlienku hneď prijali. Niežeby v skutočnosti mali na výber.

Po tomto úskoku Mack zatelefonoval Williemu, a zatiaľ čo sa veľmi neúspešne usiloval neposkytnúť mu priveľa informácií, spýtal sa, či si môže požičať priateľov džíp so štvorkolesovým náhonom. Keďže Nan si vzala dodávku, potreboval niečo lepšie ako svoje malé auto na to, aby zvládol hrbolaté cesty v rezervácii, ktoré podľa všetkého boli ešte vždy v zovretí zimy. Ako sa dalo predpokladať, Mackova zvláštna prosba spustila z Willieho strany paľbu otázok, na ktoré sa usiloval odpovedať čo najvyhýbavejšie. Keď sa Willie na rovinu spýtal, či má Mack v pláne cestu do chatrče, odvetil mu, že hoci v tejto chvíli nemôže na otázku odpovedať, všetko podrobne vysvetlí, keď Willie príde ráno vymeniť autá.

V štvrtok podvečer Mack vypravdal Nan, Kate a Josha s objatiami a bozkami, a potom pomaly začal s vlastnými prípravami na dlhú cestu autom do severovýchodného Oregonu – na miesto svojich nočných môr. Vravrel si, že ak ho pozval *Boh*, nebude toho potrebovať veľa, no pre istotu naložil do chladiacej tašky viac ako dosť zásob na kilometre, ktoré mal precestovať, a pridal spací vak, nejaké sviečky, zápalky a veľa iných vecí, potrebných na prežitie. Nepochyboval o tom, že môže zo seba urobiť úplného idiota, alebo že sa stal terčom hlúpeho žartu, no povedal si, že v takom prípade môže jednoducho odísť. Zo sústredenia ho vytrhlo klopanie na dvere. Bol to Willie. Ich rozhovor musel byť dostatočne mätúci, keď ho tak skoro prišiel pozrieť. Mack bol rád, že Nan už odišla.

„Som tu, Willie. V kuchyni,” zavola Mack.

Vzápätí tam Willie nazrel z haly a pokrútil hlavou, keď videl, aký neporiadok Mack narobil. Oprel sa o zárubňu a skrížil ruky. „Tak teda som priviezol džíp s plnou nádržou, no nedám ti kľúče, kým mi nepovieš, o čo presne ide.”

Mack ďalej kládol veci na cestu do niekoľkých tašiek. Vedel, že nemá zmysel priateľa klamať, a džíp potreboval. „Idem naspäť do chatrče, Willie.”

„To som si už domyslel. Chcem však vedieť, prečo sa tam vôbec mieniš vracat’, najmä v tomto ročnom období. Neviem, či nás tam môj starý džíp vôbec dovezie. No dal som dozadu nejaké reťaze, pre prípad, že by sme ich potrebovali.”

Mack bez toho, aby naňho pozrel, vošiel do pracovne, nadvihol veko malej plechovej škatuľky a vybral z nej odkaz. Vrátil sa do kuchyne a podal ho Williemu. Priateľ otvoril listok a ticho čítal. „Dokelu, aký trafený trkvas ti mohol napísať čosi také? A kto je Tato?”

„Nuž, vieš... Tato je Nanino obľúbené meno Boha.” Mack pokrčil plecami, nebol si istý, čo má ešte povedať. Vzal listok s odkazom a strčil si ho do vrecka košele.

„Počkaj, nemyslíš, že je to naozaj od Boha, však?”

Mack zastal a obrátil sa tvárou k nemu. Aj tak práve dobalil. „Willie, nie som si istý, čo si o tom mám myslieť. Teda, najprv som to považoval za hlúpy žart, nahnevalo ma to a zdvihol sa mi žalúdok. Možno jednoducho prichádzam o rozum. Viem, že to znie šialene, no akosi zvláštne ma to tam ťahá, aby som to vedel naisto. Musím ísť, Willie, inak nadobro zošaliem.”

„Uvažoval si o tom, že to môže byť vrah? Co ak ťa tam chce prilákať s nejakým zámerom?”

„Samozrejme som o tom uvažoval. A ak by to bolo naozaj tak, necítil by som sa sklamaný. Mám s ním nevyrovnané účty,” povedal pochmúrne a odmlčal sa. „No ani to mi nedáva zmysel. Nemyslím, že by vrah podpísal tento odkaz Tato. Nech je to ktokoľvek, musí *naozaj* dobre poznať našu rodinu, aby na to prišiel.”

Willie bol zmätený.

Mack pokračoval: „A nikto, čo nás pozná *tak* dobre, by takýto odkaz neposlal. Myslím, že iba Boh by... možno.”

„Ale Boh nerobí také veci. Aspoň som nikdy nepočul, že by niekomu poslal odkaz. Niežeby nemohol, vieš, čo tým myslím. A prečo by vlastne chcel, aby si sa vrátil do chatrče? Neviem si predstaviť horšie miesto...” Zavládlo čoraz ťaživejšie ticho.

Mack sa oprel o policu, uprene pozeral na dlážku a potom prehovoril. „Nie som si istý, Willie. Myslím, že časť zo mňa by rada uverila, že Bohu záleží na mne dosť na to, aby mi poslal odkaz. Ešte aj po tolkom čase som stále zmätený. Jednoducho neviem, čo si myslieť, a nezlepšuje sa to. Mám pocit, že strácame Kate, a to ma ničí. Možno to, čo sa stalo Missy, je Božia odplata za to, čo som urobil vlastnému otcovi. Jednoducho neviem.” Pozrel do tváre muža, ktorému na ňom záležalo viac než komukoľvek inému, koho poznal, okrem Nan. „Všetko, čo viem, je, že sa tam musím vrátiť.”

Zavládlo ticho, potom prehovoril Willie. „Tak kedy vyrazíme?”

Macka dojala priateľova ochota pridať sa k nemu v jeho šialenej situácii. „Vďaka, kamoš, no toto ozaj musím urobiť sám.”

„Myslel som, že to povieš,” odvetil Willie, zvrtol sa a vyšiel z miestnosti. Vrátil sa o chvíľu s pištoľou a škatuľkou nábojov. Jemne ich položil na pult. „Vravel som si, že ti tú cestu nebudem schopný vyhovoriť, tak som si pomyslel, že by si mohol potrebovať toto. Verím, že to vieš používať.”

Mack pozrel na pištoľ. Vedel, že to Willie myslí dobre a usiluje sa pomôcť. „Willie, nemôžem. Je to už tridsať rokov, odkedy som sa naposledy dotkol zbrane, a ani teraz to nemám v úmysle. Ak som sa vtedy v niečom poučil, tak v tom, že ak použijem na riešenie problému násilie, spôsobí mi to ešte väčší problém.”

„No čo ak je to Missin vrah? Čo ak tam na teba čaká? Čo spravíš potom?”

Pokrčil plecami. „Úprimne povedané, neviem, Willie. Čo bude v mojich silách.”

„Ale budeš bezbranný. Nevedno, čo zamýšľa, čo bude mať v rukách. Len si to vezmi, Mack.” Willie posunul pištoľ a náboje po pulte k nemu. „Nemusiš to použiť.”

Mack pozrel na pištoľ a po istom váhaní sa načiahol po ňu i po náboje. Starostlivo si ich vložil do vrecka. „Dobre, len pre prípad.” Potom sa zvrtol, zobral časť svojho výstroja a s plným náručím zamieril k džípu. Willie schmatol zvyšnú cestovnú tašku a zistil, že je ťažšia, ako očakával, a keď ju dvíhal, zašomral.

„Dočerta, Mack, ak myslíš, že tam bude Boh, načo toľké zásoby?”

Mack sa smutne usmial. „Len som si povedal, že sa zabezpečím. Vieš, aby som bol pripravený na všetko, čo sa stane... alebo nestane.”

Zamierili z domu k prízjazdovej ceste, kde čakal džíp. Willie vytiahol z vrecka kľúče a podal ich Mackovi.

„Takže,” Willie prerušil ticho, „kde sú všetci a čo si Nan myslí o tom, že ideš do chatrče? Neviem si predstaviť, že by tým bola nadšená.”

„Nan a decká išli navštíviť jej sestru na San Juan Islands, a... nepovedal som jej to,” priznal sa Mack.

Willie bol zjavne prekvapený. „Čože! Nikdy si pred ňou nemal tajomstvá. Nemôžem uveriť, že si ju oklamal!”

„Neoklamal som ju,” namietal Mack.

„Tak teda prepáč,” odvrkol Willie. „Dobre, *neoklamal* si ju, pretože si jej nepovedal celú pravdu. Ach áno, samozrejme, že to pochopí.” Zagúľal očami.

Mack ignoroval výbuch a zamieril späť do domu a do svojej pracovne. Tam našiel rezervné kľúče od svojho auta a po chvíli váhania zdvihol plechovú škatuľku. Potom sa vrátil von k Williemu.

„Takže ako podľa teba vyzerá?” zachichotal sa Willie, keď sa k nemu priblížil.

„Kto?” spýtal sa Mack.

„Boh, samozrejme. Ako podľa teba bude vyzeráť, ak sa ti vôbec bude unúvať ukázať? Chlapče, už vidím, ako na smrť

vystrašíš nejakého chudáka turistu... keď sa ho spýtaš, či je Boh, a budeš chcieť od neho počuť odpovede a tak.”

Mack sa pri tejto predstave uškrnul. „Neviem. Možno je ozaj jasným svetlom alebo horiacim krom. No vždy som si ho akosi predstavoval ako naozaj veľkého starého otca s dlhou bielou splývajúcou bradou. Niečo podobné Gandalfovi v Tolkienovom *Pánovi prsteňov*. ”

Pokrčil plecami, podal Williemu svoje kľúče a narýchlo sa objali. Willie nasadol do Mackovho auta a spustil okienko pri sedadle šoféra.

„Nuž, ak sa ukáže, pozdravuj ho odo mňa,” s úsmevom povedal Willie. „Povedz mu, že aj ja mám niekoľko otázok. A Mack, usiluj sa ho nenasrať.” Obaja sa zasmiali. „Vážne,” pokračoval Willie, „robím si o teba starosti. Ľutujem, že s tebou nejdem ja alebo Nan, ktokoľvek. Dúfam, že tam nájdeš všetko, čo potrebuješ. Zopár ráz sa za teba pomodlím.”

„Vďaka, Willie. Aj ja ťa mám rád.” Zamával Williemu cúvajúcemu z príjazdovej cesty. Mack vedel, že jeho priateľ dodrží slovo. Zrejme bude odriekať všetky modlitby, na ktoré si spomenie.

Pozeral, kým Willie nezmizol za roh a z dohľadu, potom vybral z vrečka odkaz, znova ho prečítal a vložil ho do plechovej škatuľky, ktorú položil na sedadlo spolucestujúceho k iným veciam, čo tam mal poukladané. Zamkol dvere a zamieril späť do domu a do bezsennej noci.

V piatok už dlhý čas pred úsvitom bol Mack mimo mesta a išiel po diaľnici I-84. Nan mu v noci predtým zavolala od sestry, že došli v poriadku. Ďalší telefonát očakával najskôr v nedeľu. Vtedy už bude pravdepodobne na ceste späť, možno aj doma. Pre istotu presmeroval domáce telefonáty na mobil, hoci vedel, že v rezervácii nebude signál.

Išiel tou istou cestou ako pred tri a pol rokom a zaznamenal menšie zmeny. Nebolo tam toľko výmoľov. Okolo vodopádov Multnomah Falls prešiel bez toho, aby na ne pozrel. Od Missinho zmiznutia zatlačil všetky spomienky na to miesto, zamkol emócie visacím zámkom v pivnici svojho srdca.

Počas dlhej cesty popri rokline Mack cítil, ako sa mu do vedomia vkráda panika. Usiloval sa vyhnúť myšlienkam na to, čo robí, no potlačené city a obavy začali prenikať na povrch ako tráva cez betón. Oči mu stemneli a rukami pevnejšie zovrel volant. Pri každej odbočke bojoval s pokušením obrátiť sa a ísť domov. Vedel, že mieri rovno do centra svojej bolesti, špirály *Veľkého smútku*, ktorý tak zúžil jeho vnímanie života. Teraz už vo vlnách prichádzali záblesky vizuálnych spomienok a bodavé okamihy páľčivej zúrivosti, ktoré sprevádzala chuť žľče a krvi v ústach.

Napokon prišiel do La Grande, kde doplnil pohonné hmoty a potom zamieril po diaľnici číslo 82 do Josephu. Bol v pokušení navštíviť Tommyho, no povedal si, že radšej nie. Čím menej ľudí si myslí, že je šialený, tým lepšie. A tak len zavrel nádrž a išiel ďalej.

Doprava bola riedka a Imnaha Highway i menšie cesty boli na toto ročné obdobie prekvapujúco čisté a suché. Bolo aj oveľa teplejšie, ako očakával. No zdalo sa, že čím ďalej zašiel, o to pomalšie ide, akoby sa chatrč nejako bránila jeho príchodu a odtláčala ho od seba. Počas posledných pár kilometrov smerom k ceste, ktorá ho mala priviesť ku chatrči, džíp prešiel cez snežnú líniu. Cez vytie motora počul škripot kolies v prehlbujúcom sa snehu a ľade. No aj po niekoľkých nesprávnych odbočeniach a cúvaní bolo ešte len skoré popoludnie, keď Mack napokon zaparkoval pred sotva viditeľnou pešou cestičkou.

Takmer päť minút sedel v aute a vyčítal sám sebe bláznivé počínanie. S každým kilometrom cesty z Josephu sa spomienky vracali s adrenalínovou jasnosťou, a teraz jeho myseľ s istotou vedela, že nechce ísť ďalej. No vnútorné

nutkanie pokračovať bolo neodolateľné. Škriepiac sa sám so sebou si pozapínal kabát a načiahol sa po kožené rukavice.

Vstal a vykročil po cestičke, rozhodol sa nechať všetko v aute a prejsť asi jeden a pol kilometra k jazeru; aspoň pri návrate nebude musieť nič teperiť do kopca. Očakával, že sa vráti veľmi skoro.

Bolo dosť zima, jeho dych visel vo vzduchu okolo neho a dokonca sa zdalo, že azda bude snežiť. Bolesť, ktorá sa mu vrstvila v žalúdku, ho napokon vohnala do paniky. Hneď po piatich krokoch zastal a začal tak silno vracať, že ho to dostalo na kolená.

„Pomôžte mi, prosím!“ stonal. Vstal a roztrasenými nohami urobil ďalší krok smerom od auta. Potom zastal a zamieril späť. Otvoril dvere pri sedadle spolujazdca a načiahol sa. Šmátral dovtedy, kým nezacítil plechovú škatuľku. Odchýlil veko a našiel, čo hľadal, svoju obľúbenú fotku Missy, ktorú vybral spolu s odkazom. Škatuľku zavrel a položil späť na sedadlo. Chvíľu pozeral na priehradku v palubnej doske. Napokon ju otvoril a schmatol Willieho pištoľ, overil si, či je nabitá a zaistená. Vstal, zavrel dvere, siahol pod kabát a strčil zbraň za opasok na chrbte. Zvrtol sa, znova pozrel na cestičku a naposledy uprel pohľad na Missinu fotku. Potom si ju spolu s odkazom vložil do vrečka košele. Ak ho nájdu mŕtveho, aspoň budú vedieť, na koho myslel.

Cestička bola zradná, skaly ľadové a klzké. Vstupoval do hustnúceho lesa a každý krok si vyžadoval sústredenie. Vládlo prízračné ticho. Počul len škripot svojich topánok na snehu a vlastný ťažký dych. Mack nadobudol pocit, že ho sledujú, a dokonca sa raz rýchlo zvrtol, aby zistil, či tam niekto je. Hoci sa veľmi chcel obrátiť a bežať späť k džípu, zdalo sa, že jeho nohy majú vlastnú vôľu a sú rozhodnuté pokračovať po cestičke hlbšie do šerého a čoraz hustejšieho lesa.

Odrazu sa v jeho blízkosti niečo pohlo. Znepokojene zmeravel a zostal v strehu. Srdce mu bilo až v ušiach a v

ústach mu odrazu vyschlo. Pomaly sa načiahol za chrbát a vytiahol z opaska pištoľ. Odistil ju a pozeral do tmavého krovia, usilujúc sa zahliadnuť či začuť niečo, čo by mohlo vysvetliť hluk a spomaliť nával adrenalínu. No nech sa už hýbalo čokoľvek, teraz pohyb ustal. Čakalo to naňho? Len pre istotu niekoľko minút nehybne stál, potom znova pomaly vykročil dolu po cestičke a usiloval sa byť čo najtichšie.

Zdalo sa, že sa les okolo neho uzaviera, a začal vážne uvažovať o tom, či sa nevybral zlou cestou. Kútikom oka znova postrehol pohyb, preto sa prikrčil a pozeral pomedzi nízke konáre blízkeho stromu. Do kríkov vkĺzlo čosi strašidelné, podobné tieňu. Alebo si to len predstavoval?

Znova čakal, ani svalom nepohol. Je to Boh? O tom pochyboval. Azda zviera? Nevedel sa rozpamätať, či sú tam vlky, ale jeleň alebo los by urobili väčší hluk. A potom si pripustil myšlienku, ktorej sa predtým bránil. Čo ak je to horšie? Čo ak ho sem niekto *vylákal*? Ale prečo?

Pomaly vstal zo svojho úkrytu, pištoľ mal ešte vždy vytiahnutú. Urobil krok vpred, no zrazu akoby krik za ním explodoval. Mack, vystrašený a pripravený bojovať o život, sa zvrtol, no skôr než by mohol stisnúť spúšť, uvidel zadok jazveca, utekajúceho hore po cestičke. Pomaly vydýchol množstvo vzduchu, hoci si predtým ani neuvedomoval, že zadrža dych. Spustil ruku s pištoľou a pokrútil hlavou. Odvážny Mack sa zredukoval na ďalšieho vystrašeného chlapca v lese. Znova zaistil zbraň a zasunul ju na miesto. „Mohol som tomu zvieraťu ublížiť,” pomyslel si a od úľavy vydýchol.

Znova sa zhlboka nadýchol a pomaly vydýchol, čo ho upokojilo. Odhodlaný nepripustiť si ďalší strach pokračoval dolu cestičkou a usiloval sa vyzeráť sebavedomejšie, ako sa cítil. Dúfal, že celú tú cestu neprešiel pre nič za nič. Vravěl si, že ak ho tam ozaj čaká Boh, je viac ako pripravený odbremeniť si srdce, pravdaže, s náležitou úctou.

Po niekoľkých ďalších zabočeníach sa dostal z lesa na čistinu. O kus ďalej, naspodku svahu, to znova uvidel –

chatrč. Stál, civel na ňu, v žalúdku mal pohyblivú guču. Na prvý pohľad sa zdalo, že sa nič nezmenilo, len zima obnažila opadavé stromy a biely závoj snehu zakryl okolie. Vyzeralo to, že chatrč je opustená a prázdna, no ako na ňu pozeral, na okamih mal pocit, že sa zmenila na zlovestnú tvár skrútenú do démonickej grimasy, ktorá pozerala priamo naňho a odrádzala ho od toho, aby sa priblížil. Mack ignoroval rastúcu paniku, rozhodne prešiel posledných sto metrov a vyšiel na verandu.

Znova ho zaplavili spomienky a úzkosť zo dňa, keď tam stál naposledy. Kým otvoril dvere, zaváhal. „Haló?“ zakričal tlmeným hlasom. Odkášlal si a zavolať znova, tentoraz hlasnejšie. „Haló? Je tam niekto?“ Hlas sa odrážal v prázdnote tam vnútri. Posmelený prešiel cez prah a zastal.

Keď sa jeho oči prispôbili šeru, začal v poľudňajšom svetle, čo prenikalo cez rozbité okná, rozoznávať detaily miestnosti. V kročil do hlavnej izby a spoznal staré stoličky a stôl. Mack sa neubránil, oči mu priťahovalo jediné miesto, na ktoré nezniesol pohľad. Aj po niekoľkých rokoch bola na dreve pri kozube, kde našli Missine šatočky, ešte vždy jasne viditeľná, blednúca krvavá škvrna. „Je mi to tak ľúto, zlato.“ Oči sa mu naplnili slzami.

A napokon mu srdce vybuchlo, vyvalila sa z neho povodeň, ktorá strhla so sebou zadržovaný hnev a umožnila mu stekať po skalnatých kaňonoch jeho emócií. Obrátil oči k nebu a začal vykrikovať svoje úzkostné otázky. „Prečo? Prečo si dopustil, aby sa to stalo? Prečo si ma sem priviedol? Zo všetkých miest, kde by som sa mohol s tebou stretnúť, práve *sem*? Nestačilo, že ten netvor zabil moju babuľku? Musíš sa pohrávať aj so mnou?“ V návale slepej zúrivosti Mack schmatol najbližšiu stoličku a hodil ju do okna. Rozbila sa na kusy. Vzal jednu nohu a začal ničť všetko, čo mohol. Ako si vybíjal hnev na tomto hroznom mieste, z pier sa mu vydierali stony zúfalstva a zúrivosti. „Nenávidím ťa!“ Besnel, až kým nebol úplne vyčerpaný a prázdny.

Zúfalý a porazený sa zosunul na dlážku vedľa krvavej škvrny. Opatrne sa jej dotkol. Bolo to všetko, čo zostalo z Missy. Keď ležal vedľa nej, prstami nežne prešiel po nejasných okrajoch a ticho zašepkal: „Missy, je mi to tak ľúto. Je mi ľúto, že som ťa nemohol ochrániť. Je mi ľúto, že som ťa nemohol nájsť.“

Hnev v ňom vreľ aj napriek vyčerpaniu a znova sa zameral na ľahostajného Boha, ktorého si predstavoval niekde nad strechou chatrče. „Bože, ani si nám ju neumožnil nájsť a náležité pochovať. Chceli sme priveľa?“

Keď zmiešané emócie opadli, hnev ustúpil bolesti a nová vlna smútku sa začala prelínať s jeho zmätkom. „Tak kde si? Myslel som, že sa tu chceš so mnou stretnúť. Nuž som tu, Bože. A ty? Nemožno ťa nikde nájsť! Nikdy si nebol nablízku, keď som ťa potreboval – ani keď som bol malý chlapec, ani keď som stratil Missy. Ani teraz! A to si „Tato!“ Tie slová zo seba priam vyplľoval.

Potom tam ticho sedel, *prázdnota* toho miesta mu prenikla do duše. Mátež nezodpovedaných otázok a obvinení klesla na dlážku vedľa neho a pomaly sa menila na jamu bezútešnosti. Zovrel ho *Veľký smútok* a on tento dusivý pocit takmer privítal. *Túto* bolesť poznal. Bola mu blízka, takmer ako priateľ.

Mack cítil pištoľ vzadu za opaskom, lákavý chlad pritlačený o pokožku. Vytiahol ju, no nebol si istý, čo chce urobiť. Ach, prestať sa starať, prestať cítiť bolesť, už nikdy nič necítiť. Samovražda? V tej chvíli to bola takmer prítlačlivá možnosť. „Bolo by to také ľahké,“ pomyslel si. „Už nijaké slzy, nijaká bolesť...“ Takmer videl čiernu priepasť otvárajúcu sa v dlážke za pištoľou, na ktorú cível, temnotu vysávajúcu posledné zvyšky nádeje z jeho srdca. Zabiť sa by bol spôsob, ako odplatiť úder Bohu, ak vôbec existuje.

Vonku sa rozišli mraky a odrazu sa vliat do izby slnečný lúč, prenikol do stredu jeho zúfalstva. Ale... čo bude s Nan? A s Joshom alebo Kate, či Tylerom a Jonom? Hoci veľmi

túžil ukončiť bolesť vo svojom srdci, vedel, že ich nesmie ešte viac raniť.

Mack sedel emocionálne vyčerpaný a otupený, zvažoval možnosti a pritom sa dotýkal zbrane. O tvár sa mu otreľ studený závan a bol taký vyčerpaný, že čosi v ňom si chcelo jednoducho ľahnúť a zamrznúť. Oprel sa chrbtom o stenu a šúchal si unavené oči. Privrel viečka a zamrmľal: „Ľúbim ťa, Missy. Veľmi mi chýbaš.“ Čoskoro bez toho, aby sa o to usiloval, tuho zaspal.

Pravdepodobne len o niekoľko minút neskôr sa Mack s prudkým trhnutím zobudil. Prekvapený, že zaspal, prudko vstal. Zastrčil pištoľ späť za opasok, hnev do najhlbšej časti svojej duše a vykročil k dverám. „Toto je trápne! Som idiot! Keď si len pomyslím, že som dúfal, že Bohu môže na mne naozaj záležať tak, aby mi poslal odkaz!“

Pozrel hore do otvorených trámov. „Som vyčerpaný, Bože,“ zašepkal. „Ďalej už nemôžem. Som unavený z toho, že sa ťa usilujem nájsť.“ Po týchto slovách Mack vyšiel z dvier. Povedal si, že toto bolo posledný raz, čo sa vydal hľadať Boha. Ak ho Boh chce, musí si ho nájsť sám.

Siahol do vrečka, vytiahol odkaz, čo si našiel v poštovej schránke, a roztrhal ho na kúsky, ktoré pomaly sypal pomedzi prsty, aby ich odniesol studený vietor, čo sa práve rozpútal. Cítil sa ako unavený stavec. Zišiel z verandy a ťažkými krokmi, s ešte ťažším srdcom, sa vydal pešo naspäť k autu.

Neprešiel ani pätnásť metrov, keď zacítil, ako zozadu pred neho prenikol náhly závan tepla. Ľadové ticho prelomil vtáčí štebot. Z cesty pred ním rýchlo mizol sneh a ľad, akoby ju niekto vysúšal fénom. Mack zastal a pozeral, ako sa všade okolo rozpúšťa biely príkrov, a na jeho mieste sa vynára a rýchlo rastie tráva a kvety. Tri jarné týždne sa pred jeho očami odohrali za tridsať sekúnd. Pretrel si oči a usiloval sa

zachovať pokoj uprostred rozvírenej aktivity. Dokonca aj pri miernom snežení, ktoré nastalo, sa vločky menili na drobné kvety, lenivo unášané k zemi.

To, čo videl, samozrejme, nebolo možné. Snehové záveje zmizli a divé letné kvety začali sfarbovať okraje cestičky až po les, kam len dovidel. Pomedzi stromy rýchlo za sebou lietali červienky a pinky. Po cestičke pred ním občas prebehli veveričky a burunduky. Niektoré zastali, posadili sa a chvíľu ho pozorovali, kým zasa zmizli medzi porastom. Dokonca mal pocit, že vidí, ako sa z prítmnia lesa vynára mladý jeleň, no kým sa stihol lepšie prizrieť, bol preč. A akoby to nestačilo, vzduch naplnila vôňa, nielen vznášajúca sa aróma divých lesných kvetov, ale aj ruží, orchideí a iných exotických rastlín z tropickejšieho podnebia.

Mack už nemyslel na cestu domov. Zmocnil sa ho strach, akoby otvoril Pandorinu skrinku a vtiahlo ho to doprostred šialenstva, kde bude navždy stratený. Neisto, opatrne sa zvrtol a usiloval sa zachovať si aspoň kúsok zdravého rozumu.

Bol zarazený. Len málo toho, ak vôbec niečo, zostalo rovnaké. Rozpadajúcu sa chatrč nahradila pevná a pôvabná zrubová chata, ktorá zrazu stála priamo medzi ním a jazerom, čo teraz videl hneď nad strechou. Bola vybudovaná z ručne olúpaných celistvých brvien, prispôbených tak, že do seba dokonale zapadali.

Namiesto tmavého nevľúdneho krovia, vresu a všehojníka bolo všetko, čo teraz Mack videl, perfektné ako na pohľadnici. Dym sa lenivo dvíhal z komína k podvečernej oblohe, čo bol znak aktivity v chate. Okolo prednej verandy bol vybudovaný chodník, ohraničený malým bielym latkovým plotom. Z blízkosti počul smiech, azda zvnútra, no nebol si istý.

Zrejme to takto vyzerá pri úplnom psychotickom zvrútení. „Šaliam,” zašepkal Mack sám pre seba. „Toto nemôže byť naozaj. Nie je to reálne.”

Bolo to miesto, aké si Mack vedel predstaviť len v najkrajších snoch, a preto mu všetko pripadalo o to podozrivejšie. Výjavy boli nádherné, vône omamné, a jeho nohy ho, akoby mali vlastnú vôľu, viedli naspäť po cestičke a na prednú verandu. Všade kvitli kvety a zmes ich vôní spolu s arómou bylín v ňom prebúdzali náznaky dávno zabudnutých spomienok. Vždy pred ním spomínali, že nos je najlepším spojivom s minulosťou, a teraz mu do mysle prenikali dávne spomienky z vlastného detstva.

Na verande znova zastal. Hlasy zjavne vychádzali zvnútra. Mack premohol náhle nutkanie utiecť, akoby bol malým deckom, čo hodilo loptu do susedovej kvetinovej záhradky. „Ale ak je vnútri Boh, aj tak by to neprinieslo veľa dobrého, však?“ Zavrel oči a pokrútil hlavou v úsilí zahnať halucinácie a vrátiť sa do skutočnosti. No keď ich otvoril, ešte vždy bolo všetko tam. Skusmo sa načiahol a dotkol sa dreveného zábradlia. Naozaj pôsobilo ako skutočné.

Teraz čelil ďalšej dileme. Čo má človek urobiť, keď príde ku dverám domu, alebo v tomto prípade chaty, kde by mohol byť Boh? Má zaklopať? Boh pravdepodobne už vie, že je tam Mack. Azda by mal jednoducho vojsť dnu a predstaviť sa, to mu však pripadalo rovnako absurdné. A ako by ho mal osloviť? Mal by ho nazvať Otec, či Všemohúci, alebo azda Pán Boh? A nebolo by azda najlepšie, keby klesol na kolená a vzdal mu úctu, hoci sa na to necíti?

Keď sa pokúšal navodiť si nejakú vnútornú rovnováhu, hnev, o ktorom si myslel, že v ňom prednedávnom nadobro utíchol, sa začal znova vynárať. Už si nerobil problémy s tým, ako osloviť Boha. Povzbudený svojím hnevom pristúpil ku dverám. Povedal si, že hlasno zaklope a uvidí, čo sa bude diať, no len čo zdvihol päšť, aby to urobil, dvere sa otvorili a pozeral do tváre mohutnej rozžiarenej Afroameričanky.

Inštinktívne uskočil, no bol priveľmi pomalý. S rýchlosťou, ktorú pri jej mohutnej postave nečakal, prekonala vzdialenosť medzi nimi, strhla ho do náručia,

nadvihla zo zeme a zakrútila ním ako malým deckom. A po celý čas vykrikovala jeho meno – „Mackenzie Alien Phillips” –s nadšením, akoby videla dávno strateného milovaného príbuzného. Napokon ho znova postavila na zem, dala mu ruky na plecía a odstrčila ho, akoby si ho chcela lepšie prezrieť.

„Mack, tak si tu!” takmer vybuchla od nadšenia. „A taký urastený. Ozaj som sa nemohla dočkať, kedy ťa uvidím zoči-voči. Je nádherné, že si tu s nami. Človeče, ako ťa ľúbim!” Po týchto slovách ho znova objala.

Mack nenachádzal slová. V priebehu niekoľkých sekúnd táto žena porušila všetky spoločenské spôsoby, pri dodržiavaní ktorých sa cítil v bezpečí. No niečo z toho, ako vyzerala a vykrikla jeho meno, spôsobilo, že aj on sa cítil rovnako potešený, že ju vidí, i keď netušil, kto je.

Náhle ho uchvátila vôňa, ktorá sa z nej šírila, a otriaslo to ním. Bola to vôňa kvetov, medzi ktorými prevládali gardénia a jazmín, bezpochyby parfum jeho mamy, ktorý ukrýval vo svojej plechovej škatuľke. Už predtým sa cítil byť na zradnom pokraji emócií, a teraz ho vyviedla z rovnováhy úchvatná vôňa a s ňou spojené spomienky. Cítil, ako sa mu na pozadí očí tvoria slzy, akoby klopali na dvere jeho srdca. Zdalo sa, že aj ona ich vidí.

„To je v poriadku, zlato, môžeš dať všetkému voľný priechod... Viem, že ťa ranili, a viem, že si nahnevaný a zmätený. Tak to zo seba uvoľni. Duši robí dobre, keď občas dovolí, nech prúdi voda – liečivá voda.”

No kým Mack nemohol zastaviť slzy, ktoré mu naplňali oči, nebol pripravený odísť – ešte nie, nie od tejto ženy. So všemožným úsilím zabránil tomu, aby znova nepadol do čiernej diery svojich pocitov. A žena tam stále stála s natiahnutými rukami, akoby to naozaj boli ruky jeho mamy. Cítil prítomnosť lásky. Bola hrejivá, pozývajúca, roztápajúca.

„Nie si pripravený?” odvetila. „To je v poriadku, všetko budeme robiť, ako ti to vyhovuje, a v primeranom čase. No,

pod' dnu. Môžem ti vziať kabát? A tá pištoľ? Naozaj ju nepotrebuješ, však? Ved' nechceme nikomu ublížiť.”

Mack si nebol istý, čo má urobiť, ani čo povedať. Kto to je? A ako to vie? Bol ako prirastený k miestu, kde stál, no pomaly, mechanicky si vyzliekol kabát.

Veľká čierna žena vzala kabát a podal jej pištoľ, ktorú chytila dvoma prstami, akoby bola kontaminovaná. Len čo sa zvrtila, aby vošla do chaty, spoza jej chrbta sa vynorila drobná žena, zjavne Ázijčanka. „Dovoľ mi, nech vezmem toto,” povedala spevavým hlasom. Zjavne nemala na mysli kabát ani pištoľ, ale niečo iné, a v okamihu stála pred ním. Strýpol, keď zacítil, ako mu niečo jemne prechádza po tvári. Bez toho, aby sa pohol, pozrel nadol a videl, že má v rukách krehkú krištáľovú fliaštičku a malý štetec, taký, ako používali Nan a Kate, keď si nanášali mejkap. Jemne mu odstraňovala niečo z tváre.

Skôr ako sa mohol spýtať, usmiala sa a zašepkala: „Mackenzie, všetci máme veci, ktoré si vážime tak, že ich zbierame, však?” Mysľou mu preblesla jeho plechová škatuľka. „Ja zbieram slzy.”

Keď ustúpila, Mack sa pristihol, že nechtiac škúli smerom k nej, akoby to malo jeho očiam umožniť, aby ju lepšie videl. No bolo to zvláštne, stále na ňu nevedel dobre zaostriť; akoby sa vo svetle trblietala a jej vlasy viali všetkými smermi, hoci necítil ani vánok. Bolo takmer ľahšie uvidieť ju kútikom oka, než pozrieť na ňu priamo.

Pozrel za ňu a videl, že z chaty sa vynára tretia osoba, tentoraz muž. Vyzeral, akoby pochádzal z Blízkeho východu. Bol oblečený ako robotník, mal aj opasok s nástrojmi a rukavice. Uvoľnene stál, opieral sa o futro dvier a ruky mal skrížené pred sebou. Jeho džínsy boli pokryté pilinami a rukávy károvanej košeľe mal vyhrnuté, odhaľovali svalnaté predlaktia. Črty tváre mal príjemné, no nebol mimoriadne pekný –skrátka, nebol mužom, ktorý by vytŕčal z davu. No oči a úsmev mu rozžiarili tvár a Mack zistil, že od neho nemôže odtrhnúť pohľad.

Mack znova cúvol, bol mierne ohúrený. „Je vás ešte viac?“ spýtal sa trochu chrapľavo.

Tí traja na seba pozreli a rozosmiali sa. Mack sa neubránil úsmevu. „Nie, Mackenzie,“ zachichotala sa čierna žena. „Máš tu len nás, a ver mi, je nás viac ako dost’.”

Mack sa znova ukradomky pozrel na Ázijčanku. Odhadoval, že táto pružne pôsobiaca žena je azda zo severnej Číny alebo z Nepálu, a možno patrí k mongolskému etniku. Bolo to ťažké zistiť, pretože jeho oči sa museli namáhať, aby ju vôbec uvideli. Podľa oblečenia predpokladal, že je správkynou alebo záhradníčkou. Cez opasok mala prevesené rukavice, nie ťažké kožené ako muž, ale z jemnej bavlnenej tkaniny a gumy, také, ako používal Mack pri práci doma na dvore. Oblečená bola v jednoduchých džínsoch s ornamentálnym zdobením a lemovkou – na kolenách mala blato z miesta, kde pri práci kľáčala – a v blúzke žiarivých farieb so žltými, červenými a modrými škvrnami. Vedel však, že je to skôr pocit a nie skutočný zrkový vnem, pretože sa mu pred očami mihala, zjavovala sa a mizla.

Vtedy vošiel muž, dotkol sa Mackovho pleca, pobožkal ho na obe líca a mocne objal. Mack hneď vedel, že mu je sympatický. Potom muž ustúpil a znova k nemu prišla Ázijčanka, tentoraz mu priložila k tvári obe ruky. Postupne a zámerne k nemu približovala tvár, no len čo si predstavil, že ho chce pobožkať, zastavila sa a pozrela mu hlboko do očí. Mack si pomyslel, že cez ňu takmer vidí. Potom sa usmiala a jej vône akoby ho ovinuli a zdvihli mu z pliec veľké bremeno, ako keby dosiaľ nosil v plecniaku výstroj.

Mack sa odrazu cítil ľahší ako vzduch, takmer akoby už ani nestál na zemi. Bol v jej objatí bez toho, že by ho ozaj objímala, alebo sa ho čo i len dotýkala. Len keď odstúpila, čo bolo azda už o niekoľko sekúnd, uvedomil si, že ešte vždy stojí na nohách a tie sa naďalej dotýkajú dlážky verandy.

„Ach, nič si z nej nerob,“ zasmiala sa mohutná černoška. „Takto pôsobí na každého.”

„Páči sa mi to,” zamrmľal a tí traja sa rozosmiali. Mack si uvedomil, že sa smeje spolu s nimi, hoci nevedel presne prečo, a bolo mu to vlastne jedno.

Keď sa napokon prestali chichotať, mohutná žena položila Mackovi ruku okolo pliec, pritiahla ho k sebe a povedala: „Dobre, *my* vieme, kto si, ale mali by sme sa ti asi predstaviť. Ja,” vzletne mávla rukou, „som gazdiná a kuchárka. Môžeš ma volať Elousia.”

„Elousia?” spýtal sa Mack a vôbec nič nechápal.

„Dobre, nemusíš ma volať Elousia; je to len meno, ktoré mám veľmi rada a má pre mňa zvláštny význam. Tak,” skrížila si ruky a jednu dľaň si dala pod bradu, akoby mimoriadne intenzívne uvažovala, „ma môžeš volať takisto, ako ma nazýva Nan.”

„Čože? Nemyslíš...” Mack bol prekvapený a ešte zmätenejší. Hádam to nie je Tato, ktorý poslal odkaz? „Teda, hovoríš Tato?”

„Áno,” odvetila a usmiala sa. Čakala, kým prehovorí, akoby mal v úmysle niečo povedať, hoci to tak vôbec nebolo.

„A ja,” prelomil ticho muž, ktorý vyzeral na tridsiatnika a bol o niečo nižší ako Mack, „sa tu usilujem všetko opravovať a udržiavať. Rád robím manuálne práce, hoci, ako ti môžu povedať tie dve, rovnako rád ako ony varím a pracujem v záhrade.”

„Vyzeráš, akoby si pochádzal z Blízkeho východu, si azda Arab?” hádal Mack.

„V skutočnosti som bratanec tej veľkej rodiny. Som Hebrej, aby som bol presný, z Judášovej rodiny.”

„Potom...” Macka ohromilo to, čo si práve uvedomil. „Potom si...”

„Ježiš? Áno. A ak chceš, môžeš ma tak volať. Napokon, stalo sa to mojím bežným menom. Mama ma volala Ješua, no reagujem aj na Jošua, či dokonca Jesse.”

Mack od úžasu onemel. To, na čo sa pozerá a čo počuje, jednoducho nesedí. Je to všetko také nemožné... no je tam,

je tam však skutočne? Odrazu mu bolo mdlo. Zaplavili ho emócie a jeho myseľ sa zúfalo usilovala vyrovnať so všetkými informáciami. Práve keď sa chcel zrútiť na kolená, priblížila sa Ázijčanka a odvrátila jeho pozornosť.

„A ja som Saraju,” povedala, s ľahkým úklonom nachýlila hlavu a usmiala sa. „Okrem iného udržiavateľka záhrad.”

Myšlienky sa valili jedna cez druhú a Mack sa usiloval prísť na to, čo má urobiť. Je jeden z týchto ľudí Boh? Čo ak sú to halucinácie alebo anjeli, a Boh príde neskôr? To by mohlo byť trápne. Kedže sú traja, azda je to Svätá Trojica. No dve ženy a muž, a ani jeden z nich nie je beloch? No napokon, prečo vlastne bral ako samozrejmosť predpoklad, že Boh je biely? Vedel, že mu myseľ lieta sem a tam, a tak sa sústredil na jedinú otázku, na ktorú najviac túžil dostať odpoveď.

„No potom,” zmohol sa Mack na otázku, „kto z vás je Boh?”

„Ja,” jednohlasne odvetili všetci traja. Mack pozeral z jedného na druhého, a hoci ešte nechápal, čo vidí a počuje, akosi im veril.

♦ 6 ♦

KÚSOK π

Nezáleží na tom, aká veľká je Božia moc, prvým aspektom Boha nie je to, že je absolútnym Pánom či Všemohúcim. Je to aspekt Boha, ktorý sa kladie na našu ľudskú úroveň a obmedzuje sa.

Jacques Ellul, *Anarchia a kresťanstvo*

„Nuž, Mackenzie, nestoj tam s otvorenými ústami, akoby si mal plné gate,” povedala mohutná černoška, keď sa obrátila a vykročila po verande, pričom po celý čas hovorila. „Pod’ sa so mnou porozprávať, kým pripravím večeru. Alebo ak sa ti nechce, môžeš robiť čokoľvek iné. Za chatou,” urobila gesto cez strechu bez toho, že by sa pozrela alebo spomalila reč, „nájdeš v prístrešku na čln rybársky prút, ktorým môžeš chytiť pár jazerných pstruhov.”

Zastala pri dverách a pobožkala Ježiša. „Len pamätaj,” obrátila sa a znova pozrela na Macka, „že to, čo chytiš, musíš aj očistiť.” Rýchlo sa usmiala, zmizla v chate, vyzbrojila Macka zimným kabátom, pričom ešte vždy držala medzi dvoma prstami pištoľ. Ruku mala vystretú, aby bola zbraň od nej čo najďalej.

Mack tam stál, ústa mal naozaj otvorené a v tvári sa mu zračil úžas. Takmer si nevšimol, ako k nemu pristúpil Ježiš a položil mu ruku na plece. Saraju akoby sa jednoducho vyparila.

„Je skvelá!“ zvolal Ježiš a uškrnul sa na Macka.

Mack sa obrátil, pozrel naňho a pokrútil hlavou. „Šaliem azda? Čakáte, že uverím, že Boh je mohutná černoška s pochybným zmyslom pre humor?“

Ježiš sa zasmial. „Je to číslo! Vždy môžeš rátať s tým, že ťa vytočí. Má rada prekvapenia, a i keď si to azda nemyslíš, jej načasovanie je vždy perfektné.“

„Naozaj?“ Mack ešte vždy krútil hlavou a nebol si istý, či tomu skutočne verí. „Takže čo sa odo mňa očakáva?“

„*Neočakáva* sa od teba nič. Môžeš robiť, čo len chceš.“ Ježiš sa odmlčal a potom pokračoval, pokúsil sa Mackovi pomôcť niekoľkými návrhmi. „Ja robím v dielni projekt z dreva; Saraju je v záhrade; alebo môžeš ísť na ryby, povozit' sa v kanoe, či zájsť za Tato a porozprávať sa s ňou.“

„No, akosi cítim povinnosť ísť dnu a porozprávať sa s ním, hm, s ňou.“

„Ach,“ teraz Ježiš hovoril vážne. „Nechod' preto, lebo cítiš povinnosť. Potom by vôbec nemalo zmysel, že si tu. Choď kvôli tomu, že je to to, čo *chceš*.“

Mack chvíľu uvažoval a pomyslel si, že skutočne chce ísť do chaty. Poďakoval Ježišovi, ktorý sa usmial, zvrtol sa a zamieril do dielne. Mack prešiel po verande ku dverám. Znova bol sám, no keď sa rýchlo rozhliadol, starostlivo ich otvoril. Strčil dnu hlavu, zaváhal a potom sa rozhodol vojsť.

„Boh?“ zavolať veľmi placho a pripadal si poriadne trápne. „Som v kuchyni, Mackenzie. Len nasleduj môj hlas.“ Vstúpil a rozhliadal sa. Môže to vôbec byť to isté miesto? Zachvel sa, keď sa mu do duše začali zakrádať čierne myšlienky, a uzavrel pred nimi myseľ. Na druhej strane miestnosti sa pod istým uhlom strácala chodba. Nazrel poza jej roh do obývačky, pohľadom hľadal škvrnu pri kozube, no drevený povrch nehyzdila nijaká škvrna. Všimol si, že miestnosť je vkusne vyzdobená umeleckými predmetmi, ktoré vyzerajú, akoby ich nakreslili alebo vyrobili deti. Uvažoval, či ich táto žena s láskou uchováva tak, akoby to robil ktorýkoľvek rodič, čo má rád svoje potomstvo. Možno

si takto cení všetko, čo dostane z čistého srdca, spôsobom, akým to s ľahkosťou robia deti.

Mack nasledoval jej tiché pohmkávanie po krátkej chodbe do otvoreného kuchynsko-jedáľenského priestoru s malým stolíkom pre štyroch a stoličkami s prútenými operadlami. Bolo to tam útulnejšie, ako očakával. Tato niečo robila obrátená chrbtom k nemu, vlnila sa v rytme akejsi hudby, ktorú počúvala, a múka pod jej rukami sa vlnila tiež. Pieseň sa zjavne chýlila ku koncu, čo naznačili dva posledné pohyby pliec a bokov. Obrátila sa tvárou k nemu a zložila si slúchadlá.

Mackovi sa odrazu chcelo položiť tisíc otázok, či povedať tisíc vecí, z ktorých niektoré boli nevysloviteľné a hrozné. Bol si istý, že sa mu v tvári zračia pocity, ktoré sa usiluje udržať pod kontrolou, no potom v záblesku sekundy zatlačil všetko späť do doráňanej schránky svojho srdca a zamkol dvierka, aby sa to nedostalo von. Ak aj vedela o jeho vnútornom konflikte, jej výraz to neprezrádzal – bol ešte vždy otvorený, plný života a prívetivý. Prehovoril: „Smiem sa spýtať, čo to počúvaš?”

„Ozaj to chceš vedieť?”

„Pravdaže.” Teraz už bol Mack zvedavý.

„Šťavu zo západného pobrežia. Skupinu, čo sa volá Diatribe. Album *Výlety srdca*, ktorý ešte ani nevyšiel. V skutočnosti,” žmurkla na Macka, „sa tie decká zatiaľ ani nenarodili.”

„Aha,” neveriacky odvetil Mack. „Šťava zo západného pobrežia, hm? To nezníči veľmi nábožne.”

„Ach, ani to nie je nábožné. Môžeš mi veriť. Je to skôr čosi ako euroázijský funk a blues s posolstvom a skvelým rytmom.” Urobila úrok smerom k Mackovi, akoby sa hýbala v rytme tanca, a zatlieskala. Mack cívol.

„Tak Boh počúva funk?” Mack nikdy nepočul, že by sa funk považoval za niečo vznešené. „Myslel som, že budeš počúvať Georgea Beverlyho Sheu alebo Mormon Tabernacle Choir – vieš, niečo cirkevnejšie.”

„Niečo ti poviem, Mack. Nemusíš si predo mnou dávať pozor. Počúvam všetko – nielen hudbu, ale aj srdcia za ňou. Nespomínaš si na svoje hodiny náboženstva? Tie decká nehovoria nič, čo by som nepočula už predtým. Sú plné trpkosti a hnevu, a musím pripustiť, že majú na to dôvod. Sú to jednoducho moje deti, ktoré sa predvádzajú a chrlia to zo seba. Vieš, týchto chalanov som si mimoriadne obľúbila. Budem na nich dohliadať.”

Mack sa ju s námahou usiloval sledovať, pochopiť zmysel toho, čo sa deje. Nič z obdobia stráveného v seminári mu pritom ani najmenej nepomáhalo. Odrazu mu chýbali slová a jeho milión otázok akoby sa niekam vyparilo. Tak iba skonštatoval zrejmé.

„Musím ti povedať,” začal, „že volať ťa Tato mi dá niekedy zabráť.”

„Vážne?” spýtala sa s predstieraným prekvapením. „To, samozrejme, viem. Vždy to viem.” Zachichotala sa. „No povedz, prečo je to podľa teba také ťažké? Pretože ti to pripadá priveľmi familiárne, alebo preto, lebo som stelesnená ako žena, matka, alebo...”

„Je to aj v tom,” prerušil ju Mack a ťažkopádne sa zachichotal.

„Alebo ťa azda sklamal tvoj *vlastný* tato?”

Mack mimovoľne zalapal po dychu. Nebol zvyknutý na to, že sa rýchlo a otvorene vynárajú na povrch jeho najväčšie tajomstvá. Hneď ho naplnil pocit viny a hnev, a chcel zareagovať nejakou sarkastickou poznámkou. Mal pocit, akoby visel nad bezodnou priepasťou a obával sa, že ak niečo z toho prejaví, stratí kontrolu nad všetkým. Uvažoval, ako to vyjadriť bezpečne, no podarilo sa mu to len sčasti, keď napokon precedil pomedzi zovreté zuby: „Azda preto, lebo som nikdy nepoznal *nikoho*, koho by som mohol naozaj nazvať Tato.”

Vtedy položila misku na miešanie, ktorú držala v náručí, nechala v nej varešku a uprela na Macka nežný pohľad. Nemusela to vysloviť; vedel, že chápe, čo sa odohráva v jeho

vnútri, a akosi cítil aj to, že jej na ňom záleží viac ako doteraz komukoľvek inému. „Ak mi to umožníš, Mack, budem Tato, akého si nikdy nemal.”

Ponuka bola zároveň lákavá i odpudzujúca. Vždy chcel Tata, ktorému by mohol dôverovať, no nebol si istý, či ho našiel tu, najmä ak tento nebol ani len schopný ochrániť jeho Missy. Zavládlo medzi nimi dlhé ticho. Mack si nebol istý, čo má povedať, a ona sa mu to neponáhľala uľahčiť.

„Ak si sa nemohla postarať o Missy, ako ti môžem dôverovať, že sa postaráš o mňa?” Tak, a bolo to von – otázka, ktorá ho trápila každý deň počas obdobia *Veľkého smútku*. Mack cítil, že mu tvár očervenela od hnevu, keď cívil na to, čo teraz považoval za čudné stelesnenie Boha, a uvedomil si, že má dlane zaťaté v päste.

„Mack, je mi to tak ľúto.” Vyhŕkli jej slzy a stekali po tvári. „Viem, akú veľkú priepasť to medzi nami vytvorilo. Viem, že to ešte nechápeš, no Missy som si mimoriadne obľúbila, a teba tiež.”

Páčilo sa mu, ako vyslovila Missino meno, no zároveň ho znechutilo, že vychádza z jej úst. Pohybovalo sa jej po jazyku ako najlepšie víno a napriek hnevu, ktorý ešte vždy ovládal jeho myseľ, akosi vedel, že to myslí vážne. *Chcel jej veriť* a jeho hnev pomaly ustupoval.

„Preto si tu, Mack,” pokračovala. „Chcem zahojiť ranu, ktorá sa vytvorila v tvojom vnútri a medzi nami.”

Aby sa lepšie ovládol, uprel oči na dlážku. Trvalo celú minútu, kým to sformuloval a zašepkal bez toho, aby zdvihol zrak. „Myslím, že by sa mi to páčilo,” pripustil, „no neviem ako...”

„Zlato, nejestvuje ľahká odpoveď, ktorá by ťa zbavila bolesti. Ver mi, keby taká bola, teraz by som ju vyslovila. Nemám kúzelnú paličku, ktorou by som nad tebou zamávala a všetko by sa zlepšilo. Život si žiada veľa času a hlboký vzťah.”

Mack bol rád, že ustupujú od priepasti jeho škaredého obvinenia. Vystrašilo ho, ako sa priblížil k tomu, aby ho tieto

pocity úplne ovládli. „Zdá sa mi, že tento rozhovor by prebiehal ľahšie, keby si nenosila šaty,” podotkol a pokúsil sa o chabý úsmev.

„Ak by to tak bolo ľahšie, nenosila by som ich,” odvetila a zľahka sa zachichotala. „Nepokúšam sa to sťažiť ani jednému z nás. No *toto* je dobré miesto, kde začať. Často zisťujem, že keď sa ako prvé odstránia hlavné problémy, s tým, čo človeku leží na srdci, sa lepšie vyrovná neskôr... keď je na to pripravený.”

Znova zdvihla varešku, z ktorej kvapkalo akési cesto. „Mackenzie, nie som muž ani žena, i keď sú z mojej podstaty odvodené oba rody. Keď si vyberiem, či sa pred tebou *zjavím* ako muž alebo žena, je to preto, lebo ťa mám rada. Pre mňa je to, že sa *zjavím* ako žena a navrhnem ti, nech ma voláš Tato, jednoducho zmes metafor, ktorá pomáha zabrániť tomu, aby si znova ľahko upadol do svojho náboženského podmieňovania.”

Naklonila sa k nemu, akoby sa chcela podeliť o tajomstvo. „Ak by som sa ti *zjavila* ako obrovský biely starý otec so splývajúcou bradou, podobný Gandalfovi, len by to posilnilo tvoje náboženské stereotypy, a tento víkend veru *nejde* o ich posilňovanie.”

Mack sa takmer nahlas zasmial a chcelo sa mu povedať: „Myslíš? Ja takmer nemôžem uveriť, že nešaliem od zúrivosti.” Namiesto toho sa však sústredil na to, čo práve povedala, a znovu nadobudol rovnováhu. Bol, aspoň v mysli, presvedčený, že Boh je Duch; ani muž, ani žena. Napriek tomu si s rozpakmi uvedomil, že všetky jeho vizuálne predstavy Boha boli veľmi biele a veľmi mužské.

Prestala hovoriť, no len na chvíľu, kým odložila nejaké korenie na policičku pri okne. Vzápätí sa znova obrátila tvárou k Mackovi. Uprene naňho pozrela: „Nebolo pre teba vždy problémom prijať ma ako svojho otca? A po tom všetkom, čím si prešiel, by si asi práve teraz otca dobre nezvládol, však?”

Vedel, že má pravdu, a uvedomil si, koľko lásky a súcitu je v jej počínaní. Spôsob, akým k nemu pristupovala, akosi zmierňoval jeho odpor voči jej láske. Bolo to zvláštne a bolestné, no do istej miery azda aj nádherné.

„No prečo,” odmlčal sa a ešte vždy sa sústredil na to, aby uvažoval racionálne, „sa potom tak zdôrazňuje to, že si Otcom? Teda, mám pocit, že sa väčšinou zjavuješ tak.”

„Nuž,” odvetila Tato, odvrátila sa od neho a prešla po kuchyni, „má to veľa dôvodov a niektoré z nich siahajú veľmi hlboko. Nateraz ti poviem, že sme vedeli, že keď sa odohrá Stvorenie, ozajstného otcovstva bude väčší nedostatok ako materstva. Necháp ma zle, oboje je potrebné – no dôraz na otcovstvo je nevyhnutný pre jeho obrovskú absenciu.”

Mack sa odvrátil s miernym údivom, mal pocit, že mu to už prerastá cez hlavu. Pri svojich úvahách pozrel cez okno na záhradu, čo pôsobila divým dojmom.

„Vedela si, že prídem, však?” spýtal sa napokon tichým hlasom. „Samozrejme, že áno.” Znova bola obrátená chrbtom k nemu a venovala sa svojej práci.

„Takže som nemohol *neprísť*?” Nemal som v tejto záležitosti na výber?”

Tato sa znova obrátila tvárou k nemu, teraz mala v rukách múku a šišku. „Dobrá otázka – ako hlboko chceš zísť?” Nečakala na odpoveď, vedela, že Mack nijakú nemá. Namiesto toho sa spýtala: „Myslíš, že môžeš slobodne odísť?”

„Predpokladám, že áno. Môžem?”

„Samozrejme, že môžeš! Väzni ma nezaujímajú. Môžeš hneď teraz vyjsť dvermi von a vrátiť sa domov do svojho prázdneho domu. Alebo môžeš zísť do krčmy a tráviť čas s Williem. Obmedzuje azda to, že viem, že si príliš zvedavý na to, aby si odišiel, tvoju možnosť slobodne odísť?”

Len nakrátko sa odmlčala, potom sa obrátila, venovala sa svojej práci a prihovárala sa mu cez plece: „Alebo, ak sa chceš dostať o trochu hlbšie, môžeme hovoriť o podstate

samotnej slobody. Znamená sloboda, že smieš robiť, čo sa ti len zachce? Môžeme hovoriť o všetkých obmedzujúcich vplyvoch v živote, ktoré aktívne pôsobia proti tvojej slobode. Tvoje rodinné genetické dedičstvo, tvoja špecifická DNA, tvoja metabolická jedinečnosť, množstvo vecí, ktoré sa odohrávajú na subatomárnej úrovni, kde som vždy prítomným pozorovateľom iba ja. Alebo choroba tvojej duše, ktorá ťa obmedzuje a spútava, spoločenské vplyvy v tvojom okolí, či zvyky, ktoré vytvorili synaptické spojenia a cestičky v tvojom mozgu. A reklama, propaganda a vzory. Čím je v skutočnosti sloboda,” povzdychla si, „pri tomto splývaní mnohostranných inhibítorov?”

Mack tam len stál a nevedel, čo povedať.

„Len ja ťa môžem oslobodiť, Mackenzie, no slobodu si nikdy nemožno vynútiť.”

„Nerozumiem,” hlesol Mack. „Nerozumiem ani tomu, čo si mi práve povedala.”

Obrátila sa k nemu a usmiala sa. „Viem. Nepovedala som ti to preto, aby si to pochopil hneď teraz. Povedala som ti to do budúcnosti. V tomto bode ani nechápeš, že sloboda je inkrementálny proces.” Jemne sa načiahla, vzala Mackove dlane do svojich, ktoré boli pokryté múkou a ktoviečím ešte, pozerala mu priamo do očí a pokračovala: „Mackenzie, oslobodí ťa Pravda, a Pravda má meno toho, čo je práve v dielni pokrytý pilinami. Všetko súvisí s *ním*. A sloboda je proces, ktorý sa odohráva v rámci vzťahu s ním. Potom si všetko to, čo sa teraz čerá v tvojom *vnútri*, začne nachádzať cestu von.”

„Ako môžeš skutočne vedieť, ako sa cítim?” Mack opätoval jej uprený pohľad.

Tato neodpovedala, len pozrela dolu na ich ruky. Jeho oči nasledovali jej pohľad a Mack si po prvý raz všimol jazvy na jej zápästiach, také isté, aké by mal mať podľa jeho očakávania Ježiš. Dovolila mu nežne sa dotknúť jaziev, stôp po hlbokom prieniku kovu, a on jej napokon znova pozrel do

očí. Po tvári jej pomaly stekali slzy, vytvárali cestičky na múkou zaprášených lícach.

„Nemysli, že to, čo sa môj syn rozhodol urobiť, bolo pre nás ľahké. Láska vždy zanecháva výrazné stopy,” povedala ticho a jemne. „Boli sme tam *spolu*.”

Mack bol prekvapený. „Na kríži? No počkaj, myslel som, že si ho *opustila* – veď vieš – „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ Bola to tá časť Svätého písma, ktorá Macka často prenasledovala v období *Veľkého smútku*.

„Zle si pochopil mystérium. Bez ohľadu na to, čo v tej chvíli *cítil*, som ho ani na okamih neopustila.”

„Ako to môžeš tvrdiť? Opustila si ho rovnako, ako si opustila mňa!”

„Mackenzie, nikdy som ho neopustila a nikdy som neopustila ani teba.”

„To mi nedáva zmysel,” vybuchol.

„Viem, že nie, aspoň zatiaľ. No pouvažuj o tomto: Keď všetko, čo môžeš vidieť, je tvoja bolesť, azda ma strácaš z dohľadu?”

Keď Mack neodpovedal, znovu sa začala venovať vareniu, akoby mu chcela poskytnúť priestor. Vyzeralo to tak, že pripravuje veľa jedál naraz. Pridávala do nich rozmanité korenia a ingrediencie. Pospevovala si, dorobila čosi na koláči, ktorý pripravovala, a strčila ho do rúry.

„Nezabudni, príbeh sa neskončil v tom zmysle, že by som ho bola zradila. Našiel svoju cestu a úplne sa vložil do mojich rúk. Bola to nádherná chvíľa!”

Mack sa trochu zmätene oprel o pult. Jeho emócie a myšlienky sa úplne pomiešali. Čosi v ňom chcelo uveriť všetkému, čo Tato vravela. To by bolo pekné! No druhá časť jeho bytosti hlasno namietala: „To nemôže byť pravda!”

Tato sa načiahla po kuchynské minútky, jemne pokrútila vrchnou časťou a položila ich na stôl pred nimi. „Nie som ten, za koho ma považuješ, Mackenzie.” Jej slová nezneli nahnevane, ani nepôsobila dojmom, že by sa chcela brániť.

Mack pozrel na ňu, potom na minútky, a vzdychol: „Som úplne stratený.”

„Tak sa ťa v tom zmätku pokúsime nájsť.”

Takmer akoby to bolo načasované, sadla na kuchynský okenný parapet modrá sojka a začala vykračovať sem a tam. Tato siahla do plechovky na pulte, otvorila okno a ponúkla pani Sojke zmes zrna, ktorú mala zrejme len na tento účel. Vták bez zaváhania, no so zjavnou pokorou a vďakou, pristúpil rovno k jej ruke a začal zobať.

„Pozri tuto na našu malú priateľku,” začala. „Väčšina vtákov bola stvorená tak, aby lietali. To, že ich niekto prinúti žiť na zemi, je obmedzenie *v rámci* ich schopnosti lietať, nie naopak.” Odmlčala sa, aby Mack mohol pouvažovať o tom, čo povedala. „Na druhej strane, ty si bol stvorený, aby ťa milovali. Takže pre teba je obmedzením, keď žiješ, akoby si bol nemilovaný, nie naopak.”

Mack prikývol, niežeby s’tým úplne súhlasil, no bol to aspoň náznak, že začína chápať. Toto mu pripadalo pomerne jednoduché.

„Žiť nemilovaný je to isté, ako pristihnúť vtákovi krídla a zbaviť ho schopnosti lietať. Nie je to to, čo by som pre teba chcela.”

Pomyslel si, že je v tom háčik. Momentálne sa *necítil* zvlášť *milovaný*.

„Mack, bolesť vie, ako nám pristihnúť krídla a znemožniť nám lietať.” Chvíľu mlčala, aby prijal jej slová. „A ak sa to veľmi dlhý čas nerieši, človek môže takmer zabudnúť, že ho predovšetkým stvorili na lietanie.”

Mack mlčal. No pripadalo mu zvláštne, že toto mlčanie nie je až také nepríjemné. Pozrel na vtáča. Vtáča pozrelo na Macka. Uvažoval, či je možné, aby sa vtáky usmievali. Aspoň pani Sojka vyzerala, že sa usmieva, i keď azda len zo súcitu.

„Nie som ako ty, Mack.”

Nebolo to znevažovanie, len jednoduché konštatovanie. No Mack mal pocit, akoby naňho vyšplechla studená voda.

„Som Boh. Som ten, kto som. A na rozdiel od teba mi nemožno pristihnúť krídla.”

„Nuž, to je pre teba skvelé, no čo to presne znamená pre mňa?” Vyznelo to podráždenejšie, ako Mack zamýšľal.

Tato začala hladkať vtáča, priložila si ho tesne k tvári a povedala: „Nežné ťuknutie doprostred mojej lásky,” a pritom tie dve pritúlili k sebe nos a zobák.

Mack sa zmohol len na konštatovanie: „Vidím, že ten vták tomu rozumie lepšie ako ja.”

„Viem, zlato. Preto sme tu. Prečo som podľa teba povedala: „Nie som ako ty?”

„Skutočne nemám predstavu. Teda, ty si Boh a ja nie.” Neovládol sarkazmus vo svojom hlase, no ona to úplne ignorovala. „Áno, no nie je to presné. Aspoň nie v tom zmysle, ako predpokladáš. Mackenzie, som bytosť, ktorú by niektorí nazvali ‚svätá a úplne iná ako ty‘. Problém je v tom, že veľa ľudí sa usiluje pochopiť, kto som, a zvolia taký spôsob, že zoberú najlepšie verzie samých seba, umocnia ich na ixstú, dodajú všetku dobrotu, ktorú si vedia predstaviť, čo často nie je priveľa, a to nazvú Bohom. A hoci to možno považovať za vznešené úsilie, pravda je taká, že to vystihuje len žalostne málo z toho, čím naozaj som. Nie som len najlepšia verzia toho, čo si viete predstaviť. Som oveľa viac ako to, nad a za všetkým, o čo ste schopní prosiť, alebo uvažovať o tom.” „Je mi ľúto, ale to nie sú pre mňa tie správne slová. Priveľa som z nich nepochopil,” pokrčil plecami Mack.

„I keď ma nemôžete úplne pochopiť, vieš čo, aj tak chcem, aby ste si ma uvedomovali.”

„Hovoríš o Ježišovi, však? Bude to prednáška o Svätej Trojici?”

Zachichotala sa. „Tak trochu, no toto nie je nedeľná škola. Je to lekcia lietania. Mackenzie, ako si iste vieš predstaviť, byť Bohom prináša so sebou isté výhody. Svojou podstatou som celkom neobmedzená, bez hraníc. Odjakživa poznám úplnosť. Žijem v štádiu ustavičnej spokojnosti, čo je

normálny stav mojej existencie,” povedala a pôsobila potešeným dojmom. „Je to len jedna z výhod toho, že som, kto som.”

Mack sa usmial. Táto žena naozaj vychutnávala samu seba, mala pocit naplnenia, a nebol v tom ani náznak arogancie, ktorá by mohla pokaziť dobrý dojem.

„Stvorili sme vás, aby ste sa na tom zúčastňovali. No potom sa Adam, ako sme predpokladali, rozhodol ísť svojou cestou, a všetko sa to pohnojilo. No namiesto toho, aby sme zlikvidovali celé Stvorenie, vysúkali sme si rukávy a vkročili sme doprostred toho chaosu – v podobe Ježiša.”

Mack tam postával a veľmi sa usiloval sledovať niť jej myšlienok.

„Keď sme sa my traja prejavili prostredníctvom ľudskej existencie ako Syn Boží, stali sme sa naplno ľudskými. Rozhodli sme sa prijať aj s tým súvisiace obmedzenia. Hoci sme boli vždy prítomní v tomto stvorení vesmíre, teraz sme sa stali telom a krvou. Bolo to ako u tohto vtáčaťa, ktorého podstatou je lietanie, no rozhodlo sa len kráčať a zostať pri zemi. Zostáva vtáčaťom, no výrazne to mení jeho životnú skúsenosť.”

Odmlčala sa, aby sa ubezpečila, že ju Mack ešte sleduje. Hoci sa jeho mozgu zmocňoval citel'ný kŕč, zmohol sa na „Áno...?“, čím ju pobádal, aby pokračovala.

„Hoci je Ježiš svojou podstatou plne Bohom, je aj plne človekom a žije ako človek. Zatiaľ čo nikdy nestratil vnútornú schopnosť lietať, z jednej chvíle na druhú volí zostať pri zemi. Preto je jeho meno Emanuel, Boh s nami, či presnejšie Boh s *vami*.”

„No čo všetky tie zázraky? Uzdravenia? Vzkriesenie mŕtvych? Nedokazuje to, že Ježiš je Boh – teda, viac než človek?”

„Nie, to dokazuje, že Ježiš je naozaj ľudský.”

„Čože?”

„Mackenzie, *ja* môžem lietať, no ľudia nemôžu. Ježiš je plne ľudský. Hoci je aj plne Bohom, *nikdy* nečerpá zo svojej

božskej podstaty, aby urobil čokoľvek. Iba žije vo vzťahu so mnou, na ten istý spôsob, ako si želám byť vo vzťahu s každou ľudskou bytosťou. Je len prvý, ktorý to robí do najkrajnejších možností – prvý, čo absolútne verí v môj život v ňom, prvý, čo verí v moju lásku a dobrotu bez ohľadu na vzhľad či dôsledky.”

„Takže keď uzdravil slepého...?”

„Urobil to ako závislá, obmedzená ľudská bytosť vo viere, že môj život a moc budú pôsobiť s ním a jeho prostredníctvom. Ježiš ako ľudská bytosť nemal v sebe moc kohokoľvek uzdravovať.”

V Mackovom náboženskom chápaní to zapôsobilo ako šok.

„Len preto, že zotrval vo svojom vzťahu so mnou a v našom spojení – v našom zjednotení – mohol za akýchkoľvek daných okolností vyjadriť môjho ducha a vôľu. Takže keď pozrieš na Ježiša a zdá sa ti, že lieta, naozaj... lieta. No to, čo skutočne vidíš, som ja; môj život v ňom. Tak žije a koná ako skutočne ľudský, ako je stvorený žiť každý človek – z môjho života.

Vtáka nedefinuje to, že sa drží pri zemi, ale jeho schopnosť lietať. Pamätaj, ľudia nedefinujú ich obmedzenia, ale zámery, čo s nimi mám; nie to, ako sa javia, ale všetko, čo znamená byť stvorený na môj obraz.”

Macka začal ten nápor informácií zmáhať. Tak si len vytiahol stoličku a sadol si. Vedel, že potrvá nejaký čas, kým to pochopí. „Takže to znamená, že si bola obmedzená, keď bol Ježiš na zemi? Teda, obmedzila si sa len na Ježiša?”

„Vôbec nie! Hoci som bola obmedzená v Ježišovi, nikdy som nebola obmedzená sama v sebe.”

„Je tu celá tá vec so Svätou Trojicou, z ktorej som trochu zmätený.”

Tato sa zasmiala dlhým sýtym brušným smiechom, ku ktorému sa Mack zatúžil pridať. Položila vtáča na stôl pri Mackovi, zvrtila sa, aby otvorila rúru a rýchlo pozrela na pečúci sa koláč. Potešená zistením, že je všetko v poriadku,

si k nim pritiahla stoličku. Mack pozrel na vtáča, ktoré bolo na jeho prekvapenie spokojné, že tam s nimi len tak sedí. Absurdita toho všetkého spôsobila, že sa Mack zachichotal.

„Začnem s tým, že je veľmi dobré, že nemôžeš pochopiť zázrak mojej podstaty. Kto by chcel uctievať Boha, ktorému možno plne porozumieť? Nebolo by v tom nijaké tajomstvo.”

„No aký rozdiel je v tom, že sú z teba traja, a ty si jeden úplný Boh? Povedal som to správne?”

„Dost' správne.” Uškrnula sa. „Mackenzie, je v tom podstatný rozdiel!” Zdalo sa, že to vychutnáva. „Nie sme traja bohovia, a nehovoríme o jednom bohu s troma postojmi, ako u muža, ktorý je manželom, otcom a pracujúcim. Som jediný Boh a som v troch osobách, a každá z tých troch je plne a úplne jediná.”

„Hm?”, ktoré Mack potláčal, sa napokon vynorilo v celej svojej sláve.

„To nič,” pokračovala. „Dôležité je toto: Keby som bola jednoducho jeden Boh a len jedna osoba, potom by ste sa v tomto Stvorení ocitli bez niečoho nádherného, dokonca veľmi podstatného. A ja by som bola úplne iná ako som.”

„A boli by sme bez...?” Mack ani nevedel, ako má ukončiť otázku.

„Lásky a vzťahov. Všetka láska a vzťahy sú možné *len* preto, lebo už existujú vo mne, v rámci mňa ako Boha. Láska *nie* je obmedzenie; láska je *let*. Som láska.”

Ako odpoveď na jej vyhlásenie zazvonili kuchynské minútky a vtáča sa pohlo a vyletelo cez okno. Pozorovanie letiacej sojky nadobudlo úplne inú úroveň potešenia. Obrátil sa späť k Tato a len na ňu užasnuto civel. Bola taká pekná a ohromujúca, a hoci sa ešte vždy cítil trochu stratený a stále sa ho držal *Veľký smútok*, cítil, že v jej blízkosti akosi nadobúda pocit bezpečia.

„Chápeš,” pokračovala, „že ak by som nemala objekt, ktorý by som ľúbila – či, presnejšie, niekoho, koho by som ľúbila – ak by som nemala takýto vzťah vo svojom vnútri,

nebola by som vôbec schopná lásky? Mali by ste boha, čo by nevedel ľúbiť. Alebo ešte horšie, mali by ste boha, ktorý by, ak by sa rozhodol, mohol ľúbiť len tak, že by obmedzil svoju podstatu. Taký druh boha by azda mohol konať bez lásky, a to by bola pohroma. A ja taká určite nie som.”

Vzápätí Tato vstala, podišla k dvierkam rúry, vytiahla čerstvo upečený koláč, položila ho na pult, zvrtila sa a akoby chcela prezentovať samu seba, povedala: „Boh, ktorý je – Ja, ktorá som, čo som – nemôže konať mimo lásky!”

Mack si uvedomoval, že to, čo počuje, hoci to bolo ťažko pochopiteľné, je niečo ohromujúce a neuveriteľné. Bolo to, akoby ho jej slová zahaľovali, objímali a prihovárali sa mu spôsobmi, v ktorých bolo viac ako to, čo mohol počuť. Niežby v skutočnosti čomukoľvek z toho veril. Kiežby to bola pravda. No jeho skúsenosť mu vravela inšie.

„Tento víkend ide o vzťahy a lásku. Viem, že sa so mnou chceš o mnohom porozprávať, no práve teraz by si sa radšej mohol ísť umyť. Tí dvaja už prichádzajú na večeru.” Zamierila preč, no zastala a obrátila sa.

„Mackenzie, viem, že tvoje srdce je plné bolesti, hnevu a zmätku. Ty a ja sa k niečomu z toho dostaneme, kým budeš tu. No chcem aj, aby si vedel, že ide o viac, ako by si si bol schopný predstaviť alebo pochopiť, i keď by som ti to povedala. A pokiaľ môžeš, uchovaj si vieru vo mňa, nezáleží na tom, aká je malá, dobre?”

Mack sklonil hlavu a pozeral na dlážku. „Vie to,” pomyslel si. Malá? Tá jeho je už takmer nijaká. Súhlasne prikývol, zdvihol zrak a znova si všimol jazvy na jej zápästí.

„Tato?” povedal napokon Mack a sám cítil, že to vyznie ťažkopádne, no usiloval sa.

„Čo, zlato?”

Mack sa usiloval nájsť slová, aby vyjadril, čo má na srdci. „Je mi veľmi ľúto, že ty, že Ježiš musel zomrieť.”

Obišla stôl a znova Macka mocne objala. „Viem, že ti je to ľúto, a ďakujem. No musíš vedieť, že nám to vôbec nie je ľúto. Stálo to zato. Mám pravdu, synak?”

Obrátila sa a položila túto otázku Ježišovi, ktorý práve vošiel do chaty. „Absolútnu!” Odmlčal sa a potom pozrel na Macka. „A urobil by som to, aj ak by to malo byť *iba* kvôli tebe, no nebolo!” povedal s milým úsmevom.

Mack sa ospravedlnil a našiel kúpeľňu, kde si umyl ruky a tvár a usiloval sa spamätať.

♦ 7 ♦

BOH NA MÓLE

Modlime sa, aby ľudské pokolenie nikdy neopustilo Zem a nešírilo svoju hriešnosť inde.

C. S. Lewis

Mack stál v kúpeľni a pozeral do zrkadla, zatiaľ čo si vysušal tvár uterákom. Hľadal v očiach, ktoré sa naňho upierali, nejaký náznak šialenstva. Je toto skutočné? Samozrejme, že nie, je to nemožné. Ale potom... Natiahol ruku a pomaly sa dotkol zrkadla. Azda je to halucinácia, ktorú privodili všetok jeho žiaľ a zúfalstvo. Možno je to sen a on niekde spí, vari v chatrči, kde zamrzne? Možno... Odrazu jeho myšlienky prerušil hrozný buchot. Zaznel z kuchyne a Mack stúpil. Chvil'ú bolo ticho, a potom nečakane zaznel hurónsky smiech. Zvedavo vyšiel z kúpeľne a nazrel cez kuchynské dvere.

Macka šokovala scéna, ktorú videl pred sebou. Vyzeralo to tak, že Ježišovi spadla na zem veľká misa s nejakým cestom alebo omáčkou, a bolo to všade. Muselo to dopadnúť niekde blízko k Tato, pretože spodná časť jej sukne i nohy boli pokryté lepkavou tekutinou. Všetci traja sa tak smiali, až mal Mack pocit, že ani nedýchajú. Saraju povedala niečo o tom, akí sú ľudia nešikovní, a znova sa všetci traja rozrehtali. Napokon Ježiš rýchlo prešiel okolo Macka a vzápätí sa vrátil s veľkým lavórom plným vody a uterákmi. Saraju už začala utierať svinstvo z dlážky a skriniek, no Ježiš

zamieril rovno k Tato, kl'akol si k jej nohám a začal jej utierať predok sukne. Dostal sa k jej nohám a jemne nadvihol najprv jednu, vložil ju do lavóra, kde ju umyl a vymasíroval.

„Óóó, to je táááake príjemné!” zvolala Tato, ktorá pritom pokračovala vo svojej práci pri pulte.

Keď sa Mack opieral o dvere a pozoroval ich, jeho myseľ bola zaujatá úvahami. Tak toto je Boh vo vzťahoch? Bolo to pekné a prít'azlivé. Vedel, že nezáleží na tom, či to bola chyba – že niečo vytieklo z nejakej misy, čo sa rozbila, a nepodelia sa o naplánované jedlo. Zjavne tu bola skutočne dôležitá láska, ktorú k sebe navzájom cítili, a naplnenie, ktoré im prinášala. Pokrútil hlavou. Ako sa to líši od jeho prístupu k tým, ktorých miluje on!

Večera bola jednoduchá, no aj tak to bola hostina. Nejaký pečený vták v pomarančovo-mangovej omáčke. Čerstvá zelenina ochutená niečím ovocným, zázvorovým, štipl'avým a korenistým. Ryža, taká kvalitná, akú Mack ešte nikdy neochutnal, mohla by byť jedlom sama osebe. Jediný trápny moment nastal, keď Mack zo zvyku sklonil hlavu, skôr ako si uvedomil, kde je. Zdvihol zrak a zistil, že všetci traja sa uškfňajú. Nuž povedal tak nonšalantne, ako len vedel: „Hm, ďakujem vám všetkým... môžem si nabráť z tej ryže?”

„Pravdaže. *Mali* sme mať fantastickú japonskú omáčku, no tieto nešikovné prsty,” Tato kývla hlavou smerom k Ježišovi, „sa rozhodli vyskúšať, či sa misa odrazí.”

„No tak,” s úškrnom sa bránil Ježiš. „Mal som klzké ruky. Čo môžem povedať?”

Tato žmurkla na Macka, keď mu podávala ryžu. „Jednoducho tu niet šikovných pomocníkov.” Všetci sa zasmiali.

Konverzácia Mackovi pripadala takmer normálna. Vypytovali sa ho na každé z detí okrem Missy, a on im hovoril o rôznych zápasoch, ktoré museli zvädzať, a o ich triumfoch. Keď hovoril, aké starosti si robí kvôli Kate, tí

traja iba s ustarosteným výrazom prikyvovali, no nič mu neporadili, ani nevyslovili nijakú múdrosť. Odpovedal aj na otázky o svojich priateľoch, a Saraju sa najviac zaujímala o Nan. Napokon z Macka vyhŕklo čosi, čo ho trápilo počas celého rozhovoru.

„Hovorím vám tu o svojich deťoch a priateľoch, o Nan, no vy už viete všetko, čo vám rozprávam, však? A správate sa, akoby ste to počuli po prvý raz.“

Saraju sa načiahla cez stôl a chytila jeho dlaň.
„Mackenzie, pamätáš sa na náš nedávny rozhovor o obmedzeniach?“

„Náš rozhovor?“ Pozrel na Tato, ktorá chápavo prikývla.

„Nemôžeš sa podeliť s jedným a nepodeliť sa s nami všetkými,“ s úsmevom povedala Saraju. „Pamätaj, že keď sa rozhodneš zostať pri zemi, je to voľba na uľahčenie vzťahu; jeho pocta. Nehráš sa s dieťaťom, ani s ním nevyfarbuješ obrázky preto, aby si vyjadril svoju nadsadenosť. Skôr sa rozhoduješ obmedziť sám seba, aby si uľahčil a poctil tento vzťah. Dokonca ho nechávaš vyhrať, čím prejavuješ lásku. Nie je to o výhre a prehre, ale o láske a úcte.“

„Takže keď vám hovorím o svojich deťoch...?“

„Obmedzujeme sa z úcty k tebe. Nevybavujeme si v mysli, hoci by sme mohli, naše poznatky o твоjich deťoch. Keď sme ťa počúvali, bolo to, akoby sme sa o nich dozvedali po prvý raz, a prináša nám veľké potešenie vidieť ich твоjimi očami.“

„To sa mi páči,“ uvažoval Mack a oprel si chrbát o operadlo stoličky.

Saraju mu stisla dlaň a zdalo sa, že sa znova usadila. „Aj mne! Vo vzťahoch nikdy nejde o moc, a jeden zo spôsobov, ako sa vyhnúť túžbe po moci, je rozhodnutie obmedziť sám seba – slúžiť. Ľudia to robia často – tým, že sa dotýkajú neistých a chorých, slúžia tým, ktorých myseľ niekde putuje, i vo vzťahu k chudobným, v láske k veľmi starým a veľmi mladým, či dokonca tým, že im záleží na druhých, ktorí si nad nimi prisvojili mocenské postavenie.“

„Dobre vyjadrené, Saraju,” povedala Tato a jej tvár žiarila hrdosťou. „O riad sa postarám neskôr. No najprv by som rada venovala istý čas zbožnosti.”

Mack musel potlačiť smiech pri predstave, že Boh sa venuje zbožnosti. Do mysle mu prenikli výjavy rodinnej zbožnosti z detstva, čo neboli práve dobré spomienky. Často to boli únavné a nudné cvičenia, pri ktorých mali nachádzať správne odpovede, či skôr tie isté staré odpovede na tie isté staré biblické otázky, a potom si museli zachovať bdelosť počas otcových mučivo dlhých modlitieb. A keď otec pil, rodinná zbožnosť sa menila na hrozivé mínové pole, na ktorom mohla akákoľvek zlá odpoveď či neprimeraný pohľad spôsobiť výbuch. Spola očakával, že Ježiš vytiahne objemnú starú Bibliu kráľa Jakuba.

Namiesto toho sa Ježiš načiahol cez stôl a chytil Tato za dlane. V tej chvíli boli jasne viditeľné jazvy na jeho zápästiach. Mack fascinovane pozoroval, ako Ježiš bozkáva ruky svojho otca, potom mu pozerá hlboko do očí a napokon vraví: „Tato, rád som dnes hľadel na to, ako si sa pripravila prevziať na seba Mackovu bolesť, no pritom si mu ponechala priestor, aby všetko načasoval tak, ako je to preňho vhodné. Počila si ho a počila si aj mňa. Počúvať, ako šeptom vnášaš do jeho srdca lásku a pokoj, bolo skutočne neuveriteľné. Bolo na to radosť pozeráť! Som šťastný, že som tvoj syn.”

Hoci sa Mack cítil ako votrelec, zdalo sa, že to nikomu inému neprekáža. Okrem toho nemal predstavu, kam by išiel. Pobyt v prostredí, kde sa vyjadruje toľká láska, akoby uvoľnil vnútornú emocionálnu zámku, a hoci presne nechápal, čo cíti, bolo to dobré. Čoho je svedkom? Niečoho jednoduchého, vlúdneho, intímneho, pravého; toto bolo sväté. Svätosť bola pre Macka odjakživa studeným a sterilným pojmom, no teraz to tak nebolo. Z obavy, že akýkoľvek jeho pohyb by mohol narušiť túto chvíľu, jednoducho zavrel oči a zložil ruky pred seba. Pozorne počúval so zavretými očami. Začul, ako Ježiš pohol

stoličkou. Nastala odmlka, potom znova prehovoril. „Saraju,” povedal Ježiš ticho a jemne, „ty poumývaš, ja poutieram.”

Mackove oči sa otvorili práve včas na to, aby uvidel, ako sa tí dvaja na seba naširoko usmiali, pozbierali tanieri a zmizli v kuchyni. Niekoľko minút tam sedel a nebol si istý, čo má urobiť. Tato niekam odišla, a teraz, keď boli tí dvaja zaneprázdnení umývaním riadu... nuž, bolo to ľahké rozhodnutie. Zobral strieborné príbory a poháre a zamieril do kuchyne. Len čo ich položil, aby ich Saraju mohla poumývať, Ježiš mu hodil utierku a utierali spoločne.

Saraju si začala pospevovať tú istú evokatívnu melódiu, ktorú predtým počul od Tato, a Ježiš a Mack jednoducho pri práci počúvali. Tie tóny viackrát pohli niečím hlboko v Mackovom vnútri, znova klopali na dvere. Pripadali mu škótske a takmer počul hru na gajdách. No hoci bolo pre Macka ťažké pripustiť, aby jeho emócie prenikli tak intenzívne na povrch, táto melódia ho dostala. Ak by ju mohol stále počúvať, rád by umýval riad po zvyšok života.

Asi tak o desať minút boli so všetkým hotoví. Ježiš pobozkal Saraju na líce a tá zmizla za rohom. Vtedy sa obrátil a usmial na Macka. „Podme sa na mólo pozeráť na hviezdy.”

„A čo ostatní?” spýtal sa Mack.

„Som tu,” odvetil Ježiš. „Vždy som tu.”

Mack prikývol. Božia prítomnosť, hoci ju bolo ťažké pochopiť, postupne prenikala do jeho mysle a srdca. A on ju prijímal.

„No tak,” prerušil Ježiš Mackove myšlienky. „Viem, že sa rád pozeráš na hviezdy! Chceš?” Povedal to ako dieťa, plné nedeočakávaného očakávania.

„Hej, myslím, že áno,” odvetil Mack a uvedomil si, že naposledy na ne pozeral počas toho nešťastného pobytu v kempingu s deťmi. Azda je načas trochu zariskovať.

Nasledoval Ježiša cez zadné dvere. V tmavnúcom súmraku rozoznal skalnaté pobrežie pri jazere, nie zarastené

burinou, aké si pamätal, ale pekne udržované a obrázkovo dokonalé. Zdalo sa, že neďaleký potôčik si pohmkáva akúsi melódiu. Asi pätnásť metrov do jazera prečnievalo mólo. Mack ledva rozoznal tri kanoe, poprívázané v určitých vzdialenostiach. Noc prichádzala rýchlo a z diaľky sa ozývalo svrkanie svrčkov a zvuky, čo vydávali žaby. Ježiš ho vzal za ruku a viedol, kým sa jeho oči prispôsobili tme, no Mack už pozeral do bezmesačnej noci a žasol nad vynárajúcimi sa hviezdami.

Prešli asi do troch štvrtín dĺžky móla, ľahli si na chrbty a pozerali hore. Pobyt na tomto mieste akoby dodával nebu vznešenosť a Mack vychutnával pohľad na veľký počet žiarivých hviezd. Ježiš navrhol, aby na chvíľu zavreli oči a vyčkali, kým sa zvyšok súmraku stratí v nočnej tme. Mack súhlasil, a keď napokon otvoril oči, to, čo uvidel, bolo také pôsobivé, že na pár sekúnd pocítil závrat. Mal pocit, že padá do priestoru, hviezdy sa náhlili k nemu, akoby ho chceli objasť. Zdvihol ruky v predstave, že sa môže načiahnúť a zbierať jeden po druhom diamanty zo zamatovočiernej oblohy. „No teda!” žasol.

„Neuveriteľné!” zašepkal Ježiš, ktorého hlava spočívala v tme blízko Mackovej. „Nikdy sa mi to nezunuje.” „I keď si to stvoril ty?” spýtal sa Mack.

„Stvoril som to ako Slovo, skôr než sa Slovo stalo telom. Takže i keď som to stvoril, teraz to vnímam ako ľudská bytosť. A musím povedať, že je to pôsobivé!”

„Rozhodne je.” Mack si nebol istý, ako opísať to, čo cíti, no keď tam ďalej potichu ležali a sledovali nebeské divadlo, pozerali a načúvali, jeho srdce cítilo, že aj to je sväté. A ako hľadeli v užasnutom údive, občas nočnou tmou preletel meteor a jeho krátka stopa v nočnej temnote spôsobila, že jeden či druhý zvolal: „Videl si to? Úžasné!”

Po dlhšej chvíli ticha Mack prehovoril. „S tebou sa cítim oveľa uvoľnenejšie. Si úplne iný ako tie dve.”

„Ako to myslíš, iný?” spýtal sa tichý hlas z tmy.

„Nuž,” Mack sa odmlčal, keď o tom uvažoval.
„Skutočnejší či hmatateľnejší, neviem.” Zápasil so slovami a Ježiš ticho ležal a čakal. „Je to, akoby som ťa poznal odjakživa. No Tato nie je vôbec tým, čo som očakával od Boha, a Saraju má od neho veľmi ďaleko.”

Ježiš sa zachichotal. „Na začiatok musím povedať, že keďže som človek, máme toho veľa spoločného.”

„No aj tak nechápem...”

„Som s Tato a Saraju v najbližšom vzťahu, aký k nim človek môže mať. Vidieť ma, znamená vidieť ich. Moja láska k tebe nie je iná, ako tá, ktorou ťa ľúbia ony. A ver mi, Tato a Saraju sú rovnako reálne ako ja, hoci je zrejmé, že úplne iným spôsobom.”

„Keď hovoríme o Saraju, je to Duch Svätý?”

„Áno. Ona je Tvorivosť; ona je Činnosť; ona je Dych života; je oveľa viac. Je to *môj* Duch.” „A jej meno, Saraju?”

„To meno jednoducho pochádza z jedného z našich ľudských jazykov. Znamená ‚Vietor‘, v skutočnosti celkom bežný vietor. Má to meno rada.”

„Hm,” zašomral Mack. „Nič na nej nie je priveľmi bežné!”

„To je pravda,” odvetil Ježiš.

„A meno, ktoré spomenula Tato, Elo... El...”

„Elousia,” povedal úctivo hlas z tmy vedľa neho. „To je nádherné meno. ‚El‘ je moje meno ako Boha Stvoriteľa, no ‚ousia‘ je ‚bytie‘, alebo ‚to, čo je naozaj skutočné‘, takže meno znamená Boh Stvoriteľ, ktorý je naozaj skutočný a je základom všetkého bytia. Takže je to tiež pekné meno.”

Na chvíľu zavládlo ticho. Mack uvažoval o Ježišových slovách. „Takže kde je potom naše miesto?” Mal pocit, akoby sa pýtal v mene celého ľudstva.

„Presne tam, kde ste vždy chceli byť. V samom strede našej lásky a našich zámerov.”

Znova odmlka, potom: „Myslím, že s tým môžem žiť.”

Ježiš sa zachichotal. „To rád počujem,” a obaja sa rozosmiali. Dlhší čas ani jeden z nich neprehovoril. Ticho

bolo ako deka a jediné, čo si Mack uvedomoval, bol zvuk vody, ktorá špliechala o okraje móla. Napokon prelomil ticho on.

„Ježiš?”

„Čo, Mackenzie?”

„Jedna vec na tebe ma prekvapuje.”

„Naozaj? Čo?”

„Zrejme som čakal, že budeš,” bud’ opatrný, Mack,
„hm... nuž, nápadne pôvabný.”

Ježiš sa zachichotal. „Nápadne pôvabný? Myslíš tým pekný.” Teraz sa už naplno smial.

„No, usiloval som sa tomu vyhnúť, ale áno. Akosi som predpokladal, že budeš ideálny muž, s atletickou postavou a mimoriadne dobre vyzerajúci.”

„Ide o môj nos, však?”

Mack nevedel, čo má povedať.

Ježiš sa zasmial. „Vieš, som Žid. Starý otec z maminej strany mal veľký nos; fakticky väčšina mužov z maminej strany mala veľké nosy.” „Len som myslel, že budeš lepšie vyzerat’.”

„Podľa akých kritérií? V každom prípade ti to, keď ma naozaj spoznáš, bude jedno.”

Slová, hoci láskavo vyslovené, zaboleli ako bodnutie žihadlom. Prečo vlastne? Mack si postupne uvedomil, že hoci si myslel, že Ježiša pozná, azda ho nepozná... nie skutočne. Možno to, čo poznal, bol idol, ideál, obraz, cez ktorý sa pokúšal pochopiť zmysel duchovná – no nie skutočný človek. „Prečo je to tak?” spýtal sa napokon. „Povedal si, že keby som ťa naozaj poznal, nezáležalo by mi na tom, ako vyzeráš...”

„V skutočnosti je to celkom jednoduché. *Bytie* vždy presahuje *vzhľad* –to, čo je iba *zdanlivé*. Keď začneš poznávať *bytosť* za veľmi peknou alebo veľmi škaredou tvárou, akou ju robia tvoje predsudky, povrchný *vzhľad* sa vytráca a napokon už na ňom vôbec nezáleží. Preto je Elousia také nádherné meno. Boh, ktorý je základom

všetkého bytia, prebýva vo všetkých veciach, okolo nich a prechádza cez ne – napokon sa vynára ako reálny – a akýkoľvek vzhlád, ktorý maskuje túto skutočnosť, sa vytratí.”

Zavládlo ticho, počas ktorého sa Mack v duchu vyrovnával s tým, čo povedal Ježiš. Po minúte či dvoch to vzdal a rozhodol sa položiť riskantnejšiu otázku.

„Povedal si, že ťa skutočne nepoznám. Bolo by to oveľa ľahšie, keby sme sa mohli vždy takto zhovárať.”

„Mack, treba si uvedomiť, že toto je zvláštna príležitosť. Život ťa naozaj zasiahol a chceli sme ti pomôcť, aby si sa dostal zo svojej bolesti. No nemysli si, že len preto, lebo nie som viditeľný, musí byť náš vzťah menej skutočný. Bude iný, no azda ešte skutočnejší.”

„Ako to myslíš?”

„Mojím zámerom odjakživa bolo, aby som žil vo vás a vy ste žili vo mne.”

„Počkaj, počkaj. Ako sa to môže stať? Ak si ešte vždy plne ľudský, ako môžeš byť vo mne?”

„Zarážajúce, však? Je to zázrak, za ktorým je Tato. Je to moc Saraju, môjho Ducha, Ducha Božieho, ktorý obnovuje dávno stratenú jednotu. Ja? Občas sa rozhodnem žiť ako plne ľudský. Som plne Bohom, no vo svojom jadre som ľudský. Ako som povedal, je to zázrak, za ktorým je Tato.”

Mack ležal v tme a pozorne počúval. „Hovoríš o skutočnom prebývaní, nielen o nejakej situačnej, teologickej záležitosti?”

„Pravdaže,” odvetil dôrazne a isto Ježiš. „A na tom sa zakladá všetko. V ľuďoch, sformovaných z fyzickej hmoty Stvorenia, môže raz znova naplno prebývať duchovný život, môj život. Na to je však potrebné, aby jestvovalo naozaj skutočné, dynamické a aktívne spojenie.”

„To je takmer neveriteľné!” tlmene vykrikol Mack. „Netušil som to. Musím o tom viac pouvažovať. No asi budem mať oveľa viac otázok.”

„A na to, aby sme sa nimi mohli zaoberať, máme pred sebou celý tvoj život,” zachichotal sa Ježiš. „No nateraz stačilo. Znova sa ponorme do hviezdnej noci.” V tichu, čo nasledovalo, Mack jednoducho mlčky a nehybne ležal a pripustil, aby ho nesmierny priestor a roztrúsené svetlo zmenili na trpaslíka. Jeho vnemov sa zmocnila žiara hviezd a myšlienka, že sa ho to všetko týka... že sa to týka celého ľudského pokolenia... nás. Zdalo sa, že uplynul dlhý čas, kým napokon ticho prerušil Ježiš.

„Tento pohľad ma nikdy neomrzí. Nádhera toho všetkého – hýrivosť Stvorenia, ako to nazval jeden z našich bratov. Ešte aj teraz je to také očarujúce, plné túžby a krásy.”

„Vieš čo,” odvetil Mack, ktorého nanovo zarazila absurdita jeho situácie; to, kde je, a koho má vedľa seba. „Niekedý mi pripadáš taký... teda ležím tu vedľa Všemohúceho Boha a ty sa mi naozaj zdáš taký...”

„Ľudský?” podotkol Ježiš. „Ale škaredý.” A nato sa rozchichotal, najprv ticho a tlmene, no po chvíli sa už jednoducho rehotal. Smiech bol nákazlivý a zachvátil aj Macka, vychádzal odniekiaľ hlboko zvnútra. Tak vrúčne sa už veľmi dlho nezasmial. Ježiš sa načiahol a objal ho, otriasali ním krče vlastnej veselosti, a Mack sa cítil oveľa čistejší a živší, ako bol od... nuž, nevedel si spomenúť, odkedy.

Napokon sa obaja znova upokojili a opäť zavládlo nočné ticho. Zdalo sa, že sa mu podriadili aj žaby. Mack tam ležal s vedomím, že sa teraz cíti vinný preto, lebo sa tešil a smial. Cítil, ako sa ho v tme zmocňuje Veľký smútok.

„Ježiš?” zašepkal a hlas sa mu zadŕhal. „Cítim sa taký stratený.”

Ruka sa načiahla, stisla jeho dlaň a už ju nepustila. „Viem, Mack. No nie je to pravda. Som s tebou a ja nie som stratený. Je mi ľúto, že sa tak cítiš, no dobre ma počúvaj. Nie si stratený.”

„Dúfam, že máš pravdu,” povedal Mack a napätie po slovách jeho nového priateľa povolilo.

„Podme,“ vstal Ježiš a ťahal na nohy aj Macka. „Máš pred sebou veľký deň, musíš si pospať.“ Položil ruku okolo Mackových pliec a spolu kráčali naspäť k chate. Mack bol odrazu vyčerpaný. Dnešok bol naozaj dlhý. Azda sa po noci plnej živých snov zobudí doma vo vlastnej posteli, no v hĺbke duše dúfal, že sa mylí.

RAŇAJKY ŠAMPIÓNOV

Rast znamená zmenu a k zmene patrí riziko, prechod od známeho k nepoznanému.

Neznámy autor

Keď Mack prišiel do svojej izby, zistil, že jeho oblečenie, ktoré nechal vzadu v aute, je buď poskladané na vrchu skrinky, alebo zavesené v otvorenom šatníku. Pobavilo ho, keď na nočnom stolíku uvidel Gideonovu Bibliu. Naširoko otvoril okno, aby mohla noc zvonka slobodne prúdiť dovnútra. Také čosi mu Nan doma netolerovala, pretože mala strach z pavúkov a všetkého, čo môže priliezt'. Schúlil sa ako malé dieťa pod ťažkú páperovú prikrývku a prečítal len niekoľko veršov, než mu Biblia vykĺzla z rúk. Svetlo akosi zhaslo, niekto ho pobožkal na líce a on sa vo vzletnom sne jemne dvíhal zo zeme.

Tí, čo takto nikdy nelietali, môžu považovať tých, čo veria, že oni áno, za trafených, no potajomky im prinajmenšom trochu závidia. Mack nemal sny o lietaní už roky, odvtedy, čo naňho zostúpil *Veľký smútok*, no v túto noc letel hlboko do hviezdnej noci a vzduch bol čistý a chladný, no nie nepríjemný. Vznášal sa ponad jazerá a rieky, preletel ponad pobrežie oceána a množstvom útesov, ktoré lemovali ostrovy.

Nech to znie akokoľvek čudne, Mack sa vo svojich snoch *naučil* takto lietat'; zdvihnúť sa zo zeme, hoci mu pritom nič nepomáhalo – nijaké krídla, vzducholod' ani nič podobné,

vzniesol sa len on sám. Začiatky letov sa zvyčajne obmedzovali na niekoľko centimetrov, väčšinou z obavy, či presnejšie zo strachu, že spadne. Keď už bol vo výške šesťdesiat a napokon i viac centimetrov, jeho sebavedomie vzrástlo spolu s objavom, že dopad na zem nie je bolestivý, spôsobí len pomalý odraz. Časom sa naučil vystúpiť do oblakov, preletieť veľké vzdialenosti a jemne pristáť.

Ako sa z vlastnej vôle vznášal nad rozoklanými horami a krištáľovo bielymi morskými pobrežiami, vyžívajúc sa v zázraku snového letu, ktorý mu už dávno chýbal, odrazu ho niečo schmatlo za členok a stiahlo z oblohy. Za niekoľko sekúnd sa z výšin násilne ocitol tvárou na blatistej a vyjazdenej ceste. Zemou otriasali hromy a dážď ho hneď premočil na kosť. A vtedy sa to vrátilo, blesky osvetľovali tvár jeho dcérky, ktorá nečujne kričala: „Ocko!” Vzápätí sa obrátila a mizla v tme, jej červené šatočky sa mihli v niekoľkých krátkych zábleskoch a boli preč. Zo všetkých síl sa usiloval vymaniť z blata a vody, no iba sa ocital čoraz hlbšie v ich zovretí. Vo chvíli, keď už takmer skončil pod nimi, sa lapajúc po dychu zobudil.

Srdce mu prudko bilo a predstavivosť bola ešte v zajatí výjavov nočnej mory. Mackovi chvíľu trvalo, kým si uvedomil, že to bol len sen. No i keď sa obrazy vytrácali z jeho vedomia, emócie pretrvávali. Sen privodil *Veľký smútok*, a skôr ako bol schopný vôbec vstať z postele, znova musel bojovať so zúfalstvom, ktoré už pohltilo priveľa jeho dní.

Zvraštil tvár a rozhliadal sa po sivastej izbe v rastúcom súmraku, ktorý sa vkrádal cez okenné žalúzie. Toto nie je jeho spálňa; nič mu tu nepripadá známe. Kde je? Uvažuj, Mack, uvažuj! Potom sa rozpamätal. Ešte vždy je v chatrči s tými tromi zaujímavými postavami, z ktorých každá si myslí, že je Boh.

„Toto nemôže byť skutočnosť,” zašomral Mack, keď spustil nohy z postele a s hlavou v dlaniach si sadol na jej okraj. Uvažoval o predchádzajúcom dni a znova mal pocit,

že zošalel. Keďže nikdy neobľuboval dôvernosť a dotyky, Tato – nech už to bol ktokoľvek – ho znervózňovala, navyše nevedel, čo si má myslieť o Saraju. Pripustil, že mu je veľmi sympatický Ježiš, no ten pôsobil najmenej božským dojmom zo všetkých troch.

Zhlboka a sťažka vzdychol. Ak je Boh naozaj tu, prečo ho nezbavil jeho nočných môt?

No povedal si, že nepomôže, ak tam bude bezradne sedieť. Našiel kúpeľňu a pobavilo ho, keď uvidel, že je tam starostlivo pripravené všetko, čo potrebuje na to, aby sa osprchoval. Doprial si čas, vychutnával teplú vodu, oholil sa, vrátil sa do spálne a pomaly sa poobliekal.

Prenikavá a vábna aróma kávy ho prinútila uprieť zrak na pariacu sa šálku, ktorá ho čakala na stolíku pri dverách. Dal si dúšok, odhrnul žalúzie a pozeral cez okno spálne na jazero, ktoré v uplynulú noc vnímal len ako tieň.

Bolo dokonalé, hladké ako sklo, až na to, že tu a tam vyskočil za potravou pstruh a kruhy sa ako miniatúrne vlny šírili po tmavomodrom povrchu, kým znova pomaly nesplynuli s väčšou plochou. Odhadol, že opačný koniec jazera je vzdialený asi osemsto metrov. Všade iskrila rosa, diamantom podobné slzy včasného rána odrážajúce slnečnú lásku.

Tri kanoe pokojne sa hojdajúce v odstupoch pri môle pôsobili mámivo, no Mack sa pri tej myšlienke striasol. Kanoe sa už nespájalo s potešením, vyvolávalo priveľa zlých spomienok.

Mólo mu pripomenulo predchádzajúcu noc. Naozaj tam ležal s Tým, čo stvoril svet? Neveriacky pokrútil hlavou. O čo tu ide? Kto sú naozaj a čo od neho chcú? Bol si istý, že nech je to čokoľvek, nemá to a nemôže im to dať.

Do izby prenikla vôňa vajec a slaniny s prímесou niečoho iného a prerušila jeho myšlienky. Mack si povedal, že je načasе ísť sa prihlásiť o svoj podiel. Keď vstúpil do hlavnej obytnej časti, počul z kuchyne doliehať známu melódiu Brucea Cockburna a vysoký hlas černošky, ktorá sa

veľmi dobre pripojila: „Ach, láska, jasný slnka žiar, udrž môj oheň.” Tato sa vynorila a v každej ruke mala tanieru plné palaciniiek, vysmázaných zemiakov a akejsi zelenej zeleniny. Oblečený mala dlhý splývajúci africký odev, ktorý dopĺňala výrazná mnohofarebná členka. Žiarila, až to z nej sálalo.

„Vieš,” zvolala, „zbožňujem tieto detské piesne! A najviac som si obľúbila Brucea.” Pozrela na Macka, ktorý si práve sadal za stôl.

Mack prikývol, jeho apetít s každou sekundou rástol.

„Nuž,” pokračovala, „a viem, že aj ty ho máš rád.”

Mack sa usmial. Mala pravdu. Cockburn bol po celé roky rodinným favoritom, najprv jeho, potom jeho a Nanin a neskôr do istej miery každého z detí.

„Takže, zlato,” spýtala sa Tato a ďalej sa venovala svojej robote. „Čo sa ti minulú noc snívalo? Vieš, sny sú niekedy veľmi dôležité. Môže to byť spôsob, ako otvoriť okno a vypustiť zlý vzduch.”

Mack vedel, že je to pozvanie, aby odomkol dvere k svojim desom, no ešte nebol pripravený na to, aby ju tam vpustil. „Ďakujem, spal som dobre,” odvetil a potom rýchlo zmenil tému. „Je Bruce tvojím favoritom?”

Ustala vo svojej činnosti a pozrela naňho. „Mackenzie, nemám favoritov; iba som si ho veľmi obľúbila.”

„Myslím, že si si veľmi obľúbila veľa ľudí,” s podozrievavým pohľadom podotkol Mack. „Sú aj takí, ktorých si si veľmi *neobľúbila*?”

Zdvihla hlavu a prevrátila oči, akoby v duchu listovala v katalógu všetkých bytostí, čo boli kedy stvorené. „Nie, nepodarilo sa mi nájsť nikoho. Podľa mňa je to jednoducho tak.”

Macka to zaujalo. „Naštvala si sa niekedy na niekoho z nich?”

„Jasné! Ktorý rodič sa nenaštve? Rozčuľuje ma všetko to svinstvo, čo moje deti spôsobujú, a svinstvo, v ktorom sa ocitnú. Veľa ich rozhodnutí sa mi nepáči, no tento hnev –

najmä u mňa – je zároveň vyjadrením lásky. Tých, na ktorých som nahnevaná, mám rovnako rada ako tých, na ktorých sa nehnevám.”

„Ale,” Mack sa odmlčal. „Čo tvoje spravodlivé rozhorčenie? Mám pocit, že ak chceš predstierať, že si Všemohúci Boh, musíš byť oveľa nahnevanejšia?”

„Naozaj?”

„Myslím si to. Nerozhorčovala si sa v Biblii nad zabíjaním ľudí? Akosi nespĺňaš kritériá.”

„Chápem, aké to všetko musí byť pre teba dezorientujúce, Mack. No jediný, kto tu niečo predstiera, si ty. Ja som to, čo som. Nemienim spĺňať ničie kritériá.”

„Ale chceš, aby som uveril, že si Boh, a jednoducho nevidím...” Mack nemal predstavu, ako dokončiť vetu, tak to vzdal.

„Nechcem od teba, aby si čomukoľvek veril, no poviem ti, že tento deň zvládneš oveľa jednoduchšie, ak jednoducho prijmeš to, čo je, namiesto aby si sa usiloval vtesnať skutočnosť do svojich vopred vytvorených predstáv.”

„Ale ak si Boh, nie si tá, čo vylieva veľké nádoby hnevu a hádže ľudí do ohnivého jazera?” Mack cítil, že sa znova vynára jeho hlboký hnev a vnucuje mu otázky. Trochu ho sklamala vlastná strata sebaovládania, no aj tak sa spýtal: „Priznaj, nevychutnávaš trestanie tých, čo ťa sklamali?”

V tej chvíli Tato nechala všetko tak a obrátila sa k Mackovi. Videl hlboký smútok v jej očiach: „Nie som taká, za akú ma považuješ, Mackenzie. Nepotrebujem trestať ľudí za hriech. Sám hriech je trestom, požíra ich zvnútra. Mojm zámerom nie je trestať; mojm potešením je naprávať.”

„Nechápem...”

„Máš pravdu. Nechápeš,” povedala a aj v jej úsmeve ešte pretrvával smútok. „Treba však povedať, že sme ešte neskončili.”

Práve vtedy vošli zadnými dverami rozosmiati Ježiš a Saraju, ktorí sa o čomsi zhovárali. Ježiš bol oblečený veľmi podobne ako v predchádzajúci deň, v džínsoch a

svetlomodrej košeli, vďaka ktorej ešte viac vynikli jeho tmavé oči. Saraju mala na sebe čosi čipkové, také jemné, že sa to vlnilo pri najmenšom závane či vyslovenom slove. Dúhové vzory sa trblietali a menili tvar s každým jej gestom. Mack uvažoval, či sa niekedy aspoň na chvíľu prestala hýbať. Veľmi o tom pochyboval.

Tato sa sklonila, aby jej oči boli na jednej úrovni s Mackovými. „Položil si veľmi dôležité otázky a sľubujem, že sa nimi budeme zaoberať. No teraz spoločne vychutnajme raňajky.”

Mack trochu rozpačito prikývol a obrátil pozornosť na jedlo. Rozhodne bol hladný a bolo tam toho dost.

„Ďakujem ti za raňajky,” povedal Tato, zatiaľ čo si Ježiš a Saraju sadali.

„Čože?” povedala s posmešným zdesením. „Hádam nemieniš skloniť hlavu a zavrieť oči?” Zamierila do kuchyne a cestou šomrala: „Pch, pch. Kam to ten svet speje? Vďaka, zlato,” ohliadla sa cez plece. Vzápätí sa vrátila s ďalšou misou, z ktorej sa šírila vábna vôňa.

Navzájom si podávali jedlo a Mack očarene pozoroval a počúval, ako sa Tato zapojila do rozhovoru, ktorý viedli Ježiš a Saraju. Malo to niečo spoločné so zmierením rozhádanej rodiny, no Macka nezaujalo *to*, čo hovorili, ale *ako* sa k sebe správali. Nikdy nevidel troch ľudí, ktorí by sa zhovárali tak jednoducho a krásne. Zdalo sa, že každý si uvedomuje väčšmi tých ostatných ako sám seba.

„A čo si myslíš ty, Mack?” spýtal sa Ježiš a pokynul smerom k nemu.

„Nemám predstavu, o čom hovoríte,” povedal Mack, ktorý mal práve v ústach veľmi chutnú zeleninu. „Ale páči sa mi, ako sa rozprávate.”

„Áha,” povedala Tato, ktorá sa vrátila z kuchyne s ďalším jedlom. „Pozor na tú zeleninu, chlapče. Ak si nedáš pozor, tieto veci ti môžu spôsobiť sračku.”

„Dobre,” odvetil Mack. „Pousilujem sa zapamätať si to.” A načiahol sa po tanieri v jej ruke. Potom sa znova obrátil k

Ježišovi a dodal: „Páči sa mi, ako k sebe pristupujete. Rozhodne som to od Boha neočakával.”

„Čo tým myslíš?”

„No, viem, že ste všetci jedna osoba a pritom ste traja. Jeden na druhého však reagujete veľmi pôvabne. Nie je ani jeden z vás šéfom o čosi viac ako ostatní dvaja?”

Tí traja na seba pozreli tak, akoby o tejto otázke nikdy neuvažovali.

„Teda,” náhlivo dodal Mack, „vždy som považoval Boha Otca v istom zmysle za šéfa a Ježiša za toho, čo sa riadi jeho príkazmi, viete, je poslušný. Nie som si istý, kam presne zapadá Duch Svätý. On... teda, ona... hm...” Keď Mack zápasil so slovami, usiloval sa nepozerať na Saraju. „... Duch Svätý mi akosi vždy pripadal ako... hm...”

„Voľný Duch?” nadhodila Tato.

„Presne – voľný Duch, no ešte vždy pod Otcovým vedením. Dáva to zmysel?”

Ježiš pozrel na Tato a zrejme sa s veľkým úsilím pokúšal vžiť do vnímania človeka, čo prišiel zvonku a berie všetko veľmi vážne. „Rozumieš tomu, Otče? Úprimne povedané, neviem, o čom ten chlap hovorí.”

Tato zvrátila tvár, akoby sa veľmi chcela sústrediť. „Nie. Usilovala som sa v tom nájsť hlavu a päť, no ľutujem, zmiatol ma.”

„Viete, o čom hovorím.” Mack bol trochu znechutený. „Hovorím o tom, kto je vedúcou osobnosťou. Nemáte reťaz velenia?”

„Reťaz velenia? To znie hrozne!” povedal Ježiš.

„Prinajmenšom záväzne,” dodala Tato. Obaja sa nato rozosmiali, no potom sa Tato obrátila k Mackovi a zaspievala: „Aj reťaz, čo je zo zlata, je stále iba reťazou.”

„Nič si z tých dvoch nerob,” prehovorila Saraju a natiahla ruku, aby ho upokojila. „Len sa s tebou pohrávajú. Je to pre nás ozaľ zaujímavá otázka.”

Mack prikývol, uľavilo sa mu, no trochu ho roztrpčilo, že sa znova dal vyviesť z rovnováhy.

„Mackenzie, medzi nami nejestvuje pojem najvyššej autority, iba jednota. Tvoríme *kruh* vzťahov, nie reťaz velenia či ‚veľký reťazec bytia‘, ako to nazvali tvoji predkovia. To, čo tu vidíš, je vzťah bez nadradenej moci. Nepotrebujeme moc nad ostatnými, pretože sa vždy usilujeme o to, čo je najlepšie. Hierarchia medzi nami by nemala zmysel. V skutočnosti je to váš problém, nie náš.”

„Ozaj? A to už ako?”

„Vy ľudia ste takí zmätení a narušení, až je pre vás takmer nepochopiteľné, že sa dá žiť a pracovať aj bez toho, aby niekto velil.”

„No všetky ľudské inštitúcie, na ktoré si spomínam, od politických po obchodné, dokonca aj manželstvo, sa riadia týmto spôsobom myslenia; je to naša spoločenská sieť,” vyhlásil Mack.

„Taká márnivosť!” povedala Tato, ktorá pozbierala prázdne taniere a zamierila do kuchyne.

„Je to dôvod, prečo je pre vás také ťažké zažiť ozajstný vzťah,” dodal Ježiš. „Keď máte hierarchiu, potrebujete pravidlá na jej dodržiavanie, zákony a orgány, ktoré vynucujú dodržiavanie pravidiel, a skončíte buď s akousi reťazou velenia, alebo systémom nariadení, ktoré zničia vzťah, namiesto toho, aby ho pomáhali rozvíjať. Hierarchia vyžaduje zákony a pravidlá a končí sa to tak, že prichádzate o zázračnosť vzťahov, ktorá bola pre vás naším zámerom.”

„Nuž,” sarkasticky povedal Mack a narovnal sa na stoličke. „Určite sa zdá, že sme sa mu veľmi dobre prispôbobi.”

Saraju rýchlo odvetila: „Nepleť si prispôbenie so zámerom, ale ani klam so skutočnosťou.”

„Takže, hm, mohli by ste mi, prosím, podať ešte trochu tej zeleniny? Teda k predsudku o potrebe autority nás priviedol klam?”

„V istom zmysle áno!” povedala Tato, keď podávala Mackovi tanier zeleniny. Počkala, kým si dvakrát nabral. „Len sa na teba pripravujem, synak.”

Saraju pokračovala. „Keď ste si namiesto vzťahu zvolili nezávislosť, stali ste sa jeden pre druhého nebezpečnými. Iní sa stali objektmi, s ktorými ste mohli manipulovať alebo ich riadiť tak, ako to vyhovovalo vám. Autorita, ako to zvyčajne nazývate, je len ospravedlnením silných, aby mohli nútiť ostatných, nech sa podriadia ich vôli.“

„Nie je potrebná na to, aby sme zabránili ľuďom nekonečne bojovať a zraňovať sa?“

„Niekedy. No v sebeckom svete občas aj veľmi ubližuje.“

„No prečo ju nepoužijete, aby ste zabránili zlu?“

„Dôsledne rešpektujeme vaše rozhodnutia, takže fungujeme v rámci vašich systémov, aj keď sa vás z nich usilujeme vymaniť,“ pokračovala Tato. „Stvorenie sa ubera úplne inou cestou, ako sme zamýšľali. Vo vašom svete sa hodnota jednotlivca sústavne zvažuje vzhľadom na prežitie systému, či už politického, ekonomického, spoločenského alebo náboženského – v skutočnosti každého systému. Najprv jedného, potom niekoľkých a napokon mnohých ľahko obetujú v prospech pretrvávajúcej existencie tohto systému. A je to tak v takej či onakej forme v pozadí každého boja o moc, každého predsudku, všetkých vojen a dokonca zneužitia v rámci vzťahu. ‚Túžba po moci a nezávislosti‘ je taká všadeprítomná, že sa teraz považuje za *normálnu*.“

„A nie je normálna?“

„Je to ľudská paradigma,“ dodala Tato, ktorá sa vrátila s ďalším jedlom. „Čosi ako voda pre ryby, niečo, čo prevláda do takej miery, že sa to nevníma a nespochybňuje. Je to matrica; diabolská schéma, v ktorej ste beznádejne uviazli, i keď si vôbec neuvedomujete jej existenciu.“

Ježiš nadviazal na rozhovor. „Ako korunu tvorstva sme vás stvorili na svoj obraz, neobmedzených štruktúrami, tak aby ste mohli ‚byť‘ vo vzťahu so mnou a medzi sebou navzájom. Keby ste sa boli skutočne naučili považovať

záujmy iných za rovnako významné ako svoje, nebola by potrebná hierarchia.”

Mack sa na stoličke pohniezdil, otrasený dôsledkami toho, čo počúval. „Takže mi hovoríte, že kedykoľvek sa my ľudia bránime prostredníctvom moci...”

„Podriadujete sa matrici, nie nám,” dopovedal Ježiš.

„A teraz,” prerušila ich Saraju, „keď sme prešli celý kruh, vráťme sa k môjmu pôvodnému vyjadreniu. Vy ľudia ste takí zmätení a narušení, až je pre vás takmer nepochopiteľné, že vzťahy môžu existovať aj mimo hierarchie. Takže si myslíte, že aj Boh musí mať hierarchiu ako vy. No my ju nemáme.”

„Ale mohli by sme to niekedy zmeniť? Ľudia by to jednoducho zneužili.”

„Pravdepodobne áno. No nežiadame ťa, aby si žil v takom vzťahu s ostatnými, Mack. Chceme, aby si si tento vzťah osvojil s nami. To je jediné miesto, kde môžeme začať. My to nezneužijeme.”

„Mack,” povedala Tato s takým dôrazom, že začal počúvať veľmi pozorne, „chceme, aby si sa s nami podelil o lásku a radosť, slobodu a svetlo, ktoré my tu naplno vnímame. Stvorili sme ťa, človeka, tak aby sme sa mohli vnímať zoči-voči, aby si sa zapojil do nášho kruhu lásky. Hoci to bude pre teba veľmi ťažké pochopiť, všetko, čo sa odohráva, sa deje s týmto zámerom, bez násilného zásahu našej voľby či vôle.”

„Ako to môžeš vraviť, keď je na tomto svete toľko bolesti, všetky tie vojny a katastrofy, pri ktorých zomierajú tisíce ľudí?” Mackov hlas sa zmenil na šepot. „A prečo musel malé dievčatko zavraždiť nejaký zvrátený deviant?” Znova to bolo tu, otázka, ktorá mu vypaľovala diery do duše. „Azda si tieto veci nespôsobila, no určite si im nezabránila.”

„Mackenzie,” nežne odvetila Tato, ktorú jeho obvinenie zjavne ani najmenej neurazilo, „je milión dôvodov, prečo ponechať bolesť a utrpenie a nevykoreniť ich, no väčšinu týchto dôvodov možno pochopiť len vzhľadom na príbehy

jednotlivých ľudí. Nie som zlá. Vy ste tí, čo tak ľahko vnášajú do vzťahov strach, bolesť, moc a právo. No vaša voľba nie je mocnejšia ako moje zámery, a zariadim, aby každé vaše rozhodnutie viedlo k najvyššiemu dobru a najláskyplnejšiemu výsledku.”

„Vieš,” ozvala sa Saraju, „zlomení ľudia zameriavajú svoje životy na veci, ktoré im pripadajú dobré, to ich však nenaplní ani neoslobodí. Sú posadnutí mocou alebo ilúziou bezpečia, ktoré so sebou moc prináša. Keď sa stane nešťastie, tí istí ľudia sa obrátia proti falošnej moci, ktorej verili. Vo svojom sklamaní sa buď obracajú na mňa, alebo sa stanú ešte trúfalejšími a nezávislejšími. Keby si mohol vidieť, ako sa to všetko končí a čo dosiahneme bez zásahov do ľudskej vôle – potom by si pochopil. Jedného dňa to pochopíš.”

„Ale za akú cenu!” Mack bol zarazený. „Pozri, čo to spôsobuje – koľkú bolesť, utrpenie, všetko hrozné a zlé.” Odmlčal sa a uprel pohľad na stôl. „A pozri, čo to stojí teba. Naozaj to má zmysel?”

„Áno!” jednohlasne a bodro odvetili všetci traja.

„Ale ako to môžete tvrdiť?” vybuchol Mack. „Všetko to znie tak, akoby cieľ ospravedlňoval prostriedky, a akoby ste na to, aby ste získali, čo chcete, boli schopní zájsť kamkoľvek, aj ak by to malo stáť životy miliárd ľudí.”

„Mackenzie.” Tato prehovorila znova, veľmi jemne a nežne. „Naozaj to ešte nechápeš. Usiluješ sa porozumieť svetu, ktorý sa zakladá na veľmi malom a neúplnom obraze skutočnosti. Je to ako pozeráť na sprievod cez malý otvor po hrči v dreve, ktorú vytvorila ublíženosť, bolesť, samolúboosť, moc a presvedčenie, že si ponechaný sám na seba a bezvýznamný. Všetko to má v sebe mocné prvky lži. Vnímaš bolesť a smrť ako najhoršie zlo a Boha ako najväčšieho zradcu, alebo, prinajlepšom, ako veľmi nedôveryhodného. Diktuješ podmienky, súdiš moje činy a považuješ ma za vinnú.

Mackenzie, základnou chybou v tvojom živote je, že ma nepovažuješ za dobrú. Keby si vedel, že som dobrá a že všetko – prostriedky, ciele a všetko dianie v jednotlivých životoch – zahrnuje moje dobro, potom by si mi, i keď by si vždy nepochopil, čo robím, veril. No neveríš mi.”

„Neverím?” spýtal sa Mack, no v skutočnosti to nebola otázka. Bolo to skonštatovanie faktu, a on to vedel. Iní to zjavne vedeli tiež a pri stole zavládlo ticho.

Potom prehovorila Saraju: „Mackenzie, nemôžeš vytvoriť dôveru, rovnako ako nemôžeš ,urobiť pokoru. Buď je, alebo nie je. Dôvera je plodom vzťahu, v ktorom vieš, že si milovaný. Pretože nevieš, že ťa ľúbim, *nemôžeš* mi dôverovať.”

Znova nastalo ticho. Napokon Mack pozrel na Tato a prehovoril. „Neviem, ako to mám zmeniť.”

„Nemôžeš. Sám nie. Vieš, spoločne sa postaráme, aby sa odohrala zmena. Zatiaľ chcem len to, aby si bol so mnou a zistil, že v našom vzťahu nejde o úsilie, alebo o to, že ma musíš potešiť. Nie som tou, čo šikanuje, ani nijakým samolúbym požadovačným bôžikom, ktorý trvá na tom, aby sa všetko dialo tak, ako chce on. Som dobrá a želám si len to, čo je pre teba najlepšie. Nemôžeš na to prísť, ak sa do nášho vzťahu vnáša vina, zatratenie alebo nátlak. Musí to byť láskyplný vzťah. A ja ťa ľúbim.”

Saraju vstala od stola a pozrela na Macka. „Mackenzie,” navrhla, „ak chceš, bola by som rada, keby si mi pomohol v záhrade. Pred zajtrajšou oslavou treba urobiť niektoré veci. O dôležitých veciach z tohto rozhovoru sa môžeme ďalej zhovárať tam, dobre?”

„Iste,” odvetil Mack a s ospravedlnením vstal od stola.

„Ešte jedna poznámka,” dodal a znova sa k nim obrátil. „Jednoducho si neviem predstaviť konečný výsledok, ktorý by ospravedlnil všetko toto.”

„Mackenzie,” Tato vstala zo stoličky, prešla okolo stola a mocne ho objala. „Neospravedlňujeme to, ale naprávame.”

• 9 •

VEĽMI DÁVNO, VO VEĽMI VZDIALENEJ ZÁHRADE

Aj keby sme našli d'alší raj, neboli by sme ho schopní úplne vychutnať, ani zotrvať v ňom naveky.

Henry Van Dyke

Mack s istým úsilím nasledoval Saraju cez zadné dvere a potom po cestičke okolo radu jedlí. Kráčať za takouto bytosťou bolo, ako keby išiel za slnečným lúčom. Zjavne z nej vychádzalo svetlo a vyžarovalo jej prítomnosť na mnoho miest odrazu. Jej podstata bola veľmi nadpozemská, plná dynamických tieňov, farebných odtieňov a pohybu.

„Nečudo, že veľa ľudí je vo vzťahu k nej trochu nervózných,” pomyslel si Mack. „Zrejme to nie je bytosť, u ktorej sa dá niečo predvídať.”

Mack sa radšej sústredil na to, aby zostal na chodníku. Keď zahol za stromy, po prvý raz uvidel veľkolepú záhradu s ovocným sedom, ktorá sa akosi zázračne zmestila na plochu sotva väčšiu ako pol hektára. Mack akosi očakával perfektne udržiavanú a usporiadanú anglickú záhradu. No táto taká nebola!

Bola to mátež farieb. Jeho oči sa neúspešne usilovali nájsť nejaký systém v tejto nehanebnej neúcte k istote. Oslňujúce kvety boli roztrúsené medzi náhodne vysadenou zeleninou a bylinkami, a mnohé rastliny Mack nikdy

predtým nevidel. Bolo to mäťúce, ohromujúce a neuveriteľne krásne.

„Zhora je to fraktál,“ so zjavným nadšením povedala cez plece Saraju.

„Čože?“ roztržito sa spýtal Mack, ktorého myseľ sa ešte vždy usilovala vyrovnať s anarchiou výjavov a pohyblivých lúčov a odtieňov. S každým krokom sa menilo to, o čom si na okamih myslel, že v tom vidí určitý vzor, a nič nebolo také ako predtým.

„Fraktál... niečo, čo sa považuje za jednoduché a usporiadané, a v skutočnosti to pozostáva z opakovaných vzorov bez ohľadu na to, ako sú zväčšené. Fraktál je takmer nekonečne zložitý. Mám rada fraktály, tak ich umiestňujem všade.“

„Mne to pripadá ako chaos,“ ticho zamrmľal Mack.

Saraju zastala, obrátila sa k Mackovi a tvár jej žiarila.

„Mack! Ďakujem! Aký nádherný kompliment!“ Rozhliadala sa okolo seba po záhrade. „To je presné – chaos. Ale,“ znova sa obrátila a uprene pozerala na Macka, „aj tak je to ešte vždy aj fraktál.“

Saraju vykročila priamo k nejakým bylinkám, odtrhla z nich niekoľko hlavičiek a podávala ich Mackovi.

Jej hlas pripomínal skôr hudbu než čokoľvek iné. „Tato pri raňajkách nežartovala. Radšej niekoľko minút prežívaj tieto bylinky. Zabránia prirodzenému ‚pohybu‘ toho, s čím si to prešvihol na raňajky, ak vieš, čo tým myslím.“

Mack sa zachichotal, vzal si ich a začal starostlivo prežívať. „Viem, ale tá zelenina ráno bola taká dobrá!“ Žalúdok sa mu začal trochu dvíhať, a to, že ho vyvádzala z rovnováhy zelená divočina, do ktorej vkročil, mu tiež nepomáhalo. Bylinky neboli nechutné: náznak mäty a nejakých iných korení, ktoré pravdepodobne ovoňal už predtým, no nevedel ich rozoznať. Ako kráčali, žalúdok sa mu postupne uvoľňoval, a hoci si predtým neuvedomoval, aký ho má zovretý, bolo mu lepšie.

Bez slova sa usiloval nasledovat' Saraju po záhrade z jedného miesta na druhé, no rozptyľovala ho mátež farieb; ríbezl'ovo a rumelkovo červená, mandarínková a svetlozelená premiešaná s platinovou a rozmanitými odtieňmi fuksie, rovnako ako s nespočetnými odtieňmi zelenej a hnedej. Bolo to všetko úžasné a omamné.

Zdalo sa, že Saraju sa sústreďí na niečo konkrétne. No v súlade so svojím menom sa pohybovala ako hravý vietor a on nikdy presne nevedel, ktorým smerom. Bolo preňho ťažké držať sa zároveň s ňou. Pripomínalo mu to úsilie nasledovať Nan v nákupnom stredisku.

Pohybovala sa po záhrade, trhala rozmanité kvety a bylinky a podávala ich Mackovi, aby ich nosil. Kytica z nich bola už poriadne veľká, stúpala z nej dráždivá zmes aróm. Vône korení boli úplne iné ako čokoľvek, čo v živote vdychoval, a boli také silné, že takmer cítil ich chuť.

Hotovú kyticu umiestnili do dverí malého záhradného Salonika, ktorý si Mack predtým nevšimol, pretože bol skrytý v divom poraste viniča a iných popínavých rastlín, ktoré Mack považoval za burinu.

„Jednu úlohu sme splnili,” vyhlásila Saraju, „a druhá je pred nami.” Podala Mackovi lopatu, hrable, kosák a rukavice, a potom mizla a znova sa vynárala z porastu na veľmi pozarastanej cestičke, ktorá zrejme viedla k opačnému koncu záhrady. Chvíľami spomalila, dotkla sa niektorej rastliny alebo kvetu a po celý čas si pohmkávala pôsobivú melódiu, ktorá Macka uchvátila už v predchádzajúci večer. Poslušne ju nasledoval, niesol nástroje, ktoré mu podala, a usiloval sa nestratiť ju z dohľadu, zatiaľ čo obdivoval okolie.

Keď zastala, Mack, ktorý sa rozhliadal sem a tam, do nej takmer vrazil. Akosi sa zmenila, teraz mala na sebe pracovný odev: džínsy s divými vzormi, košeľu a rukavice. Boli v časti záhrady, ktorá by mohla byť ovocným sadom, no nebolo to celkom tak. Miesto, kde stáli, však bolo otvoreným priestranstvom, z troch strán obklopeným broskyňami a

čerešňami. Uprostred neho sa skvela kaskáda krikov s purpurovými a žltými kvetmi, ktoré mu takmer vyrazili dych.

„Mackenzie,” ukázala priamo na neuveriteľný purpurovo-žltý vzor. „Bola by som rada, keby si mi pomohol uvoľniť celý tento kus zeme. Zajtra tam chcem zasadiť niečo mimoriadne, a musíme to pripraviť.” Pozrela na Macka a siahla po kosáku.

„To nemyslíš vážne? Je to nádherné a na takom pokojnom mieste.” No Saraju mu zjavne nevenovala pozornosť. Bez ďalšieho vysvetlenia sa obrátila a začala ničť umelecké kvetinové dielo. Kriky odtínala čistým rezom a zrejme bez námahy. Mack pokrčil plecami, natiahol si rukavice a začal tú spúšť zhrabúvať na kopu. Usiloval sa udržať s ňou tempo. Pre ňu to azda bolo ľahké, no on sa nadrel. O dvadsať minút už boli všetky kriky odtáť od koreňov a tá plocha vyzerala v záhrade ako rana. Mackove predlaktia boli poškrabvané od konárov. Dychčal a potil sa, bol rád, že je hotový. Saraju obzerala vykonanú prácu.

„Nie je to potešujúce?” spýtala sa.

„Už som zažil potešujúcejšie veci,” sarkasticky odvrkol Mack.

„Ach, Mackenzie, kiežby si to vedel. Nejde o prácu, ale o mimoriadny účel. A,” usmiala sa naňho, „robím to výnimočne.”

Mack sa oprel o hrable, poobzeral si záhradu a potom aj červené škrabance na svojich predlaktiach. „Saraju, viem, že si Stvoriteľ, no stvorila si aj jedovaté rastliny, žihľavu a komáre?”

„Mackenzie,” odvetila Saraju, ktorá sa pohybovala v spoločnom rytme s vánkom. „Stvorená bytosť môže iba prijať to, čo už existuje, a urobiť z toho niečo iné.”

„Takže hovoríš, že si...”

„... stvorila všetko, čo existuje, vrátane toho, čo považuješ za zlé,” doplnila Saraju jeho vetu. „No keď som to

tvorila, bolo to iba dobré, pretože som jednoducho taká.”
Než sa pustila do ďalšej roboty, takmer vystrúhala pukerlík.

„Ale,” Mack nebol spokojný s jej odpoveďou, „prečo sa potom toľko ‚dobrého‘ zmenilo na ‚zlé‘?”

Saraju chvíľu mlčala, potom odpovedala. „Vy ľudia ste zaslepení. A neuvedomujete si svoje skutočné miesto v Stvorení. Zvolili ste si spustošenú cestu nezávislosti a ani si neuvedomujete, že so sebou ťaháte celé stvorenstvo.”

Pokrútila hlavou a v neďalekých stromoch zavzdychal vietor. „Je to veľmi smutné, no navždy to tak nezostane.”

Vychutnávali chvíľu ticha a Mack sa rozhliadal po rozmanitých rastlinách, na ktoré dovidel z miesta, kde stáli. „Takže aj v tejto záhrade sú jedovaté rastliny?” spýtal sa.

„Ach, áno,” zvolala Saraju. „Patria k mojim obľúbeným. Niektoré, ako táto, sú dokonca nebezpečné na dotyk.”
Načiahla sa k neďalekému kríku a odtrhla niečo, čo vyzeralo ako uschnutý kus dreva, z ktorého vyrastalo len niekoľko drobných lístočkov. Podávala to Mackovi, ktorý zdvihol obe ruky, aby sa toho nemusel dotknúť.

Saraju sa zasmiala. „Som tu, Mack. Sú obdobia, keď sa rastliny možno bezpečne dotýkať, inokedy sa pred ňou treba chrániť. To je zázrak a dobrodružstvo bádania, toho, čo vy nazývate veda – odhaľujete, čo sme ukryli, aby ste to mohli hľadať.”

„A prečo ste to ukryli?” zaujímal sa Mack.

„Prečo sa deti rady hrajú na schovávačku? Spýtaj sa kohokoľvek, kto rád skúma, objavuje a tvorí. To, že sme sa rozhodli ukryť pred vami toľko zázrakov, je akt lásky, ktorá je v procese života darom.”

Mack sa opatrne načiahol a dotkol sa jedovatej vetvičky. „Keby si mi nepovedala, že sa toho môžem bezpečne dotknúť, otrávil by ma to?”

„Samozrejme! No keď ti prikážem dotýkať sa, je to iné. Pre každú stvorenú bytosť je autonómia šialenstvom. Sloboda si vyžaduje dôveru a poslušnosť v láskyplnom

vzťahu. Takže ak nepočujete môj hlas, bolo by múdre venovať čas pochopeniu podstaty rastlín.”

„Tak prečo vôbec tvoříš jedovaté rastliny?” naliehal Mack a vrátil jej vetvičku.

„Tvoja otázka vychádza z predpokladu, že jedovaté je zlé; že to, čo je takto stvorené, nemá zmysel. Mnohé z takzvaných zlých rastlín, ako je táto, majú neuveriteľné liečivé vlastnosti, alebo sú nevyhnutné na tie najväčšie zázraky v spojení s niečím iným. Ľudia majú veľké sklony vyhlasovať niečo za dobré alebo zlé, neraz bez toho, že by to naozaj poznali.”

Krátka prestávka, ktorá tu bola kvôli Mackovi, sa zjavne skončila. Saraju mu podala lopatku a vzala si hrable. „Aby sme pripravili pôdu, musíme vykopať korene všetkého nádherného porastu, čo tu bol. Je to ťažká práca, no stojí za to. Keď tu nebudú korene, nemôže sa stať to, čo by inak prirodzene nastalo, a neublížia tomu, čo zasadíme.”

„Dobre,” zastonal Mack, keď si obaja kľakli na kolená pri čerstvo uvoľnenej ploche. Saraju sa akosi darilo siahnuť hlboko do pôdy, nájsť konce koreňov a bez námahy ich dostať na povrch. Kratšie prenechávala Mackovi, ktorý ich podkopával lopatkou a vyťahoval. Potom postriasali z koreňov zem a hádzali ich na jednu z kôp, ktoré Mack predtým pozhrabúval.

„Spálím ich neskôr,” povedala.

„Pred chvíľou si vravela, že ľudia označujú veci za dobré a zlé bez toho, aby ich naozaj poznali?” spýtal sa Mack, otriasajúci zem z ďalšieho koreňa.

„Áno. Špecificky som hovorila o strome poznania dobra a zla.”

„O *onom* strome poznania dobra a zla?” spýtal sa Mack.

„Presne!” vyhlásila, a akoby sa pri práci na zdôraznenie svojich slov rozpínala a zasa zmenšovala. „A teraz, Mackenzie, začínaš vidieť, prečo bolo zjedenie jedovatej ovocie z toho stromu také škodlivé pre tvoje pokolenie.”

„V skutočnosti som o tom nikdy veľmi nepremýšľal,” povedal Mack, zaujatý tým, aký smer naberá ich rozhovor.

„Takže to bola skutočná záhrada? Teda raj a to všetko?”

„Pravdaže. Vrela som ti, že mám na záhrady slabosť.”

„Niektorí ľudia s tým budú mať problém. Mnohí si myslia, že je to len mýtus.”

„Nuž, ich omyl nie je fatálny. Chýr o blaženosti sa často ukrýva v tom, čo mnohí považujú za mýty a rozprávky.”

„Ach, mám zopár priateľov, ktorým sa to nebude páčiť,” poznamenal Mack, ktorý zápasil s mimoriadne vzdorovitým koreňom.

„Na tom nezáleží. Pokiaľ ide o mňa, mám ich veľmi rada.”

„To ma prekvapuje,” povedal trochu sarkasticky Mack, obrátil sa smerom k nej a usmial sa. „Tak dobre.” Ponoril lopatku do zeme a zvrchu vzal koreň do ruky. „Porozprávaj mi o strome poznania dobra a zla.”

„O tom sme hovorili pri raňajkách,” odvetila. „Začneme tým, že ti položím otázku. Keď sa ti niečo stane, ako rozlíšiš, či je to dobré alebo zlé?”

Mack chvíľu uvažoval, než odpovedal. „Nuž, pravdupovediac som o tom naozaj nerozmýšľal. Zrejme považujem za dobré to, čo sa mi páči – pri čom sa dobre cítim, alebo mi to dodáva pocit bezpečia. A naopak, za zlé považujem to, čo mi spôsobuje bolesť, alebo ma oberá o niečo, na čom mi záleží.”

„Takže je to veľmi subjektívne?” „Asi áno.”

„A do akej miery si si istý, že vieš rozoznať, čo je pre teba naozaj dobré alebo zlé?”

„Úprimne povedané,” odvetil Mack, „nazdávam sa, že mám právo hnevať sa, keď niekto ohrozuje moje ‚dobro‘, vieš, čiže to, o čom si myslím, že si to zaslúžim. No naozaj nie som si istý, či moje rozhodovanie o tom, čo je skutočne dobré alebo zlé, má logický základ, okrem toho, ako na mňa niekto či niečo pôsobí.” Na chvíľu prestal pracovať, aby si odpočinul a polapil dych. „Myslím, že to všetko znie

sebecky a samolúbo. A tým, čo po mne ostalo, sa tiež nemôžem veľmi chváliť. Niektoré veci, čo som spočiatku považoval za dobré, sa napokon ukázali ako veľmi deštruktívne, a niektoré veci, čo som považoval za zlé, sa ukázali ako...”

Než dokončil myšlienku, zaváhal, no Saraju ho prerušila. „Tak teda ty určuješ, čo je dobré alebo zlé. Stávaš sa sudcom. A aby to bolo ešte väčšmi mätúce, to, čo označíš za dobré, sa zmení vzhľadom na čas a okolnosti. A popritom, čo je oveľa horšie, vás, ktorí rozhodujete, čo je dobré alebo zlé, sú miliardy. Takže keď je vaše dobro a zlo v rozpore s dobrom a zlom vašich blížnych, rozpútajú sa bitky a škriepky, či dokonca vypuknú vojny.”

Farby, ktoré sa pohybovali v Sarajinej postave, pri týchto slovách potemneli, čierna a sivá splývali a zakrývali dúhové odtiene. „A ak nejestvuje realita absolútneho dobra, stratili ste akýkoľvek základ pre svoje úsudky. Je to len jazyk, a slovo ‚dobré‘ možno ľahko vymeniť za ‚zlé‘.”

„Vidím, kde by to mohlo predstavovať problém,” súhlasil Mack.

„Problém?” takmer vybuchla Saraju, ktorá sa mu postavila zoči-voči. Bola rozhorčená, no vedel, že jej hnev sa nezameriava naňho. „Naozaj! Rozhodnutie zjesť plod toho stromu oddelilo duchovné od telesného. Zomreli a dychom svojej volby zahnali skutočný Boží dych. Povedala by som, že to je problém!”

Pri svojich intenzívnych slovách sa Saraju pomaly vzniesla nad zem, no teraz už znova stála na mieste a jej hlas znel ticho a rozhodne. „Bol to deň veľkého smútku.”

Ani jeden z nich pri práci takmer desať minút neprehovoril. Kým vykopávali korene a hádzali ich na hromadu, Mackova myseľ sa usilovala domyslieť dôsledky toho, čo povedala. Napokon prerušil ticho.

„Teraz už vidím,” priznal Mack, „že som väčšinu času a energie strávil úsilím získať to, o čom som rozhodol, že je to dobré, či už to bola finančná istota, zdravie, dôchodok alebo

čokoľvek iné. A spotreboval som veľké množstvo energie na starosti a obavy z toho, o čom som rozhodol, že je to zlé.” Mack zhlboka vzdychol.

„To je veľká pravda,” ticho povedala Saraju. „Zapamätaj si to. Vo vašej nezávislosti vám to umožňuje hrať sa na Boha. Preto ma časť z vás radšej nevidí. A vôbec ma nepotrebuje na to, aby ste si vytvorili vlastný zoznam dobrého a zlého. No potrebujete ma, ak aspoň trochu chcete zastaviť túto zvrátenú túžbu po nezávislosti.”

„Takže je riešenie?” spýtal sa Mack.

„Musíte sa vzdať práva rozhodovať z vlastného hľadiska o tom, čo je dobré alebo zlé. To je trpká pilulka; rozhodnutie žiť len vo mne. Ak to chcete urobiť, musíte ma poznať dosť na to, aby ste mi verili a naučili sa spočívať v dobre, ktoré je mojou podstatou.”

Saraju sa obrátila k Mackovi; aspoň taký bol jeho dojem. „Mackenzie, zlo je slovo, ktorým vyjadrujeme neprítomnosť Dobra, rovnako ako slovo tma používame na označenie absencie Svetla. Zlo a tmu možno pochopiť len vo vzťahu k Svetlu a Dobru; v skutočnosti neexistujú. Som Svetlo a som Dobro. Som Láska a niet vo mne temnoty. Svetlo a Dobro skutočne existujú. Takže keď sa vymaníte z mojej vôle, ocitnete sa v temnote. Dôsledkom nezávislosti bude zlo, pretože mimo mňa sa môžete opierať len sami o seba. To je smrť, pretože ste sa oddelili odo mňa: Života.”

„Íha!” zvolal Mack a na chvíľu si sadol. „To naozaj pomáha. No vidím aj, že vzdať sa môjho nezávislého práva nebude ľahký proces. Môže to znamenať, že...”

Saraju znova prerušila jeho vetu: „... že niekedy môže byť dobrom rakovina alebo strata príjmu... či dokonca života.”

„Hej, ale povedz to človeku s rakovinou, alebo otcovi, ktorého dcéra je mŕtva,” vyhlásil Mack o čosi sarkastickejšie, ako mal v úmysle.

„Ach, Mackenzie,” ubezpečila ho Saraju. „Nemyslíš, že pamätáme aj na nich? Každý z nich bol stredobodom ďalšieho nevypovedaného príbehu.”

„Ale,” Mack prudko zatlačil lopatku a cítil, že stráca nad sebou kontrolu, „nemala Missy právo na ochranu?”

„Nie, Mack. Dieťa je chránené preto, lebo ho ľúbia, nie pre právo na ochranu.”

To ho zastavilo. Mal pocit, že slová, čo Saraju práve vyslovila, prevrátili dolu hlavou celý jeho svet. Namáhavo hľadal pevnú pôdu pod nohami. Určite sú nejaké práva, na ktorých môže legitímne trvať.

„Ale čo...”

„Práva sú na strane tých, čo prežili, aby nemuseli riešiť vzťahy,” odsekla. „No ak sa vzdám...”

„Potom začneš spoznávať zázraky a dobrodružstvá života vo mne,” prerušila ho znova.

Mack už bol rozhorčený. Prehovoril hlasnejšie: „Ale, nemám právo...”

„Dokončiť vetu bez toho, aby som ťa prerušila? Nie, nemáš. V skutočnosti nie. No kým si myslíš, že áno, určite zvozíš toho, kto ťa preruší, aj ak je to Boh.”

Bol zarazený a vstal, civel na ňu, nevedel, či má zúriť alebo smiať sa. Saraju sa usmiala. „Mackenzie, Ježiš sa nedovoľoval nijakých práv; dobrovoľne sa stal služobníkom a žije prostredníctvom svojho vzťahu s Tato. Vzdal sa všetkého, takže svojím závislým životom otvoril dvere, ktoré vám umožnia byť dostatočne slobodnými, aby ste sa mohli vzdať svojich práv.”

V tej chvíli sa na chodníku zjavila Tato, ktorá niesla dve papierové vrecúška. Kráčala k nim a usmievala sa.

„Vy dvaja vediete zrejme dobrý rozhovor?” Žmurkla na Macka.

„Ten najlepší!” zvolala Saraju. „A vieš čo? Nazval našu záhradu chaosom – nie je to perfektné?”

Obe upreli vľúdny pohľad na Macka, ktorý si ešte vždy nebol úplne istý, že sa s ním nezahrávajú. Jeho hnev

ustupoval, no cítil, že má ešte vždy zrumenené líca. Zdalo sa, že tie dve si to nevšímajú.

Saraju sa načiahla a pobožkala Tato na líce. „Tvoje načasovanie je ako vždy dokonalé. Mackenzie dokončil všetko, čo som potrebovala.” Obrátila sa k nemu.

„Mackenzie, robíš mi radosť! Ďakujem za všetku tvoju ťažkú prácu!”

„V skutočnosti som toho až tak veľa neurobil,” ospravedlňoval sa. „Teda, pozrite na ten chaos.” Pohl'adom prešiel po záhrade, ktorá ich obklopovala. „Ale je to naozaj pekné a plné teba, Saraju. Hoci sa zdá, že treba urobiť ešte veľa práce, cítim sa tu veľmi uvoľnene a príjemne.”

Tie dve na seba pozreli a uškrnuli sa.

Saraju sa približovala k nemu, až kým nenarušila jeho osobný priestor. „To je dobre, Mackenzie, pretože táto záhrada je tvoja duša. Ten chaos si ty! Ty a ja sme spolu pracovali na tom, čo ti leží na srdci. A je to divé a krásne, a dokonale to napreduje. Tebe to pripadá ako chaos, no ja vidím dokonalý vzor, ktorý sa vynára, rastie a žije – živý fraktál.”

Dosah jej slov takmer zdolal všetok Mackov odstup. Znova sa rozhlíadal po ich záhrade – svojej záhrade – a skutočne to bol chaos, ktorý zároveň bol neuveriteľný a nádherný. A okrem toho tam bola Tato a Saraju mala ten chaos rada. Bolo takmer nad jeho sily, aby to pochopil, a znova hrozilo, že prekypia emócie, ktoré si starostlivo strážil.

„Mackenzie, ak chceš, Ježiš by ťa rád zobral na prechádzku. Zbalila som vám piknikový obed pre prípad, že by ste trochu vyhladli. Malo by vás to nasýtiť, kým bude čas na čaj.”

Keď sa Mack obracal, aby vzal vrecúška s obedom, cítil, ako popri ňom prekízlá Saraju a pobožkala ho na líce, no nevidel ju odchádzať. Pomyslel si, že vidí jej pohyb v podobe vetra, že rastliny sa postupne skláňajú, akoby jej vzdávali poctu. Keď sa obrátil späť, bola preč aj Tato, tak

zamieril do dielne pohľadat' Ježiša. Zdalo sa, že majú schôdzku.

♦ 10 ♦

POHYB PO HLADINE

Nový svet je veľký horizont.

***Otvor oči, vnímaj dobre. Nový svet, čo delia od neho
hrôzostrašné vlny modré.***

David Wilcox

Ježiš dokončil šmirgľovanie posledného rohu toho, čo mal v dielni na stole a vyzeralo to ako truhla. Prešiel prstami po hladkom okraji, s uspokojením prikývol a odložil šmirgľový papier. Vyšiel cez dvere, oprašujúc si džínsy a košeľu. Prichádzal Mack.

„Počuj, Mack! Práve som dokončil niečo na svoj zajtrajší projekt. Chceš ísť na prechádzku?“

Mack si pomyslel na ich poslednú noc pod hviezdami. „Ak pôjdeš aj ty, tak veľmi rád,“ odvetil. „Prečo všetci stále hovoríte o zajtrajšku?“

„Bude to pre teba veľký deň, jeden z dôvodov, prečo si tu. Podme. Chcem ti ukázať zvláštne miesto na druhej strane jazera. Je odtiaľ neopísateľný výhľad. Dokonca odtiaľ uvidíš zopár vyšších kopcov.“

„To znie skvele!“ nadšene odvetil Mack.

„Zdá sa, že máš naše obedy, takže môžeme ísť.“

Namiesto toho, aby zamieril k jednej či druhej strane jazera, kde podľa Mackovho predpokladu mohla byť cestička, Ježiš vykročil priamo k mólu. Deň bol žiarivý a

pekný. Slnko hrialo pokožku, no nie priveľmi, a svieži voňavý vánok im láskyplne pohládzal tváre.

Mack si pomyslel, že nasadnú do niektorého z kanoe, čo boli uviazané o pylóny na móle, a bol prekvapený, keď Ježiš bez zaváhania prešiel okolo tretieho, posledného, a kráčal rovno na koniec móla. Potom sa obrátil a uškrnul sa na Macka.

„Až po tebe,” povedal s posmešnou zdvorilosťou a úklonom.

„Žartuješ, však?” vyhrklo z Macka. „Myslel som, že ideme na prechádzku, nie plávať.”

„Ideme. Len som si povedal, že cesta cez jazero zaberie menej času, ako keby sme ho obchádzali.”

„Nie som až taký dobrý plavec, a okrem toho mi voda pripadá sakramentsky studená,” protestoval Mack. Odrazu si uvedomil, čo povedal, a cítil, ako sa červená. „Hm, chcel som povedať veľmi studená.” So stárpnutým výrazom tváre pozrel na Ježiša, no ten akoby Mackovu stiesnenosť naozaj vychutnával.

„Nuž,” skonštatoval Ježiš, „obaja vieme, že si veľmi dobrý plavec, ak sa dobre pamätám, raz si zachránil život. A voda je studená a hlboká. No nehovorím o plávaní. Chcem po nej s tebou kráčať.”

Mackovo vedomie napokon prijalo to, o čom Ježiš hovoril. Mal na mysli chodenie po vode. Ježiš, ktorý jeho váhanie očakával, ho ubezpečoval: „No tak, Mack. Ak to vie Peter...”

Mack sa nervózne zasmial. Aby si bol istý, ešte raz sa spýtal: „Chceš, aby som prešiel po vode na druhú stranu – to mi hovoríš, však?”

„Si chápvavý, Mack. Nič ti neunikne. No tak, je to zábava!” Zasmial sa.

Mack pristúpil k okraju móla a pozrel dolu. Voda špliechala asi tridsať centimetrov pod miestom, kde stál, no mohlo to byť aj tridsať metrov. Vzdialenosť mu pripadala obrovská. Skočiť by bolo ľahké, urobil to už tisíckrát, no ako

vkročiť do vody z móla? Treba skočiť tak, ako keď človek pristane na pevnej pôde, alebo prekročiť okraj ako pri vystupovaní z člna? Obzrel sa na Ježiša, ktorý sa ešte vždy chichotal.

„Peter mal rovnaký problém. Ako vystúpiť z člna. Je to ako zostúpiť z tridsaťcentimetrového schodu. Nič zvláštne.”

„Budem mať mokré nohy?” spýtal sa Mack.

„Samozrejme, voda je ešte vždy mokrá.”

Mack znova pozrel na vodu a potom na Ježiša. „Prečo mi to potom pripadá také ťažké?” „Povedz mi, čoho sa bojíš, Mack.”

„No dobre. Čoho sa bojí?” začal Mack. „Nuž, bojím sa, že budem vyzerat' ako idiot. Bojím sa, že si zo mňa robíš psinu a klesnem dolu ako skala. Predstavujem si, že...”

„Presne,” prerušil ho Ježiš. „Predstavuješ si. Aká pozoruhodná schopnosť je predstavivosť! Samotná jej sila spôsobuje, že sa nám podobáte. No bez múdrosti nám predstavivosť zadáva kruté úlohy. Keby bolo po mojom, boli by podľa teba ľudia predurčení žiť v súčasnosti, minulosti, alebo budúcnosti?”

„No,” Mack zaváhal. „Myslím, že najzrejmějšía odpoveď je, že sme predurčení žiť v prítomnosti. Je to nesprávne?”

Ježiš sa zachichotal. „Pohov, Mack; nie je to test, je to rozhovor. Mimochodom, máš úplnú pravdu. No teraz mi povedz, kde ty v myšlienkach a predstavách tráviš väčšinu času? V prítomnosti, minulosti, alebo budúcnosti?”

Než Mack odpovedal, trochu pouvažoval. „Asi musím povedať, že trávim veľmi málo času v prítomnosti. Veľa času trávim v minulosti, no po väčšinu ostatného času sa usilujem predstaviť si budúcnosť.”

„Ako väčšina ľudí. Keď prebývam s tebou, robím to v prítomnosti – žijem v prítomnosti. Nie v minulosti, hoci pri pohľade naspäť si možno mnohé zapamätať a poučiť sa, no je to len návšteva, nie dlhší pobyt. A určite neprebývam v budúcnosti, akú si predstavuješ ty. Mack, uvedomuješ si, že

v tvojej predstave budúcnosti, ktorú ti väčšinou diktuje nejaký strach, som len zriedka, ak vôbec, s tebou?”

Mack sa znova zarazil a uvažoval. Bola to pravda. Veľa času trávil starosťami o budúcnosť, a v jeho predstavách bola zvyčajne pochmúrna a deprimujúca, ak nie rovno hrozná. A Ježiš mal pravdu, aj keď povedal, že v Mackových predstavách Boh vždy chýbal.

„Prečo to robím?” spýtal sa Mack.

„Je to tvoje zúfalé úsilie získať kontrolu nad niečím, čo nemôžeš ovládnuť. Je nemožné, aby si mal moc nad budúcnosťou, pretože tá nie je reálna, ani nikdy taká nebude. Usiluješ sa hrať na Boha, predstavuješ si, že zlo, ktorého sa obávaš, sa stane realitou, a potom sa usiluješ robiť plány a opatrenia, aby si sa vyvaroval toho, čoho sa obávaš.”

„Áno, v podstate to vravela aj Saraju,” odvetil Mack.

„Tak prečo je v mojom živote toľko strachu?”

„Pretože neveríš. Nevieš, že ťa ľúbime. Človek, čo žije so strachom, nenájde slobodu v mojej láske. Nehovorím o racionálnom strachu, ktorý sa týka ozajstných nebezpečenstiev, ale o strachu z toho, čo si predstavuješ, a najmä o projekcii tvojich obáv do budúcnosti. Podľa toho, koľko priestoru majú tieto obavy v tvojom živote, neveríš, že som dobrý, ani v hĺbke srdca nevieš, že ťa ľúbim. Spievaš o tom; hovoríš o tom, no nevieš to.”

Mack znova pozrel na vodu a z hĺbky duše si vzdychol. „Musím ísť tak ďaleko.”

„Pripadá mi to len ako tridsať centimetrov,” zasmial sa Ježiš a položil ruku na Mackovo plece. Mack už viac nepotreboval. Zostúpil z móla. Aby sa ubezpečil, že je voda naozaj pevná a aby ho neodstrašil jej pohyb, zdvihol zrak, pozeral na vzdialený breh, a len pre istotu držal vrecká s obedom vysoko.

Jeho nohy dosadli na vodu ľahšie, ako predpokladal. Topánky mal hneď mokré, no voda mu nesiahala ani po členky. Jazero okolo neho sa ešte vždy pohybovalo a on preto takmer stratil rovnováhu. Bolo to zvláštne. Keď pozrel

dolu, zdalo sa, že má nohy na niečom pevnom, no neviditeľnom. Obrátil sa a uvidel, že Ježiš stojí vedľa neho, v jednej ruke drží svoje topánky a ponožky a usmieva sa.

„Vždy predtým si vyzujeme topánky a dáme dolu ponožky,” smial sa.

Mack so smiechom pokrútil hlavou a sadol si na okraj móla. „Myslím, že to urobím aj tak.” Vyzul sa, stiahol si ponožky, vyžmýkal ich a len pre istotu si vysúkal nohavice.

Vykročili s obuvou a obedovými vreckami v rukách a zamierili k opačnému brehu, vzdialenému asi osemsto metrov. Voda bola studená, osviežujúca a po chrbte mu behali zimomriavky. Kráčanie po vode s Ježišom Mackovi pripadalo ako ten najprirodzenejší spôsob prechodu cez jazero a pri pomyslení na to, čo robí, sa uškŕňal od ucha k uchu. Občas pozrel dolu, či neuvidí nejakého jazerného pstruha.

„Vieš, pripadá mi to dokonale smiešne a nemožné,” zvolal napokon.

„Samozrejme,” prikývol Ježiš a opätoval jeho úškrn.

Rýchlo sa dostali k opačnému brehu a Mack počul silnejúci hukot vody, nevidel však jeho zdroj. Dvadsať metrov od brehu zastal. Vľavo za vysokým skalným hrebeňom to napokon uvidel, pekný vodopád prelievajúci sa cez okraj útesu a klesajúci najmenej tridsať metrov do jazierka na dne kaňonu. Tam sa menil na veľký potok, ktorý sa zrejme mimo Mackovho dohľadu vlieval do jazera. Medzi nimi a vodopádom bola rozľahlá horská lúka, plná rozkvitnutých divých kvetov, ktorých semiačka náhodne poroznášal vietor. Bolo to ohromujúce, Mack chvíľu stál a vpíjal do seba ten pohľad. Mysľou mu preblesol obraz Missy, no nezotrval.

Breh s okruhliakmi čakal na ich príchod, a za ním sa od úpätia až po vrchol hory vypínal hustý a bujný les, ozdobený čiapočkami čerstvo napadaného snehu. Trochu doľava, na konci čistinky a na opačnej strane malého bublajúceho potôčika, sa cesta rýchlo strácala v temnote lesa. Mack

vyšiel z vody na malé skaly a opatrne vykročil k spadnutému brvnu. Tam si sadol, znova si vyžmýkal ponožky a dal ich spolu s topánkami schnúť na poludňajšie slnko.

Až potom zdvihol zrak a pozrel na druhú stranu jazera. Bolo to až zarážajúco krásne. Rozoznal chatu, z ktorej červeneho tehlového komína stúpал dym a vynímal sa na pozadí ovocného sadu a lesa. No všetko to bolo malé v porovnaní s masívnou horskou reťazou, týčiacou sa vzadu ako stráž. Mack len sedel po Ježišovom boku a vpíjal do seba vizuálnu symfóniu.

„Urobil si skvelú prácu!” povedal ticho.

„Ďakujem, Mack, a to vidíš len málo. Zatiaľ väčšinu toho, čo na svete existuje, vnímam a vychutnávam len ja, ako zvláštne plátna v zadnej časti ateliéru, no jedného dňa... A vieš si predstaviť túto scénu, keby zem nebola vo vojne a nebojovala horko-ťažko o prežitie?”

„Čo tým presne myslíš?”

„Naša zem je ako dieťa, ktoré vyrástlo bez rodičov, nemal ju kto viesť a usmerniť.” Ježišov hlas zintenzívnel od potláčanej bolesti. „Niektorí sa jej usilujú pomôcť, no väčšina sa ju jednoducho pokúša využiť. Ľudia, ktorí dostali úlohu láskyplne riadiť svet, ju namiesto toho nerozvážne plienia, berú si viac, ako momentálne potrebujú. A nemyslia na vlastné deti, ktoré zdedia ich nedostatok lásky. Tak ju bez rozmyšľania využívajú a zneužívajú, a keď sa zachveje alebo prudko vydýchne, sú dotknutí a dvíhajú päst' k Bohu.”

„Si ekolog?” spýtal sa Mack a znelo to spolu ako obvinenie.

„Modrozelená lopta v priestore, čo je i teraz plná krás, ničená, bitá, milá.”

„Poznám tú pieseň. Zjavne ti veľmi záleží na tom, čo si stvoril,” usmial sa Mack.

„Nuž, tá modrozelená lopta v priestore mi patrí,” precítene povedal Ježiš.

Po chvíli si vybalili obed. Tato naplnila vrecká sendvičmi a lahôdkami a obaja schuti jedli. Mack prežíval

niečo, čo mu chutilo, no nevedel prísť na to, či je to mäso alebo zelenina. Povedal si, že bude lepšie nepýtať sa na to.

„Tak prečo ju nedáte do poriadku?“ spýtal sa Mack, prežúvajúc sendvič. „Teda, zem.“ „Pretože sme vám ju dali.“ „Nemôžete si ju vziať späť?“

„Pravdaže by sme mohli, no potom by sa príbeh skončil, skôr ako sa zavŕši.“

Mack na Ježiša nechápavo pozrel.

„Všimol si si, že hoci ma nazývate Pán a Kráľ, v skutočnosti som sa k vám podľa toho nikdy nesprával? Nikdy som neriadil vaše rozhodnutia, ani som vás nenútil nič robiť, i keď boli vaše zámery deštruktívne alebo škodlivé pre vás aj iných.“

Skôr než Mack odpovedal, obzrel sa na jazeru. „Bol by som rád, keby si nás niekedy kontroloval. Mne i ľuďom, na ktorých mi záleží, by to ušetrilo veľa bolesti.“

„Vynucovať si u vás svoju vôľu,“ odvetil Ježiš, „je presne to, čo láska nerobí. Právě vzťahy sa vyznačujú pokorou, dokonca aj vtedy, ak vaša voľba nie je osočná alebo zdravá.“

To je krása, ktorú vnímaš v mojom vzťahu s Tato a Saraju. Ozaj cítime jeden pred druhým pokoru a vždy to tak bolo i bude. Tato sa mi podriaďuje rovnako ako ja jej, a tak je to aj medzi Saraju a mnou, či medzi Tato a Saraju. Pri pokore nejde o autoritu a poslušnosť; je to vzťah plný lásky a úcty. V skutočnosti cítime v istom zmysle pokoru aj pred tebou.“

Mack bol prevrpený. „Ako to? Prečo by Boh mal cítiť pokoru pred mnou?“

„Pretože chceme, aby ste vstúpili do kruhu našich vzťahov. Nechcem otrokov svojej vôle; chcem bratov a sestry, ktorí sa budú deliť o život so mnou.“

„A zrejme chceš, aby sme tak ľúbili jeden druhého, však? Aby sa tak navzájom ľúbili manželia, rodičia a deti, či ľudia v akomkoľvek vzťahu.“

„Presne! Keď som vo vašom živote, pokora je najprirodzenejším vyjadrením mojej povahy a podstaty, a

bude najprirodzenejším vyjadrením vašej novej podstaty v rámci vzťahov.”

„A ja som chcel len Boha, ktorý jednoducho všetko zariadi tak, aby sa nikomu neubližovalo.” Keď si to Mack uvedomil, pokrútil hlavou. „No na rozdiel od Nan nie som vo vzťahoch veľmi dobrý.”

Ježiš dojedol posledný kúsok sendviča, poskladal obedové vrečko a položil ho na brvno vedľa seba. Zotrel si zopár omrviniek, ktoré sa mu zachytili na fúzoch a krátkej brade. Potom chytil najbližšiu palicu, začal ryť do piesku a pokračoval. „Je to tak preto, lebo ako väčšina mužov považuješ za naplnenie dosiahnuté výsledky, a Nan, ako väčšina žien, nachádza naplnenie vo vzťahoch. Ich vyjadrenie je pre ňu prirodzenejšie.” Ježiš sa odmlčal a pozoroval, ako sa ani nie päť metrov od nich ponára do jazera morský orol a potom znova vzlieta, v pazúroch držiac veľkého jazerného pstruha, ktorý ešte zápasí a usiluje sa uniknúť.

„Znamená to, že som beznádejný prípad? Naozaj chcem to, o čo sa delíte vy traja, no nemám predstavu, ako sa k tomu dopracovať.”

„Teraz ti toho stojí v ceste veľa, Mack, no nemusíš s tým žiť natrvalo.”

„Viem, že po Missinej smrti je to ešte pravdivejšie, no pre mňa to nikdy nebolo ľahké.”

„Nezaoberáš sa len Missinou smrťou. Je toho viac, čo vám bráni, aby ste sa delili o život s nami. Svet je narušený, pretože v raji ste sa vzdali vzťahu k nám, aby ste si zabezpečili vlastnú nezávislosť. Väčšina mužov to vyjadrila tak, že začali pracovať rukami a v pote tváre nachádzali vlastnú identitu, hodnotu a bezpečie. Začali ste rozhodovať o tom, čo je dobré a čo zlé, aby ste mohli určovať vlastný osud. Tento zvrat spôsobil veľa bolesti.”

Ježiš sa oprel o palicu, vstal a čakal, kým Mack dojedol a pridol sa k nemu. Spolu kráčali po pobreží. „No to nie je všetko. Je tu ženská túžba – a to slovo je skutočne jej ,zvrät’.

Takže ženskou túžbou nebola práca rukami, ale oddanosť mužovi, a jeho reakciou bolo, že vzal moc do svojich rúk a stal sa jej vládcom. Pred touto voľbou nachádzala svoju identitu, bezpečie a chápanie dobra a zla vo mne, a muž takisto.”

„Nečudo, že si pri Nan pripadáš nemožný. Nevieš si predstaviť, že by som sa k nej mal tak správať.”

„Nie si na to stvorený. A keby si sa o to pokúšal, len by si sa zahrával s Bohom.”

Mack sa zohol, zdvihol plochý kameň a hodil ho čo najďalej na hladinu. „Jestvuje z toho východisko?”

„Je to jednoduché, no pre vás neľahké. Treba, aby ste sa ku mne prinavrátili. Aby ste sa vzdali svojich spôsobov moci a manipulácie a jednoducho prišli späť ku mne.” Ježiš to vravel priam prosebným tónom. „Ženám vo všeobecnosti padne zaťažko odvrátiť sa od muža a prestať naňho naliehať, aby vyšiel v ústrety ich potrebám, postaral sa o bezpečie a chránil ich identitu. Bude pre ne ťažké vrátiť sa ku mne. Pre mužov vo všeobecnosti bude veľmi ťažké odvrátiť sa od práce svojich rúk, od svojho úsilia o moc, bezpečie a vlastný význam, a vrátiť sa ku mne.”

„Vždy som uvažoval, prečo sú pri moci muži,” skonštatoval Mack. „Je zrejmé, že muži spôsobili vo svete veľa bolesti. Sú zodpovední za väčšinu zločinov a veľa z nich spáchali na ženách a,” odmlčal sa, „deťoch.”

„Ženy,” pokračoval Ježiš, keď zdvihol kameň a hodil ho na hladinu, „sa od nás odvrátili tým, že nadviazali iný vzťah, zatiaľ čo muži sa obrátili k sebe a k pôde. Svet by bol v mnohom ohľadom pokojnejším a nežnejším miestom, ak by vládli ženy. Oveľa menej detí by skončilo ako obety bohom chamtivosti a moci.”

„Potom by *túto* rolu naplnili lepšie.”

„Azda lepšie, no to by ešte vždy nestačilo. Moc v rukách nezávislých ľudí, či už sú to muži, alebo ženy, sa zvrhne.

Mack, nevidíš, že napĺňanie rolí je opakom vzťahu?

Chceme, aby nás muži a ženy dopĺňali, aby sme si boli

zoči-voči rovní, každý jedinečný a iný, rozdielny rodom, no patriaci k ostatným, a všetci naplnení jedinečnou mocou od Saraju, z ktorej vychádza všetka ozajstná moc a autorita. Pamätaj, nejde mi o výkon a zapadnutie do štruktúr, ktoré vytvoril človek; ide mi o bytie. Keď dozrejete do vzťahu so mnou, to, čo budete robiť, bude jednoducho vyjadrovať to, kým skutočne ste.”

„Ale prišiel si v podobe človeka. Neznamená to niečo?”

„Áno, no nie to, čo mnohí predpokladajú. Prišiel som ako človek, aby som doplnil nádherný obraz, na ktorý sme vás stvorili. Od prvého dňa sme ukryli ženu v mužovi, aby sme ju v pravý čas mohli z neho vyňať. Nestvorili sme muža tak, aby žil sám; ona bola od začiatku naším zámerom. Tým, že sme ju z neho vyňali, ju v istom zmysle porodil. Vytvorili sme kruh vzťahov, ako je ten náš, ale pre ľudí. Ona z neho, a teraz všetci muži, vrátane mňa, zrodení ňou, a všetci pochádzame, či sme zrodení, z Boha.”

„Aha, už mi to došlo,” prerušil ho Mack a jeho ruka s okruhliakom sa zastavila uprostred hodu. „Keby ste stvorili ako prvú ženu, nebol by kruh vzťahov, a teda ani možnosť úplne rovnocenného vzťahu medzi mužom a ženou. Mám pravdu?”

„Úplnú pravdu, Mack.” Ježiš pozrel naňho a uškrnul sa. „Naším zámerom bolo stvoriť bytosti, ktoré by boli úplne rovnakými a rovnocennými protipólmi, muža a ženu. No vaša nezávislosť a vôľa po moci a naplnení v skutočnosti ničia vzťah, po ktorom túži vaše srdce.”

„A je to tu zas,” povedal Mack, ktorý sa prehŕňal v kameňoch a hľadal najplochejší. „Téma moci a to, ako sa líši od vzťahu, ktorý máš s tými dvoma. Rád by som to zažil aj ja. S vami a s Nan.”

„Preto sme tu.”

„Kiežby tu bola aj ona.”

„Ach, čo by mohlo byť,” podotkol Ježiš. Mack nemal predstavu, čo tým myslí.

Pár minút boli ticho, až na tiché šomranie pri hádzaní kamienkov a zvuky, ktoré vydávali kamienky skáčuce po hladine.

Ježiš sa zastavil vo chvíli, keď chcel hodiť ďalší. „Ešte posledná vec, ktorú by si si mal z tohto rozhovoru zapamätať, Mack, skôr ako odídeš.”

Hodil kamienok. Mack sa zatváril prekvapene. „Skôr ako odídem?”

Ježiš ignoroval jeho otázku. „Mack, pokora, rovnako ako láska, nie je niečo, čo môžeš robiť na vlastnú päsť. Bez môjho života v tebe nemôžeš byť pokorný voči Nan, vašim deťom či komukoľvek inému v tvojom živote, vrátane Tato.”

„Myslíš,” prerušil ho Mack s miernym sarkazmom, „že si nemôžem jednoducho položiť otázku: ‚Čo by urobil Ježiš?’“

Ježiš sa zachichotal. „Dobrý úmysel, zlý nápad. Ak je to cesta, ktorou sa rozhodneš ísť, daj mi vedieť, ako to u teba funguje.” Odmlčal sa a zvažnel. „Môj život nemá byť príkladom, ktorý treba kopírovať. Byť mojím nasledovníkom neznamená usilovať sa byť ako Ježiš, znamená to, že sa treba zriecť nezávislosti. Prišiel som, aby som vám dal život, skutočný život, môj život. Prídeme a budeme žiť náš život vo vás, takže začnete vidieť našimi očami, počuť našimi ušami, dotýkať sa našimi rukami a myslieť ako my. No nikdy nebudeme od vás vynucovať toto spojenie. Ak chcete niečo robiť po svojom, dobre. Čas je na našej strane.”

„To musí byť to každodenné zomieranie, o ktorom hovorila Saraju,” povedal Mack a prikývol.

„Keď je reč o čase,” Ježiš sa obrátil a ukázal na cestičku, ktorá viedla z čistiny do lesa, „máš stretnutie. Chod’ po tejto ceste a vojdí tam, kde sa končí. Počkám na teba tu.”

Hoci si to Mack veľmi želal, vedel, že by nemalo zmysel pokúsiť sa pokračovať v rozhovore. Zamyslene, potichu si natiahol ponožky a obul sa. Neboli ešte úplne suché, no dalo sa to zniesť. Bez ďalších rečí vstal, zamieril na koniec

pobrežia, chvíľu postál, aby sa znova mohol pozrieť na vodopád, preskočil potôčik a vstúpil do lesa na udržovanú a označenú cestu.

♦ 11 ♦

PRICHÁDZA SUDCA

***Každý, kto sa vydáva za sudcu Pravdy a Poznania,
stroskotá za smiechu bohov.***

Albert Einstein

***Ach, moja duša... priprav sa na toho, ktorý vie, ako má
klásť otázky.***

T. S. Eliot

Mack kráčal po cestičke, ktorá sa vinula popri vodopáde, preč od jazera a pomedzi hustý cédrový porast. Netrvalo ani päť minút, kým sa dostal na koniec. Cestička ho priviedla priamo k skale, na povrchu ktorej bol sotva viditeľný obrys dvier. Zrejme sa od neho čakalo, že vojde, tak sa váhavo načiahol a potlačil. Jeho ruka jednoducho prešla stenou, akoby tam ani nebola. Mack sa opatrne pohyboval, kým celé jeho telo neprešlo cez to, čo sa javilo ako pevný kamenný exteriér hory. Dnu bola hustá tma a nič nevidel.

Zhlboka sa nadýchol, s rukami vystretými pred seba urobil zopár krôčikov do atramentovej temnoty a zastal. Zmocnil sa ho strach. Usiloval sa dýchať, neistý, či má alebo nemá pokračovať. Zovrelo mu žalúdok a cítil to znova. *Veľký smútok*, ktorý mu celou ťarchou sadol na plecia, ho takmer zadusil. Zúfalo chcel vycúvať von na svetlo, no napokon uveril, že by ho tam Ježiš neposielal, keby na to nemal dobrý dôvod. Predieral sa ďalej.

Pomaly sa jeho oči spamätali zo šoku, ktorý mu spôsobil prechod zo svetla do takých hlbokých tieňov, a o chvíľu už bol schopný rozoznať jedinú chodbu naľavo od seba. Kráčal ňou a svetlo z vchodu za ním potemnelo. Vystriedala ho matná žiara, odrážajúca sa od stien niekde vpredu.

O tridsať metrov tunel zahol prudko doľava a Mack sa ocitol na okraji čohosi, čo mu pripadalo ako veľká jaskyňa, hoci spočiatku to považoval len za rozľahlý prázdny priestor. Ilúziu zvyšovalo jediné svetlo, matná žiara, ktorá ho obklopovala, no v okruhu troch metrov sa strácala. Za ňou nevidel nič, len atramentovú temnotu. Vzduch bol ťažký a ťaživý, a jeho chlad ho takmer obérai o dych. Pozrel dolu a uľavilo sa mu, keď uvidel matný odraz povrchu – nie tunelovú zeminu a skaly, ale podlahu hladkú a tmavú ako vyleštená sľuda.

Statočne spravil krok vpred a všimol si, že svetelný kruh sa hýbe spolu s ním a osvetľuje o kus viac plochy pred ním. Cítil sa istejšie, kráčal pomaly a cieľavedome. Sústredil sa na dlážku v obave, že sa pod ním môže každú chvíľu prepadnúť. Mack sa tak sústredil na sledovanie svojich krokov, že narazil do predmetu pred sebou a takmer spadol.

Bolo to kreslo, pohodlne vyzerajúce drevené kreslo uprostred... ničoho. Mack sa rýchlo rozhodol, že si sadne a počká. Keď to urobil, svetlo, ktoré ho dosiaľ sprevádzalo, sa pohybovalo ďalej, akoby kráčal. Priamo pred sebou teraz rozoznal veľký ebenový, úplne prázdny stôl. A potom vyskočil. Svetlo sa sústredilo na jedno miesto a napokon uvidel *ju*. Za stolom bola vysoká pekná žena s olivovou pokožkou a výraznými hispánskymi črtami. Na sebe mala tmavé splývajúce šaty. ‘ Sedela vznešene a vzpriamene ako sudca najvyššieho súdu. Pohľad na ňu až vyrážal dych.

„Ona je krása,” pomyslel si. „Je všetkým, čím sa usiluje byť zmyselnosť, no tá jej nesiaha ani po päty.” V matnom svetle bolo ťažké rozoznať, kde sa jej začína tvár, ktorá splývala s vlasmi a oblečením. Jej oči sa zaligotali a zažiarili, akoby boli vstupmi do rozľahlosti hviezdnej nočnej

oblohy. Ten jas vychádzal z nejakého neznámeho svetelného zdroja v jej vnútri.

Neodvážil sa prehovoriť v obave, že by jeho hlas jednoducho pohltila intenzita jej prítomnosti. Pomyslel si: „Som mikimaus, ktorý má hovoriť s Pavarottim.” Pri tejto myšlienke sa usmial. A ona, akoby sa s ním nejakým spôsobom delila o potešenie z grotesknosti toho obrazu, sa usmiala tiež a miestnosť sa pozoruhodne rozžiarila. To Mackovi stačilo na to, aby pochopil, že ho očakávala a je tam vítaný. Bola mu zvlášťne povedomá, akoby ju už zahliadol niekedy v minulosti, no vedel, že ju v skutočnosti nikdy predtým nevidel ani nestretol.

„Smiem... môžem sa spýtať, kto ste?” habkal Mack a vlastný hlas mu znel úplne ako hlas mikimausa. Sotva zanechal dojem v tichu miestnosti, no pretrvával ako chabá ozvena.

Ignorovala jeho slová. „Chápeš, prečo si tu?” Podobne ako vánok, ktorý odveje prach, jej hlas jemne vyprevadil jeho otázku. Mack takmer cítil, ako mu jej slová pršia na hlavu a prenikajú do miechy, pričom vyvolávajú jemné mravčenie po celom tele. Zachvel sa a povedal si, že už bude mlčať. Chcel, nech hovorí len ona, prihovára sa jemu či komukoľvek inému, len nech smie pritom byť aj on. Ona však čakala.

„Vy to viete,” povedal ticho a jeho vlastný hlas bol odrazu taký sytý a zvučný, že mal pokušenie obzrieť sa za seba, aby videl, kto hovorí. Akosi cítil, že to, čo povedal, je pravda... jednoducho to tak znelo. „Ja netuším,” zahabkal znova a uprel pohľad do zeme. „Nikto mi o tom nič nepovedal.”

„Nuž, Mackenzie Alien Phillips,” zasmiala sa, takže rýchlo zdvihol zrak, „som tu, aby som ti pomohla.” Ak vydáva zvuk dúha alebo rastúci kvet, presne tak znel jej smiech. Bola to spfška svetla, pozvanie na rozhovor, a Mack sa chichotal spolu s ňou, netušil prečo a bolo mu to jedno.

Čoskoro znova nastalo ticho a jej tvár, hoci zostala jemná, nadobudla ohnivú intenzitu, akoby bola schopná nahliadnuť hlboko do jeho vnútra, za predstieranie a fasádu, na miesta, o ktorých sa len zriedka, ak vôbec, hovorí.

„Dnes je veľmi vážny deň s veľmi vážnymi dôsledkami.“ Odmlčala sa, akoby chcela pridať váhu už aj tak citeľne ťažkým slovám. „Mackenzie, si tu šťastí kvôli svojim deťom, no aj kvôli...”

„Mojim deťom?“ prerušil ju Mack. „Čo tým myslíte?“

„Mackenzie, ľúbiš svoje deti tak, ako tvoj vlastný otec nikdy nebol schopný ľúbiť teba a tvoje sestry.“

„Samozrejme, že ľúbim svoje deti. Všetci rodičia ľúbia svoje deti,“ ubezpečoval ju Mack. „No čo to má spoločné s tým, že som tu?“

„V istom zmysle všetci rodičia ľúbia svoje deti,“ odvetila, ignorujúc jeho druhú otázku. „No niektorí rodičia sú priveľmi zlomení na to, aby ľúbili tak ako treba, a iní sú sotva schopní vôbec ľúbiť. To by si mal pochopiť. Ale ty, ty ľúbiš svoje deti naozaj – tak ako treba.“

„Veľa som sa naučil od Nan.“

„Vieme. Ale naučil si sa, však?“

„Myslím, že áno.“

„Medzi záhadami zlomenej ľudskej povahy je aj to veľmi pozoruhodné; učiť sa, pripustiť zmenu.“ Bola pokojná ako more bez vetra. „Tak, Mackenzie, smiem sa spýtať, ktoré zo svojich detí máš najradšej?“

Mack sa v duchu usmial. Ako prichádzali deti, musel zápasiť s odpoveďou na tú istú otázku. „Nijaké z nich neľúbim väčšmi ako všetky ostatné. Každé z nich ľúbim inak,“ povedal, starostlivo zvažujúc slová.

„Vysvetli mi to, Mackenzie,“ spýtala sa so záujmom.

„No, každé z mojich detí je jedinečné. A ich jedinečnosť a osobné zvláštnosti si odo mňa vyžadujú osobitný prístup.“ Mack sa v kresle narovnal. „Spomínam si, ako prišiel na svet Jon, môj prvorodený. Zázrak nového života tejto malej bytosti ma natoľko uchvátil, že som sa skutočne obával, či

vo mne zostane dosť lásky aj pre druhé dieťa. No keď sa narodil Tyler, bolo to, akoby so sebou priniesol zvláštny dar pre mňa, celkom novú schopnosť ľúbiť ho svojším spôsobom. Keď tak na to myslím, je to ako keď Tato hovorí, že má niekoho zvlášť rada. Keď myslím na každé zo svojich detí jednotlivo, zisťujem, že mám zvlášť rád každé z nich.”

„Dobre si to vyjadril, Mackenzie!” Jej uznanie bolo zjavné, potom sa však nachýlila mierne dopredu a hlas mala ešte vždy jemný, no vážny. „No čo keď sa nesprávajú, ako by sa mali, alebo sa rozhodnú inak, ako by si od nich chcel, či sú jednoducho hašterivé a hrubé? Čo ak ťa privedú do rozpakov pred inými ľuďmi? Ako to ovplyvní tvoju lásku k nim?”

Mack odpovedal pomaly a rozvážne. „V skutočnosti neovplyvní.” Vedel, že to, čo hovorí, je pravda, i keď tomu Kate niekedy neverí. „Pripúšťam, že sa ma to dotkne a niekedy som v rozpakoch alebo nahnevaný, no aj keď robia zle, ešte vždy je to môj syn alebo moja dcéra, Josh alebo Kate, a vždy to tak bude. Azda sa to dotkne mojej hrdosti, no nie mojej lásky k nim.”

Pozrela naňho a jej tvár žiarila. „Múdro hovoríš o skutočnej láske, Mackenzie. Mnohí veria, že to, čo rastie, je láska, no rastie *poznanie* a láska sa jednoducho rozpína, aby ho obsiahla. Láska je pokožka poznania. Mackenzie, svoje deti, ktoré tak dobre poznáš, ľúbiš nádhernou a skutočnou láskou.”

Mack, ktorého jej chvála priviedla do rozpakov, sklopil zrak. „Nuž, ďakujem, no je veľa ľudí, ku ktorým takýto vzťah nemám. Moju lásku väčšinou podmieňujú mnohé záležitosti.”

„No je to začiatok, však, Mackenzie? A neschopnosť svojho otca si neprekonal sám, Boh ti pomohol zmeniť sa a naučil ťa takto ľúbiť. A teraz ľúbiš vlastné deti veľmi podobne ako Tato svoje.”

Mack cítil, ako mu pri tých slovách zovrelo sánku a znova sa v ňom zdvihol hnev. Čo malo byť ubezpečením,

bolo skôr trpkou pilulkou, ktorú odmietol prehltnúť. Usiloval sa uvoľniť a skryť svoje emócie, no keď jej pozrel do očí, vedel, že je neskoro.

„Hmmm,” povedala zamyslene. „Niečo z toho, čo som povedala, ťa trápí, Mackenzie?” Jej pohľad uňho vyvolával stiesnenosť. Cítil sa obnažený.

„Mackenzie?” posmelila ho. „Chcel by si niečo povedať?”

Po jej otázke viselo vo vzduchu ticho. Mack sa usiloval znovunadobudnúť rovnováhu. V ušiach mu zvonila mamina rada: „Ak nemáš povedať niečo pekné, radšej nehovor vôbec.”

„Hm... nuž, nie! Naozaj nie.”

„Mackenzie,” naliehala, „nie je čas na zdravý sedliacky rozum tvojej mamy. Je čas na úprimnosť a pravdu. Neveríš, že Otec veľmi ľúbi svoje deti, však? Neveríš, že Boh je dobrý.”

„Je Missy jeho dieťa?” odsekol Mack.

„Samozrejme!” odvetila.

„Tak nie!” vybuchol a prudko vstal. „Neverím, že Boh veľmi ľúbi všetky svoje deti!”

Vyslovil to a v tej chvíli sa jeho obvinenie začalo odrážať od neviditeľných stien, ktoré obklopovali miestnosť. Kým tam Mack stál, nahnevaný a plný zúrivosti, žena zostala pokojná, jej správanie sa nezmenilo. Pomaly vstala z kresla s vysokým operadlom, ticho prešla zaň a pokynula rukou: „Sadni si sem.”

„Za úprimnosť mám ísť na elektrické kreslo?” zamrmal sarkasticky, no nepohol sa, len na ňu civel.

„Mackenzie.” Zostala stát' za svojím kreslom. „Na začiatku som spomenula, že si tu z istých dôvodov. Nielen kvôli svojim deťom, ale aj kvôli súdu.”

Ako sa slovo nieslo sieňou, v Mackovi sa ako rastúci príliv začala dvíhať panika a pomaly sa zviesol do svojho kresla. Hneď sa cítil vinný, jeho myslou sa hnali spomienky ako potkany utekajúce pred stúpajúcou vodou. Zovrel

opierky kresla a usiloval sa nadobudnúť rovnováhu v mäteži obrazov a emócií. Jeho ľudské zlyhania sa týčili pred ním, boli obrovské, v pozadí mysle takmer počul hlas intonujúci zoznam jeho hriechov a jeho strach sa prehlboval, pretože zoznam bol čoraz dlhší. Nemal sa ako brániť. Bol stratený a vedel to.

„Mackenzie?” začala, no hneď ju prerušil.

„Teraz chápem. Som mŕtvy, však? Preto môžem vidieť Ježiša a Tato.” Oprel sa a pozeral do temnoty, zovrelo mu žalúdok. „Nemôžem tomu uveriť. Ani som nič necítil.” Pozrel na ženu, ktorá ho trpezlivo pozorovala. „Odkedy som mŕtvy?” spýtal sa.

„Mackenzie,” začala. „Je mi ľúto, že ťa sklamem, no ešte si vo svojom svete nezaspal a myslím, že si nepo...” Mack ju znova prerušil.

„Nie som mŕtvy?” spýtal sa neveriacky a znova vstal. „Vravíte, že toto všetko je skutočné a ešte vždy som nažive? Ale myslím, že ste vraveli, že som tu kvôli súdu.”

„Áno,” povedala vecne a na tvári mala pobavený výraz. „Ale, Macken...”

„Súd? A nie som ani mŕtvy?” Prerušil ju po tretí raz, v duchu spracúval, čo počul, a jeho paniku vystriedal hnev. „To vôbec nie je fér!” Vedel, že emócie mu nepomáhajú. „Stáva sa to aj iným ľuďom... teda, že ich súdia, keď ešte ani nie sú mŕtvi? Čo ak sa zmením? Čo ak sa budem po zvyšok života lepšie správať? Ak sa dám na pokánie? Čo potom?”

„Je niečo, prečo sa chceš kajať, Mackenzie?” spýtala sa a jeho výbuch ju vôbec nevyviedol z rovnováhy.

Mack si opäť pomaly sadol. Pozrel na hladký povrch dlážky a pred odpoveďou pokrútil hlavou. „Neviem, kde začať,” habkal. „Poriadne som to zbabral, však?”

„Áno.” Mack zdvihol zrak a ona sa usmiala. „Naozaj si to zbabral, Mackenzie, no nie si tu preto, aby si sa kajal, aspoň nie tak, ako to chápeš. Nie si tu preto, aby ťa niekto súdil.”

„Ale,” prerušil ju znova, „myslím, že ste vraveli, že som...”

„... tu kvôli súdu?“ dopovedala jeho otázku pokojne ako letný vánok. „Áno. No ty tu nie si preto, aby ťa súdili.“

Mack si zhlboka vydýchol, po jej slovách pocítil úľavu.

„Ty budeš sudcom!“

Uvedomil si, čo hovorí, a znova mu zovrelo žalúdok.

Napokon pozrel na kreslo, ktoré tam stálo a čakalo naňho.

„Čože? Ja? Radšej nie,“ odmlčal sa. „Nemám schopnosti na to, aby som mohol súdiť.“

„Ach, to nie je pravda,“ odvetila rýchlo s náznakom sarkazmu. „Aj za ten krátky čas, čo sme spolu, si sa prejavil ako neobyčajne schopný. A navyše si celý život posudzoval mnohých. Posudzoval si skutky, a dokonca aj motiváciu iných ľudí, akoby si akosi vedel, čo je pravdivé. Posudzoval si farbu pokožky, reč tela a telesný pach. Posudzoval si dejiny a vzťahy. Dokonca si hodnotil ľudský život podľa svojho poňatia krásy. Rozhodne máš dobrú prax na to, aby si mohol súdiť.“

Mack cítil, ako mu od hanby červenie tvár. Musel priznať, že toho v živote posudzoval veľa a často. No tak to robí aj ktokoľvek iný, nie? Kto nevyvodzuje závery o iných podľa dojmu, ako naňho pôsobia? A bolo to tu znova – jeho egocentrický pohľad na svet okolo seba. Zdvihol hlavu, videl, ako naňho uprene pozerá, a znova rýchlo sklopil zrak.

„Smiem sa spýtať,“ povedala, „na akých kritériách sa zakladajú tvoje úsudky?“

Mack sa jej usiloval pozrieť do očí, no zistil, že keď na ňu pozerá, má v hlave zmätok. Pozeráť jej do očí a súvislé a logicky pritom uvažovať bolo nemožné. Zahľadel sa do tmavého kúta miestnosti v nádeji, že sa pozbiera.

„Nijaké z nich mi v tejto chvíli nepripadajú veľmi zmysluplné,“ priznal napokon vážavým hlasom. „Keď som si utváral úsudky, mal som pocit, že sú odôvodnené, ale teraz...“

„Samozrejme si mal.“ Skonštatovala to ako fakt, ako niečo rutinné; ani na chvíľu neťažila z jeho zrejmej hanby a znepokojenia. „Súdiť niekoho si vyžaduje, aby mal človek

pocit nadradenosti nad tým, koho súdi. Nuž, dnes budeš mať príležitosť využiť všetky svoje schopnosti. Tak pod',” potľapkala dlaňou operadlo kresla. „Chcem, aby si si sem sadol. Hneď.”

Váhavo, no poslušne vykročil k nej a k čakajúcemu kreslu. Nevedel rozoznať, či sa on s každým krokom zmenšuje, alebo ona a kreslo rastú. Vyliezol na kreslo a cítil sa detinský. Pred ním bola masívna doska stola a jeho nohy sa takmer nedotýkali dlážky. „A... čo budem súdiť?” obrátil sa a zdvihol zrak k nej.

„Nie čo.” Odmlčala sa a prešla k bočnej strane stola. „Koho.”

Jeho nepokoj prudko vzrastal a sedenie v priveľkom kráľovskom kresle to nezlepšilo. Aké má právo kohokoľvek súdiť? Pravdaže, do istej miery sa pravdepodobne previnil tým, že posudzoval takmer každého, koho stretol, a mnohých ľudí, ktorých ani nestretol. Vedel, že za to môže jeho egocentrizmus. Ako sa *on* opovažuje súdiť niekoho iného? Všetky jeho úsudky boli povrchné, vychádzali zo vzhľadu a skutkov, vecí ľahko interpretovaných podľa toho, aké rozpoloženie mysle či predsudok podporili jeho potrebu vyvyšovať sa, cítiť sa bezpečný, alebo niekam patriť. Vedel aj to, že sa ho zmocňuje panika.

„Tvoja predstavivosť,” prerušila sled jeho myšlienok, „ti v tejto chvíli neslúži dobre.”

„Správny postreh, Sherlock,” pomyslel si, no z úst mu vyšlo len chabé: „To naozaj nemôžem urobiť.”

„O tom, či môžeš alebo nemôžeš, sa ešte rozhodne,” povedala s úsmevom. „A nevolám sa Sherlock.”

Mack bol rád, že prítomie v miestnosti skrýva jeho rozpaky. Ticho, čo nasledovalo, mu pripadalo oveľa dlhšie, ako tých pár sekúnd, kým dostal zo seba hlas a konečne položil otázku:

„Tak koho to mám súdiť?”

„Boha,” odmlčala sa, „a ľudstvo.” Povedala to tak, akoby to nemalo priniesť nijaké vážne dôsledky. Jednoducho jej to vyšlo z úst, akoby to vravela denne.

Mack bol zmätený. „Určite žartujete!” zvolal.

„Prečo nie? Iste je v tvojom svete veľa ľudí, o ktorých si myslíš, že si zaslúžia, aby si ich odsúdil. Určite je dosť takých, ktorých obviňuješ, že zapríčinili bolesť a utrpenie. Čo chamtivci, ktorí sa priživujú na chudobných tohto sveta? Čo tí, čo obetujú svoje ešte nedospelé deti vojne? Čo muži, ktorí bijú svoje ženy, Mackenzie? Čo otcovia, ktorí bijú svojich synov len preto, aby si odreagovali vlastné trápenie? Nezaslúžia si súd, Mackenzie?”

Mack cítil, že sa v ňom ako záplava zúrivosti dvíha z hĺbok nevyriešený hnev. Oprel sa a usiloval sa uchrániť si rovnováhu pred návalom obrazov, no cítil, že stráca nad sebou kontrolu. Žalúdok mu zovrelo a zaťal päsť, dýchal krátko a rýchlo.

„A čo muž, ktorý mučí a zabíja nevinné dievčatká? Čo on, Mackenzie? Je ten muž vinný? Treba ho súdiť?”

„Áno!” skríkol Mack. „Do pekla s ním, nech je naveky zatratený!”

„Obviňuješ ho zo svojej straty?”

„Áno!”

„A čo jeho otec, muž, ktorý svojho syna terorizoval a týral? Čo s ním?”

„Aj toho treba poslať do pekla!”

„Ako ďaleko zájdeme, Mackenzie? Toto dedičstvo zlomených pováh siaha až po Adama, čo s ním? No prečo sa zastaviť tam? Čo Boh? Boh s tým všetkým začal. Treba obviňovať Boha?”

Mack bol zmätený. Vôbec sa necítil ako sudca, skôr ako ten, koho súdia.

Tá žena bola neodbytná. „Neuviazol si tam, Mackenzie? Nie je to presne to, čo podnecuje *Veľký smútok*? Že nemožno veriť Bohu? Pravdaže, otec ako ty môže súdiť *Otcu*!”

Znova sa v ňom ako rastúci plameň dvíhal hnev. Chcelo sa mu udierať päťami okolo seba, ale mala pravdu a popierať to nemalo zmysel.

Pokračovala: „Nie je to tvoja oprávnená žaloba, Mackenzie? Že ťa Boh opustil, že opustil Missy? Že už pred Stvorením Boh vedel, že jedného dňa ten muž Missy utýra, a predsa tvoril? A potom *dopustil*, aby ju tá zvrátená duša vytrhla z tvojho láskyplného náručia, hoci mal moc zabrániť tomu. Netreba obviňovať Boha, Mackenzie?”

Mack pozeral na dlážku, mátež obrazov hnala jeho emócie všetkými smermi. Napokon to povedal, hlasnejšie ako mal v úmysle, a ukázal prstom priamo na ňu.

„Áno! Boh je vinný!” Tieto slová viseli vo vzduchu a v jeho srdci udrelo sudcovské kladivo.

„Takže,” povedala s nezvratnou rozhodnosťou, „ak si tak ľahko schopný súdiť Boha, určite môžeš súdiť aj svet.” Znova hovorila pokojne. „Musíš vybrať dve zo svojich detí, ktoré strávia večnosť v novom Božom nebi a na novej zemi, ale len dve.”

„Čože?” vyhrklo z neho a neveriacky sa k nej obrátil.

„A musíš vybrať tri zo svojich detí, čo strávia večnosť v pekle.”

Mack nemohol uveriť tomu, čo počuje, a zmocňovala sa ho panika.

„Mackenzie.” Jej hlas teraz znel rovnako pokojne a nádherne, ako keď ho počul po prvý raz. „Len ťa žiadam, aby si urobil niečo, čo podľa teba robí Boh. Pozná každého človeka už od počatia, a pozná ľudí oveľa hlbšie a jasnejšie, ako ty spoznáš svoje deti za celý život. Každého má rád na základe svojho bytostného poznania syna či dcéry. Si presvedčený, že napriek svojej prítomnosti a láske odsúdi väčšinu na večné utrpenie. Nie je to tak?”

„Myslím, že áno. Nikdy som o tom takto neuvažoval.” Šokovane váhal nad vlastnými slovami. „Jednoducho som predpokladal, že to Boh akosi môže urobiť. Reči o pekle boli vždy akousi abstraktnou konverzáciou, nie o niekom, na

kom mi naozaj..." Mack zaváhal, uvedomil si, že to, čo chce povedať, môže vyznieť nepekne, „nie o niekom, na kom mi naozaj záleží."

„Tak teda predpokladáš, že Boh to robí ľahko, ale ty nemôžeš? No tak, Mackenzie. Ktoré tri zo svojich detí odsúdiš na pobyt v pekle? Kate má s tebou práve teraz najväčšie nezhody. Správa sa k tebe nepekne a vraví ti veci, čo ťa zraňujú. Azda je prvou a najlogickejšou voľbou. Čo s ňou? Ty si sudca, Mackenzie, a musíš rozhodnúť."

„Nechcem byť sudcom," povedal Mack a vstal. Jeho myseľ horúčkovo pracovala. Toto je neskutočné. Ako by ho Boh mohol požiadať, aby si vybral medzi vlastnými deťmi? V nijakom prípade by nemohol Kate, ani ktorékoľvek iné z vlastných detí odsúdiť na večnosť v pekle len preto, lebo sa voči nemu prehrešili. Ani keby Kate či Josh, alebo Jon či Tyler spáchali nejaký ohavný zločin, nemohol by to urobiť. Nemohol! Uňho nejde o to, ako sa správajú, ale o lásku k nim.

„Nemôžem to urobiť," povedal ticho.

„Musíš," odvetila.

„Nemôžem," zopakoval hlasnejšie a dôraznejšie.

„Musíš," vyhlásila a jej hlas bol ešte tichší.

„Toto... neurobím!" zrúkol Mack a krv mu zovrela.

„Musíš," zašepkala.

„Nemôžem. Nemôžem. Neurobím to!" skríkol a teraz jeho slová a emócie spôsobili búrku. Žena tam len stála, pozorovala ho a čakala.

Napokon na ňu uprel prosebný pohľad. „Mohol by som ísť namiesto nich? Ak potrebujete niekoho odsúdiť na večné muky, pôjdem ja. Dá sa to? Môžem to urobiť?" Klesol jej k nohám, plakal a drankal. „Prosím, umožnite mi ísť miesto svojich detí, prosím, veľmi rád to... Úpenlivo vás prosím... Prosím..."

„Mackenzie, Mackenzie," zašepkala, a jej slová boli ako spŕška studenej vody v neznesiteľne horúcom dni. Jej ruky sa nežne dotkli jeho líc a prinútila ho vstať. Cez slzy uvidel

jej žiarivý úsmev. „Teraz hovoríš ako Ježiš. Rozhodol si správne, Mackenzie. Som na teba hrdá!”

„Ale nesúdil som,” zmätene podotkol Mack.

„Súdil si. Rozhodol si, že sú hodné života, nech by ťa to stálo čokoľvek. Tak ľúbi Ježiš.” Tieto slová mu pripomenuli jeho nového priateľa, ktorý čaká pri jazere. „A teraz vieš aj to, že Tato celým srdcom ľúbi všetky svoje deti.”

Mysľou mu hneď preblesol Missin obraz a pocítil hnev. Bez rozmýšľania sa vrátil do kresla.

„Čo sa stalo, Mackenzie?” spýtala sa.

Vedel, že nemá zmysel, aby sa pretvaroval. „Chápem Ježišovu lásku, ale Boh, to je niečo iné. Vôbec mi nepripadajú podobní.”

„Nepáčil sa ti čas strávený s Tato?” spýtala sa prekvapene.

„Ale áno. Mám rád Tato, nech je to ktokoľvek. Je úžasná, ale vôbec nepripomína Boha, ktorého poznám.”

„Azda je tvoje chápanie Boha nesprávne.”

„Možno. Jednoducho nechápem, ako Boh celým srdcom ľúbil Missy.”

„Takže súd pokračuje?” spýtala sa so smútkom v hlase.

Mack sa odmlčal, ale len na okamih. „Čo si mám myslieť? Jednoducho nechápem, ako Boh mohol Missy ľúbiť a dopustiť, nech podstúpi tú hrôzu. Bola nevinná. Neurobila nič, pre čo by si to zaslúžila.”

„Viem.”

Mack pokračoval: „Využil ju Boh, aby ma potrestal za to, čo som urobil svojmu otcovi? To nie je fér. Nezaslúžila si to. Nan si to nezaslúžila.” Dolu tvárou mu stekali slzy. „Ja azda áno, no ony nie.”

„Taký je tvoj Boh, Mackenzie? Nečudo, že sa utápaš v smútku. Tato je iná, Mackenzie. Netrestá teba, Missy, ani Nan. Toto nebol Boží skutok.”

„No Boh mu nezabránil.”

„Nie, nezabránil. Nezabráni mnohým veciam, ktoré mu spôsobujú bolesť. Váš svet je vážne narušený. Domáhali ste

sa nezávislosti, a teraz sa hneváte na toho, kto vás ľúbil dosť na to, aby vám ju poskytol. Nič nie je, ako má byť, ako by si to Boh želal a aké to jedného dňa bude.

Práve teraz je váš svet stratený v temnote a chaoze a stávajú sa hrozné veci tým, ktorých má najradšej.”

„Tak prečo s tým niečo neurobí?”

„Už niečo...”

„Myslíte to, čo urobil Ježiš?” „Nevidel si, že aj Tato má rany?” „Nepochopil som ich. Ako mohol...”

„Z lásky. Zvolil si kríž, na ktorom milosrdenstvo vďaka láske triumfuje nad spravodlivosťou. Dal by si radšej prednosť tomu, aby zvolil spravodlivosť pre všetkých? Chcete spravodlivosť, drahý sudca?” spýtala sa s úsmevom.

„Nie, nechcem,” povedal a sklopil hlavu. „Nie pre seba, a nie pre svoje deti.”

Čakala.

„No ešte vždy nerozumiem, prečo Missy musela zomrieť.”

„Nemusela, Mackenzie. To nebol Boží plán. Boh nepotrebuje na dosiahnutie svojich dobrých zámerov zlo. Vy ľudia ste prijali zlo a Boh na to odpovedal svojou dobrotou. To, čo sa stalo Missy, bolo dielo zla, a nik vo vašom svete nie je voči zlu imúnny.”

„Ale veľmi to bolí. Musí byť lepší spôsob.”

„Je. Len ho zatiaľ ešte nevidíš. Návrat z vašej nezávislosti, Mackenzie. Treba prestať súdiť Boha a spoznať ho takého, aký je. Potom budete schopní prijať jeho lásku uprostred bolesti, namiesto toho, aby ste ho od seba odstrkovali v dôsledku svojich egocentrických predstáv, ako by mal svet vyzeráť. Tato vstúpila do tvojho sveta, aby bola s tebou. A aby bola s Missy.”

Mack vstal z kresla. „Už nechcem byť sudcom. Naozaj chcem Tato dôverovať.” Mack si to ešte nevšimol, no ako kráčal okolo stola k jednoduchému kreslu, na ktorom sa to

všetko začalo, miestnosť sa znova presvetlila. „Ale budem potrebovať pomoc.”

Načiahla sa a objala Macka. „Toto znie ako začiatok cesty domov, Mackenzie. Celkom určite.”

Ticho v jaskyni odrazu prerušil detský smiech. Akoby prichádzal cez jednu zo stien, a Mackenzie teraz už videl dobre, pretože sa všetko ešte väčšmi rozjasňovalo. Zamieril tým smerom a kamenný povrch bol čoraz priezračnejší. Do jaskyne preniklo denné svetlo. Mack vzrušene pozeral do hmly a napokon rozoznal nejasné obrisy detí, hrajúcich sa v diaľke.

„Vyzerajú ako *moje* deti!” zvolal Mack s ústami otvorenými od úžasu. Pristúpil k stene, hmla sa rozplynula, akoby niekto odhrnul záclonu, a on nečakane pozeral von cez lúku smerom k jazeru. V pozadí sa vypínali vysoké, snehom pokryté hory, dokonalé vo svojej velebe a zaodeté hustým lesným porastom. Na ich úpätí jasne uvidel chatu a vedel, že tam naňho čakajú Tato a Saraju. Akoby odnikiaľ plynul rovno popred neho veľký potok, smerujúci k jazeru cez lúku plnú kvetov a rastlín, aké sa zvyčajne nachádzajú v horskej krajine. Zovšadiaľ bolo počuť vtáčie hlasy a vo vzduchu visela sýta vôňa leta.

To všetko Mack zazrel, začul a zavoňal v okamihu, no potom jeho pohľad pritiahol pohyb, skupinka hrajúca sa ani nie pätnásť metrov od neho, tam, kde sa potok vlieval do jazera. Uvidel tam svoje deti – Jona, Tylera, Josha a Kate. No počkať! Je tam ešte jedno!

Zalapal po dychu a usiloval sa lepšie sústrediť. Zamieril k nim, predieral sa ničím, čo kládlo odpor, akoby pred ním ešte vždy bola neviditeľná kamenná stena. A potom ju zočil jasne. „Missy!” Bola tam, kopala bosými nohami vo vode. Akoby ho počula, oddelila sa od skupinky a bežala po cestičke, ktorá sa končila priamo pred ním.

„Ó, bože! Missy!” zvolal a usiloval sa prejsť dopredu cez závoj, ktorý ich oddeľoval. Na svoje zdesenie narážal o čosi,

čo mu nedovoľovalo dostať sa bližšie, akoby ho nejaká odpudivá magnetická sila zatláčala späť do miestnosti.

„Nemôže ťa počuť.“

Mackovi to bolo jedno. „Missy!“ kričal. Bola tak blízko. Spomienka, ktorú si tak veľmi chcel uchovať, no pomaly bledla, tu teraz bola v plnej sile. Hľadal niečo, čo by mohol chytiť do ruky, aby si tým mohol preraziť cestu a dostať sa k dcérke.

Medzitým Missy prišla a stála priamo pred ním. Bolo zjavné, že pohľad neupiera naňho, ale na čosi medzi nimi, niečo väčšie, čo zjavne videla, no on nie.

Mack napokon prestal bojovať so silovým poľom a čiastočne sa obrátil k žene. „Nevidí ma? Nevie, že som tu?“ spýtal sa zúfalo.

„Vie, že si tu, no nemôže ťa vidieť. Zo svojej strany pozerá na pekný vodopád a na nič viac. Vie však, že si za ním.“

„Vodopády!“ Mack sa ticho zasmial. „Jednoducho sa nemôže nabažiť vodopádov!“ Teraz sa Mack sústredil len na ňu, usiloval sa znova dostať do pamäti všetky detaily jej výrazu, vlasov a rúk. Vtedy sa na Missinej tvári zjavil obrovský úsmev a na lícach sa jej urobili jamky. Ako v spomalenom pohybe a veľmi zväčšené videl jej ústa, v ktorých sa tvorili slová: „Je to v poriadku... ja...“ a tieto slová napísala, ťa ľúbim.“

Bolo to na Macka priveľa a plakal od radosti. Nemohol od nej odtrhnúť pohľad, pozoroval ju cez kaskády vlastného vodopádu. Byť znova tak blízko bolo bolestné. Pozoroval jej svojský postoj, s jednou nohou vpred a rukou vbok, so zápästím obráteným dovnútra. „Je naozaj v poriadku, však?“

„Viac ako si vieš predstaviť. Tento život je len čakaním na veľkolepejšiu skutočnosť. Vo vašom svete nikto nedosiahne svoj plný potenciál. Je to len príprava na to, čo má Tato po celý čas na mysli.“

„Môžem sa k nej dostať? Aspoň jedno objatie a bozk?“ prosil ticho.

„Nie. Takto to chcela.”

„Chcela to takto?” Mack bol zmätený.

„Áno. Naša Missy je veľmi múdre dieťa. Mimoriadne som si ju obľúbila.”

„Ste si istá, že vie, že som tu?”

„Áno, som si istá,” ubezpečila Macka. „Veľmi sa tešila na tento deň, na to, že sa pohrá so svojimi bratmi a sestrou a bude blízko teba. Veľmi rada by tu mala s tebou aj svoju mamu, no to až niekedy nabudúce.”

Mack sa obrátil k žene. „Sú moje ostatné deti naozaj tu?”

„Sú tu, ale naozaj nie. Iba Missy je skutočne tu.

Ostatným sa sníva a budú mať na toto hmlistú spomienku – niektoré podrobnejšiu ako ostatné, no ani jedno úplnú. Pre každé z nich, okrem Kate, je toto veľmi pokojný čas spánku. Pre ňu tento sen nebude ľahký. Ale Missy naplno bdie.”

Mack pozoroval každý pohyb svojej drahej Missy.

„Odpustila mi?” spýtal sa. „Čo ti mala odpustiť?” „Zlyhal som a neuchránil ju,” zašepkal.

„Odpustenie je v jej podstate, ak by mala čo odpúšťať, ale nemá.”

„Ale nezabránil som jej únosu. Zmocnil sa jej, kým som venoval pozornosť...” odmlčal sa.

„Ak si spomínaš, zachraňoval si svojho syna. Ty jediný na celom svete si presvedčený, že si v nejakom zmysle vinný. Missy si to nemyslí, ani Nan, ani Tato. Azda je čas pustiť z hlavy tento blud. A, Mackenzie, aj keby si sa bol niečím previnil, jej láska je oveľa silnejšia, ako by mohla byť tvoja vina.”

Práve vtedy niekto zakričal Missino meno a Mack ten hlas spoznal. Potešené zapišťala a rozbehla sa naspäť k ostatným. Náhle zastala a bežala späť k ockovi. Roztvorila náruč, akoby ho objímala, a so zatvorenými očami našpúlila pery do veľkého bozku. Spoza bariéry opätoval jej objatie. Na okamih stála úplne ticho, akoby vedela, že mu dáva dar na pamiatku, zamávala, zvrtila sa a bežala za ostatnými.

A teraz Mack jasne uvidel hlas, čo zavola jeho Missy. Bol to Ježiš, ktorý sa hral s jeho deťmi. Missy sa mu bez zaváhania vrhla do náručia. Dvakrát ňou zakrútil vo vzduchu, vzápätí ju znova postavil na nohy, a potom sa všetci smiali a začali hľadať hladké kamene, aby ich mohli hádzať na hladinu jazera. Ich radosť znela v Mackových ušiach ako symfónia, pozeral sa na nich a po tvári mu nehatene stekali slzy.

Odrazu sa bez varovania priamo pred ním začala zhora valiť voda a prekryla výhľad i hlasy jeho detí. Inštinktívne uskočil dozadu. Uvedomil si, že steny okolo neho zmizli a on stojí v jaskyni za vodopádom.

Ženské ruky sa dotkli Mackových pliec.

„Je po všetkom?“ spýtal sa.

„Nateraz,“ odvetila nežne. „Mackenzie, pri súde nejde o deštrukciu, ale o to, aby sa veci dali do poriadku.“ Mack sa usmial. „Už sa necítim zaskočený.“

Jemne ho usmernila popri okraji vodopádu von. Znova uvidel na brehu Ježiša, ktorý ešte vždy hádzal kamienky. „Myslím, že niekto na teba čaká.“

Jemne mu stisla plec a potom ho pustila. Mack sa nemusel obzerať, vedel, že je preč. Opatrne prešiel po klzkých balvanoch a mokrých skalách, našiel cestu popri vodopádoch, cez osviežujúcu hmlu hrmiacej vody na denné svetlo.

Mack vyčerpaný, no s pocitom hlbokého naplnenia zastal a na chvíľu zavrel oči, usiloval sa nezmazateľne vtesnať do pamäti všetky detaily Missinej prítomnosti. Dúfal, že v nasledujúcich dňoch si bude schopný vybaviť v mysli každú chvíľu s ňou, každú nuansu a pohyb.

A odrazu mu veľmi, veľmi chýbala Nan.

♦ 12 ♦

V BRUCHU ŠELIEM

Eudia nikdy nerobia zle tak dôkladne a s radosťou, ako keď to robia z náboženského presvedčenia.

Blaise Pascal

Opustíte Boha a Bohom sa stane vláda.

G. K. Chesterton

Mack kráčal dolu po cestičke k jazeru a uvedomil si, že mu niečo chýba. Jeho sústavný spoločník *Veľký smútok* bol preč. Akoby ho odplavila hmla vodopádu, keď sa z nej vynáral. Jeho neprítomnosť mu pripadala zvláštna, azda dokonca nepríjemná. Počas uplynulých rokov ho považoval za normálny, a teraz zmizol tak nečakane. „Normálnosť je mýtus,” pomyslel si.

Veľký smútok už nebude súčasťou jeho identity. Teraz vedel, že Missy nebude trápiť, ak v ňom odmietne zotrvať. V skutočnosti by ju trápilo, keby naďalej žil v jeho závoji, a asi by preto žiaľila. Uvažoval, kým bude teraz, keď to všetko odišlo – keď bude do každého dňa vstupovať bez pocitu zúfalstva, ktorý pohlcaval všetky farby života.

Vyšiel na čistinu a uvidel, že Ježiš ešte vždy čaká a hádže kamienky.

„Myslím, že môj najlepší výkon bol, keď kamienok poskočil trinásťkrát,” povedal so smiechom a vykročil v ústrety Mackovi. „Ale Tyler ma o tri skoky porazil, a Josh

hodil jeden, čo skákal tak rýchlo, že to nik z nás nevedel zrátať.” Objali sa a Ježiš dodal: „Máš mimoriadne deti, Mack. S Nan ste im poskytli tú pravú lásku. Kate, ako vieš, má problémy, ale s ňou ešte nie sme hotoví.”

Uvoľnenosť a dôvernosť Ježišových slov o jeho deťoch ho hlboko dojali. „Takže už odišli?”

Ježiš prikývol. „Áno, vrátili sa do svojich snov, samozrejme, okrem Missy.”

„Je...?” začal Mack.

„Bola nadšená, že ti mohla byť tak nablízku, a veľmi sa teší, že ti je lepšie.”

Mack sa usiloval udržať si duševnú rovnováhu. Ježiš to pochopil a zmenil tému. „Takže aký bol čas strávený so Sofiou?”

„Sofiou? Ach, tak už viem, kto to bol!” zvolal Mack. Potom sa mu na tvári objavil zmätený výraz. „Ale to neznamená, že ste štyria? Je aj ona Boh?”

Ježiš sa zasmial. „Nie, Mack. Sme len traja. Sofia je zosobnením Božej múdrosti.”

„Ach, ako v Prísloviach, kde je múdrosť zobrazená ako žena, čo kričí v uliciach a usiluje sa nájsť niekoho, kto by ju počúval?” „To je ona.”

„Ale,” Mack sa na okamih odmlčal, sklonil sa a rozvážoval si šnúrky topánok, „pôsobila tak skutočne.”

„Ach, je úplne skutočná,” odvetil Ježiš. Potom sa rozhlíadal, akoby chcel zistiť, či sa nikto nepozera, a zašepkal: „Je súčasťou tajomstva obklopujúceho Saraju.”

„Mám rád Saraju,” zvolal Mack, keď vstal, a prekvapila ho vlastná úprimnosť.

„Aj ja!” dôrazne povedal Ježiš. Vrátili sa k brehu a ticho pozerali cez jazero na chatu.

„Čas, ktorý som strávil so Sofiou, bol hrozný a zároveň nádherný,” zodpovedal Mack napokon otázku, ktorú Ježiš položil pred dlhšou chvíľou. Odrazu si uvedomil, že slnko je ešte vždy vysoko na oblohe. „Ako dlho som bol preč?”

„Menej ako pätnásť minút, takže nie dlho,” odvetil Ježiš. Vidiac Mackovo prekvapenie dodal: „Čas so Sofiou nie je ako normálny čas.”

„Aha,” zašomral Mack. „Pochybujem, či je čokoľvek s ňou normálne.”

„V skutočnosti,” Ježiš medzi rečou hodil posledný skáčuci kamienok, „je s ňou všetko normálne a prirodzene jednoduché. No keďže si taký stratený a nezávislý, privodil si jej množstvo komplikácií a v dôsledku toho ti aj jej jednoduchosť pripadala ťažká.”

„Takže ja som zložitý a ona jednoduchá. Íha! Môj svet je hore nohami.” Mack si už sadol na brvno a dával si dolu topánky a ponožky na spiatočnú cestu. „Môžeš mi niečo vysvetliť? Tu je poludnie a moje deti sem prišli v snoch? Ako je to možné? Je niečo z toho skutočné? Alebo sa aj mne iba sníva?”

Ježiš sa znova zasmial. „Chceš vedieť dokonca aj to, ako to funguje?”

Nevypytuj sa, Mack. Je to trochu závratné. Má to niečo spoločné s časopriestorovým spojením. Viac o tom vie Saraju. Ako vieš, čas nepredstavuje hranice pre Toho, kto ho stvoril. Ak chceš, môžeš sa jej spýtať.”

„Nie, myslím si, že mi to stačí. Bol som len zvedavý,” zasmial sa.

„No pýtal si sa: ‚Je niečo z toho skutočné?‘ Oveľa skutočnejšie, ako si vieš predstaviť.” Ježiš sa na okamih odmlčal, aby mu Mack venoval plnú pozornosť. „Lepšia otázka by bola: ‚Čo je skutočné?‘“

„Začínam si myslieť, že nemám predstavu,” povedal Mack.

„Bolo by to všetko menej ‚skutočné‘, ak by sa to odohrávalo vo sne?”

„Pravdepodobne by som bol sklamaný.”

„Prečo? Mack, ide tu o niečo, čo presahuje tvoju schopnosť vnímať. Môžem ťa ubezpečiť, že toto všetko je

veľmi skutočné, oveľa skutočnejšie než život, ako ho poznáš.”

Mack zaváhal, no potom sa rozhodol zariskovať a spýtal sa. „V súvislosti s Missy ma ešte niečo trápi.”

Ježiš pristúpil k nemu a sadol si na brvno. Mack sa predklonil, položil si lakte na kolená a zísal poza svoje ruky na kamienky pri nohách. Napokon povedal: „Stále na ňu myslím, ako je sama v tej dodávke, taká vydesená...”

Ježiš položil dlaň na Mackovo plece a stisol ho. Jemne prehovoril: „Mack, nikdy nebola sama. Neopustil som ju. Ani na okamih sme ju neopustili. Nemohol by som opustiť ju, ale ani teba, tak ako nemôžem opustiť sám seba.”

„Vedela, že si tam?”

„Áno, Mack, vedela. Spočiatku nie – bola veľmi vystrašená a šokovaná. Trvalo celé hodiny, kým ju ten chlap dostal z kempingu až sem. No keď sa okolo nej ovinula Saraju, Missy sa upokojila. Dlhá cesta nám v skutočnosti dala šancu porozprávať sa.”

Mack sa usiloval prijať jeho slová. Už nebol schopný hovoriť.

„Azda má len šesť rokov, no Missy a ja sme priatelia. Zhovárame sa. Nemala predstavu, čo sa stane. V skutočnosti si robila väčšie starosti o teba a ostatné deti, pretože vedela, že ju nemôžete nájsť. Modlila sa za vás, za váš pokoj.”

Mack plakal, po lícach mu stekali čerstvé slzy. Tentoraz mu to neprekážalo. Ježiš ho jemne pritiahol do objatia.

„Mack, nemyslím, že chceš poznať všetky podrobnosti. Som si istý, že by ti to nepomohlo. No môžem ti povedať, že sme ju ani na okamih neopustili. Poznala môj mier a bol by si na ňu hrdý. Bola taká statočná!”

Slzy už plynuli nehatene, no dokonca aj Mack si všimol, že je to tentoraz iné. Už nebol sám. Bez rozpakov plakal na pleciach tohto muža, ktorého sa naučil ľúbiť. Pri každom vzlyku cítil, ako sa z neho odplavuje napätie a nahrádza ho pocit hlbokej úľavy. Napokon sa zhlboka nadýchol, zdvihol hlavu a vydýchol.

Potom bez slova vstal, prehodil si cez plece topánky a jednoducho vykročil do vody. Hoci ho prekvapilo, keď po prvom kroku zacítil dno jazera a mal vodu až po členky, bolo mu to jedno. Zastal, vysúkal si nohavice nad kolená, len pre istotu, a urobil ďalší krok do šokujúco studenej vody. Teraz mu už siahala do polovice lýtk a pri ďalšom kroku tesne pod kolená, pričom chodidlá mal ešte vždy na dne jazera. Obzrel sa. Ježiš stál na brehu s rukami založenými na hrudi a pozoroval ho.

Mack sa obrátil a pozrel na opačný breh. Nebol si istý, prečo to tentoraz nefunguje, bol však rozhodnutý pokračovať. Vedel, že je tam Ježiš, a tak si nemusí robiť starosti. Vyhládka na dlhé plávanie v studenej vode nebola veľmi lákavá, no Mack si bol istý, že ak bude musieť, zvládne to.

No, chvalabohu, pri ďalšom kroku sa namiesto klesania o čosi zdvihol a pri každom nasledujúcom kroku bol čoraz vyššie, až sa napokon znova ocitol na vodnej hladine. Ježiš sa pridal k nemu a obaja kráčali smerom k chate.

„Nemáš pocit, že to vždy funguje lepšie, keď ideme spolu?“ s úsmevom sa spýtal Ježiš.

„Myslím, že sa ešte vždy mám čo učiť,“ opätovoľ Mack jeho úsmev. Uvedomil si, že mu nezáležalo na tom, či bude musieť jazero preplávať, alebo bude kráčať po hladine, bez ohľadu na to, aké nádherné je to druhé. Záležalo len na tom, že je s ním Ježiš. Povedal si, že mu napokon azda začína dôverovať, i keď len po malých krôčikoch.

„Ďakujem, že si so mnou, že sa so mnou rozprávaš o Missy. V skutočnosti som o tom nikdy s nikým nehovoril. Jednoducho mi to pripadalo také obľudné a desivé. Teraz to už na mňa až tak nepôsobí.“

„Tma skrýva skutočnú veľkosť strachu, ľži a ľútosti,“ vysvetlil mu Ježiš. „Pravda je, že sú skôr tieňom ako skutočnosťou, takže v tme vyzerajú väčšie. Keď na miesta, kde v človeku žijú, prenikne svetlo, začne ich vnímať také, aké naozaj sú.“

„Ale prečo držíme všetko to svinstvo v sebe?“ spýtal sa Mack.

„Pretože veríme, že je to tam bezpečnejšie. A niekedy, ak je človek dieťaťom, čo sa usiluje prežiť, je to tam naozaj bezpečnejšie. Potom navonok vyrastie, no zvnútra je ešte vždy tým dieťaťom s tmavou jaskyňou obklopenou netvormi, a zo zvyku pridáva do svojej zbierky ďalšie veci. Všetci zbierame veci, čo si ceníme, však?“

Mack sa usmial. Vedel, že Ježiš naráža na čosi, čo Saraju povedala o zbieraní slz. „A ako sa to zmení u niekoho, kto je stratený v tme ako ja?“

„Najčastejšie veľmi pomaly,“ odvetil Ježiš. „Pamätaj, nemôžeš to urobiť sám. Niektorí ľudia to skúšajú všetkými možnými spôsobmi správania a ovplyvňovaním myslenia. No netvory sú ešte vždy tam a čakajú na príležitosť, aby mohli vyjsť navonok.“

„Tak čo mám teraz robiť?“

„To, čo už robíš, Mack, učiť sa žiť v láske. Pre ľudí to nie je vždy ľahké. Majú problémy podeliť sa o niečo.“

Zachichotal sa a pokračoval. „Takže, áno, to, čo si želáme, je, aby si sa prinavrátil k nám, a potom prideme, vytvoríme v tvojom vnútri svoj domov a budeme sa deliť. Priateľstvo je skutočné, nie je len predstavou. Chceme, aby si okúsil tento život, tvoj život, v rozhovore s nami, delil sa o svoju cestu. Podelíme sa s tebou o našu múdrosť, naučíme ťa ľúbiť našou láskou, a budeme... počúvať, ako frfleš, hneváš sa a ponosuješ a...“

Mack sa hlasno zasmial a strčil do Ježiša.

„Prestaň!“ skríkol Ježiš a zmeravel na mieste. Mack si najprv myslel, že ho azda urazil, no Ježiš uprene pozeral do vody. „Videl si ho? Pozri, je tu znova.“

„Čože?“ Mack pristúpil bližšie a zaclonil si oči, aby videl, na čo pozerá Ježiš.

„Pozri! Pozri!“ volal tlmeným hlasom Ježiš. „Je krásny! Musí mať najmenej pol metra!“ A vtedy ho Mack uvidel, veľkého jazerného pstruha, ktorý sa kížal asi tridsať

centimetrov pod povrchom, zjavne si nevšímajúc rozruch, čo spôsobil.

„Usilujem sa ho chytiť už celé týždne, a teraz mi sem prišiel ako návnada,” zasmial sa. Mack s úžasom pozoroval, ako Ježiš kľučkuje sem a tam, pokúša sa pohybovať zároveň s rybou, no napokon to vzdáva. Vzrušene ako malé dieťa pozrel na Macka. „Nie je skvelý? Pravdepodobne ho nikdy nechytím.”

Macka celá scéna ohromila. „Ježiš, prečo mu jednoducho neprikážeš... ja neviem, aby ti skočil do člna alebo sa ti chytil na hák. Nie si Pánom Stvorenia?”

„Pravdaže,” povedal Ježiš, sklonil sa a prešiel rukou po vode. „No vari by to bolo zábavné?” Zdvihol hlavu a uškrnul sa.

Mack nevedel, či sa má smiať, alebo plakať. Uvedomil si, ako veľmi si oblúbil tohto muža, muža, ktorý je zároveň aj Boh.

Ježiš vstal a spolu kráčali ďalej smerom k mólu. Mack sa odhodlal na ďalšiu otázku. „Smiem sa spýtať, prečo ste mi o Missy nepovedali skôr, napríklad včera večer, pred rokom, alebo...”

„Nemysli, že sme sa nepokúšali. Uvedomuješ si, že vo svojej bolesti si o mne predpokladal len to najhoršie? Prihováral som sa ti dlhý čas, no dnes si to bol po prvý raz schopný počuť. Ani tie predchádzajúce pokusy však nevyšli nazmar. Boli ako malé praskliny v stene, zakaždým jedna, no spojili sa a pripravili ťa na dnešok. Keď chceme, aby pôda prijala semiačko, musíme venovať čas tomu, aby sme ju na to pripravili.”

„Neviem, prečo sa vzpierame, prečo sa *ti* tak veľmi vzpierame,” uvažoval Mack. „Teraz mi to pripadá akési hlúpe.”

„Je to súčasťou načasovania milosrdenstva, Mack,” pokračoval Ježiš. „Keby bola na svete len jedna ľudská bytosť, načasovanie by bolo veľmi jednoduché. No pridaj len jednu ďalšiu a, no, veď to poznáš. Každá voľba tvorí

vlny v čase a vzťahoch, zráža sa s druhými voľbami. A z toho, čo vyzerá ako veľký chaos, tká Tato veľkolepú tapisériu. Len Tato to vie všetko vyriešiť, a robí to milosrdne.”

„Takže zrejme všetko, čo môžem urobiť, je nasledovať ju,” uzavrel Mack.

„Áno, o to ide. Teraz začínaš rozumieť, čo to znamená byť naozaj ľudský.”

Dostali sa ku koncu móla, Ježiš naň vyskočil a obrátil sa, aby pomohol Mackovi. Spolu si sadli na mólo a hompáľali bosými nohami vo vode, pozorovali fascinujúci pohyb vetra po hladine jazera. Mack prerušil ticho ako prvý.

„Keď som videl Missy, videl som nebo? Bolo to tam podobné ako tu.”

„Vieš, Mack, našim konečným osudom nie je obraz neba, ktorý vám uviazol v hlave – myslím tým brány z perál a ulice zo zlata. Je to len nanovo očistený tento svet, takže je tam naozaj veľmi podobne ako tu.”

„A čo potom znamenajú brány z perál a tie zlaté veci?”

„Tieto veci, brat môj,” začal Ježiš, ktorý si ľahol na mólo a zavrel oči pred horúčavou a dennou žiarou, „sú obrazom mňa a ženy, ktorú ľúbim.”

Mack naňho skúmavo pozrel, či nežartuje, no bolo zrejmé, že nie.

„Je to obraz mojej nevesty, cirkvi: jednotlivcov, ktorý spolu tvoria duchovné mesto, stredom ktorého preteká živá rieka a na oboch brehoch rastú stromy s ovocím, ktoré zahojí bolesti a žiale národov. A toto mesto je vždy otvorené, a každá brána doň je vytvorená z jedinej perly...” Otvoril jedno oko a pozrel na Macka. „A tou som ja!” Videl Mackov spýtavý pohľad a vysvetlil to: „Perly, Mack. Jediný drahý kameň vytvorený z bolesti, utrpenia a – napokon – zo smrti.”

„Chápem. Ty si cesta dovnútra, ale...” Mack sa odmlčal a hľadal správne slová. „Hovoríš o cirkvi ako o žene, ktorú ľúbiš; som si istý, že som ju nestretol.” Mierne sa odvrátil.

„Nie je na mieste, kam chodím v nedeľu,” povedal Mack viac sám pre seba, neistý, či je bezpečné vravieť to nahlas.

„Mack, je to preto, že vidíš len inštitúciu, človekom vytvorený systém. Nie to som prišiel vybudovať. To, čo vidím ja, sú ľudia a ich životy, živé dýchajúce spoločenstvo všetkých tých, čo ma ľúbia, nie budovy a programy.”

Mack bol trochu zaskočený, keď počul Ježiša takto vravieť o „cirkvi”, no v skutočnosti ho to ani veľmi neprekvapilo. Bola to úľava. „A ako sa môžem stať súčasťou tej cirkvi?” spýtal sa. „Tej ženy, z ktorej si taký paf.”

„Je to jednoduché, Mack. Ide o vzťahy a spolužitie. To, čo robíme práve teraz – a pracujeme len na tom – je, aby sme boli otvorení a dostupní ostatným okolo nás. V celej mojej cirkvi ide o ľudí a celý život sa týka vzťahov. Vy ju nemôžete vybudovať. Je to moja práca a som v tom naozaj veľmi dobrý,” zachichotal sa Ježiš.

Na Macka tie slová pôsobili ako čerstvý vzduch! Boli jednoduché. Nie množstvo vyčerpávajúcej práce a dlhý zoznam príkazov, ani sedenie na nekonečných stretnutiach a pohľad zozadu na hlavy ľudí, ktorých dokonca ani nepozná. Len spolužitie. „Ale, počkaj...” V Mackovej mysli sa začalo vynárať množstvo otázok. Možno to nepochopil. Pripadalo mu to *priveľmi* jednoduché! Znova sa zarazil. Azda je to preto, lebo my ľudia sme takí zblúdení a nezávislí, že prijmeme to, čo je jednoduché, a zmeníme to na zložité? Takže radšej dvakrát uvažoval, aby nevniesol zbytočný chaos do toho, čomu začínal rozumieť. Spustiť v tejto chvíli celú tú chaotickú mátež otázok mu pripadalo, ako hodiť špinavú hlinu do jazierka s čírou vodou.

„No, nič,” bolo všetko, čo povedal.

„Mack, nemusíš to všetko pochopiť. Len buď so mnou.”

Po chvíli sa rozhodol pridať k Ježišovi, ľahol si na chrbát vedľa neho a zatienil si oči pred slnkom, aby mohol pozorovať popoludňajšie oblaky.

„Nuž, ak mám byť úprimný,” pripustil, „nie som sklamaný, že odmenou nie sú ‚ulice zo zlata‘. Vždy mi to

pripadalo dosť otravné a ani trochu nie také nádherné, ako byť tu s tebou.”

Mack vpíjal do seba tú chvíľu. Bolo takmer ticho. Počul šuchot vetra láskajúceho stromy a smiech blízkeho potôčika prúdiaceho smerom k jazeru. Deň bol veľkolepý, dych vyrazajúce okolie neuveriteľné.

„Naozaj to chcem pochopiť. Pretože si veľmi odlišný od všetkých dobre mienených náboženských záležitostí, ktoré poznám.”

„Nech už je náboženská mašinéria akokoľvek dobre mienená, je schopná rozhrýzť ľudí!” povedal Ježiš a on sám zaťal zuby. „Hrozne veľa toho, čo sa robí v mojom mene, nemá so mnou nič spoločné, a často je to, hoci neúmyselne, v priamom rozpore s mojimi zámermi.”

„Priveľmi neobľubuješ náboženstvo a inštitúcie, však?” povedal Mack a sám si nebol istý, či kladie otázku, alebo vyjadruje svoj postreh.

„Nezakladám inštitúcie – nikdy som to nerobil, ani nebudem robiť.”

„A čo inštitúcia manželstva?”

„Manželstvo nie je inštitúcia, je to vzťah.” Ježiš sa na chvíľu odmlčal, potom vyrovnaným a trpezlivým hlasom pokračoval. „Ako som povedal, nezakladám inštitúcie; to je práca pre tých, čo sa chcú hrať na Boha. Takže nie, náboženstvo ma veľmi nenadchýna,” trochu sarkasticky skonštatoval Ježiš, „a nenadchýna ma ani politika či ekonómia.” Ježišova tvár viditeľne potemnela. „A prečo by som z nich mal byť nadšený? Je to ľudmi vytvorená trojica hrôz, ktoré plienia zem a zavádzajú tých, na ktorých mi záleží. Je nejaký duševný nepokoj a úzkosť, čo nesúvisí s niektorou z týchto oblastí?”

Mack zaváhal. Nebol si istý, čo má povedať. Už mu to prerastalo cez hlavu. Ježiš si všimol, že Mackove oči sa zahmlievajú, a zaradil nižšiu rýchlosť. „Jednoducho povedané, tieto hrôzy sú nástrojmi, čo mnohí používajú na upevnenie ilúzií o bezpečí a svojej nadvláde. Ľudia sa boja

neistoty, boja sa budúcnosti. Všetky tieto inštitúcie, štruktúry a ideológie sú márnym úsilím vytvoriť určitý pocit istoty a bezpečia tam, kde nič podobné nie je. Všetko je to lož. Systémy vám nemôžu zaistiť bezpečie, to môžem len ja.”

„Íha!” pomyslel si Mack. Všetko to, podľa čoho on, a takmer každý, koho poznal, žil, sa zredukovalo na sutinu. „Takže,” Mack ešte vždy uvažoval, a takmer nič mu neprichádzalo na um. „Takže?” zmenil to na otázku.

„Naozaj tu nemám program, ktorým by som niečo riadil, Mack. Práve naopak,” odvetil Ježiš. „Prišiel som vám dať čo najplnší život. Svoj život.” Mack sa to ešte vždy usiloval pochopiť. „Čo tak jednoduché a čisté vychutnávame rastúceho priateľstva?”

„Hm, už mi to došlo!”

„Ak sa pokúsiš zažiť niečo také bezo mňa, bez nášho pokračujúceho dialógu na spoločnej ceste, bude to, akoby si chcel sám kráčať po vode. Nemôžeš. Ak sa o to pokúsiš, s akýmkoľvek dobrým zámerom, klesneš ku dnu.” Ježiš, ktorý dobre poznal odpoveď, sa spýtal: „Pokúsil si sa niekedy zachrániť topiaceho?”

Mackovi inštinktívne zovrelo hrud’ a svaly. Nerád si pripomínal Josha a kanoe. V mysli sa mu znova vynoril pocit paniky.

„Je extrémne ťažké niekoho zachraňovať, ak ti nie je ochotný dôverovať.”

„Áno, to určite.”

„To je všetko, čo od teba chcem. Keď začneš klesať ku dnu, dovoľ, nech ťa zachránim.”

Vyzeralo to ako jednoduchá požiadavka, no Mack bol zvyknutý zachraňovať, nie topiť sa. „Ježiš, nie som si istý, že viem ako...”

Mack si navliekal ponožky a obúval sa. „Keď tu v tejto chvíli sedím s tebou, nepripadá mi to také ťažké. No pri pomyslení na svoj bežný život doma neviem, ako ho viesť tak jednoducho, ako naznačuješ. Som v rovnakom zovretí

kontroly ako všetci ostatní. Politika, ekonómia, sociálne systémy, účty, rodina, spoločenské záväzky... to všetko človeka zmáha. Nevie, ako to zmeniť.”

„Nikto to od teba nechce!” jemne povedal Ježiš. „Táto úloha pripadá Saraju, a ona vie, ako to má robiť bez toho, aby na niekom páchala násilie. To všetko je proces, nie jednorazová udalosť. Všetko, čo od teba chcem, je, aby si mi aspoň trochu dôveroval, a dospel k tomu, že budeš ľudí okolo seba ľúbiť rovnakou láskou, o akú sa tu delím s tebou. Nie je tvojou úlohou zmeniť ich či presvedčiť. Môžeš ich ľúbiť bez toho, aby si si stanovil program.”

„To sa chcem naučiť.”

„A učíš sa,” žmurkol naňho Ježiš.

Ježiš vstal, natiahol sa a Mack ho nasledoval.

„Nahovorili mi toľko lží,” pripustil.

Ježiš pozrel na Macka, jednou rukou ho pritiahol k sebe a objal ho. „Viem, Mack, aj mne. Ibaže ja som im neuveril.”

Spolu vykročili po móle. Keď sa priblížili k brehu, znova spomalili. Ježiš dal ruku na Mackovo plece a jemne ho obrátil, kým nestáli zoči-voči.

„Mack, usporiadanie sveta je také, aké je. Inštitúcie, systémy, ideológie, a všetko to márne, zbytočné úsilie o humanitu. Interakcii s tým všetkým sa nevyhneš. No môžem ti dať voľnosť, ktorá ti pomôže zvíťaziť nad každým systémom moci, v ktorom sa ocitneš, nech už je náboženský, ekonomický, sociálny alebo politický. Dospeješ k slobode, ktorá ti umožní byť vnútri akéhokoľvek systému či mimo neho, a pohybovať sa voľne medzi systémami i v nich. Ty a ja môžeme žiť vo viere a nechať sa ňou spútať.”

„No priveľa ľudí, na ktorých mi záleží, žije vo viere a tá ich spúta!” Mack myslel na svojich priateľov, spoluveriacich, ktorí prejavovali lásku voči nemu a jeho rodine. Vedel, že ľúbia Ježiša, no zapredali sa aj náboženským aktivitám a vlastenectvu.

„Mack, ja ich ľúbim. A mnohým z nich krivdíš. Musíme nájsť spôsob, ako ľudí ľúbiť a slúžiť im, i keď žijú vo viere a

tá ich spútava, nemyslíš?” spýtal sa Ježiš. „Pamätaj, ľudia, čo ma ozaj poznajú, sú tí, čo môžu slobodne žiť a ľúbiť bez akéhokoľvek programu.”

„To znamená byť kresťanom?” Keď to Mack vyslovil, znelo to trochu hlúpo, no usiloval sa vo svojej mysli všetko zosumarizovať.

„Kto tu hovoril niečo o tom, byť kresťanom? Ja nie som kresťan.”

Táto idea pripadala Mackovi čudná a nečakaná, a neubránil sa úškrnu. „Myslím, že naozaj nie si.”

Prišli k dverám dielne. Ježiš znova zastal. „Tí, čo ma ľúbia, pochádzajú zo všetkých existujúcich systémov. Sú buddhisti, mormóni, baptisti, moslimovia, demokrati, republikáni a mnohí, čo nehlasujú a nepatria k nijakým náboženským inštitúciám. Mám nasledovníkov, čo boli vrahmi, a mnohých, čo boli predtým upätí. Sú medzi nimi bankári, intelektuáli, Američania, Iračania, Židia a Palestínčania. Netúžim ich zmeniť na kresťanov, no chcem ich sprevádzať pri ich premene na synov a dcéry môjho Otca, na mojich bratov a sestry, mojich milovaných.”

„Znamená to,” spýtal sa Mack, „že všetky cesty vedú k tebe?”

„Vôbec nie,” usmial sa Ježiš, siahajúc na kľučku dvier dielne. „Väčšina ciest nevedie nikam. No znamená to, že prejdem akúkoľvek cestu, aby som vás našiel.” Odmlčal sa. „Mack, musím v dielni niečo dokončiť, prídem za tebou neskôr.”

„Dobre. Chceš, aby som niečo robil?”

„Čokoľvek, Mack, popoludnie je tvoje.” Ježiš ho potľapkal po pleci a uškrnul sa. „Ešte niečo. Spomínaš si, ako si mi nedávno poďakoval, že som ti umožnil vidieť Missy? S tou myšlienkou prišla Tato.” Zvrtol sa a zamieril do dielne.

Mack hneď vedel, čo chce robiť. Zamieril do chaty, aby sa pokúsil nájsť Tato.

• 13 •

STRETNUTIE SRDC

Lož má nekonečné množstvo kombinácií, no pravda má len jeden spôsob bytia.

Jean Jacques Rousseau

Keď sa Mack blížil k chate, cítil lievance alebo koláčiky, či nejakú inú skvelú dobrotu. Podľa tej Sarajinej časopriestorovej záležitosti azda uplynula od obeda ešte len hodina, mal však pocit, akoby už veľmi dlho nejedol. Aj keby bol slepý, nemohol by netrafiť do kuchyne. No po príchode k zadným dverám bol prekvapený a sklamaný, keď zistil, že kuchyňa je prázdna. „Je tu niekto?” zakričal.

„Som na verande, Mack,” začul jej hlas cez otvorené okno. „Zober si niečo na pitie a príď za mnou.”

Mack si nalial kávu a vyšiel na prednú verandu. Tato odpočívala v starom ležadlovom kresle, oči mala zavreté a kúpala si tvár v slnku. „Čo je toto? Boh má čas chytať slnečné lúče? Nemáš dnes popoludní nič lepšie na práci?”

„Mack, vôbec netušíš, čo práve teraz robím.”

Na opačnej strane bolo druhé kreslo. Pristúpil k nemu, a keď si sadol, otvorila jedno oko. Medzi nimi bola na malom stolíku táčna plná sladkostí, čerstvé maslo a všakovaké lekváry a džemy.

“Íha, to vonia skvele!” zvolal.

„Poslúž si. Je to recept, ktorý som si vypožičala od tvojej praprastarej mamy. Aj ja som to urobila z babraniny,” uškrnula sa.

Mack si nebol istý, čo znamená „urobila z babraniny“, keď to hovorí Boh, a rozhodol sa nevenovať tomu pozornosť. Zobral lievanec a zahryzol doň bez toho, že by si naň niečo dal. Bol ešte teplý a v ústach sa mu priam rozplýval.

„Ach! To je dobrota! Ďakujem!”

„No, budeš sa musieť poďakovať svojej praprustarej mame, keď sa s ňou stretneš.”

„Veľmi dúfam,” povedal Mack medzitým, ako si ujedal, „že to nebude priskoro.”

„Nechceš to vedieť?” s hravým žmurknutím povedala Tato a znova zavrela oči.

Mack jedol ďalší lievanec a zbieral odvahu, aby si vylial srdce. „Tato?” spýtal sa a po prvý raz mu nepripadalo čudné nazývať Boha Tato. „Áno, Mack?” odvetila, otvorila oči a potešené sa usmiala. „Správal som sa k tebe hrubo.” „Hmmm, Sofia na teba zapôsobila.”

„To áno. Nemal som predstavu, čo robím, keď som ťa súdil. Znie to hrozne arogantne.”

„Pretože to bolo arogantné,” s úsmevom odvetila Tato.

„Je mi to tak ľúto. Naozaj som nemal predstavu...” Mack smutne pokrútil hlavou.

„No teraz je to v minulosti, kam to patrí. Vôbec nechcem, aby si to ľutoval, Mack. Chcem len, aby sme si na seba zvykali bez toho.”

„To chcem aj ja,” povedal Mack a načiahol sa po ďalšom lievanci. „Ty nič nebudeš jesť?”

„Nie, len si daj; vieš, ako to je – varenie a ochutnávanie, a skôr než si to uvedomíš, úplne stratiš apetít. Poslúž si,” a prisunula táčnu k nemu.

Vzal si ďalší, oprel sa a vychutnával ho. „Ježiš povedal, že umožniť mi dnes popoludní stráviť nejaký čas s Missy bol tvoj nápad. Neviem nájsť slová, aby som sa ti za to poďakoval!”

„Spravila som to rada, zlato. Aj ja som sa z toho veľmi tešila! Už som sa nemohla dočkať, kedy dám vás dvoch dohromady.”

„Ľutujem, že pri tom nebola aj Nan.”

„To by bolo úžasné!” vzrušene súhlasila Tato.

Mack ticho sedel, nebol si istý, čo tým myslela, ani ako má zareagovať.

„Nie je Missy mimoriadne dieťa?” Pokyvovala hlavou.

„Práve ju som si veľmi obľúbila.”

„Aj ja!” Mack sa rozžiaril a pomyslel si na svoju princeznú za vodopádom. Princezná? Vodopád? No počkať! Tato pozorovala, ako všetko zapadlo na svoje miesto.

„Zrejme vieš, ako moju dcéru fascinovali vodopády a najmä legenda o indiánskej princeznej.” Tato prikývla. „Tak o to ide? Musela zomrieť, aby si ma mohla zmeniť?”

„Ale choď, Mack.” Tato sa naklonila dopredu. „Také veci nerobím.”

„Ale mala ten príbeh veľmi rada.”

„Pravdaže. Preto vedela oceniť, čo Ježiš urobil pre ňu a pre celé ľudstvo. Príbehy o osobách, ktoré dobrovoľne obetujú svoj život za iných, sa tiahnú vašim svetom ako zlaté vlákno, a odhaľujú vašu potrebu a moje srdce.”

„Ale keby nebola zomrela, teraz by som tu nebol...”

„Mack, to, že z nevýslovných tragédií vytážim neuveriteľné dobro, neznamená, že zariadujem, aby sa stali. Nepredpokladaj, že keď niečo využijem, som to aj zapríčinila, alebo že potrebujem naplniť svoj zámer. To by si ma chápal zle. Milosrdenstvo nezávisí od existencie utrpenia, no kde je utrpenie, milosrdenstvo má veľa fazet a farieb.”

„Naozaj sa mi uľavilo. Nezniesol by som pomyslenie, že moja bolesť skrátila jej život.”

„Nebola tvojou obeťou, Mack. Je a vždy bude tvojou radosťou. To je dostatočný zmysel jej existencie.”

Mack sa v kresle narovnal a skúmal výhľad z verandy. „Cítim sa naplnený!”

„Nuž, zjedol si väčšinu lievancov.”

„Tak som to nemyslel,” zasmial sa, „a ty to vieš. Svet jednoducho vyzerá tisíckrát žiarivejšie a ja sa cítim tisíckrát ľahší.”

„Aj si, Mack! Nie je ľahké byť sudcom celého sveta.” Jej úsmev Macka ubezpečil, že takto je všetko v najlepšom poriadku.

„Alebo súdiť teba,” dodal. „Úplne som to zbabral... horšie, ako som myslel. Absolútne som nepochopil, kým si v mojom živote.”

„Nie je to celkom tak, Mack. Strávili sme spolu aj nádherné chvíle. Tak to nezveličuj.”

„Ale vždy som mal Ježiša radšej ako teba. Pôsobil tak milosrdne a ty si pôsobila...”

„Malicherne? Je to smutné, však? Prišiel ukázať ľuďom, kto som, a väčšina ľudí verí len v jeho dobrotu. Ešte vždy nás väčšinou považujú za dobrého a zlého, najmä cirkevní predstavitelia. Ak chcú povedať ľuďom, čo je podľa ich názoru správne, potrebujú prísneho Boha. Ak potrebujú odpustenie, utiekajú sa k Ježišovi.”

„Presne,” súhlasil Mack.

„No boli sme všetci v ňom. Presne odrážal zámery môjho srdca. Lúbim ťa a pozývam ťa, aby si aj ty ľúbil mňa.”

„Ale prečo mňa? Teda prečo Mackenzieho Aliéna Phillipsa? Prečo ľúbiš niekoho, kto je taký nepodarený? Prečo si sa po tom všetkom, čo som v srdci cítil voči tebe, a po všetkých mojich obvineniach vôbec unúvala so mnou stretnúť?”

„Pretože tak to býva v láske,” odvetila Tato. „Pamätaj, Mackenzie, nestarám sa o to, čo budeš robiť, ani k akým rozhodnutiam dospeješ. Už to viem. Povedzme, napríklad, že sa ťa usilujem naučiť, ako sa neskrývať v lžiach, samozrejme, hypoteticky,” povedala a žmurkla. „A povedzme, že viem, že bude potrebných štyridsaťsedem situácií a udalostí, kým ma naozaj začuješ – teda kým ma začuješ dost jasne na to, aby si so mnou súhlasil a zmenil sa.

Takže keď ma nevypočuješ po prvý raz, nie som znechutená ani sklamaná, som nadšená. Už zostáva len ďalších štyridsaťšesťkrát. A ten prvý raz bude základným kameňom stavby mosta k uzdraveniu, po ktorom jedného dňa – po ktorom dnes – prejdeš.” „No, teraz sa cítim vinný,” pripustil.

„Daj mi vedieť, ako to na teba pôsobí,” zachichotala sa Tato. „Vážne, Mackenzie, nejde o pocit viny. Vina ti nepomôže nájsť vo mne slobodu. Prinajlepšom ťa prinúti, aby si sa navonok väčšmi usiloval prispôbiť nejakej etike. No mne ide o to, čo sa deje vnútri.”

„Ale to, čo si povedala... teda, o skrývaní sa v lžiach, myslím, že som to istým spôsobom robil po väčšinu svojho života.”

„Zlato, prežil si svoje. Nie je to hanba. Tvoj otec ťa veľmi ranil. Život ťa ranil. Lži sú najľahším útočiskom pre tých, čo prežili zlé veci. Dodávajú pocit bezpečia, sú miestom, kde sa človek musí spoliehať len sám na seba. No je to temné miesto, však?”

„Veľmi temné,” zamrmlal Mack a pokrútil hlavou.

„No si ochotný vzdať sa moci a bezpečia, čo ti sľubujú? To je otázka.”

„Čo tým myslíš?” spýtal sa Mack a zdvihol k nej zrak.

„Lži sú malá pevnosť; vnútri nich sa môžeš cítiť v bezpečí a mocný. Zo svojej malej pevnosti lži sa usiluješ riadiť svoj život a manipulovať s inými. Pevnosť však potrebuje steny, tak si nejaké vybuduješ. Sú nimi zdôvodnenia tvojich lží. Vieš, môžeš to robiť napríklad preto, aby si chránil niekoho, koho ľúbiš, aby si ho ušetril bolesti. A keď to funguje, jednoducho máš pocit, že je to tak správne.”

„Dôvod, prečo som nepovedal Nan o odkaze, bol, že by jej to spôsobilo veľkú bolesť.”

„Vidíš? Tak je to, Mackenzie, už zdôvodňuješ. Čo si povedal, je zjavná lož, no ty to nevidíš.” Naklonila sa dopredu. „Chceš, aby som ti povedala, aká je pravda?”

Mack vedel, že Tato ide do hĺbky. Kdesi vo svojom vnútri cítil úľavu, že sa o tom hovorí, a takmer sa mu chcelo nahlas rozosmiať. Už ho to neprivádzalo do rozpakov. „Niééé,” zatiahol pomaly a zaškeril sa na ňu. „No aj tak pokračuj.”

Opätovala jeho úsmev, potom zväžnela. „Pravda je, Mack, že skutočný dôvod, prečo si to Nan nepovedal, nebol ten, že si sa ju usiloval ušetriť od bolesti. Skutočný dôvod bol, že si sa obával možných emócií z jej i z tvojej strany. Emócie ťa desia, Mack. Klamal si, aby si chránil seba, nie ju!”

Pohniezdil sa v kresle. Tato mala úplnú pravdu.

„A okrem toho,” pokračovala, „taká lož je neláskavá. V mene toho, že ti na nej záleží, sa tvoja lož stáva inhibítorom v tvojom vzťahu k nej, a v jej vzťahu ku mne. Keby si jej to bol povedal, možno by tu bola teraz s nami.”

Jej slová Macka zasiahli ako úder do žalúdka. „Chcela si, aby prišla aj ona?”

„To záviselo od tvojho a jej rozhodnutia, ak by vôbec bola dostala šancu, aby sa rozhodla. Ide o to, Mack, že nevieš, čo by sa bolo stalo, pretože si bol taký zaneprázdnený tým, že si chránil Nan.”

A znova sa zmietal v pocite viny. „Takže čo mám teraz urobiť?”

„Povedz jej to, Mackenzie. Vzopri sa strachu, čo vychádza z temnoty. Povedz jej to, požiadaj ju o odpustenie a dovoľ, aby ťa jej odpustenie uzdravilo. Popros ju, aby sa za teba modlila, Mack. Podstúp riziko úprimnosti. Keď to znova pohnojíš, znova popros o odpustenie. Je to proces, zlato, a život je dosť skutočný na to, aby si ho nemusel zahmlievať lžami. A pamätaj, som väčšia ako tvoje lži. Môžem fungovať aj v ich pozadí. No to neznamená, že sú správne a nezabránia to škode, ktorú narobia, ani ublíženiam, ktoré spôsobia iným.”

„Čo ak mi neodpustíš?“ Mack vedel, že tento strach má naozaj hlboko v sebe. Pripadalo mu bezpečnejšie hádzať nové lži na rastúcu kopu tých starých.

„To je riziko viery, Mack. Viera nerastie v príbytku istoty. Nie som tu na to, aby som ti povedala, že ti Nan odpustí. Azda nebude chcieť, alebo nemôže, no môj život v tebe ti pomôže osvojiť si riziko a neistotu tak, aby si sa z vlastnej vôle rozhodol hovoriť pravdu, čo bude väčší zázrak ako vzkriesenie mŕtveho.“

Mackova myseľ prijímala tieto slová. „Odpustiš mi niekedy, prosím?“ povedal napokon.

„To som urobila už dávno, Mack. Ak mi neveríš, spýtaj sa Ježiša. Bol tam.“

Mack si odpil dúšok kávy. Prekvapilo ho, že je stále rovnako horúca, ako keď si po prvý raz sadol. „Vieš, veľmi som sa usiloval vymknúť ťa zo svojho života.“

„Ľudia sú húževnatí, keď ide o poklad ich imaginárnej nezávislosti. Zveľaďujú ho a pevne sa držia svojej choroby. Nachádzajú svoju identitu a hodnotu vo vlastnej narušenosti, ktorú si strážia zo všetkých síl.“

Nečudo, že milosrdenstvo je také nepríťažlivé. V tom zmysle si sa usiloval zamknúť dvere svojho srdca zvnútra.“ „No nepodarilo sa mi to.“

„To preto, lebo moja láska je oveľa väčšia ako tvoja hlúposť,“ povedala Tato a žmurkla. „Využila som tvoje rozhodnutia tak, aby dokonale splnili moje zámery. Mnohí ľudia ako ty, Mack, skončia tak, že sa zamknú do veľmi malého priestoru s netvorom, ktorý ich napokon zradí a nesplní im či nedá to, čo od neho čakali. Uväznení v takomto strachu dostanú znova príležitosť, aby sa ku mne vrátili. Ten istý poklad, v ktorý verili, sa stane ich záhubou.“

„Takže využívaš bolesť na to, aby si ľudí prinavrátila k sebe?“ Bolo zjavné, že Mack to neschvaľuje.

Tato sa naklonila dopredu a jemne sa dotkla Mackovej ruky. „Zlato, odpustila som ti aj to, že si si vôbec pomyslel, že by som mohla byť taká. Chápem, aké ťažké je pre teba,

kedže si taký stratený vo svojich vnemoch skutočnosti, a predsa taký istý vlastnými úsudkami, aby si vôbec začal vnímať, už ani nehovorím o schopnosti predstaviť si, *kto* je skutočnou láskou a dobrom. Ozajstná láska k ničomu nenúti.” Stisla mu dľaň a oprela sa v kresle.

„Ak dobre chápem to, čo hovoríš, dôsledky našej sebeckosti sú súčasťou procesu, ktorý nás privádza na koniec nášho klamú a pomáha nám, aby sme ťa našli. Preto nezabrániš každému zlu? Preto si ma nevarovala, keď bola Missy v ohrození, ani si nám ju nepomohla nájsť?” Mackov hlas už neznel obviňujúce

„Kiežby to bolo také jednoduché, Mackenzie. Nikto nevie, pred akými hrôzami som svet ušetrila, pretože ľudia nevidia to, čo sa nikdy nestalo. Všetko zlo pochádza z nezávislosti, ktorá je vašou voľbou. Keby som mohla jednoducho zrušiť všetky rozhodnutia pre nezávislosť, svet, ako ho poznáte, by prestal existovať a láska by nemala zmysel. Tento svet nie je ihrisko, na ktorom by som chránila všetky svoje deti pred zlom. Zlo je chaos týchto čias, ktorý ťa priviedol ku mne, no nebude mať posledné slovo. Teraz sa dotýka všetkých, ktorých ľúbim, teda tých, čo ma nasledujú, aj tých, čo nie. Keby som odstránila dôsledky ľudských rozhodnutí, zničila by som možnosť lásky. Vynútená láska vôbec nie je láskou.”

Mack si prstami prehrnul vlasy a vzdychol. „Je to jednoducho ťažké pochopiť.”

„Zlato, dovoľ, nech ti vysvetlím jeden z dôvodov, prečo ti to nedáva zmysel. Je to pre tvoj úzky pohľad na to, čo to znamená byť ľudský. Vy a toto Stvorenie ste neuveriteľní, či už to chápeš, alebo nie. Ste nepredstaviteľne nádherní. To, že robíte hrozné a ničivé rozhodnutia, neznamená, že si zaslúžite menší rešpekt pre to, čo je vašou základnou podstatou – ste vrcholom môjho Stvorenia a stredobodom mojich citov.” „Ale...” začal Mack.

„A takisto,” prerušila ho, „nezabúdaj, že uprostred všetkej svojej bolesti a žiaľu ste obklopení krásou, zázrakom

Stvorenia, umením, svojou hudbou a kultúrou, zvukmi smiechu a lásky, novým životom a premenami, zmierením a odpustením. Aj to sú dôsledky vašich rozhodnutí, a na každom rozhodnutí záleží, aj na tých skrytých. Takže ktoré rozhodnutia by sme mali zatrhnúť, Mackenzie? Azda som nemala vôbec tvoriť? Alebo bolo treba zastaviť Adama, skôr ako sa rozhodol pre nezávislosť? A čo tvoje rozhodnutie mať druhú dcéru, alebo rozhodnutie tvojho otca biť svojho syna? Dožadujete sa svojej nezávislosti a potom sa ponosujete, že vás mám skutočne tak rada, že vám ju poskytujem.”

Mack sa usmial. „To som počul už predtým.”

Tato opätovala jeho úsmev a vzala si koláčik. „Povedala som ti, že na teba Sofía zapôsobila. Mackenzie, v mojich zámeroch nejde o moje či vaše pohodlie. Moje zábery sú vždy len vyjadrením lásky. Usilujem sa vytvoriť život zo smrti, vnieť slobodu do vašej beznádeje a premeniť tmu na svetlo. V tom, v čom vy vidíte chaos, ja vidím fraktál. Všetky veci sa musia rozvinúť, i keď sa preto všetci tí, ktorých ľúbim, ocitajú vo svete hrozných tragédií – dokonca aj ten, čo je mi najbližší.”

„Hovoríš o Ježišovi, však?” ticho sa spýtal Mack.

„Áno, toho chlapca ľúbim.” Tato sa odvrátila a pokrútila hlavou. „Vieš, všetko, čo je s ním spojené. Jedného dňa vy ľudia pochopíte, čoho sa vzdal. Na to jednoducho nie sú slová.”

Mack cítil, ako sa derú na povrch jeho vlastné pocity. Keď pozoroval, ako Tato hovorí o svojom synovi, hlboko ho to dojalo. Váhal s otázkou, no napokon prelomil ticho.

„Tato, môžeš mi pomôcť pochopiť, čo presne dosiahol Ježiš tým, že zomrel?”

Ešte vždy pozerala smerom do lesa. „Ach,” mávla rukou. „Nie veľa. Len podstatu všetkého, čo bolo zámerom lásky ešte pred začiatkom Stvorenia,” vecne povedala Tato, potom sa obrátila a usmiala sa.

„Dokelu, to je poriadne široké krovie. Mohla by si urobiť niekoľko priesekov?“ trúpalo sa spýtal Mack, alebo si aspoň pomyslel, že to bolo trúpale, len čo slová vyšli z jeho úst.

No Tato namiesto toho, aby ju to znepokojilo, naňho iba dôrazne pozrela. „No teda. Vôbec nie si arogantný. Podaj človeku prst, a pomyslí si, že je vládcom.“

Opätovoľ úškrn, no ústa mal plné a nepovedal nič.

„Ako som vravela, všetko súvisí s ním. Stvorenie a dejiny, to všetko súvisí s Ježišom. Je v samom strede našich zámerov a v ňom sme teraz úplne ľudskí, takže naše zábery a váš osud sú navždy prepojené. Dalo by sa povedať, že sme všetky naše vajčka vložili do jedného ľudského koša.

Neexistuje plán B.“

„To je poriadne riskantné,“ vyslovil svoju domnienku Mack.

„Možno pre vás, no pre mňa nie. Nikdy nejestvovali pochybnosti, že dostanem to, čo som chcela od začiatku.“

Tato sa predklonila a skrížila si ruky na stole. „Zlato, pýtal si sa ma, čo dosiahol Ježiš na kríži, takže teraz ma pozorne počúvaj: cez jeho smrť a vzkriesenie som teraz úplne zmierená so svetom.“

„S celým svetom? Máš na mysli tých, čo v teba veria, však?“

„Celý svet, Mack. Všetko, čo ti tu hovorím, je, že zmierenie je dvojsmerná cesta, a ja som už svoju časť urobila úplne, kompletne, s konečnou platnosťou. Podstatou lásky nie je vynucovať vzťah, ale otvárať cestu.“

S tým Tato vstala a vzala taniere, aby ich odniesla do kuchyne.

Mack pokrútil hlavou a pozrel na ňu. „Takže skutočne nerozumiem zmiereniu a skutočne sa bojím emócií. Ide o to?“

Tato neodpovedala hneď, no pokrútila hlavou, obrátila sa a zamierila do kuchyne. Mack začul, že šomre a mrmle si akoby iba pre seba. „Muži! Niekedy sú takí idioti.“

Nemohol tomu uveriť. „Dobre som počul, že ma Boh nazval idiotom?“ zavolať cez dvere.

Videl, ako pokrčila plecami ešte predtým, než zmizla za rohom, a potom začul, ako kričí jeho smerom: „Ak topánka sedí, zlato. Áno, pane, ak topánka sedí...“

Mack sa zasmial a znova si sadol. Mal pocit, že skončil. Jeho mozog bol viac ako plný, a rovnako aj žalúdok. Odniesol zvyšok tanierov do kuchyne, položil ich na pult, pobožkal Tato na líce a zamieril k zadným dverám.

♦ 14 ♦

SLOVESÁ A INÉ SLOBODY

Boh je Sloveso.

Buckminster Fuller

Mack vyšiel na slnko, čo žiarilo uprostred popoludnia. Mal zvláštne pocity, akoby bol vyžmýkaný ako handra, no pritom povznášajúco plný života. Aký je to neuveriteľný deň, a to sa ani spoločne neskončil. Na okamih nerozhodne zastal, potom zišiel k jazeru. Keď uvidel kanoe priviazané k stĺpikom na móle, vedel, že to už asi naveky bude mať nádych trpkosti, no po prvý raz po rokoch mu dodala energiu myšlienka, že v jednom z nich vypláva na jazeru.

Odviazal posledné na konci móla, opatrne doň vkĺzol a začal veslovať na druhú stranu. Nasledujúce dve hodiny krúžil po jazere a skúmal jeho zákutia. Našiel dve rieky a zopár potôčikov, ktoré mali buď zdroj vyššie, alebo stekali do nižších povodí. Objavil aj perfektné miesto, odkiaľ mohol nečinne pozorovať vodopád. Všade kvitli horské kvety a dodávali krajine ďalšie farby. Toto bol najpokojnejší a najsúdržnejší pocit vyrovnanosti, aký Mack cítil po veľmi dlhom čase – ak ho vôbec niekedy zažil.

Dokonca si zaspieval niekoľko piesní, zopár starých chválospevov a ľudoviek, jednoducho preto, že sa mu chcelo. Aj spievanie bolo niečím, čo už dlho nerobil. Siahol do ďalšej minulosti a začal spievať hlúpu pesničku, ktorú spieval Kate: „K-K-K-Katie... krásna Katie, ty si tá

jediná, ktorú mám rád..." Pokrútil hlavou, keď si pomyslel na svoju dcéru, takú vzdorovitú, no krehkú. Uvažoval, ako by mohol nájsť cestu k jej srdcu. Už ho neprekvapilo, ako ľahko mu do očí vŕhli slzy.

V jednej chvíli sa obrátil a pozoroval víry, ktoré vytváralo veslo a zadná časť kanoe. Keď sa obrátil späť, na prope sedela Saraju a pozerala naňho. Jej náhla prítomnosť spôsobila, že podskočil.

„Doparoma!“ zvolal. „Vylákala si ma.“

„Prepáč, Mackenzie,“ ospravedlnila sa, „no večera je už takmer hotová a je načase pozvať ťa späť do chaty.“

„Bola si so mnou po celý čas?“ spýtal sa Mack, trochu zmätený z návalu adrenalínu.

„Samozrejme, vždy som s tebou.“

„Tak ako to, že som to nevedel?“ spýtal sa Mack. „V poslednom čase som bol schopný odhadnúť, že si nablízku.“

„To, či to vieš, alebo nevieš,“ vysvetlila, „nemá vôbec nič s tým, či tu skutočne som, alebo nie. Som s tebou vždy; niekedy chcem, aby si si to uvedomoval zvláštnym spôsobom – zámernejšie.“

Mack prikývol na znak porozumenia a obrátil kanoe k druhému brehu a chate. Teraz cítil jej prítomnosť v podobe mravčenia v chrbtici. Obaja naraz sa usmiali.

„Budem ťa vždy môcť vidieť a počuť ako teraz, aj keď už budem doma?“

Saraju sa usmiala. „Mack, vždy sa mi môžeš prihovárať a vždy budem s tebou, či už moju prítomnosť pocítiš, alebo nie.“ „To teraz už viem, no ako začujem ja teba?“

„Naučíš sa počuť moje myšlienky vo svojich, Mackenzie,“ ubezpečila ho.

„Bude to jasné? Čo ak si ťa pomýlim s iným hlasom? Čo ak urobím chyby?“

Saraju sa zasmiala, znelo to ako zvuk valiacej sa vody podfarbený melódiou. „Samozrejme, že urobíš chyby; všetci robia chyby, no keď budeme rozvíjať náš vzájomný vzťah, začneš lepšie rozoznávať môj hlas.“

„Nechcem robiť chyby,” zašomral Mack.

„Ach, Mackenzie,” odvetila Saraju, „chyby sú súčasťou života a Tato aj cez ne naplňa svoj zámer.” Pobavilo ju to, a Mack sa neubránil a opätoval jej úškrn. Dobre vedel, o čo jej ide.

„To je veľmi odlišné od všetkého, čo som doteraz vedel, Saraju. Necháp ma zle. Veľmi sa mi páči to, čo ste mi všetci traja tento víkend poskytli. No nemám predstavu, ako sa vrátim späť do svojho bežného života. Akosi mi bolo ľahšie nažívať s Bohom, keď som ho považoval za náročného a mal som pocit, že stále kladie človeku nejaké úlohy, dokonca aj keď som sa musel vyrovnávať s osamelosťou *Veľkého smútku*.”

„Myslíš?” spýtala sa. „Naozaj?”

„Prinajmenšom som sa nazdával, že mám veci pod kontrolou.”

„*Nazdával* je správne slovo. Čo ti to prinieslo? *Veľký smútok* a viac bolesti, ako si bol schopný uniesť, bolesti, čo sa prenášala dokonca aj na tých, na ktorých ti najviac záležalo.”

„Podľa Tato je to preto, lebo sa bojím emócií,” zdôveril sa jej.

Saraju sa hlasno zasmiala. „Myslela som si, že tá menšia výmena názorov bola bujará.”

„Bojím sa emócií,” pripustil Mack, trochu znepokojený tým, že ona to zrejme zľahčuje. „Nemám rád pocity, ktoré z nich pramenia. Ublížil som nimi ostatným a vôbec im nemôžem dôverovať. Stvorili ste ich všetky, alebo len tie dobré?”

„Mackenzie.” Zdalo sa, že Saraju stúpa do vzduchu. Ešte vždy mal problémy, ak ju chcel dobre vidieť, no keď sa na jazere odrážalo podvečerné svetlo, bolo to ešte horšie.

„Pocity sú farby duše; sú nádherné a neuveriteľné. Ak ich necítiš, svet sa stane fádny a bezfarebným. Len si pomysli na to, ako *Veľký smútok* zredukoval farby v tvojom živote na monotónne odtiene sivej a čiernej.”

„Tak mi ich pomôž pochopiť,” naliehal Mack.

„V skutočnosti ich netreba veľmi chápať, jednoducho sú. Nie sú zlé ani dobré; prosto existujú. Tu je niečo, čo ti pomôže vyriešiť tieto záležitosti v tvojej mysli. *Paradigmy spúšťajú vnemy a vnemy spúšťajú emócie*. Väčšina emócií sú reakcie na vnemy – to, čo považuješ za pravdu o danej situácii. Ak je tvoj vnem falošný, aj tvoja emocionálna reakcia bude falošná. Tak kontroluj svoje vnemy, a okrem toho kontroluj aj pravdivosť svojich paradigiem – toho, čomu veríš. Ak niečomu pevne veríš, to ešte neznamená, že je to pravda. Buď ochotný nanovo skúmať to, čomu veríš. O čo viac žiješ v pravde, o to jasnejšie ti tvoje emócie pomôžu vnímať. No ani vtedy im nechci veriť viac ako mne.”

Mack uvoľnil veslo, aby sa mu mohlo obrátiť v rukách, a nechal ho pohrávať sa s pohybmi vody. „Mám pocit, že prežívať vzťah – vieš, dôverovať ti a zhovárať sa s tebou – je o čosi zložitejšie, ako sa jednoducho riadiť pravidlami.”

„Čo sú to za pravidlá, Mackenzie?”

„Vieš, všetky veci, čo by sme mali robiť podľa Svätého písma.”

„V poriadku...” povedala trochu váhavo. „A čo sú to za veci?”

„Ved’ vieš,” odpovedal sarkasticky. „Že treba robiť dobré veci a vyhýbať sa zlu, byť láskavý k chudobným, čítať vašu Bibliu, modliť sa a chodiť do kostola. Také veci.”

„Aha. A ako to funguje u teba?”

Zasmial sa. „Nuž, nikdy som to nerobil veľmi dobre. Mám chvíle, ktoré nie sú až také zlé, no vždy s niečím zápasím, alebo mám pre niečo pocit viny. Jednoducho som si povedal, že sa musím viac usilovať, no je pre mňa ťažké udržať si motiváciu.”

„Mackenzie!” vyčítala mu vládne. „Biblia ťa neučí držať sa pravidiel. Je to obraz Ježiša. Hoci slová ti môžu povedať, aký je Boh, a dokonca aj to, čo by od teba mohol chcieť, nič z toho nemôžeš urobiť sám. Život a žitie je v *ňom* a v nikom

inom. Hádám si si nemyslel, že by si mohol žiť Božiu spravodlivosť na vlastnú päsť?”

„No, tak trochu som si to myslel...” povedal Mack pokorne. „No musíš uznať, že pravidlá a princípy sú jednoduchšie ako vzťahy.”

„Je pravda, že vzťahy sú oveľa chaotickejšie ako pravidlá, no pravidlá ti nikdy nedajú odpovede na najhlbšie otázky srdca a nikdy ťa nebudú ľúbiť.”

Ponoril ruku do vody a pohrával sa s ňou, pozoroval vzory, ktoré vytvárali jeho pohyby. „Uvedomil som si, ako málo mám odpovedí... na čokoľvek. Vieš, obrátila si ma dolu hlavou, či zvnútra navonok, tak nejako.”

„Mackenzie, náboženstvo sa usiluje o správne odpovede, a niektoré z nich sú správne. No hovorím o procese, ktorý ťa privedie k *živej odpovedi*, a keď k nemu dospeješ, zmení ťa zvnútra. Veľa múdrych ľudí je schopných povedať z hlavy veľa správnych vecí, lebo ich naučili, aké sú správne odpovede, no vôbec ma nepoznajú. Takže, ako môžu byť v skutočnosti ich odpovede správne, hoci správne sú, chápeš, kam tým mierim?” Usmiala sa. „Takže aj keby mohli byť správne, ešte vždy sú mylné.”

„Rozumiem tomu, čo vravíš. Robil som to dlhé roky odvtedy, čo som študoval v seminári. Niekedy som mal správne odpovede, ale nepoznal som ťa. Tento víkend, ktorý som prežil s vami, mi toho objasnil oveľa viac ako ktorákoľvek z tých odpovedí.” Ďalej sa nechali lenivo unášať prúdom.

„Takže, uvidím ťa znova?” spýtal sa váhavo.

„Samozrejme. Môžeš ma uvidieť vo výtvarnom diele, v hudbe, tichu, prostredníctvom ľudí, v Stvorení, v svojej radosť i žiali. Moja schopnosť komunikovať je neobmedzená, živá a transformujúca sa, a vždy bude naladená na Božiu dobrotu a lásku. A uzrieš a začuješ ma v Biblii sviežim spôsobom. Jednoducho nehľadaj pravidlá a princípy; hľadaj vzťah – spôsob, ako byť s nami.”

„No aj tak to nebude také, ako keď sedíš na prove môjho člna.”

„Nie, bude to oveľa lepšie, ako si mohol dosiaľ spoznať, Mackenzie. A keď napokon v tomto svete zaspíš, budeme mať spoločnú večnosť –zoči-voči.”

A potom zmizla. Hoci vedel, že nie naozaj.

„Tak mi, prosím, pomôž žiť v pravde,” povedal nahlas. Uvažoval, či sa to ráta ako modlitba.

Mack vošiel do chaty a uvidel, že Ježiš a Saraju sú už tam a sedia za stolom. Tato ako vždy prinášala misy s nádherne voňajúcimi jedlami, z ktorých Mack znova spoznal len málo, a dokonca aj na tie sa musel pozrieť dvakrát, aby sa uistil, že ich pozná. Podozrivo chýbalo čokoľvek zelené. Išiel sa umyť do kúpeľne, a keď sa vrátil, ostatní traja už jedli. Vytiahol štvrtú stoličku a sadol si.

„Nemusíte naozaj jesť, však?” spýtal sa, keď si začal do misy naberať niečo podobné polievke z jemných morských rias s kalmármí, rybami a ďalšími ťažko rozpoznateľnými delikatesami.

„Nemusíme robiť nič,” veľmi dôrazne povedala Tato.

„Tak prečo jete?” chcel vedieť Mack.

„Aby sme boli s tebou, zlato. Ty potrebuješ jesť, takže je to dobrý dôvod, aby sme mohli byť spolu.”

„V každom prípade všetci radi varíme,” dodal Ježiš. „A ja mám rád jedlo – veľmi. Nie je nič lepšie ako šao-mai, ugali, nipla či pikantne pripravené kura, čo obšťastní tvoje chuťové poháriky. A za tým lepkavý karamelový puding či tiramisu a horúci čaj. Mňam!”

Všetci sa zasmiali a potom si ďalej podávali misy a naberali si. Mack jedol a počúval, ako si tí traja zo seba navzájom uťahujú. Zhovárali sa a smiali ako starí priatelia, ktorí sa navzájom dôverne poznajú. Keď sa nad tým zamyslel, o jeho hostiteľoch to bola väčšia pravda ako o komkoľvek pochádzajúcom zo Stvorenia či odinakiaľ. Závidel im tú bezstarostnú, no úctivú konverzáciu.

Uvažoval, ako by mohol navodiť takú atmosféru pri rozhovore s Nan a azda aj s niektorými priateľmi.

Macka znova ohúrila zázračnosť a číra absurdita tejto chvíle. V mysli si pripomínal neuveriteľné rozhovory, do ktorých ho zapojili v priebehu posledných dvadsiatich štyroch hodín, íha! Je tu len jeden deň? A čo s tým všetkým má podľa nich urobiť, keď sa vráti domov? Vedel, že Nan porozpráva všetko. Azda mu neuverí a nebude jej to zazlievať; on sám by pravdepodobne ničomu z toho neuveril.

Jeho myšlienky sa zrýchľovali a cítil, že sa vzdáľuje od ostatných. Nič z toho nemôže byť skutočné. Zavrel oči a usiloval sa nevnímať rozhovory okolo seba. Odrazu zavládlo úplné ticho. Pomaly otvoril jedno oko, spolu očakávajúc, že sa zobudí doma. Namiesto toho však Tato, Ježiš a Saraju civeli naňho a hlúpo sa uškierali. Ani sa nepokúsil nič vysvetľovať. Bol si istý, že to vedia.

Namiesto toho ukázal na jedno z jedál a spýtal sa: „Môžem ochutnať toto?“ Ich rozhovor pokračoval a tentoraz počúval. Znova však cítil, že sa vzdáľuje. Aby tomu zabránil, rozhodol sa položiť otázku.

„Prečo máte radi nás ľudí? Predpokladám, že ja...“ Kým hovoril, uvedomil si, že svoju otázku nesformuloval dosť dobre. „Myslím, že sa chcem spýtať, prečo ma máte radi, keď vám nemám čo ponúknuť?“

„Ak o tom povieš, Mack,“ odvetil Ježiš, „malo by byť oslobodzujúce vedieť, že nám nemôžeš nič ponúknuť, aspoň nič také, čo by pridalo niečo k tomu, čím sme, alebo z toho niečo odobralo... To by ťa malo odbremeniť od pocitu, že musíš splniť nejakú úlohu.“

„A ľúbiš svoje vlastné deti viac, keď plnia úlohy dobre?“ dodala Tato.

„Nie, už vidím, kam mierite,“ Mack sa odmlčal. „No cítim sa naplnenejší, pretože sú v mojom živote – aj vy?“

„Nie,“ odvetila Tato. „My sme úplne naplnení navzájom sami sebou. Ty si stvorený, aby si tiež nažíval v

spoločenstve, stvorili sme ťa na svoj obraz. Takže keď máš také pocity vzhľadom na svoje deti, či vzhľadom na čokoľvek, čo ti niečo „pridá“, je to dokonale prirodzené a správne. Pamätaj, Mackenzie, že ja samou svojou podstatou nie som ľudská bytosť, napriek tomu, v akej podobe sme sa rozhodli byť s tebou tento víkend. Som plne ľudská v Ježišovi, no inak som celkom oddelená.”

„Vieš... samozrejme, že vieš,” ospravedlňujúco povedal Mack, „že môžem sledovať myšlienkovú líniu len určitý čas, a potom som stratený a môj mozog sa mení na kašu?”

„Chápem,” uznala Tato. „Nemôžeš okom svojej mysle vidieť nič, čo sám nie si schopný zažiť.”

Mack o tom chvíľu uvažoval. „Asi áno... Akokoľvek... Vidíte? Kaša.”

Keď sa ostatní prestali smiať, Mack pokračoval. „Viete, aký som naozaj vďačný za všetko, no tento víkend ste mi toho naložili veľa. Co budem robiť, keď sa vrátim späť? Čo odo mňa teraz očakávate?”

Ježiš aj Tato sa obrátili k Saraju, ktorá mala plnú vidličku čohosi na polceste k ústam. Pomaly ju položila naspäť na tanier a potom zareagovala na Mackov zmätený pohľad.

„Mack,” začala, „musíš tým dvom odpustiť. Ľudia majú snahu reštrukturalizovať jazyk vzhľadom na svoju nezávislosť a potrebu predvádzať sa. Takže keď počujem, že sa jazyk zneužíva v prospech pravidiel spolužitia s nami, je pre mňa ťažké zostať ticho.”

„Musí byť,” dodala Tato.

„Tak čo som presne povedal?” spýtal sa Mack, teraz už celkom zvedavý.

„Mack, len ďalej jedz. Môžeme sa zhovárať aj pri jedle.”

Mack si uvedomil, že aj on má vidličku na polceste k ústam. Vďačne si vložil potravu do úst, zatiaľ čo Saraju začala hovoriť. Zdalo sa, že sa pritom dvíha zo stoličky a trbliece sa v tanci jemných farieb a odtieňov, pričom sa celá miestnosť zľahka zaplňala závratnými arómami, podobnými vôni kadidiel.

„Dovoľ mi odpovedať ti tak, že ti položím otázku. Prečo sme podľa teba prišli s desiatimi prikázaniami?“

Mack mal znova vidličku na polceste k ústam a pokračoval v jedení, zatiaľ čo uvažoval, ako odpovedať Saraju.

„Podľa mňa, aspoň tak ma to učili, je to súbor pravidiel, ktoré majú podľa vášho očakávania ľudia poslúchať, aby spravodlivo žili v súlade s vašou dobrotivosťou.“

„Keby to bola pravda, čo nie je,“ protirečila Saraju, „koľkí podľa teba žili dosť spravodlivo na to, aby to bolo v súlade s našou dobrotivosťou?“

„Nie mnohí, ak sú aj ostatní ľudia takí ako ja,“ skonštatoval Mack.

„V skutočnosti sa to podarilo len jednému – Ježišovi. Nielenže plne rešpektoval prikázania, ale aj dokonale naplnil ich ducha. No pochop to, Mackenzie – aby to mohol urobiť, musel byť odo mňa úplne závislý.“

„Tak prečo ste nám dali tie prikázania?“ spýtal sa Mack.

„V skutočnosti sme chceli, aby ste sa prestali pokúšať brať spravodlivosť do vlastných rúk. Bolo to len zrkadlo, ktoré vám malo odhaliť, aká špinavá je vaša tvár, keď žijete nezávisle.“

„No som si istý, že sú mnohí,“ odvetil Mack, „ktorí sa považujú za spravodlivých, pretože dodržiavajú prikázania.“

„Ale môžeš si očistiť tvár pred tým istým zrkadlom, ktoré ti ukazuje, aký si špinavý? V prikázaniach nie je milosrdenstvo, ani omylom. Preto ich Ježiš splnil všetky za vás – aby už nad vami nemali súdnu právomoc. A zákon, čo kedysi obsahoval nemožné požiadavky – Ne... – sa v skutočnosti stal príslubom, ktorý naplňame vo vás.“

Bola vo švungu, vlnila sa a pohybovala. „No pamätaj, že keď žijete svoj život sami a nezávisle, príslub je prázdny. Ježiš požiadavky zákona pochoval; už nemajú moc obviňovať ani prikazovať. Ježiš je príslub aj jeho naplnenie.“

„Hovoriš, že nemusím dodržiavať pravidlá?“ Mack teraz už úplne prestal jesť a sústredil sa na rozhovor.

„Áno. V Ježišovi nepodliehate nijakým zákonom. Všetky veci sú zákonné.“

„To nemôžeš myslieť vážne. Znova som z teba celý zmätený,“ zastonal Mack.

„Dieťa moje,“ prerušila ho Tato, „ešte si dokopy nič nepočul.“

„Mackenzie,“ pokračovala Saraju, „slobody sa boja tí, čo nedôverujú nášmu životu v nich. Úsilie dodržiavať zákon je fakticky vyhlásením nezávislosti, spôsobom, ako udržať kontrolu.“

„Preto máme tak radi zákony – že nám poskytujú určitú kontrolu?“ spýtal sa Mack.

„Je to oveľa horšie,“ skonštatovala Saraju. „Dodávajú vám moc súdiť druhých a nadradovať sa nad nich. Veríte, že žijete podľa vyššieho štandardu ako tí, ktorých súdite. Vynucovanie pravidiel, najmä v ich najjemnejších formách, akými sú zodpovednosť a očakávanie, je márnym úsilím vytvoriť z neistôt istoty. A napriek tomu, čo si azda myslíš, mám veľmi rada neistotu. Pravidlá nemôžu priniesť slobodu; majú len moc obviňovať.“

“Íha!” Mack si odrazu uvedomil, čo Saraju povedala. „Chceš mi povedať, že zodpovednosť a očakávanie sú len ďalšou formou pravidiel, ktorým už nepodliehame? Počul som dobre?“

„Áno,“ znova ho prerušila Tato. „Už sme tam – Saraju, je úplne tvoj!“

Mack ignoroval Tato a radšej sa usiloval sústrediť na Saraju, čo nebolo ľahké.

Saraju sa usmiala na Tato a potom aj na Macka. Začala hovoriť pomaly a rozvážne. „Mackenzie, vždy dávam prednosť slovesu pred podstatným menom.“

Zmlkla a čakala. Mack si vôbec nebol istý, čo má vyvodit' z jej tajomnej poznámky, a povedal jedinou vec, čo mu zišla na um. „Hm?“

„Ja,” roztvorila náručie, aby zahrnula aj Ježiša a Tato, „ja som sloveso. Som, čo som. Budem tým, čím budem. Som sloveso! Som živá, dynamická, vždy aktívna a v pohybe. Som sloveso vo večnom bytí.”

Mack cítil, že má ešte vždy na tvári nechápavý výraz. Rozumel slovám, ktoré vravela, no ešte nechápal súvislosti.

„A keďže mojou skutočnou podstatou je sloveso,” pokračovala, „som väčšmi prístupná slovesám než podstatným menám. Slovesá ako priznávať, kajať sa, žiť, ľubiť, odpovedať, rásť, dozrievať, meniť sa, siať, bežať, tancovať, spievať, a tak ďalej, a tak ďalej. Ľudia zas, naopak, sú schopní vziať sloveso, ktoré je živé a plné pôvabu, a zmenia ho na mŕtve podstatné meno alebo princíp presiaknutý pravidlami: niečo, v čom rast a život zomiera. Podstatné mená jestvujú, pretože je tu stvorený svet a fyzická realita, ale ak je svet len masou podstatných mien, je mŕtvy. Okrem ‚som‘ nie sú slovesá, a slovesá sú tým, čo drží svet nažive.”

„A...” Mack sa ešte vždy usiloval pochopiť, hoci do jeho mysle už prenikal záblesk svetla. „A čo to presne znamená?”

Saraju zjavne jeho nechápavosť nevyviedla z miery. „Aby sa niečo pohlo zo smrti k životu, musíš do zmesi pridať niečo živé a pohyblivé. Pohnúť sa z niečoho, čo je len podstatným menom, k niečomu dynamickému a nepredvídateľnému, k niečomu žijúcemu a prítomnému času, znamená pohnúť sa zo zákona k milosti. Môžem ti uviesť zopár príkladov?”

„Prosím ťa o to,” prisvedčil Mack. „Som samé ucho.”

Ježiš sa zachichotal a Mack sa naňho zamračil predtým, než znova uprel pohľad na Saraju. Na jej tvári sa zjavil jemný náznak úsmevu a pokračovala.

„Tak použime vaše dve slová: zodpovednosť a očakávanie. Než sa vaše slová stali podstatnými menami, boli najprv mojimi slovami, podstatnými menami naplnenými pohybom a skúsenosťou; schopnosťou odpovedať a nádejou. Moje slová sú živé a dynamické – plné

života a možností; vaše sú mŕtve, plné zákona, strachu a odsudzovania. Preto v Písme nenájdete slovo zodpovednosť.”

„Dokelu,” zvrátil tvár Mack, ktorý si začal uvedomovať, kam to všetko smeruje. „My ho určite používame často.”

„Náboženstvo musí uplatňovať zákon, aby získalo moc a kontrolu nad ľuďmi, ktorých potrebuje, ak chce prežiť. Ja vám dávam schopnosť odpovedať, a vaša odpoveď má voľnosť ľúbiť a pomôcť v každej situácii, a preto je každá chvíľa iná, jedinečná a nádherná. Pretože ja som vaša schopnosť odpovedať, musím byť vo vás prítomná. Ak by som vám jednoducho dala *zodpovednosť*, nemusela by som vôbec byť s vami. Stala by sa úlohou konať, povinnosťou, ktorú treba splniť, niečím, v čom neuspejete.”

„Dokelu, dokelu,” zopakoval Mack bez veľkého nadšenia.

„Použijeme príklad priateľstva a to, ako odstránenie prvku života z podstatného mena môže drasticky zmeniť vzťah. Mack, ak sme ty a ja priatelia, v našom vzťahu existuje nádej. Ak sa vidíme alebo sme rozdelení, je tu nádej, že budeme spolu, budeme sa smiať a zhovárať sa. Táto nádej nemá konkrétnu definíciu; je živá a dynamická, a všetko, čo pramení z toho, že sme spolu, je jedinečný dar, takže o presne taký sa spolu nedelia iní. No čo sa stane, ak túto ‚nádej‘ zmením na ‚očakávanie‘ – či už vyslovené, alebo nevyslovené? Odrazu do nášho vzťahu vstupuje zákon. Teraz sa už od teba očakáva, že sa budeš správať spôsobom, ktorý splní moje očakávania. Naše živé priateľstvo sa rýchlo zvrhne na mŕtvu vec s pravidlami a požiadavkami. Už nejde o teba a o mňa, ale o to, čo majú priatelia robiť, či o povinnosti dobrého priateľa.”

„Alebo,” poznamenal Mack, „o povinnosti manžela a otca, zamestnanca, kohokoľvek. Už som v obraze. Oveľa radšej by som žil v nádeji.”

„Ako ja,” dumala Saraju.

„Ale,” namietol Mack, „ak by ľudia nemali očakávania a povinnosti, nezrútilo by sa všetko?”

„Iba ak by to boli svetskí ľudia, žijúci mimo mňa a podriadení zákonu. Povinnosti a očakávania sú základom viny, hanby a odsúdenia, a tvoria základný rámec na to, aby sa výkon stal základom identity a hodnoty. Dobré vieš, aké je nežiť podľa niečích očakávaní.”

„Doparoma, viem!” zamrmľal Mack. „Nie je to moja predstava dobrých čias.” Nakrátko sa odmlčal, hlavou mu preblesla nová myšlienka. „Hovoríš, že odo mňa nič neočakávaš?”

Prehovorila Tato: „Zlato, nikdy som v súvislosti s tebou, ale ani s nikým iným nemala nijaké očakávania. Podstatou očakávania je, že niekto nepozná budúcnosť alebo výsledok a usiluje sa ovládať správanie, aby dosiahol požadovaný zámer. Ľudia sa vo veľkej miere usilujú ovládať správanie prostredníctvom očakávaní. Ja vás poznám a všetko o vás viem. Prečo by som očakávala niečo iné, ako to, čo už viem? To by bolo bláznovstvo. A okrem toho, keďže nemám očakávania, nikdy ma nesklamete.”

„Čože? Nikdy si sa vo mne nesklamala?” Mack sa to usiloval stráviť.

„Nikdy!” dôrazne povedala Tato. „V našom vzťahu prechovávam stálu a živú nádej, a dávam ti schopnosť reagovať na všetky situácie a okolnosti, v ktorých sa ocitneš. Miera, v ktorej sa uchylujete k očakávaniam a povinnostiam, je mierou, do akej ma nepoznáte alebo mi nedôverujete.”

„A,” podotkol Ježiš, „do takej miery budete žiť v strachu.”

„Ale...” Macka to nepresvedčilo. „Nechceš, aby sme si stanovili priority? Vieš: Prvý je Boh a potom niečo nasledované niečím ďalším?”

„Problém života podľa priorít,” prehovorila Saraju, „je, že sa v ňom všetko vníma ako hierarchia, pyramída, a ty a ja sme už na túto tému diskutovali. Ak dáš na vrchol Boha, čo

to v skutočnosti znamená a koľko je dost? Koľko času mi venujete predtým, ako budete môcť tráviť zvyšok dňa, tú časť, ktorá vás zaujíma oveľa viac?”

Tato ju znova prerušila. „Vieš, Mackenzie, jednoducho nechcem kus z vás a z vášho života. Aj ak by ste boli schopní, čo nie ste, venovať mi najväčší kus, nie je to to, čo chcem. Chcem vás celých, každú časť z vás a vášho dňa.”

Teraz opäť prehovoril Ježiš. „Mack, nechcem byť prvý na zozname hodnôt; chcem byť uprostred všetkého. Keď žijem v tebe, potom spolu môžeme prežiť všetko, čo sa ti stane. Skôr ako na vrchole pyramídy chcem byť uprostred pohyblivých tvarov zavesených nad detskou postieľkou, kde je všetko v tvojom živote – tvoji priatelia, rodina, zamestnanie, myšlienky, aktivity – spojené so mnou, no hýbe sa to vo vetre, sem a tam, dopredu a dozadu v neuveriteľnom tanci bytia.”

„A ja,” povedala na záver Saraju, „ja som vietor.” Naširoko sa usmiala a uklonila sa.

Zavládlo ticho a Mack sa usiloval spamätať. Oboma rukami zvieral okraje stola, akoby sa chcel pridržať niečoho hmatateľného uprostred toľkého náporu myšlienok a obrazov.

„Nuž, stačilo,” vyhlásila Tato a vstala zo stoličky. „Je čas na zábavu! Choďte napred, kým odložím jedlo, čo by sa mohlo pokaziť. O taniere sa postarám neskôr.”

„A čo zbožné rozjímanie?” spýtal sa Mack.

„Nemáme nijaké rituály, Mack,” povedala Tato a zdvihla niekoľko mís s jedlom. „Takže dnes večer budeme robiť niečo iné. Bude sa ti to páčiť!”

Keď Mack vstal a zvrtol sa, aby nasledoval Ježiša k zadným dverám, pocítil ruku na svojom pleci a obrátil sa. Tesne pri ňom stála Saraju a uprene naňho pozerala.

„Mackenzie, ak mi to dovoľíš, rada by som ti na tento večer niečo darovala. Smiem sa dotknúť tvojich očí a uzdraviť ich, len nateraz?”

Mack bol prekvapený. „Vidím dobre. Či azda nie?”

„V skutočnosti,” ospravedlňujúco povedala Saraju, „vidíš veľmi málo, i keď na človeka celkom dobre. No len na dnešný večer by som bola rada, aby si videl časť toho, čo vidíme my.”

„To rozhodne chcem,” súhlasil Mack. „Prosím ťa, dotkni sa mojich očí.”

Vystrela k nemu ruky a Mack zavrel oči a naklonil sa. Jej dotyk bol ako ľad, nečakaný a osviežujúci. Prebehla ním jemná triaška a načiahol sa, aby si jej ruky pridržal na tvári. Nič tam však nebolo, a tak pomaly otváral oči.

♦ 15 ♦

SLÁVNOSŤ PRIATEĽOV

Rodinu a priateľov môžeme pobožkať na rozlúčku a vzdialiť sa od nich na mnoho kilometrov, no zároveň ich ponesieme v srdci, v mysli, v žalúdku, pretože nielen my žijeme vo svete, ale aj svet žije v nás.

Frederick Buechner, *Slová pravdy*

Mack otvoril oči a hneď si ich musel zacloniť pred oslepujúcim svetlom, ktoré ho ohromilo. Potom niečo začul.

„Priamo na mňa sa ti bude pozeráť len veľmi ťažko,“ vravel Sarajin hlas, „aj na Tato. No keď si tvoja myseľ zvykne na zmeny, bude to ľahšie.“

Stál na tom istom mieste, kde zavrel oči, no už tam nebola chata, ani mólo a dielňa. Namiesto toho bol vonku na vrchole malého kopca, pod žiarivou, no bezmesačnou nočnou oblohou. Videl, že hviezdy sa pohybujú, nie náhlivo, no súvislé a presne, akoby ich pohyb usmerňovali skvelí nebeskí dirigenti.

Príležitostne, ako na povel, pomedzi hviezdy preletela kométa či spŕška meteorov, ktoré ozvláštnili plynulý tanec. Potom Mack uvidel, ako niektoré hviezdy rastú a menia farbu a sú z nich novy alebo bieli trpaslíci. Bolo to, akoby sa sám čas stával dynamickým a nestálym, a spájal sa tak so zdanlivo chaotickým, no presne riadeným nebeským predstavením.

Obrátil sa späť k Saraju, ktorá pri ňom ešte vždy stála. Hoci sa na ňu stále ťažko pozeralo priamo, už bol schopný rozoznať symetriu a farby začlenené do vzorov, akoby do svetelného rúcha boli všité miniatúrne diamanty, rubíny a zafíry, ktoré sa najprv pohybovali vo vlnách a potom sa roztrúsili ako čiastočky.

„Je to všetko neuveriteľne krásne,” zašepkal uprostred svätých a veľkolepých výjavov.

„Naozaj,” prehovorila zo svetla Saraju. „Teraz sa rozhliadni, Mackenzie.”

Rozhliadol sa a zalapal po dychu. Dokonca v nočnej temnote bolo všetko jasné a vyžarovalo svetelné kruhy rôznych farieb a odtieňov. Les bol zaliaty farebným svetlom, pričom bol viditeľný každý strom, každá vetvička a list. Vtáky a netopiere, ktoré lietali alebo sa naháňali, zanechávali za sebou žiarivé farebné stopy. Dokonca videl, že v diaľke je prítomná celá armáda stvorení: jeleň, medveď, kamzík a veľkolepý los v blízkosti okraja lesa a vydra a bobor v jazere, pričom každý tvor vydával vlastný farebný jas. Všade sa pohybovalo nespočetné množstvo drobných bytostí, hnali sa a vystreľovali z miesta na miesto, všetky obklopené vlastnou velebou.

Žiarili broskyne, slivky i ríbezle, k jazeru sa spustil morský orol, no v poslednej chvíli zostal vo vzduchu a preletel nad hladinou, pričom iskry z jeho krídel dopadali do vody ako sneh. Za ním sa vynoril veľký jazerný pstruh odetý v dúhových farbách, akoby chcel pokúšať prelietajúceho lovca, a potom sa za šplechotu farieb vrhol späť do vody.

Mack sa cítil väčší ako život, akoby mal schopnosť byť prítomný všade, kam sa pozrie. Jeho pohľad zaujali dve medvied'atá, ktoré sa hrali pri matkiných nohách, okrové, matové a orechové odtiene sa kotúľali a prevaľovali, keď sa hrali, zhovárali a smiali v rodnom jazyku. Mack mal pocit, že sa môže načiahnúť a dotknúť sa ich, a bezmyšlienkovitú vystrel ruku. Znepokojene ju stiahol späť, pretože si uvedomil, že aj on sám žiari. Pozeral na svoje nádherne

sformované dlane, jasne viditeľné v kaskádach farebného svetla. Skúmal zvyšok svojho tela a zistil, že je celý zaodetý vo svetle a farbách; v čistote, ktorá mu umožňovala byť slobodným, no zároveň slušným.

Mack si uvedomil aj to, že nepocítiťuje bolesť ani len vo svojich zvyčajne pobolievajúcich kĺboch. V skutočnosti mu ešte nikdy nebolo tak dobre a necítil sa taký úplný. Hlavu mal čistú a zhlboka vdychoval vône a arómy noci, ale aj spiacich kvetov v záhrade, z ktorých sa mnohé prebúdzali na jeho počesť.

Z jeho vnútra sa drala delirická a delikátna radosť. Vyskočil, pomaly sa vznášal vo vzduchu; potom sa zľahka vrátil na zem. „Aké podobné,” pomyslel si, „lietaniu v snoch.”

A vtedy Mack uvidel svetlá. Jednotlivé pohyblivé body vynárajúce sa z lesa a splývajúce dovedna nad lúkou, kde stál spolu so Saraju. Potom ich zazrel vysoko na okolitých horách, a vzápätí sa objavovali a mizli, približovali sa po lesných cestičkách k nim.

Stretli sa na lúke, armáda detí. Nemali sviece, samy boli svetlami. A vo vlastnej žiare boli všetky zaodeté v rozmanitých odevoch, ktoré podľa Mackových predstáv zastupovali každý kmeň a jazyk. Vedel z nich identifikovať len málo, no na tom nezáležalo. Boli to deti zeme, ktorých matkou bola Tato. Prichádzali s tichou dôstojnosťou a pôvabom, s tvármi plnými vyrovnanosti a mieru, a za ruky držali ešte mladšie deti.

Mack na okamih zauvažoval, či by tam nemohla byť Missy, a hoci ju chvíľu hľadal, napokon to vzdal. Povedal si, že ak by tam bola a chcela by sa rozbehnúť k nemu, urobila by to. Deti teraz vytvorili na lúke veľký plný kruh s vynechanou cestičkou, ktorá viedla do blízkosti miesta uprostred, kde stál Mack. Keď sa deti chichotali alebo šepkali, objavovali sa a zhasínali svetielka ako na štadióne plnom fotografických bleskov. I keď Mack nemal predstavu,

čo sa odohráva, ony zjavne áno, a to očakávanie už takmer nemohli vydržať.

Z čistiny za nimi sa vynorili a vytvorili kruh väčších svetiel tí, o ktorých Mack predpokladal, že sú dospelí ako on. Ich svetlá mali žiarivé farby, no boli tlmené.

Odrazu Mackovu pozornosť zaujal nezvyčajný pohyb. Zdalo sa, že jedna zo svetelných bytostí vo vonkajšom okruhu má nejaké ťažkosti. Smerom k nim sa chvíľu niesli nocou fialové a slonovinové záblesky a šípy. Tie potom vystriedali jemné orchideové, zlaté a rumelkové odtiene, planúce a jasne žiariace, znova smerujúce k nim, blčiace na pozadí bezprostrednej temnoty a potom ustupujúce a vracajúce sa k svojmu zdroju.

Saraju sa zachichotala.

„Čo sa deje?“ zašepkal Mack.

„Je tu muž, ktorý má isté problémy ovládnuť svoje pocity.“

Nech už to bol ktokoľvek, nevedel sa zmestiť do kože a znepokojoval iných okolo seba. Efekt vín bol jasne viditeľný, keď sa blýskajúce svetlo rozšírilo do priľahlého kruhu detí. Tie, čo boli blízko k podnecovateľovi, zjavne zareagovali, pretože farba a svetlo plynuli od nich smerom k nemu. Kombinácie vychádzajúce od každého boli jedinečné a Mack mal pocit, že predstavujú priame reakcie na toho, čo spôsobil rozruch.

„Ešte vždy tomu nerozumiem,“ znova zašepkal Mack.

„Mackenzie, vzor farby a svetla je pre každého človeka jedinečný; nejestvujú dva rovnaké a nijaký vzor sa nikdy druhýkrát nezopakuje. Tu sme schopní *vidieť sa* navzájom pravdivo, a časť *videnia* znamená, že osobnosť jednotlivca a jeho emócie sú viditeľné vo farbe a svetle.“

„To je neuveriteľné!“ zvolal Mack. „Tak prečo sú farby detí väčšinou biele?“

„Keď sa k nim priblížiš, uvidíš, že majú veľa rozmanitých farieb splývajúcich do bielej, ktorá obsahuje

všetky. Keď dospejú a stanú sa tým, kým skutočne sú, ich farby budú odlišnejšie a budú mať jedinečné odtiene.”

„Neuveriteľné!” bolo všetko, čo bol na to Mack schopný povedať, a rozhliadol sa pozornejšie. Teraz si všimol, že za kruhom dospelých sa zjavili ďalší, a tí sa rovnomerne rozostavili po celom obvode. Boli to vyššie plamene, zjavne planúce v súlade s pohybom vetra. Mali navzájom podobnú zažiarovú farbu a belasý odtieň vodnej hladiny, pričom každý z nich mal aj jedinečné kúsky iných farieb.

„Anjeli,” odvetila Saraju, skôr ako sa stihol spýtať.
„Služobníci a strážcovia.”

„Neuveriteľné!” povedal Mack po tretí raz.

„Je toho viac, Mackenzie, a toto ti pomôže pochopiť problém, ktorý má ten muž.” Ukázala smerom k pokračujúcemu rozruchu.

Dokonca aj Mackovi bolo zrejmé, že ten človek, nech už je to ktokoľvek, má ešte vždy ťažkosti. Náhle a prudké šípy svetla a farieb chvíľami vystreľovali ešte bližšie smerom k nim.

„Nielenže môžeme vidieť jedinečnosť svetla a farieb každej bytosti, no sme aj schopní odpovedať rovnakým spôsobom. Ovládať tieto odpovede je však veľmi ťažké, a zvyčajne sa neobmedzujú, ako sa o to usiluje ten muž. Je prirodzené nechať ich jednoducho plynúť.”

„Nechápem,” zaváhal Mack. „Hovoriš, že na seba môžeme navzájom reagovať vo farbách?”

„Áno,” prikývla Saraju, alebo sa to aspoň Mackovi zdalo. „Každý vzťah medzi dvomi osobami je absolútne jedinečný. Preto nemôžeš ľúbiť dvoch ľudí rovnakým spôsobom. Každého človeka máš rád inak preto, lebo je tým, kým je, a vyvolá v tebe jedinečnú odpoveď. A čím viac toho druhého poznáš, tým bohatšie sú farby toho vzťahu.”

Mack počúval, no ešte vždy pozoroval, čo sa deje pred nimi. Saraju pokračovala: „Azda najlepšie to pochopíš, keď ti poviem názorný príklad. Povedzme, Mack, že si s priateľom vo vašej miestnej kaviarni. Sústreďuješ sa na

svojho spoločníka, a ak by si to mohol vidieť, oboch vás obaľuje súbor farieb a svetla, ktorý vyznačuje nielen vašu individuálnu jedinečnosť, ale aj jedinečnosť vášho vzájomného vzťahu a emócie, ktoré pociťujete v tej chvíli.”

„Ale,” chcel sa spýtať Mack, no prerušila ho.

„Ale predpokladajme,” pokračovala Saraju, „že do kaviarne vstúpi ďalší človek, ktorého máš rád, a hoci si zaujatý rozhovorom s prvým priateľom, všimneš si príchod toho druhého. Ak by si bol schopný vidieť širšiu skutočnosť, znova by si uvidel toto: Zatiaľ čo pokračujete v rozhovore, jedinečná kombinácia farieb a svetla ťa opustí a obalí toho, čo práve vstúpil, čo predstavuje inú formu tvojej lásky a privítanie toho človeka. A ešte čosi, Mackenzie, nie je to len vizuálne, ale aj zmyslové; tú jedinečnosť môžeš cítiť ako dotyk, zavoňať a dokonca aj ochutnať.”

„To sa mi páči!” zvolal Mack. „No ako to, že až na tamtoho jedného,” ukázal smerom k vzrušeným svetlám medzi dospelými, „sú všetci takí pokojní? Predpokladal by som, že farby budú všade; nepoznajú sa navzájom?”

„Väčšinou sa navzájom poznajú veľmi dobre, no prišli na slávnosť, na ktorej nejde o nich a o ich vzájomné vzťahy, aspoň nie priamo,” vysvetlila Saraju. „Čakajú.”

„Na čo?” spýtal sa Mack.

„Čoskoro uvidíš,” odvetila Saraju a bolo zrejmé, že o tej záležitosti už nemieni viac prezradiť.

„Takže prečo,” Mack znova obrátil pozornosť na človeka spôsobujúceho nepokoj, „prečo má tamten také ťažkosti a prečo sa zjavne sústreďuje na nás?”

„Mackenzie,” jemne odvetila Saraju, „nesústreďuje sa na nás, sústreďuje sa na teba.”

„Čože?” Mack bol ohúrený.

„Ten, čo má so sebou toľko problémov – tamten – je tvoj otec.”

Macka zaplavila vlna emócií, zmes hnevu a cnenia, a vzápätí na to sa otcove farby preniesli cez lúku k nemu. Strácal sa v záplave rubínovej, rumelkovej a fialovej, svetlá

a farby krúžili okolo neho a objímali ho. A uprostred tej výbušnej búrky sa, sám nevedel ako, rozbehol po lúke, aby našiel otca, utekal k zdroju farieb a emócií. Bol malým chlapcom, ktorý chce svojho ocka, a po prvý raz sa nebál. Bežal, nestaral sa o nič, len o objekt svojho srdca, a našiel ho. Otec bol na kolenách zaplavený svetlom, a do rúk, ktoré mu zakrývali tvár, stekali slzy ako vodopád drahokamov.

„Ocko!” vykrikol Mack a klesol k mužovi, ktorý nebol schopný na syna ani len pozrieť. V zavýjaní vetra a plameňov vzal Mack otcovu tvár do oboch rúk a prinútil ho, aby mu pozrel do očí. Dostal zo seba slová, ktoré túžil povedať už dlhé roky: „Ocko, je mi to tak ľúto! Lúbim ťa, ocko!” Svetlo jeho slov zmenilo temnotu otcových farieb na krvavočervenú. Obaja si vzlykajúc hovorili slová priznania a odpustenia, a láska, presahujúca oboch, ich uzdravovala.

Napokon obaja spoločne vstali, otec držal syna tak, ako to nevedel urobiť nikdy predtým. Vtedy si Mack uvedomil zvuky piesne, ktorá prenikla na posvätné miesto, kde stál so svojim otcom, a oboch ich obmývala. Držali sa v objatí, neschopní hovoriť cez slzy počúvali pieseň zmierenia, ktorá rozžiarila nočnú oblohu. Medzi deťmi, najmä medzi tými, čo najviac trpeli, vytryskla fontána žiarivej farby, a tá sa potom vlnila, keď ju vietor roznášal k ostatným, až bolo napokon celé pole zaplavené svetlom a piesňou.

Mack akosi vedel, že toto nie je čas na rozhovor, a chvíľu, ktorú môže stráviť s otcom, rýchlo uplynie. Cítil, že to akýmsi tajomným spôsobom znamená pre otca rovnako veľa ako preňho. U Macka nová ľahkosť, ktorú pocítil, spôsobila eufóriu. Pobožkal otca na pery, obrátil sa a zamieril späť k malému kopcu, na ktorom ho čakala Saraju. Keď prechádzal pomedzi rady detí, cítil, ako ho zľahka objímajú dotykmi a farbami. Stal sa známym a obľúbeným.

Prišiel k Saraju, a aj ona ho objala. Zotrval v jej náručí a plakal. Po tom, ako sa trochu pozviechal, sa obrátil k lúke, jazeru a nočnej oblohe. Zašumelo to. Očakávanie bolo hmatateľné. Odrazu sa po ich pravici vynoril z temnoty Ježiš

a vypukol rozruch. Na sebe mal jednoduché briliantovo-biele rúcho a na hlave ničím neozdobenú zlatú korunu, no na jeho vzhľade sa jasne zračilo, že je kráľom sveta.

Kráčal po ceste, ktorá sa pred ním otvárala, doprostred – doprostred všetkého Stvorenia, človek, ktorý je Bohom a Boh, ktorý je človekom. Svetlo a farba tancovali a tkali tapisériu lásky, po ktorej kráčal. Niektorí vykrikovali slová lásky, iní jednoducho stáli so zdvihnutými rukami. Mnohí z tých, ktorých farby boli najsýtejšie a najhlbšie, ležali obrátení tvárou k zemi. Všetko, čo bolo schopné dýchať, spievalo pieseň nekonečnej lásky a vďaky. V ten večer bol svet taký, ako Boh zamýšľal.

Ježiš prišiel do stredu, zastal a rozhliadal sa. Jeho pohľad utkvel na Mackovi, ktorý stál na malom kopci na vonkajšom okraji. Ten počul, ako mu Ježiš šepká do ucha: „Mack, mám ťa mimoriadne rád.” To už bolo nad Mackove sily, klesol na zem a zaplavili ho slzy radosti. Nemohol sa pohnúť, zovretý v objatí Ježišovej lásky a nehy.

Potom začul, ako Ježiš jasne a nahlas, no zároveň nežne volá: „Poďte!” A išli, najprv deti a potom dospelí, a každý zotrval tak dlho, ako potreboval; smiali sa, zhovárali, objímali a spievali s Ježišom. Zdalo sa, že čas úplne zastal, zatiaľ čo nebeský tanec a divadlo pokračovali. A postupne odchádzali, až nezostal nik okrem planúcich modrých strážcov a zvierat. Aj pomedzi ne Ježiš kráčal, oslovil každé po mene, a ony aj ich mláďatá sa obracali a vracali sa do nôr, dúpät, brlohov, hniezd a ležovísk.

Mack nehybne stál a usiloval sa vstrebať túto skúsenosť, ktorá prevyšovala jeho chápanie. „Nemal som predstavu...,” zašepkal krútiac hlavou a pozerajúc do diaľky. „Neuveriteľné!”

Saraju sa zasmiala a jej smiech vytvoril farebnú spříšku. „Len si to predstav, Mackenzie, keby som sa nebola dotkla len tvojich očí, ale aj jazyka, nosa a uší.”

Napokon znova osameli. Divý, znepokojujúci krik alky, prenikajúci ponad jazero, akoby signalizoval koniec slávnosti a strážcovia naraz zmizli. Jedinými pretrvávajúcimi zvukmi boli svrkot svrčkov a kŕkanie žiab, pokračujúcich vo vlastnom chválospeve z okraja vôd a priľahlých lúk. Trojica sa bez slova obrátila a vykročila späť k chatrči, ktorá sa znova stala pre Macka viditeľnou. Ako keby mu cez oči zatiahli záves, znova bol slepý; jeho videnie sa znormalizovalo. Zachvátil ho pocit straty, túžba a tak trochu aj smútok, až kým k nemu nepristúpil Ježiš, ktorý ho vzal za ruku a stisol ju, čím dal Mackovi najavo, že je všetko také, ako má byť.

• 16 •

SMUTNÉ RÁNO

Nekonečný Boh sa môže celý odovzdať každému zo svojich detí. Nedelí sa tak, aby mal každý časť, no každému sa odovzdá tak naplno, akoby nik iný ani nejestvoval.

A. W. Tozer

Mack mal pocit, že len pred chvíľou zaspal hlbokým bezsenným spánkom, keď zacítil, ako ním trasie ruka.

„Mack, zobuď sa. Je čas, aby sme išli.” Hlas bol známy, ale hlbší, akoby sa aj ona práve zobudila zo spánku.

„Hm?” Zastonal. „Koľko je hodín?” zamrmal, kým si v mysli vybavoval, kde je a čo tam robí.

„Je čas ísť!” odpovedal šepot.

Hoci si nemyslel, že dostal odpoveď na to, na čo sa pýtal, zliezol z postele, šomral a šmátral, až kým nenašiel spínač lampy a nezažal ju. Po hlbokkej tme bolo svetlo oslepujúce a trvalo ďalšiu chvíľu, kým bol schopný otvoriť jedno oko a zaškúlil na svojho ranného návštevníka.

Muž stojaci vedľa neho trochu pripomínal Tato; bol však dôstojný, starší, šľachovitý a vyšší ako Mack.

Striebristo-biele vlasy stiahnuté dozadu a zopnuté do konského chvosta ladili so sivými fúzmi a kozou briadkou. Károvaná košeľa s vyhrnutými rukávmi, džínsy a turistická obuv, dopĺňajúca výstroj niekoho, kto je pripravený na cestu. „Tato?” spýtal sa Mack.

„Áno, synak.”

Mack pokrútil hlavou. „Ešte stále sa so mnou babreš, však?”

„Vždy,” odvetil s vlúdnyim úsmevom a potom odpovedal na ďalšiu otázku, skôr ako ju Mack stihol vysloviť. „Dnes ráno budeš potrebovať otca, tak sa nachystaj a poďme. Všetko, čo potrebuješ, je na stoličke a stole na konci tvojej postele. Stretieme sa v kuchyni, kde si môžeš, skôr ako vyrazíme, niečo zajesť.”

Mack prikývol. Nespýtal sa, kam majú namierené. Ak by Tato chcel, aby to vedel, povedal by mu to. Rýchlo natiahol na seba oblečenie podobné Tatovmu, ktoré mu sadlo ako uliate, a obul si turistické topánky. Po krátkej zastávke v kúpeľni zamieril do kuchyne.

Ježiš a Tato stáli pri pulte a vyzerali oveľa odpočinutejší, ako sa cítil Mack. Práve chcel prehovoriť, keď zadnými dverami vošla Saraju s veľkým balíkom. Vyzeral ako predĺžený spací vak, pevne zviazaný, s popruhmi na oboch koncoch, aby sa dal ľahko niesť. Podala ho Mackovi a ten hneď zacítil nádhernú zmes vôní, vychádzajúcu z balíka. Bola to zmes aromatických bylín a kvetov, pomyslel si, že ich spoznáva. Cítil škoricu a mäta, vonné soli a ovocie.

„Toto je dar na neskôr. Tato ti ukáže, ako sa používa.” Usmiala sa a objala ho. Alebo to bol jediný spôsob, ako to mohol opísať. Pri nej bolo jednoducho ťažké niečo pomenúvať.

„Môžeš to niesť,” dodal Tato. „Nazbieral si to včera so Saraju.”

„Môj dar počká tu do tvojho návratu,” usmial sa Ježiš, a aj on Macka tak objal, že sa to dalo bezpochyby nazvať objatím.

Obaja odišli dozadu a Mack osamel s Tatom, ktorý pripravoval praženicu so slaninou.

„Tato,” spýtal sa Mack, prekvapený, s akou ľahkosťou ho tak nazýva. „Jedávaš?”

„Nič nie je rituál, Mackenzie. Ty to potrebuješ, ja nie.“
Usmial sa. A nezhltol to prirýchlo. Máme more času a rýchle
jedenie neprospieva tvojmu tráveniu.”

Mack jedol pomaly a relatívne potichu sa jednoducho
tešil z Tatovej prítomnosti.

V jednej chvíli nazrel do jedálenskej časti Ježiša a povedal
Tatovi, že náčinie, ktoré budú potrebovať, položil k dverám.
Tato sa poďakoval Ježišovi, ktorý ho pobozkal na pery a
odišiel zadnými dverami.

Mack pomáhal umyť riad a pritom sa spýtal: „Naozaj ho
ľúbiš, však? Myslím tým Ježiša.”

„Viem, koho myslíš,” so smiechom odvetil Tato.
Zastavil sa uprostred umývania panvice. „Celým svojím
srdcom. Myslím, že jediný počatý syn je niečo mimoriadne.”
Tato žmurkol na Macka a pokračoval. „To je súčasť
výnimočnosti toho, ako ho poznám.”

Doumývali riad a Mack nasledoval Tatu von. Spoza
vrcholov hôr sa vynáral úsvit, jeho farby sa zvyrazňovali na
pozadí popolavosivej unikajúcej noci. Mack priniesol dar od
Saraju a prehodil si ho cez plece. Tato mu podal malý
krompáč, ktorý bol postavený pri dverách, a sám si dal na
chrbát batoh. Do jednej ruky zobral lopatu, do druhej
vychádzkovú palicu a bez slova zamieril okolo záhrady a
ovocného sadu smerom k pravej strane jazera.

Keď prišli k horskému chodníku, bolo už dosť svetla na
to, aby sa mohli ľahko orientovať. Tato zastal a ukázal
vychádzkovou palicou na strom kúsok od chodníka. Mack
sotva rozoznal, že niekto ho označil malým červeným
oblúkom. Pre Macka to nič neznamenal a Tato
nevysvetľoval. Namiesto toho vykročil miernym krokom po
chodníku.

Dar od Saraju bol na svoju veľkosť ľahký a rukoväť
krompáča používal Mack ako vychádzkovú palicu. Prešli
cez potôčik a zamierili hlbšie do lesa. Mack bol rád, že jeho
topánky sú vodotesné, pretože v dôsledku chybného kroku

skízol zo skaly a ocitol sa po členky vo vode. Počul, ako si Tato pohmkáva melódiu, no nespoznal ju.

Cestou Mack myslel na množstvo vecí, ktoré zažil počas predchádzajúcich dvoch dní. Rozhovory so všetkými troma spolu i jednotlivo, čas strávený so Sofiou, zanietenie, ktorého súčasťou sa stal, pozorovanie nočnej oblohy s Ježišom, kráčanie po jazere. A vrcholom bola slávnosť v predchádzajúcu noc, vrátane jeho zmierenia s otcom – takého uzdravujúceho, hoci sa povedalo len veľmi málo. Bolo ťažké vstrebať to všetko do seba.

Keď Mack o tom všetkom rozmýšľal a zvažoval, čo sa dozvedel a naučil, uvedomil si, koľko otázok ešte má. Azda bude mať šancu položiť niektoré z nich, mal však pociť, že teraz na to nie je pravý čas. Vedel len, že už nikdy nebude rovnaký ako predtým, a uvažoval, čo budú tieto zmeny znamenať pre Nan, preňho a jeho deti, najmä Kate.

Bolo tu však niečo, čo sa ešte chcel opýtať a ťažilo ho to celou cestou. Napokon prerušil ticho.

„Tato?“

„Počúvam, synak.“

„Sofia mi včera pomohla pochopiť veľa vecí v súvislosti s Missy. A ozaj mi pomohlo rozprávať sa s Tato. Ach, chcel som povedať s tebou.“ Mack bol zmätený, no Tato zastal a usmial sa, akoby chápal, a tak Mack pokračoval. „Nie je zvláštne, že o tom potrebujem hovoriť aj s tebou? Teda ty si čosi ako otec otcov, ak to dáva nejaký zmysel.“

„Rozumiem, Mackenzie. Blížime sa k uzavretiu kruhu. To, že si včera odpustil svojmu otcovi, je významnou súčasťou toho, že ma dnes môžeš spoznať ako Otca. Už nič viac nemusíš vysvetľovať.“ Mack akosi vedel, že sa blížia na koniec dlhej cesty a Tato sa mu usiluje pomôcť urobiť niekoľko posledných krokov.

„Ako vieš, nebolo možné stvoriť slobodu bez toho, aby to niečo stálo.“ Tato sklopil zrak a na zápästiach mal jasne viditeľné, nezmazateľné jazvy. „Vedel som, že tí, ktorých som stvoril, sa vzbúria, zvolia si nezávislosť a smrť, a vedel

som, čo ma bude stáť otvorenie cesty k zmiereniu. Vaša nezávislosť rozpútala to, čo vám pripadá ako svet plný chaosu; náhodný a desivý. Mohol som zabrániť tomu, čo sa stalo Missy? Odpoveď je áno.”

Mack pozrel na Tatu, v očiach mal otázku, ktorú nebolo potrebné vysloviť. Tato pokračoval: „Po prvé, keby som nestvoril vôbec nič, táto otázka by sa nevynorila. Alebo po druhé, mohol som aktívne zasiahnuť do jej situácie. To prvé neprišlo nikdy do úvahy a pri tom druhom nebola daná voľba možná pre zámary, ktorým teraz azda nerozumieš. V tomto bode ti ako odpoveď môžem ponúknuť len svoju lásku a dobrotu a môj vzťah s tebou. Missina smrť nebola mojím zámerom, no to neznamená, že ju nemôžem využiť na dobré ciele.”

Mack smutne pokrútil hlavou. „Máš pravdu. Priveľmi to nechápem. Na okamih mám pocit, že vidím záblesk, no potom sa vo mne zdvihne všetka tá clivota spojená s pocitom straty a hovorí mi, že to, čo som si myslel, že vidím, jednoducho nemôže byť pravda. Ale verím ti...” A odrazu to bolo ako nová myšlienka, prekvapujúca a nádherná. „Tato, *verím ti!*”

Tato naňho vlúčne pozrel. „Viem, synak, viem.”

S tým sa zvrtol, znova vykročil po cestičke a Mack ho nasledoval s ľahším a vyrovnanejším srdcom. Čoskoro prišiel úsek, kde bolo treba, hoci relatívne ľahko, liezť a ich rýchlosť sa spomalila. Príležitostne Tato zastal a poklopkal po balvane alebo veľkom strome pri ceste, pričom zakaždým ukázal na malý červený oblúk. Skôr ako Mack mohol položiť zrejmu otázku, Tato sa obrátil a pokračoval v ceste.

Po čase začali stromy rednúť a Mack zahliadol plytké lúky na miestach, kde zosuv pôdy odtrhol kusy lesa nejaký čas predtým, ako vybudovali cestičku. Raz si urobili krátku prestávku a Mack sa napil studenej vody, ktorú Tato vzal so sebou v čutorách.

Krátko po prestávke sa cesta stala náročnejšou a ich rýchlosť sa ešte väčšmi spomalila. Prešli cez líniu stromov.

Mack odhadoval, že sú na ceste takmer dve hodiny. Videl cestu vynímajúcu sa na horskom hrebeni pred nimi, no najprv sa museli dostať cez veľké pole skál a balvanov.

Tato znova zastal, položil plecniak a siahol dovnútra po vodu. „Už sme takmer na mieste, dieťa moje,” povedal a podal Mackovi čutoru.

„Naozaj?” spýtal sa Mack a znova pozrel na opustené a beznádejne pôsobiace skalné pole, ktoré ležalo pred nimi.

„Áno!” To bolo jediné, čo povedal Tato, a Mack si nebol istý, či sa chce spýtať, kde to už takmer sú.

Tato si vybral malý balvan blízko cesty, položil k nemu plecniak a lopatu a sadol si. Pôsobil ustarosteným dojmom. „Chcem ti ukázať niečo, čo bude pre teba veľmi bolestné.”

„Áno?” Mackov žalúdok zneistel, keď položil krompáč, preložil si Sarajin dar cez lono a sadol si. Arómy, posilnené ranným slnkom, mu zaplnili zmysly krásou a do istej miery ho upokojili. „Čo je to?”

„Aby som ti to pomohol uvidieť, chcem odobrať ešte jednu vec, ktorá ti zatemňuje srdce.”

Mack hneď vedel, čo to je, odvrátil pohľad od Tatu a začal očami prevrátať diery do zeme medzi svojimi nohami.

Tato prehovoril jemne a povzbudzujúce „Synak, nejde o to, aby som ťa zahanbil. Nemám rád poníženie, vinu, ani zatratenie. Nepredstavujú ani malý kúsok úplnosti či spravodlivosti, a práve preto pribili Ježiša na kríž.”

Čakal, aby táto myšlienka prenikla do Mackovej mysle a odplavila kus jeho pocitu hanby, než pokračoval. „Dnes sme na uzdravujúcej trase, ktorá má uzavrieť túto časť tvojej cesty – nielen pre teba, ale aj pre iných. Dnes hodíme do jazera veľkú skalú a vlny dosiahnu až na pre teba nečakané miesta. Už vieš, čo chcem, však?”

„Obávam sa, že áno,” zamrmľal Mack a cítil, ako sa v ňom dvíhajú emócie a presakujú cez uzavretú miestnosť v jeho srdci.

„Synak, potrebuješ to vysloviť, pomenovať to.”

Už sa nedalo cúvnuť. Mackovi prúdili po tvári horúce slzy a medzi vzlykmi sa začal vyznávať. „Tato,” plakal, „ako by som vôbec mohol odpustiť tomu sviniarovi, čo zabil moju Missy? Neviem, čo by som urobil, keby tu dnes bol. Viem, že to nie je správne, ale chcel by som mu ublížiť tak, ako on ublížil mne... ak nemôžem dostať spravodlivosť, ešte vždy chcem pomstu.”

Tato jednoducho vyčkal, kým z Macka vyrazí ten prúd, čakal, kým prejde vlna.

„Mack, keď odpúšťaš tomu mužovi, uvoľníš ho pre mňa a umožníš mi, aby som ho spasil.”

„Spasil ho?” Mack znova pocítil plameň hnevu a bolesti. „Nechcem, aby si ho spasil! Chcem, aby si ho ranil, potrestal, poslal do pekla...” Odmlčal sa.

Tato trpezlivo čakal, kým emócie poľavia.

„Som v koncoch, Tato. Jednoducho nemôžem zabudnúť, čo urobil, chápeš?” úpenlivo naliehal Mack.

„Odpustenie nie je to isté, čo zabudnutie. Ide o to, že pustiš zo zovretia krk druhého človeka.” „Myslel som si, že zabúdaš na naše hriechy.”

„Mack, som Boh. Nič nezabúdam, všetko viem. Takže zabudnutie je pre mňa rozhodnutím, ktorým obmedzujem sám seba. Synak,” Tato stišil hlas a Mack pozrel naňho, priamo do jeho hlbokých hnedých očí, „vďaka Ježišovi teraz nejestvuje zákon, ktorý by požadoval, aby som vám pripomínal vaše hriechy. Keď príde na vás a na mňa, sú preč a nenarušujú už náš vzťah.”

„Ale ten muž...”

„Aj on je môj syn. Chcem ho spasiť.”

„Takže čo teraz? Jednoducho mu odpustím a všetko bude okej, stanú sa z nás priatelia?” ticho, no sarkasticky povedal Mack.

„Nemusíš nadviazať nijaký vzťah s tým mužom, aspoň zatiaľ. Odpustenie nevytvára vzťah. Skrze Ježiša som všetkým ľuďom odpustil ich viny voči mne, no len niektorí z nich si zvolili vzťah. Mackenzie, nevidíš, že odpustenie má

neuveriteľnú moc – moc, o ktorú sa delíte s nami, moc, ktorú dáva Ježiš všetkým, v ktorých prebýva, takže sa môže rozrastať zmierenie? Keď Ježiš odpustil tým, čo ho pribili na kríž, už neboli jeho ani mojimi dlžníkmi. Vo svojom vzťahu s týmito mužmi im nikdy nepripomeniem, čo urobili, nezahanbím ich, ani neprivediem do rozpakov.”

„Nemyslím, že som niečoho takého schopný,” ticho odvetil Mack.

„Chcem, aby si to urobil. Odpustenie v prvom rade pomôže tebe, čo odpúšťaš,” povedal Tato, „uvoľniť zo seba niečo, čo ťa požíra zaživa; čo ničí tvoju radosť a schopnosť ľúbiť naplno a otvorene. Myslíš, že tomu mužovi záleží na bolesti a utrpení, ktorým prechádzaš? Ak vôbec, tak sa v tomto vedomí vyžíva. Nechceš to preťať? A keď to urobíš, zbavíš ho bremena, ktoré so sebou nosí, či už o ňom vie, alebo nevie, priznáva to, alebo nepriznáva. Keď sa rozhodneš odpustiť inému, ľúbiš ho tak, ako treba.”

„Neľúbim ho.”

„Dnes nie, to určite. Ale ja áno, Mack, nie pre to, čo sa z neho stalo, ale pre zlomené dieťa, ktorým bol, a musel sa zmietat' v svojej bolesti. Chcem ti pomôcť nadobudnúť vlastnosť, ktorá ti umožní nájsť väčšiu silu v láske a odpustení než v nenávisti.”

„Takže to znamená,” Macka znova trochu nahneval smer, ktorým sa začal uberať rozhovor, „že keď tomu mužovi odpustím, potom mu dovoľím, aby sa hral s Kate, alebo s mojou prvou vnučkou?”

„Mackenzie,” rozhodne a pevne povedal Tato, „už som ti povedal, že odpustením sa nevytvára vzťah. Kým ľudia nepovedia pravdu o tom, čo spravili, a nezmenia svoje myslenie a správanie, vzťah zakladajúci sa na dôvere nie je možný. Keď niekomu odpustíš, prestaneš ho odsudzovať, no bez ozajstnej zmeny nemôže vzniknúť skutočný vzťah.”

„Takže odpustenie odo mňa nepožaduje, aby som predstieral, že to, čo urobil, sa vôbec nestalo?”

„Ako by si mohol? Minulú noc si odpustil svojmu otcovi. Zabudneš niekedy, čo ti urobil?”

„Nemyslím.”

„Ale teraz si ho schopný napriek tomu ľúbiť. Umožňuje to jeho zmena. Odpustenie vôbec nevyžaduje, aby si dôveroval tomu, komu si odpustil. No ak sa napokon prizná a bude sa kajať, objavíš vo svojom srdci zázrak, ktorý ti umožní, aby si začal medzi vami budovať most zmierenia. A niekedy – čo ti práve teraz môže pripadať nepochopiteľné – ťa táto cesta môže napokon priviesť k zázraku naplno obnovenej dôvery.”

Mack sa zosunul na zem a oprel sa chrbtom o skalú, na ktorej predtým sedel. Pozeral na pôdu medzi svojimi nohami. „Tato, myslím, že chápem to, čo hovoríš. No mám pocit, že keď tomu chlapovi odpustím, zostane nepotrestaný. Ako ospravedlním to, čo urobil? Bolo by voči Missy čestné, ak by som sa naňho prestal hnevať?”

„Mackenzie, odpustenie nič neospravedľňuje. Ver mi, ten človek nebude v nijakom prípade voľný. A nie je tvojou povinnosťou urobiť v tomto prípade spravodlivosti zadosť. O to sa postarám ja. Čo sa týka Missy, tá mu už odpustila.”

„Naozaj?” Mack stále pozeral do zeme. „Ako mohla?”

„Vďaka mojej prítomnosti v nej. To je jediný spôsob, ako umožniť skutočné odpustenie.”

Mack cítil, že si Tato sadol na zem vedľa neho, no ešte vždy nezdvihol zrak. Tatove ruky Macka objali a on sa rozplakal. „Vyplav to zo seba,” počul šepkať Tatu a napokon to bol schopný urobiť. Zavrel oči a cez viečka mu premokali slzy. Znova mu myseľ zaplnila Missy a spomienky na ňu; maľovanky, voskové farbičky a roztrhané, zakrvavené šatočky. Plakal, až kým zo seba nevyplavil všetku temnotu, všetko cnenie a pocit straty, kým nezostalo úplne nič.

So zavretými očami, pohojdávajúc sa dopredu a dozadu, prosil: „Pomôž mi, Tato. Pomôž mi! Čo mám urobiť? Ako mu mám odpustiť?”

„Povedz mu to.”

Mack zdvihol zrak a spola očakával, že tam uvidí stáť muža, ktorého nikdy predtým nevidel, nik tam však nebol.

„Ako, Tato?“

„Len to povedz nahlas. To, čo vyhlásia moje deti, má svoju moc.“

Mack začal šepkať najprv váhavo a neisto, no potom s rastúcim presvedčením. „Odpúšťam ti. Odpúšťam ti. Odpúšťam ti.“

Tato ho privinul k sebe. „Mackenzie, mám z teba veľkú radosť.“

Keď sa Mack napokon pozbieral, Tato mu podal mokrú handričku, aby si mohol očistiť tvár. Potom vstal, ale spočiatku sa mu podlamovali nohy.

„Skvelé!“ povedal chrapľavo po tom, ako sa usiloval nájsť správne slovo na vyjadrenie emocionálnej cesty, ktorou práve prešiel. Cítil sa plný života. Vrátil handričku Tatovi a spýtal sa: „Takže je v poriadku, ak sa ešte vždy hnevám?“

Tato odpovedal rýchlo. „Samozrejme! To, čo urobil, bolo hrozné. Mnohým spôsobil neuveriteľnú bolesť. Bolo to zlé a hnev je správnou reakciou na zlé skutky. No nedovoľ, aby ti hnev, bolesť a pocit straty zabránili odpustiť mu a uvoľniť jeho hrdlo zo zovretia tvojich rúk.“

Tato zdvihol svoj plecniak a vyložil si ho na chrbát. „Synak, v prvý a druhý deň azda budeš musieť vysloviť slová odpustenia stokrát, no na tretí a každý ďalší deň menej často, až si jedného dňa uvedomíš, že si mu odpustil úplne. A v niektorý z nasledujúcich dní sa budeš zaňho modliť a odovzdáš mi ho, aby moja láska vypálila z jeho života všetky stopy zla. Nech už ti to v tejto chvíli pripadá akokoľvek nepochopiteľné, možno jedného dňa spoznáš toho muža v inej súvislosti.“

Mack zastonal. No hoci mu Tatove slová spôsobili žalúdočnú nevoľnosť, v srdci cítil, že je to pravda. Spoločne vstali, Mack sa obrátil k cestičke, ktorou prišli, a chcel sa pobrať naspäť.

„Mack, ešte sme tu neskončili.”

Mack zastal a obrátil sa. „Naozaj? Myslel som, že preto si ma sem priviedol.”

„Áno, ale povedal som ti, že ti niečo ukážem, niečo, o čo si ma žiadal. Sme tu, aby sme priniesli Missy domov.”

Odzrazu to všetko nadobudlo zmysel. Pozrel na Sarajin dar a uvedomil si, na čo je. Niekde v tejto pustej oblasti ukryl vrah Missino telo a oni poň prišli.

„Ďakujem,” bolo jediné, na čo sa zmohol a po tvári mu znova, ako z nekonečného rezervoára, stekali slzy. „Som nemožný – plačem a bľabocem ako idiot, toľko slz,” zastonal.

„Dieťa moje,” nežne povedal Tato. „Nikdy nepodceňuj zázrak svojich slz. Môže byť liečivou vodou a prúdom radosti. Niekedy sú to tie najlepšie slová, aké môže srdce vysloviť.”

Mack cúvol a pozrel Tatovi do tváre. Nikdy nepozeral na takú číru nehu, lásku, nádej a živú radosť. „Ale sľúbil si, že jedného dňa nebudú slzy. Čakám na to.”

Tato sa usmial, opakom prstov sa dotkol Mackovej tváre a veľmi jemne mu poutieral uslzené líca. „Mackenzie, tento svet je plný slz, spomeň si, že som sľúbil, že to budem ja, kto ich zotrie z tvojich očí.”

Mack sa zmohol na úsmev, v Otcovej láske jeho duša mäkla a uzdravovala sa.

„Tu máš,” podal mu Tato čutoru. „Daj si poriadny dúšok. Nechcem, aby si sa scvrkol ako sušená slivka, skôr ako bude toto všetko za nami.”

Mack sa neubránil smiechu, čo pôsobilo nemiestne, no potom o tom znova zauvažoval a povedal si, že je to perfektné. Bol to smiech nádeje a obnovej radosti... procesu uzavretia kruhu.

Tato kráčal vpredu. Skôr ako odbočili z hlavnej cestičky a pokračovali ďalej po mase roztrúsených balvanov, Tato zastal a vychádzkovou palicou zaklopal na veľký balvan. Ohliadol sa na Macka a naznačil mu, aby sa lepšie pozrel.

Znova to tam bolo, rovnaký červený oblúk. A teraz si Mack uvedomil, že trasu, po ktorej išli, vyznačil muž, čo uniesol jeho dcéru. Cestou mu Tato vysvetľoval, že sa nikdy nenašli nijaké telá, pretože ten človek vyhľadával miesta, kde ich možno dobre ukryť, niekedy niekoľko mesiacov predtým, ako uniesol dievčatá.

V polovici poľa balvanov Tato odbočil z cesty a vstúpil do spleti skál a horských stien, no až po tom, čo ukázal na teraz už známú značku na skalnej stene. Mackovi bolo zrejmé, že ak človek nevie, čo hľadá, značky môžu ľahko zostať nepovšimnuté. O desať minút neskôr Tato zastal pri šve, v ktorom sa spájali dva odkryvy. Pred nimi bola kôпка balvanov a jeden z nich niesol vrahov symbol.

„Pomôž mi s tým,” povedal Mackovi a začal odhadzovať väčšie skaly. „Toto všetko zakrýva vchod do jaskyne.”

Keď odpratali skaly, porozbíjali a lopatou odhádzali všetku stvrdnutú zeminu a štrk, čo blokovali vstup. Odrazu zostávajúca sutina povolila a Mack uvidel otvor do malej jaskyne; pravdepodobne to bol kedysi brloh nejakého zimujúceho zvieraťa. Vyvalil sa starý pach rozkladu a Mack začal vracat'. Tato siahol na koniec zvinutého balíka, čo im dala Saraju, a vytiahol odtiaľ plátno veľké ako väčšia vreckovka či šatka. Uviazal ho Mackovi okolo úst a nosa a jeho príjemná vôňa hneď prehlušila pach jaskyne.

Bolo tam len toľko miesta, aby mohli liezť. Tato vybral zo svojho plecniaka silnú baterku a vsunul sa do jaskyne ako prvý. Mack ho nasledoval, pričom ešte vždy niesol Sarajin dar.

Trvalo len niekoľko minút, kým našli vytúžený trpký poklad. Na malom skalnom výbežku Mack uvidel telo, o ktorom predpokladal, že je to Missy. Ležalo tvárou hore, zakryté špinavou a rozpadajúcou sa plachtou. Bolo to ako stará rukavica bez ruky, čo by ju oživovala. Vedel, že skutočná Missy tam nie je.

Tato rozbalil to, čo im dala na cestu Saraju, a jaskyňa sa hneď zaplnila nádhernými živými vôňami a arómami. I keď

bola plachta pod Missiným telom spráchnivená a tenká, stačila na to, aby ju Mack aj s ňou zdvihol a umiestnil doprostred všetkých tých kvetov a vôní. Tato ju potom nežne zabalil a preniesol ku vchodu. Mack vyšiel ako prvý a Tato mu podal ich poklad. Postavil sa, Tato vyšiel a dal si na chrbát plecniak. Neprehovorili ani slovo, až na to, že Mack chvíľami tlmene mrmlal: „Odpúšťam ti... odpúšťam ti...”

Skôr ako odtiaľ odišli, Tato zdvihol skalú s červeným oblúkom a položil ju cez vchod. Mack si to všimol, no nevenoval tomu priveľkú pozornosť, pretože bol zaujatý vlastnými myšlienkami a jemne si pridržal dcérkino telíčko blízko pri srdci.

• 17 •

ROZHODNUTIA SRDCA

Na Zemi nejestvuje zármutok, ktorý by Nebo nemohlo vyliečiť.

Neznámy autor

A keď Mack niesol do chaty Missino telíčko, cesta prešla rýchlo. Ježiš a Saraju ich čakali pri zadných dverách. Ježiš mu jemne odňal bremeno a spolu zamierili do dielne, kde pracoval. Mack tam od svojho príchodu nebol a prekvapila ho jej jednoduchosť. Svetlo prúdiace cez veľké okná sa zachytávalo a odrážalo od drobných pilín, ktoré ešte vždy viseli vo vzduchu. Steny a pracovné stoly, pokryté všetkými možnými nástrojmi, boli rozložené tak, aby uľahčovali všetky dielenské aktivity. Bola to bezpochyby svätyňa majstra remeselníka.

Priamo pred nimi ležala jeho práca, majstrovské dielo na uloženie Missiných ostatkov. Keď Mack obchádzal truhlu, hneď spoznal drevoryty. Pri bližšom skúmaní zistil, že sú na nich stvárnené detaily Missinho života. Našiel tam rytinu Missy s jej kocúrom Judášom. Na ďalšej sedela Missy v kresle a čítala si knižku Dr. Seussa. Na scénach po bokoch a navrchu bolo vidieť celú rodinu: Nan a Missy pri pečení koláčikov, výlet k jazeru Wallowa s lanovkou schádzajúcou z kopca, a dokonca Missy vyfarbujúcu maľovanky pri táborovom stole spolu s presným znázornením ihlice s lienkou, čo po sebe zanechal vrah. Bolo tam aj zobrazenie Missy, ktorá stála a usmievala sa pri pohľade cez vodopád,

vediac, že jej ocko je na druhej strane. Všade medzi výjavmi boli Missine obľúbené kvety a zvieratá.

Mack sa obrátil, objal Ježiša, a ten mu pošepol do ucha: „Missy pomohla; vybrala, čo tam chce mať.”

Mack ho pevnejšie zovrel a dlhú chvíľu nebol schopný pohnúť sa.

„Máme na uloženie jej tela pripravené dokonalé miesto,” povedala Saraju, ktorá prekízla okolo nich. „Mackenzie, je to v našej záhrade.”

Veľmi starostlivo a nežne uložili Missine ostatky do truhly, položili ju

na podložku z mäkkej trávy a machu, a potom truhlu až po vrch naplnili kvetmi a vonnými bylinkami zo Sarajinho balička. Zavreli veko, Ježiš a Mack ju ľahko zdvihli a vyniesli von, a Saraju ich nasledovala cez záhradu na miesto v ovocnom sade, ktoré Mack pomáhal vyčistiť. Tam medzi čerešňou a broskyňami, orchideami a ľaliovkami bola vykopaná jama presne na mieste, odkiaľ Mack v predchádzajúci deň odstránil kvitnúci ker. Tato na nich čakal. Keď ozdobnú truhlu jemne vložili do zeme, Tato Macka vrúcne objal a ten jeho objatie opätovoľ.

Saraju vystúpila do popredia. „Mám,” povedala so vzletným úklonom, „tú česť zaspievať Missinu pieseň, ktorú napísala len na túto príležitosť.”

A dala sa do spevu, s hlasom pripomínajúcim jesenný vietor; bol to zvuk klesajúceho listia a pomaly usínajúceho lesa, tóny nadchádzajúcej noci s prísľubom nových úsvitov. Bola to melódia, ktorú Mack počul už predtým, keď si ju pohmkávala ona a Tato, a teraz načúval dcérkiným slovám:

Tak pod', nech tvoj dych vzkriesi ma, chcem dýchať, niešť sa žiťim, a drž ma, nech smiem usínať v nehe, čo z teba cítim.

Bozkaj ma, vietor, môj dych ber, nech ty a ja sme jedno, a tancom medzi hrobmi, ver, smrť zaženieme vedno.

*Nik nevie, druh môj oddaný, že na teba sa mením, len On,
čo dychom ochráni pred každým ublížením.*

*Bozkaj ma, vietor, môj dych ber, nech ty a ja sme jedno, a
tancom medzi hrobmi, ver, smrť zaženieme vedno.*

Dospievala a zavládlo ticho; potom Boh – všetci traja naraz – povedal: „Amen”. Mack zopakoval amen, vzal jednu z lopát a s Ježišovou pomocou začal zaplňať jamu, zakrývať truhlu, v ktorej spočívalo Missino telo.

Keď dokončili prácu, Saraju zo svojho rúcha vytiahla malú krehkú fľaštičku. Naliala si na ruku zopár kvapiek zo vzácnej zbierky a začala starostlivo rozosievať Mackove slzy na bohatú pôdu, v ktorej spočívalo Missino telo. Kvapky padali ako diamanty a rubíny, a odvsadial, kam dopadli, hneď začali rásť kvety, ktoré rozkvitali v žiarivom slnku. Saraju na chvíľu prestala, uprene pozerala na perlu v svojej dlani, zvláštnu slzu, a potom ju hodila doprostred hriadky. Zo zeme sa vynoril stromček a začal sa oslobodzovať, mladý, krásny a ohromujúci. Rástol a dozrieval, naliali sa mu puky a rozkvitol. Potom sa Saraju ľahučko ako vánok obrátila a usmiala sa na Macka, ktorý to fascinovane pozoroval. „Je to strom života, Mack, rastie v záhrade tvojho srdca.”

Pristúpil k nemu Tato a položil mu ruku na plecía.
„Missy je obdivuhodná a ty to dobre vieš. Naozaj ťa ľúbi.”
„Veľmi mi chýba... ešte vždy to hrozne bolí.”
„Viem, Mackenzie. Viem.”

Podľa pohybu slnka bolo niečo popoludní. Všetci štyria odišli zo záhrady a vrátili sa do chaty. V kuchyni nebolo nič nachystané, aj jedálenský stôl bol prázdny. Tato ich však zaviedol do obývačky, kde bol na malom stolíku džbán s

vínom a bochník čerstvo upečeného chleba. Sadli si, len Tato zostal stáť. Obrátil sa na Macka.

„Mackenzie,” začal, „chceme, aby si o niečom pouvažoval. V našej prítomnosti si sa do značnej miery uzdravil a veľa si sa naučil.”

„Myslím, že je to zdržanlivé vyjadrenie,” zachichotal sa Mack.

Tato sa usmial. „Máme ťa veľmi radi, no musíš sa rozhodnúť. Môžeš zostať s nami a ďalej sa rozvíjať a učiť, alebo sa môžeš vrátiť do svojho druhého domova, k Nan a k svojim deťom a priateľom. Nech sa rozhodneš akokoľvek, sľubujeme, že budeme vždy s tebou, hoci takto je to o čosi zrejmejšie.”

Mack sa v kresle napriamil a uvažoval o tom. „A čo Missy?” spýtal sa.

„Nuž, ak sa rozhodneš zostať,” pokračoval Tato, „dnes popoludní ju uvidíš. Príde aj ona. No ak sa rozhodneš opustiť toto miesto, bude to aj rozhodnutie zanechať Missy.”

„Nie je to ľahká voľba,” vzdychol Mack. V miestnosti vládlo niekoľko minút ticho, pretože Tato ponechal Mackovi priestor, aby zápasil s vlastnými myšlienkami a túžbami. Napokon sa Mack spýtal: „Čo by chcela Missy?”

„Hoci by sa jej páčilo, keby dnes mohla byť s tebou, žije tam, kde nejestvuje netrpezlivosť. Neprekáža jej čakať.”

„Rád by som bol s ňou.” Pri tejto predstave sa usmial. „No bolo by to ťažké pre Nan a moje ostatné deti. Chcem sa vás niečo spýtať. Je to, čo robím doma, dôležité? Záleží na tom? Naozaj neviem robiť nič iné, ako pracovať a starať sa o rodinu a priateľov...”

Saraju ho prerušila. „Mack, ak na niečom záleží, potom záleží na všetkom. Pretože si dôležitý, je dôležité aj všetko, čo robíš. Zakaždým, keď odpústiš, keď sa načiahneš a dotkneš sa srdca alebo života, zmení sa svet. Každá láskavosť a služba, či už videná, alebo nevidená, naplňa moje zámery a nič už nie je rovnaké ako predtým.”

„Dobre,” definitívne sa rozhodol Mack. „Tak pôjdem domov. Nemyslím, že niekto uverí môjmu príbehu, no viem, že ak pôjdem domov, môžem niečo zmeniť, i keď to možno budú maličkosti. Je zopár vecí, ktoré musím, hm, chcem aj tak urobiť.” Odmlčal sa, pozrel z jedného na druhého, potom sa uškrnul. „Viete...”

Všetci sa zasmiali.

„A naozaj verím, že ma nikdy neopustíte, takže sa nebojím vrátiť. No, možno trochu.”

„To,” povedal Tato, „je veľmi dobré rozhodnutie.” Vlúдне naňho pozrel a sadol si vedľa neho.

Potom sa pred Macka postavila Saraju a prehovorila. „Mackenzie, teraz, keď sa vraciaš, mám pre teba ďalší darček.”

„Čo je to?” spýtal sa Mack, zvedavý na čokoľvek, čo mu môže dať Saraju.

„Je to pre Kate,” povedala.

„Kate?” zvolal Mack, ktorý si uvedomil, že ju ešte vždy nosí v srdci ako bremeno. „Povedz mi, prosím, o čo ide.”

„Kate je presvedčená, že zapríčinila Missinu smrť.”

Mack bol ohúrený. To, čo mu povedala Saraju, bolo také zrejmé. Pravdaže sa Kate môže obviňovať. Po tom, čo zdvihla veslo, sa začal sled udalostí, ktorý viedol k Missinmu únosu. Nemohol uveriť, že mu to nikdy nezišlo na um. Sarajine slová mu v okamihu odhalili, s čím Kate v skutočnosti zápasí.

„Veľmi ti ďakujem!” povedal jej a srdce mu prekypovalo vďačnosťou. Teraz vedel, že sa určite musí vrátiť domov, aj keby to bolo len kvôli Kate. Prikývla, usmiala sa a svojím jedinečným spôsobom si sadla. Napokon vstal Ježiš, načiahol sa na jednu z polic a vzal odtiaľ Mackovu plechovú škatuľku. „Mack, pomyslel som si, že azda budeš chcieť toto...”

Mack ju vzal od Ježiša a chvíľu ju podržal v rukách. „Pravdupovediac, už si nemyslím, že to budem potrebovať,” povedal. „Môžeš mi to odložiť? Všetky moje najväčšie

poklady sú aj tak ukryté v tebe. Chcem, aby si bol mojím životom.”

„Som,” zaznelo jasné a pravdivé ubezpečenie.

Bez akéhokoľvek rituálu či obradu vychutnali teplý chlieb a víno a zasmiali sa na najzvláštnejších chvíľach víkendu. Vedel, že je po všetkom a je čas, aby sa vydal na spiatočnú cestu a pouvažoval, ako Nan o tom všetkom porozpráva.

Nemal čo baliť. Veci, čo sa predtým objavili v jeho izbe, boli preč, zrejme späť v jeho aute. Prezliekol sa z výletných šiat do toho, v čom prišiel. Bolo to čerstvo vyžehlené a úhl'adne zložené. Potom vzal z vešiaka na stene svoj kabát a naposledy sa rozhlíadal po izbe predtým, ako zamieril von.

„Boh služobník,” zachichotal sa, no potom sa zarazil, pripadalo mu to zvláštne. „V skutočnosti je to skôr Boh, môj pomocník.”

Keď sa Mack vrátil do obývačky, tí traja boli preč. Pri kozube ho čakala šálka pariacej sa kávy. Nemal šancu rozlúčiť sa, no keď tak o tom uvažoval, dať zbohom Bohu by bolo trochu hlúpe. Pousmial sa nad tým. Sadol si na dlážku chrbtom ku kozubu a dal si dúšok kávy. Bola skvelá, cítil, ako mu teplo z nej prúdi dolu hrudou. Odrazu bol vyčerpaný, množstvo emócií si vyžiadalo daň. Jeho oči sa zavreli, akoby mali vlastnú vôľu, a Mack jemne vkĺzol do utešujúceho spánku.

Nasledujúce, čo pocítil, bol chlad, ľadové prsty mu prenikli cez oblečenie a mrazili ho na pokožke. Prudko sa zobudil a ťažkopádne vstal, svaly mal z ležania na dlážke stuhnuté a boľavé. Rozhlíadol sa a hneď uvidel, že všetko je rovnaké ako pred dvoma dňami, dokonca aj krvavá škvrna v blízkosti kozuba, pri ktorom spal.

Vyskočil a vybehol cez otlčené dvere na polámanú verandu. Chatrč bola znova stará a škaredá, dvere a okná

zhrdzavené a porozbíjané. Zima pokryla les i cestičku vedúcu naspäť k Willieho džípu. Jazero bolo sotva viditeľné cez spleť krovia, vresu a všehojníka. Mólo z väčšej časti kleslo pod vodu a zostalo len zopár väčších pylónov a priľahlých úsekov. Bol späť v skutočnom svete. Potom sa pousmial a povedal si, že je skôr späť v neskutočnom svete.

Obliekol si kabát a zamieril k autu, sledujúc staré odtlačky vlastných nôh, ešte vždy viditeľné v snehu. Keď Mack prišiel k autu, začalo zľahka snežiť. Cestou do Josephu sa nedialo nič zvláštne, keď tam prišiel, bol tmavý zimný večer. Natankoval, kúpil si niečo pod zub a neúspešne sa pokúsil zatelefonovať Nancy. Povedal si, že je pravdepodobne na ceste a jej mobil nemá dobrý signál. Mack sa rozhodol zájsť na policajnú stanicu a zistiť, či je tam Tommy, no keď prešiel autom okolo a zdalo sa, že vnútri nik nie je, rozhodol sa pokračovať v ceste. Veď napokon, ako bude schopný vysvetliť to, čo sa stalo, Nan, už ani nehovoriac o Tommym?

Na najbližšej križovatke zasvietila červená a on zastal. Bol unavený, no pokojný a zvláštne povznesený. Nepredpokladal, že by dlhá cesta domov mohla byť problémom. Nedočkavo sa túžil vrátiť domov k rodine, najmä ku Kate.

Zahlbený do myšlienok jednoducho po zasvietení zelenej prešiel cez križovatku. Neuvidel druhého šoféra, ktorý sa hnal zboku na červenú. Potom už bol len krátky záblesk svetla a ďalej nič, okrem ticha a atramentovej temnoty.

V zlomku okamihu bol Willieho červený džíp zničený, o niekoľko minút prišli hasiči, záchranka a polícia a o niekoľko hodín Macka dolámaného a v bezvedomí odviezla helikoptéra do nemocnice Emmanuel Hospital v Portlande, v štáte Oregon.

♦ 18 ♦

ODCHÁDZAJÚCE VLNY

***Viera nikdy nevie, kam presne smeruje, ale pozná a ľúbi
Toho, kto ju vedie.***

Oswald Chambers

A napokon akoby zd'aleka počul potešené zvýsknuť známy hlas: „Stisol mi palec! Cítil som to! Naozaj!”

Nebol ani schopný otvoriť oči, no vedel, že ho za ruku drží Josh. Pokúsil sa mu znova stisnúť palec, no premohla ho temnota. Trvalo celý deň, kým Mack znovu nadobudol vedomie. Sotva bol schopný pohnúť inými svalmi svojho tela. Stálo ho nesmierne úsilie zdvihnúť jedno viečko, no keď to urobil, odmenou mu boli radostné výkriky a smiech. Jeden po druhom prešiel popred jeho sotva otvorené oko sprievod ľudí, akoby pozerali do hlbokej tmavej diery, obsahujúcej nejaký neuveriteľný poklad. Nech už tam videli čokoľvek, nesmierne ich to potešilo a dobrá novina sa začala šíriť.

Niektoré tváre spoznával. Čoskoro prišiel na to, že tie, čo nepozná, patria lekárom a sestričkám. Spal často, no zdalo sa, že zakaždým, keď otvorí oči, spôsobí to nemalé vzrušenie. „Len počkajte, kým budem môcť vyplaziť jazyk,” pomyslel si. „To vás naozaj dostane.”

Mal pocit, že ho bolí úplne všetko. Bolestne si uvedomoval, keď sestrička pohla jeho telom proti jeho vôli, bola to súčasť pasívneho cvičenia a prevencia proti

preležaninám. Zjavne to bol rutinný prístup k ľuďom, čo boli v bezvedomí dlhšie ako jeden či dva dni, no hoci to vedel, nebolo to preňho preto o nič znesiteľnejšie.

Najprv Mack nemal predstavu, kde je, ani prečo skončil v takom stave. Horko-t'ažko si pamätal, *kto* je. Lieky mu v tom nepomáhali, hoci bol vďačný, že mu morfióm zmierňuje najhoršie bolesti. V priebehu dvoch nasledujúcich dní sa mu myseľ pomaly vyjasňovala a začal sa mu vracat' hlas. Prichádzal pravidelný sprievod rodiny a priateľov, aby mu zaželeli rýchle uzdravenie, alebo azda oživil jeho spomienky, čo sa veľmi nedarilo. Josh a Kate tam boli pravidelne, niekedy si robili domáce úlohy, zatiaľ čo si Mack zdriemol, inokedy odpovedali na jeho otázky, ktoré počas prvých niekoľkých dní kládol vždy znova a znova.

V istom bode Mack napokon pochopil, hoci mu to vraveli už veľakrát, že bol takmer štyri dni v bezvedomí po hroznej nehode v Josephe. Nan dala jasne najavo, že jej bude mať čo vysvetľovať, no zatiaľ sa sústredila skôr na to, aby sa uzdravil, a nedomáhala sa odpovedí. Niežeby na tom záležalo. Jeho pamäť bola v hmle, a hoci si spomínal na útržky, nevedel ich poskladať dovedna tak, aby to malo nejaký zmysel.

Hmlisto sa rozpamätával na to, že išiel autom k chatrči, no všetko ostatné bolo útržkovité. V snoch sa mu zjavovali Tato, Ježiš, Missy hrajúca sa pri jazere, Sofia v jaskyni a svetlá a farby slávnosti na lúke. Bolo to ako úlomky rozbitého zrkadla. Všetko to sprevádzali vlny potešenia a radosti, no nebol si istý, či ide o skutočné výjavy, alebo halucinácie spôsobené spojením zlého fungovania nejakých poškodených neurónov a liekov, ktoré mu prúdili do žíl.

Popoludní na tretí deň po tom, ako nadobudol vedomie, sa zobudil a zistil, že naňho pozerá Willie a tvári sa veľmi nevrlo.

„Ty idiot!“ vyštekol Willie.

„Aj ja som rád, že ťa vidím, Willie,“ zažíval Mack.

„Kde si sa učil šoférovať,” zúrili Willie. „Ach, áno, spomínam si. Farmársky chlapec nezvyknutý na križovatky. Mack, podľa toho, čo som počul, si mohol zacítiť dych toho druhého chlapa na kilometer.” Mack tam ležal, pozeral na svojho nahnevaného priateľa, usiloval sa počúvať a pochopiť každé slovo, no nešlo mu to. „A teraz,” pokračoval Willie, „je na mňa Nan našťavaná ako sršeň a nerozpráva sa so mnou. Má mi za zlé, že som ti požičal svoj džíp a dovolil ti ísť do chatrče.”

„A prečo som išiel do chatrče?” spýtal sa Mack, ktorý sa usiloval pozbierať svoje myšlienky. „Všetko je také hmľisté.”

Willie zúfalo zastonal. „Musíš jej povedať, že som sa ťa od toho usiloval odhovoriť.”

„Naozaj?”

„Nerob mi to, Mack. Usiloval som sa ti povedať...”

Mack sa usmial, keď počúval, ako ho Willie hreší. Ak mal zopár iných spomienok, uvedomoval si, že tomuto mužovi na ňom záleží, a už to, že ho má blízko seba, uňho podnietilo úsmev. Macka odrazu znepokojilo, keď si uvedomil, že sa Willie naklonil veľmi blízko k jeho tvári.

„Tak vážne, *bol* tam?” zašepkal a potom sa rýchlo rozhlíadal, aby sa ubezpečil, že ich nik nemôže počuť.

„Kto?” zašepkal Mack. „A prečo šepkáme?”

„Veď vieš, Boh,” naliehal Willie. „Bol v chatrči?”

Macka to pobavilo. „Willie,” zašepkal, „nie je to tajomstvo. Boh je všade. Takže som bol v chatrči.”

„To viem, ty hlava dubová,” burácal. „Vari sa na nič nepamätáš? Chceš mi povedať, že si nespomínaš ani na *odkaz*? Vieš, ten, čo si dostal od Tatu. Čo bol v tvojej poštovej schránke, keď si sa pošmykol na ľade a dotíkol si sa.”

Vtedy to do seba zapadlo a roztrúsený príbeh začal v Mackovej mysli kryštalizovať. Všetko odrazu nadobudlo zmysel a na prázdne miesta dopĺňal detaily – odkaz, džíp, pištoľ, cesta k chatrči a všetky časti nádherného víkendu.

Tieto obrazy a spomienky ho zrazu zaplavovali tak mocne, až mal pocit, že ho môžu strhnúť z postele a odniesť z tohto sveta. Rozpamätal sa na všetko a po tvári mu začali tiecť slzy.

„Prepáč, Mack,” prosil o ospravedlnenie Willie.
„Povedal som niečo zlé?”

Mack sa načiahol a dotkol sa priateľovej tváre. „Nič, Willie... Už si na všetko spomínam. Odkaz, chatrč, Missy, Tato. Spomenul som si.”

Willie sa nepohol, nebol si istý, čo si má myslieť alebo povedať. Podľa toho, ako jeho priateľ fantazioval o chatrči, Tatovi a Missy, si pomyslel, že ho azda dostal na pokraj šialenstva. Napokon sa spýtal: „Takže hovoríš, že bol tam? Teda, Boh?”

Vzápätí sa Mack zároveň smial i plakal. „Willie, bol tam! Ach, bol tam! Počkej a všetko ti porozprávam. Tomu neuveríš. Človeče, sám som si nie istý, či tomu verím.” Mack zmĺkol, na chvíľu sa zahĺbil do spomienok. „Ach, ozaj,” povedal napokon. „Niečo ti po mne odkázal.”

„Čože? Mne?” Mack pozoroval ustarostenosť a pochybnosti na Willieho tvári. „Tak čo povedal?” Znova sa naklonil dopredu.

Mack sa odmlčal, hľadal slová. „Vravel: „Povedz Williemu, že ho mám mimoriadne rád.”“

Ticho pozoroval, ako priateľovi zovrela tvár i sánku a z očí mu začali prúdiť potoky slz. Pery a brada sa mu chveli a Mack vedel, že sa zo všetkých síl usiluje ovládnuť. „Už pôjdem,” zašepkal chrapľavo. „Musíš mi o tom porozprávať neskôr.” Vzápätí sa Willie zvrtol a odišiel z izby. Mack osamel a s úžasom sa na všetko rozpamätával.

Keď neskôr prišla Nan, našla Macka v posteli podopretého vankúšmi.

Usmieval sa od ucha k uchu. Nevedel, kde začať, tak ju nechal, nech prehovorí ako prvá. Poinformovala ho o podrobnostiach, z ktorých bol ešte vždy zmätený. Bola rada, že už je schopný všetko naplno vnímať. Takmer ho zabil

opitý vodič a podstúpil urgentnú operáciu, pretože mal viacero polámaných kostí a vnútorné zranenia. Lekári mali veľké obavy, že sa môže dostať do dlhodobej kómy, a keď sa prebral, všetkým sa uľavilo.

Kým hovorila, Mack uvažoval, aké je zvláštne, že sa stal účastníkom nehody hneď potom, čo strávil víkend s Bohom. Zdanlivý náhodný chaos života, nevravela to Saraju?

Potom sa od Nan dozvedel, že nehoda sa stala v piatok večer. „Nemyslíš tým nedeľu?“ spýtal sa.

„Nedeľu? Nazdávaš sa, že neviem, ktorý večer to bol? Doviezli ťa sem helikoptérou v piatok v noci.”

Jej slová ho zmiatli a chvíľu uvažoval, či udalosti v chatrči napokon neboli snom. Azda to bola jedna zo Sarajiných časopriestorových záležitostí, ubezpečoval sa.

Keď Nan skončila rozprávanie príbehu zo svojej strany, Mack sa rozhovoril o tom, čo sa stalo jemu. Najprv ju však poprosil o odpustenie, priznal sa, ako a prečo ju oklamal. To Nan prekvapilo a jeho novozískanú úprimnosť pripísala traume a morfiu.

Celý príbeh jeho víkendu, alebo dňa, ako mu ustavične pripomínala Nan, sa odvíjal pomaly, cez množstvo rôznych spomienok. Niekedy ho premohli lieky a vkĺzol do bezsenného spánku, občas aj uprostred vety. Nan sa spočiatku usilovala byť trpezlivá a pozorná a zdržať sa nahlas vyjadreného úsudku, no neuvažovala vážne o tom, že by jeho bludy mohli byť niečím viac ako dôsledkom neurologickej traumy. Živosť a hĺbka jeho spomienok ju však dojala a pomaly podlomila jej odhodlanie zostať objektívnou. V tom, čo vravel, bol život a ona rýchlo pochopila, že nech už sa stalo čokoľvek, na jej manžela to veľmi zapôsobilo a zmenilo ho to.

Jej skepticizmus bol nahlodaný do takej miery, že súhlasila, že nájde spôsob, ako by ona a Mack mohli stráviť nejaký čas osamote s Kate. Mack jej nechcel povedať, aký má na to dôvod, a to ju znervóznilo, bola mu však v tejto

záležitosti ochotná dôverovať. Josha poslali niečo zohnať a zostali tam len oni traja.

Mack načiahol ruku a Kate mu chytila dlaň. „Kate,” začal a hlas mal ešte vždy trochu slabý a chrapľavý, „chcem, aby si vedela, že ťa z celého srdca ľúbim.”

„Aj ja ťa ľúbim, ocko.” To, že ho videla v takomto stave, ju zjavne trochu obmäkčilo.

Usmial sa a potom znova zväžnel, ešte vždy ju držiak za ruku. „Chcem sa s tebou porozprávať o Missy.”

Trhlo ňou, akoby ju uštipla osa, tvár jej potemnela. Inštinktívne sa pokúsila odtiahnuť ruku, Mack ju však držal pevne, čo ho stálo veľa síl. Rozhliadala sa. Pristúpila k nej Nan a položila jej ruku okolo pliec. Kate sa chvela. „Prečo?” zašepkala.

„Kate, nebola to tvoja vina.”

Teraz zaváhala, takmer akoby odhalil nejaké jej tajomstvo. „Čo nebola moja vina?”

Znova ho stálo úsilie, aby dostal zo seba tie slová, no počula ho jasne. „Že sme prišli o Missy.” Zápasil s týmito jednoduchými slovami a po líkach mu stekali slzy. Znova cúvla a odvrátila sa od neho.

„Zlato, nikto ťa neobviňuje z toho, čo sa stalo.”

Jej mlčanie trvalo len niekoľko sekúnd, potom sa pretrhla priehradá. „Ale keby som nebola neopatrná v kanoe, nemusel by si...” Hlas mala plný nenávisti voči sebe.

Mack ju prerušil s rukou na jej ramene. „To sa ti usilujem povedať, zlato. Nie je to tvoja vina.”

Kate vzlykala, keď otcove slová prenikli do jej doráňaného srdca. „Ale vždy som myslela, že to bola moja vina. A myslela som, že ty a mama ste na mňa zanevreli, ale nechcela som...”

„Nik z nás nechcel, aby sa to stalo, Kate. Jednoducho sa to stalo a naučíme sa s tým žiť. Ale naučíme sa to spolu. Dobre?”

Kate nemala predstavu, ako zareagovať. Ohromená sa vzlykajúc vytrhla otcovi z ruky a vybehla z izby. Nan s

uslzenou tvárou na Macka bezradne, no povzbudzujúcu pozrela a rýchlo sa vydala za dcérou.

Keď sa Mack neskôr zobudil, Kate spala vedľa neho stúlená do kľbka. Nan sa zjavne podarilo pomôcť jej vyrovnať sa aspoň s časťou jej bolesti. Keď si Nan všimla, že otvoril oči, potichu, aby nezobudila ich dcéru, k nemu pristúpila a pobožkala ho. „Verím ti,“ zašepkala a on sa usmial a prikývol, sám prekvapený, aké je to preňho dôležité. Povedal si, že pravdepodobne je taký citlivý v dôsledku liekov.

Počas nasledujúcich týždňov sa Mackov stav rýchlo zlepšoval. Sotva mesiac po jeho prepustení z nemocnice on a Nan zatelefonovali novovymenovanému zástupcovi šerifa v Josephe Tommymu Daltonovi a porozprávali sa s ním o možnosti podniknúť výpravu do oblasti za chatrčou. Keďže v chatrči sa všetko vrátilo späť do pôvodného dezolátneho stavu, Mack uvažoval, či Missino telo môže byť ešte v jaskyni. Mohlo by byť ošemetné vysvetľovať predstaviteľovi zákona, ako to, že vie, kde je ukryté dcérino telo. Mack však veril, že človek, s ktorým kedysi prežil najťažšie chvíle svojho života, mu bude dôverovať, nech už sa situácia vyvinie akokoľvek.

Tommy bol ozaj milý. Dokonca aj keď si vypočul rozprávanie o Mackovom víkende, ktoré pripísal na vrub snom a nočným morám ešte vždy žialiaceho otca, súhlasil, že sa vráti do chatrče. Aj tak sa chcel stretnúť s Mackom. Mal v úschove osobné veci z vraku Willieho džípu, a ich vrátenie bolo dobrým dôvodom na to, aby mohli stráviť nejaký čas spolu. A tak v jedno jasné svieže sobotné ráno začiatkom novembra Willie vo svojom novom SUV odviezol Macka a Nan do Josephu, kde sa stretli s Tommym a všetci štyria spoločne zamierili do rezervácie.

Tommyho prekvapilo, keď videl, ako Mack kráča okolo chatrče a mieri k stromu na začiatku cestičky. Mack, ako im to vysvetlil už cestou v aute, našiel a ukázal im červený oblúk na úpätí stromu. Ešte vždy mierne krívajúc ich viedol

na dvojhodinovú výpravu do divočiny. Nan mlčala, no jej tvár jasne odrážala intenzitu emócií, s ktorými zápasila pri každom kroku. Počas cesty nachádzali rovnaké červené oblúky na stromoch a skalách. Keď prišli k rozľahlej oblasti balvanov, Tommy už začínal byť presvedčený, azda nie o pravdivosti Mackovho divého príbehu, ale o tom, že určite idú po jasne vyznačenej trase – ktorú azda mohol označiť aj Missin vrah. Mack bez zaváhania zamieril rovno do spleti skál a horských stien.

Nebyť Tatu, azda by nikdy nenašli presné miesto. Na kope balvanov pred jaskyňou bola skala s červeným oblúkom obráteným navonok. Keď si Mack uvedomil, čo spravil Tato, takmer sa nahlas rozosmial.

No našli to, a teraz, keď bol Tommy úplne presvedčený o tom, čo otvárajú, zastavil ich. Mack chápal, prečo je to také dôležité. Aj keď trochu váhal, súhlasil, že treba jaskyňu znova uzavrieť, aby uchránili jej obsah. Vydali sa na spiatočnú cestu do Josephu, aby Tommy mohol upovedomiť súdnych špecialistov a kompetentných predstaviteľov zákona. Cestou nadol si Tommy znova vypočul Mackov príbeh, tentoraz s väčšou otvorenosťou. Využil príležitosť aj na to, aby priateľa poučil, ako najlepšie zvládnuť výsluch, ktorému ho čoskoro podrobia. I keď Mackovo alibi bolo nespochybniteľné, bolo zrejmé, že ho čakajú vážne otázky.

V nasledujúci deň sa experti zlietli ako krkavce, odniesli Missine pozostatky a zobrali plachtu a iné veci, čo im mohli pomôcť pri vyšetrovaní. Trvalo len niekoľko týždňov, kým získali dostatok dôkazov na to, aby vystopovali a zatkli Lienkového vraha. A keďže poznali znaky, ktoré po sebe zanechal a vďaka ktorým sa našla Missina jaskyňa, podarilo sa lokalizovať a nájsť pozostatky ostatných malých dievčat, ktoré zavraždil.

SLOVÁ NA ZÁVER

Nuž, to je príbeh – aspoň takto som si ho vypočul. Som si istý, že sa nájdu takí, čo budú pochybovať, či sa všetko naozaj stalo tak, ako si to Mack vybavuje, a či nehoda a morfiu nespôsobili, že bol trochu zmätený. Pokiaľ ide o Macka, pokračuje v normálnom produktívnom živote a trvá na tom, že každé slovo príbehu je pravdivé. Hovorí, že všetky zmeny v jeho živote sú preňho dostatočným dôkazom. *Veľký smútok* je preč a väčšinu dní prežíva s pocitom hlbokkej radosti.

Takže keď píšem tieto slová, čelím otázke, ako ukončiť takýto príbeh. Azda urobím najlepšie, ak vám poviem niečo o tom, ako ma ovplyvnil. Ako som sa zmienil už v predhovore, Mackov príbeh ma zmenil. Nemyslím, že v mojom živote jestvuje aspekt, najmä pokiaľ ide o vzťahy, ktorého sa hlboko nedotkol a nezmenil ho spôsobom, na ktorom naozaj záleží. Myslím si, že je to pravda. Chcem, aby to všetko bola pravda. Ak aj azda niečo z toho nie je v istom zmysle skutočná pravda, aj tak je to pravda – ak viete, čo tým myslím. Predpokladám, že spolu so Saraju ste to vyriešili.

A Mack? Nuž, je to ľudská bytosť, ktorá naďalej, ako väčšina z nás, prechádza procesom zmien. Ibaže on ich víta, a ja mám sklon vzpierať sa im. Všimol som si, že má rád iných veľkodušnejšie ako väčšina ľudí, rýchlo odpúšťa a ešte rýchlejšie prosí o odpustenie. Premeny v ňom spôsobujú v komunite ľudí, s ktorými má nejaké vzťahy, vlnenie, a nie vždy je to ľahké. No môžem vám povedať, že som sa nikdy nestretol s iným dospelým, ktorý žije tak jednoducho a s radosťou. Akosi sa stal znova dieťaťom. Alebo, presnejšie

povedané, stal sa dieťaťom, ktorým nikdy nemohol byť; a jeho duša prebýva v jednoduchej dôvere a úžase. Aj temnejšie odtiene života prijíma ako súčasť neuveriteľne bohatej tapisérie, majstrovsky vytvorenej neviditeľnými rukami lásky.

Zatiaľ čo píšem tento príbeh, Mack svedčí v procese s Lienkovým vrahom. Dúfal, že bude môcť obvineného navštíviť, doteraz mu však na to nedali povolenie. No je rozhodnutý stretnúť sa s ním, aj ak to bude dlho po vynesení rozsudku.

Ak niekedy budete mať šancu pobudnúť s Mackom, rýchlo zistíte, že dúfa v novú revolúciu, v ktorej zvíťazí láska a dobro – revolúciu, ktorá sa spája s Ježišom a všetkým, čo pre nás urobil a naďalej robí v každom človeku, ktorý túži po zmierení a mieste, ktoré by mohol nazvať domovom. Nie je to revolúcia, čo by niečo zvrhla, a ak áno, tak spôsobom, ktorý nebudeme môcť vopred predvídať. Bude to skôr tichá každodenná sila zomierania, služby, lásky a smiechu, jednoduchej nehy a nevidenej láskavosti, pretože *ak záleží na niečom, záleží na všetkom*. A jedného dňa, keď sa všetko odhalí, každý z nás pokľakne a v Sarajinej moci vyzná, že Ježiš je na slávu svojho Otca Pánom celého Stvorenia.

Aha, ešte posledná poznámka. Som presvedčený, že Mack a Nan ešte vždy chodia tam hore, do chatrče, jednoducho preto, aby boli sami. Neprekvapilo by ma, keby vykročil k tomu starému mólu, vyzul si topánky a ponožky, a, viete, položil nohy na vodu, aby videl, či... nuž, ved' viete...

WILLIE

*Zem, tá je celá nebom preplnená, a v každom bežnom
kriku horí Boh, no len kto vidí, topánky si zloží; tí druhí jedia
plody pri krikoch.*

Elizabeth Barrettová-Browningová

POĎAKOVANIE

Trom priateľom som priniesol balvan, ktorý som vysekal z jaskýň svojej skúsenosti. Títo traja, Wayne Jacobsen, Brad Cummings a Bobby Downes, mi ho veľmi láskavo a starostlivo pomohli okresať, aby sme mohli uvidieť zázrak pod jeho povrchom.

Wayne videl tento príbeh ako prvý a všemožne ma povzbudzoval, aby som ho publikoval. Jeho entuziazmus podnietil ostatných, aby mi pomohli príbeh vybrúsiť a pripraviť tak, aby som sa oň mohol podeliť so širším publikom v knižnej, a dúfame, že aj filmovej podobe. On a Brad majú leví podiel na troch hlavných prepracovaniach, ktoré priviedli tento príbeh do konečnej podoby. Vniesli doň svoje chápanie Božieho pôsobenia a pomohli mi v tom, aby príbeh pravdivo vyjadroval Mackovu bolesť a jeho uzdravovanie. Obaja prispeli svojou energiou a tvorivou zručnosťou a za kvalitu diela, ktoré držíte v rukách, vďačím vo veľkej miere ich nadaniu a obetavosti. Bobby nám so svojimi jedinečnými filmárskymi skúsenosťami pomohol zovrieť prúd príbehu a zvýšiť jeho dramatickosť.

Wayna môžete navštíviť na www.lifestream.org,

Brada na www.thegodjourney.com

a Bobbyho na www.christiancinema.com.

Všetkých troch som si vás mimoriadne obľúbil a patrí vám moja veľká vďaka.

S týmto projektom prišli do kontaktu mnohí a venovali svoj čas a cit tomu, aby pomohli vybrúsiť povrch a prišli s novým nápadom, podnetom či pripomienkou. V tom, ako sa

príbeh rozvíja, je aj kus ich života. Patria k nim Marisa Ghiglieriová a Dave Aldrich ako výtvarní spolupracovníci, Kate Lapinová a najmä Julie Williamsová, ktorá asistovala pri produkcii. Veľa priateľov obetovalo svoj čas a pomohli mi príbeh editovať, najmä v jeho raných fázach. Patria k nim Australia Sue, brilantný Jim Hawley z Taiwanu a najmä môj bratanec Dale Brunesci z Kanady.

Je veľa tých, čo mi pomohli svojimi názormi, uhlom pohľadu a povzbudzovaním. Ďakujem Larrymu Gillisovi z Havaja, svojmu priateľovi Dánovi Polkovi z DC, Mary Kayovej a Rickovi Larsonovi, Michaelovi a Renée Harrisovcom, Julie a Tomovi Rushtonovcom, Gundersonovcom z Boringu, OR a ľudom z DCS, svojmu dobrému priateľovi Davovi Sargentovi z Portlandu, jednotlivcom a rodinám zo Severovýchodnej portlandskej komunity, ako aj príbuzenstvu Closnerovcov, Fosterovcov, Westonovcov a Dunbarovcov z Estacada.

Ďakujem rodine Warrenovcov (teraz má okolo sto členov), ktorá pomohla Kim zachrániť ma z temnoty, svojim rodičom a kanadskej rodine, Youngovcom, Sparrowovcom, Brunesciovcom a ďalším. Teta Ruby, ľúbim ťa; viem, že si v poslednom čase prežila neľahké obdobie. A nenachádzam slov, ktorými by som vyjadril svoju vďaku a lásku Kim, svojim deťom a dvom fantastickým nevestám, Courtney a Michelle. Obe očakávajú naše prvé vnúčatá.

Za tvorivé podnety vďačím mnohým zosnulým velikanom, ku ktorým patria Jacques Ellul, George McDonald, Tozer, Lewis, Gibrán, literárna diskusná skupina Inklings a Søren Kierkegaard. Som však vďačný aj spisovateľom a rečníkom, ako sú Ravi Zacharias, Malcolm Smith, Anne LaMottová, Wayne Jacobsen, Marilynne Robinsonová, Donald Miller a Maya Angelou, ak mám vymenovať len niekoľkých. Hudobná inšpirácia je široká: niečo z U2, Dylana, Mobyho, Paula Colmana, Marka

Knopflera, Jamesa Taylora, Beba Normana, Matta Wertza, Nichole Nordemana, Amosa Leea, Kirka Franklina, Dávida Wilcoxa, Sarah McLachlanovej, Jackson Browna, Indigo Girls, Dixie Chicks, Larryho Normana a veľa z Brucea Cockburna.

Vďaka vám, Anna Riceová, že sa vám tento príbeh páčil a predchli ste ho svojím hudobným nadaním. Dali ste (mi) nám neuveriteľný dar.

Väčšina z nás má vlastný žiaľ, zničené sny a zlomené srdcia. Sú to naše jedinečné straty, vlastné ‚chatrče‘. Modlím sa, aby ste našli rovnaké milosrdenstvo ako ja, a aby nepomíňajúca prítomnosť Tatu, Ježiša a Saraju zaplnila vašu vnútornú prázdnotu nevýslovnou radosťou a velebou.

ČO VRAVIA O „CHATRČI” INÍ

Romány, ako je *Chatrč*, sú dôsledkom plodného stretnutia spisovateľskej predstavivosti a teologickej zanietenosti. Táto kniha má potenciál urobiť pre našu generáciu to, čo urobila Bunyanova *Cesta pútnika* pre jeho generáciu. Je to rovnako dobré!

Eugene Peterson, penzionovaný profesor duchovnej teológie, Regent College, Vancouver, Britská Kolumbia

Pri čítaní *Chatrče* som si uvedomil, že otázky, ktoré rozvíja tento pôsobivý román, sú otázkami, čo nosím hlboko vo svojom vnútri. Krása tejto knihy nie je v tom, že by poskytovala jednoduché odpovede na ťaživé otázky, ale že nás požíva, aby sme sa priblížili Božej milosti a láske a nachádzali tak nádej a uzdravenie.

Jim Palmer, autor knihy *Divine Nobodies*

Chatrč je láskavým pozvaním do samotného Božieho srdca. Cez slzy i úsmevy som pocítil ozajstnú premenu prostredníctvom nežného milosrdenstva, s ktorým William Paul Young odhrňa závoj, čo ma pričasto oddeľoval od Boha i od mojej vlastnej podstaty. Každá strana odplavuje zložité „musíš” a „nesmieš”, ktoré deformujú vzťah na náboženstvo. Po prvý raz v živote som pochopil Otca, Syna a Ducha svätého.

Patrick M. Roddy, držiteľ ocenenia Emmy Award za ABC News

Tvorivo brilantná *Chatrč* je duchovne hlbokým, teologicky osvetľujúcim dielom, schopným ovplyvniť náš život. Vrelo odporúčam.

Steve Berger, pastor, Grace Chapel Leipers Fork

Konečne! Román o stretnutí muža s Bohom má literárnu integritu a duchovnú odvahu. *Chatrč* ruší kliše náboženstva

a zlej literatúry, aby nám odhalila niečo dojemné a krásne o neoddeliteľnom tanci života a božskosti. Tento príbeh sa číta ako modlitba – ako najlepšia modlitba, naplnená potom, úžasom, jasnosťou a prekvapením. Pri čítaní som mal pocit, že prežívam priateľstvo s Bohom. Ak v tomto roku plánujete prečítať len jednu knihu beletrie, nech je to táto.

Mike Morrell, zoecarnate.com

Výnimočné dielo, ktoré nás uprostred mučivého ľudského utrpenia privádza priamo do Božieho srdca a jeho podstaty. Tento úžasný príbeh nás podnecuje, aby sme o Bohu a jeho zámeroch uvažovali v širšej perspektíve, ako by sa nám mohlo snívať.

David Gregory, autor knihy *Dinner with a Perfect Stranger*

Chatrč navždy zmení vaše nazeranie na Boha.

Kathy Lee Giffordová, *Today Show*, NBC

Naozaj som si myslel, že táto kniha je jednoducho ďalšou knihou. Verte mi – NIE JE! Keď prichádzajú vagóny s módnymi trendmi, zvyčajne ich nechávam len prejsť okolo seba. Čo sa týka *Chatrče*, nielenže som naskočil do vagóna, ale stále žiadam rušňovodiča, aby zastavoval a umožnil nastúpiť všetkým mojim priateľom. Neviem si spomenúť, kedy naposledy nejaká kniha, už ani nehovoriac o fikcii, mala takýto uzdravujúci vplyv na môj život.

Drew Marshall, rozhlasový moderátor *The Drew Marshall Show*

Ak je Boh všemocný a plný lásky, prečo neurobí niečo s bolesťou a zlom tohto sveta? *Chatrč* so znepokojujúcou a zarážajúcou jasnosťou odpovedá na túto odvekú otázku. Je to rozhodne jedna z najlepších kníh, aké som doteraz prečítal.

James Ryle, autor knihy *Hippo In the Garden*

Strhujúce dielo so zvratmi, ktoré sa vzpierajú našim očakávaniam, nám bez nadradenosti dáva pôsobivé teologické lekcie. Nemožno ho prečítať bez toho, aby nezapôsobilo na naše srdce.

Gayle E. Erwinová, autorka knihy *The Jesus Style*

Táto kniha prevyšuje dobre napísané knihy, pri ktorých nedočkavo obraciame stránky, hoci takou je. Od smrti nášho syna Jasona nás Pán priviedol k malému množstvu kníh schopných zmeniť život, a táto je na čele zoznamu. Keď dočítate poslednú stránku, pocítite, ako vás zmenila.

Dale Lang, (rockcanada.org), otec študenta zabitého pri masakre na Columbine High School.

Chatrč je krásny príbeh o tom, ako nás Boh nachádza uprostred našich trápení, uväznených v našich sklamaníach, zradených vlastnou trúfalosťou. Nikdy nás nenechá tam, kde nás našiel, ak len na tom netrváme.

Wes Yoder, Ambassador Speakers Bureau

Tvorivosť a nápaditosť *Chatrče* nás uchváti, a skôr ako si to uvedomíme, spoznáваме Boha ako nikdy predtým.

Youngov hlboký pohľad je nielen úchvatný, ale aj biblicky verný a pravdivý. Nepremeškajte tento duchovne pretvárajúci príbeh milosrdenstva.

Greg Albrecht, redaktor, *Plain Truth Magazine*

Vaša práca je majstrovským dielom! V očiach mám slzy a v hrdle hrču. Som schopný myslieť len na iných, ktorí si potrebujú prečítať vaše slová, a som presvedčený, že každý, kto knihu prečíta, si tiež spomenie na iných, ktorí ju takisto potrebujú.

Chyrl Walker, Ph. D.

„Vďaka, ak si niekto záleží, potom záleží na všetkom. Pretože si dôležitý, je dôležité aj všetko, čo robíš. Zakaždým, keď odpustíš, keď sa načiahneš a dotkneš sa srdca alebo života, zmení sa svet. Každá láskavosť a služba, či už videná, alebo nevidená, naplní moje zábery a nič už nie je rovnaké ako predtým.“

Wm. Paul Young v CHATRČI

„CHATRČ je láskavým pozvaním do samotného Božieho srdca. Cez slzy i úsmevy som pocítil ozajstnú premenu.“

Patrick M. Roddy, držiteľ ocenenia Emmy Award za ABC News

Ak je Boh všemocný a plný lásky, prečo neurobí niečo s bolesťou a zlom tohto sveta? Chatrč so znepokojujúcou a zarážajúcou jasnosťou odpovedá na túto odvekú otázku. Je to rozhodne jedna z najlepších kníh, aké som doteraz prečítal.

James Ryle, autor knihy Hippo In the Garden

Konečne! Román o stretnutí muža s Bohom má literárnu integritu a duchovnú odvalu. Chatrč ruší klíše náboženstva a zlej literatúry, aby nám odhalila niečo dojemné a krásne o neoddeliteľnom tanci života a božskosti. Tento príbeh sa číta ako modlitba – ako najlepšia modlitba, naplnená potom, úžasom, jasnosťou a prekvapením. Pri čítaní som mal pocit, že prežívam priateľstvo s Bohom. Ak v tomto roku plánujete prečítať len jednu knihu beletrie, nech je to táto.

Mike Morrell

CHATRČ navždy zmení vaše nazeranie na Boha.

Kathy Lee Giffordová, Today Show, NBC

ISBN 978-80-222-0562-7

9

788022 205627

www.slovtatran.sk